

หนังสือและสื่อเผยแพร่
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๙ ทศวรรษ รัฐสภาไทย

รัฐสภาสาร

ปีที่ ๖๐ ฉบับที่ ๖ เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๕

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

หนังสือติดต่อและติดต่อเผยแพร่
สำนักงานประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๘ ทศวรรษ รัฐสภาไทย

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ISSN 0125-0957

หนังสือแนะแนะดีดีเผยแพร่ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร รัฐสภาสาร

ที่ปรึกษา

นายพิฑูร พุ่มหิรัญ

นายคัมภีร์ ดิษฐากรณ์

บรรณาธิการ

นางสาวอัจฉราฉวี นิ่มศิริ

ผู้จัดการ

นางสาวขวัญเรือน สังข์ประไพ

เหรียญก

นางสาวสุพัตรา กบิลคาม

กองบรรณาธิการ

นางพรรณพร สิ้นสวัสดิ์

นางสาวอรทัย แสงบุตร

นางสาวจุฬารัตน์ เต็มผล

นางฟ้าดาว คงนคร

นางฐิติรัตน์ สมศิริวัฒนา

นางสาวทัศนีย์ สมมิตร

นายพรชัย แว่นแคว้น

ฝ่ายศิลปกรรม

นายมานะ เรืองสอน

นายนิธิทัศน์ องค์ศรีชัย

นางสาวทิพย์วิมล อ่อนกลิ่น

ฝ่ายธุรการ

นางสาวเสาวลักษณ์ ธนชัยอภิภัทร

นางสาวดลธิ์ จุลนานนท์

นางสาวอาภรณ์ เนื่องเศรษฐ์

นายสุชานรินทร์ อินทาปัจ

ถ่ายภาพบุคคล

นางสาวนงลักษณ์ พงศาปาน

นายศุภะโชค ยังจิตร

ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

นายวีระพันธ์ มุขสมบัติ

วัตถุประสงค์

เพื่อเผยแพร่การปกครองระบอบประชาธิปไตย

และเพื่อเสนอข่าวสารวิชาการในวงงานรัฐสภา และอื่น ๆ

ทั้งภายในและต่างประเทศ

การส่งเรื่องลงรัฐสภาสาร

ที่บรรณาธิการหนังสือรัฐสภาสาร

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สำนักประชาสัมพันธ์ กลุ่มงานผลิตเอกสาร

ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๒๔๔-๕ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๒๔๒

e-mail : rattasapasarn@yahoo.com

การสมัครเป็นสมาชิก

ค่าสมัครสมาชิก ปีละ ๕๐๐ บาท (๑๒ เล่ม)

ราคาจำหน่ายเล่มละ ๕๐ บาท (รวมค่าจัดส่ง)

กำหนดออกเดือนละ ๑ ฉบับ

การส่งบทความลงเผยแพร่ในหนังสือรัฐสภาสารจะต้องเป็นบทความที่ไม่เคยลงพิมพ์ในวารสารใดมาก่อน การพิจารณาอนุมัติบทความที่นำมาลงพิมพ์ดำเนินการโดยกองบรรณาธิการ และคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งนี้ บทความ ข้อความ ความคิดเห็น หรือข้อเขียนใดที่ปรากฏในหนังสือเล่มนี้เป็นความเห็นส่วนตัว ไม่ผูกพันกับทางราชการแต่ประการใด

บทบรรณาธิการ

วารสารรัฐสภาสารฉบับนี้เป็นฉบับพิเศษที่จัดทำขึ้นเนื่องในโอกาสที่รัฐสภาไทย และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จะครบรอบ ๘๐ ปี ในวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๕ โดยมีเจตนารมณ์ที่ต้องการให้ผู้อ่านได้ระลึกถึงเหตุการณ์สำคัญที่ผ่านมา และเพื่อเป็นการบันทึกประวัติศาสตร์ทางการเมืองผ่านบทสัมภาษณ์ของบุคคลสำคัญในวงงานรัฐสภา ซึ่งภายในเล่มแบ่งเนื้อหาออกเป็น ๕ ส่วน ดังนี้

“บทสัมภาษณ์” เป็นการถ่ายทอดแนวความคิดในการทำงาน และประสบการณ์ทางการเมือง ของบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับวงงานรัฐสภาทั้งอดีตและปัจจุบัน เพื่อบันทึกเรื่องราวเก็บไว้เป็นประวัติศาสตร์ทางการเมือง และเป็นแง่คิดให้กับนักการเมืองรุ่นหลังที่กำลังก้าวตามมา

“บทความจากอดีตประธานรัฐสภา” ได้รับเกียรติจากอาจารย์วันมูหะมัดนอร์ มะทา อดีตประธานรัฐสภาและประธานสภาผู้แทนราษฎร ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๓๙ - ๒๕๔๓ เขียนเล่าเหตุการณ์ขณะมีการร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. ๒๕๔๐ ในชื่อเรื่อง “ถ้าร่างรัฐธรรมนูญไม่ผ่าน ผมจะลาออก!” ซึ่งเป็นคำพูดแสดงความรับผิดชอบต่อการทำหน้าที่ประธานรัฐสภา ในการร่างกฎหมายสำคัญของฝ่ายนิติบัญญัติ บทความเรื่องต่อมา “สามสิบสี่ปีในสถาบันนิติบัญญัติ” ได้รับเกียรติจากศาสตราจารย์มารุต บุญนาถ อดีตประธานรัฐสภาและประธานสภาผู้แทนราษฎร ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๓๘ ที่ได้ถ่ายทอดประสบการณ์การทำงานทางด้านการเมืองตลอดระยะเวลา ๓๔ ปี และได้รับเกียรติจากศาสตราจารย์ ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน อดีตประธานรัฐสภา อดีตประธานวุฒิสภา และอดีตประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ที่ได้ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองของไทยในรอบ ๘๐ ปีที่ผ่านมา

“บุคคลสำคัญในวงงานรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๒๕ – ปัจจุบัน” กล่าวถึงประวัติการทำงานของบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับวงงานรัฐสภา ได้แก่ ประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร และเลขาธิการสภา ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน เพื่อให้ผู้อ่านได้รู้จักและจดจำบุคคลสำคัญที่สร้างประโยชน์ให้กับการเมืองไทย

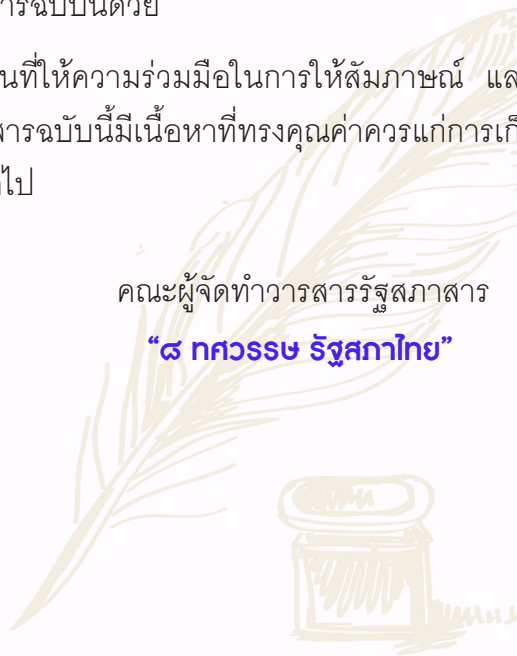
“คณะผู้บริหาร สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร” เป็นการแนะนำคณะผู้บริหารของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรชุดปัจจุบัน ประกอบด้วยใครบ้าง แต่ละท่านมีประสบการณ์ในการทำงานอย่างไร ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกรัฐสภา ผู้เกี่ยวข้องกับวงงานรัฐสภา และประชาชนทั่วไป ได้รู้จักคณะผู้บริหารที่มีความรู้ ความสามารถ ที่ได้ร่วมกันพัฒนาสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรให้เจริญก้าวหน้าพร้อมรองรับการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา

“ย้อนอดีต” เป็นการรำลึกถึงเหตุการณ์และภาพประวัติศาสตร์ที่ประเทศไทยได้มีรัฐธรรมนูญฉบับแรก โดยมีการจัดงานเฉลิมฉลองรัฐธรรมนูญกันทั่วประเทศ และย้อนอดีตถึงเพลงเก่าที่มีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงการปกครองของประเทศไทย โดยมีการบันทึกเนื้อร้องลงบนแผ่นซีดี แจกเผยแพร่พร้อมกับรัฐสภาสารฉบับนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์ และในการเขียนบทความ เพื่อให้รัฐสภาสารฉบับนี้มีเนื้อหาที่ทรงคุณค่าควรแก่การเก็บไว้เป็นประวัติศาสตร์การเมืองไทยต่อไป

คณะผู้จัดทำวารสารรัฐสภาสาร

“๘ ทศวรรษ รัฐสภาไทย”

สารบัญ

"๘ ทศวรรษ รัฐสภาไทย"

บทสัมภาษณ์

๗

นายสมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์ ประธานรัฐสภาและประธานสภาผู้แทนราษฎร
พลเอก อีรเดช มีเพียร รองประธานรัฐสภาและประธานวุฒิสภา
นายเจริญ จรรย์โกมล รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง
นายวิสุทธิ ไชยณรุณ รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง
นายนิคม ไวยรัชพานิช รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง
นางพรทิพย์ โล่ห์วีระ จันทรรัตนปรีดา รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง
นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรและอดีตนายกรัฐมนตรี
พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ อดีตนายกรัฐมนตรีและอดีตผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร
นายพิฑูร พุ่มหิรัญ เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

บทความจากอดีตประธานรัฐสภา

๑๒๙

ถ้าร่างรัฐธรรมนูญไม่ผ่าน ผมจะลาออก!

โดย นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา
สามสิบสี่ปีในสถาบันนิติบัญญัติ

โดย ศาสตราจารย์มารุต บุณนาค
การเมืองการปกครองไทยในรอบ ๔๐ ปี

โดย ศาสตราจารย์ ดร. อุกฤษ มงคลนาวิน

บุคคลสำคัญในวงงานรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๕ – ปัจจุบัน

๑๔๕

ประธานรัฐสภา

ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ประธานวุฒิสภา

ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

เลขาธิการสภา

คณะผู้บริหาร สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๒๒๕

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ที่ปรึกษา

ย้อนอดีต

๒๔๑

งานฉลองรัฐธรรมนูญ

เพลงวันชาติ ๒๔ มิถุนายน

เพลงชาติสยาม ฉบับแรก (ไม่ใช่ฉบับทางการ)

เพลงชาติสยาม ฉบับที่สอง

เพลงราตรีประดับดาว

หนังสือดี ๆ และ สื่อไทยแลนด์
สำนักงานประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขานุการสภาผู้แทนราษฎร

บทสัมภาษณ์

หน้าโต๊ะและโต๊ะเผยแพร่
สำนักงานประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์

ประธานรัฐสภาและประธานสภาผู้แทนราษฎร

นายสมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์ เป็นนักการเมืองที่มากประสบการณ์ และเป็นที่รักของประชาชนในพื้นที่จนได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดขอนแก่นถึง ๑๐ สมัย รวมทั้งได้รับตำแหน่งสำคัญทางการเมืองมากมาย อาทิ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และเป็นທີ່ปรึกษารัฐมนตรีว่าการอีกหลายกระทรวง ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ นอกจากนี้ ยังเคยได้รับเลือกเป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎรซึ่งได้สร้างชื่อเสียงให้เป็นที่รู้จักแก่คนทั่วไป ด้วยฉายา “ขุนค้อน” จากประสบการณ์และผลงานดังกล่าว ทำให้ท่านได้รับความไว้วางใจให้ทำหน้าที่ในตำแหน่งสำคัญสูงสุดของฝ่ายนิติบัญญัติ นั่นคือประธานรัฐสภาและประธานสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นตำแหน่งที่ต้องอาศัยทักษะและประสบการณ์ในการทำหน้าที่ย่างสูง

ท่านเข้าสู่เส้นทางการเมืองได้อย่างไร

“ผมเป็นคนชอบช่วยเหลือคนมาตั้งแต่เด็ก จึงเกิดความคิดว่าถ้าเราจะเล่นการเมือง ในฐานะเป็นลูกผู้ใหญ่บ้านน่าจะช่วยเหลือประชาชนได้มากกว่า ดังนั้น พอจบปริญญาโท ด้านวิศวกรรมก็ตัดสินใจเล่นการเมือง และลงสมัคร ส.ส. สมัยแรกก็ชนะการเลือกตั้ง”

ประสบการณ์ทางการเมืองของท่านตอนนั้นก็ปีแล้ว

“๒๙ ปี เพราะเริ่มตั้งแต่เดือนเมษายน ๒๕๒๖ เดือนเมษายนนี้ก็จะครบ ๒๙ ปี สมบูรณ์”

การเมืองมีความเปลี่ยนแปลงอย่างไร ตั้งแต่เริ่มต้นกับปัจจุบัน

“การเมืองในระบบประชาธิปไตยของบ้านเรายังงอแงลุ่มลุกคลุกคลาน มาถึงยุคหนึ่งเมื่อ ๑๐ ปีที่แล้ว มองว่าการเมืองน่าจะไปได้ดี ประชาธิปไตยผลิบาน และมีความเชื่อมั่นว่าจะไม่มีการปฏิวัติ แต่สุดท้ายก็มีการปฏิวัติจนได้ และมานับหนึ่งกันใหม่ ตอนนี้รัฐธรรมนูญที่ใช้ก็มาจากคณะปฏิวัติ ซึ่งได้ตั้งสภานิติบัญญัติของเขาขึ้นมาร่าง ก็ยังเป็นทีพุดกันทั่วไปว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่มาจากเผด็จการ เพราะฉะนั้นก็ยังหมุนเวียนกันอยู่ตรงนี้เป็นเรื่องที่เมื่อหลายสิบปีก่อนเราได้ยินมาอย่างไร วันนี้ก็ยังได้ยินอยู่เหมือนเดิม ก็ถือว่ายังลุ่มลุกคลุกคลานอยู่”

ในฐานะประธานรัฐสภาและประธานสภาผู้แทนราษฎร ท่านมีแนวคิด หรือหลักการในการทำงานอย่างไร

“ในการทำหน้าที่ประธานสภา มีหลักอยู่แล้ว คือ ข้อบังคับการประชุม ซึ่งข้อบังคับฯ

เป็นสิ่งสำคัญเพราะเป็นกติกาที่ใช้ในการประชุม
ให้การประชุมสามารถดำเนินไปได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ ข้อบังคับนี้ก็มาจากสมาชิก
รัฐสภาเป็นคนพิจารณาเขียนขึ้นมาเป็นกติกา
และนำมาใช้ในการประชุม”

**การจะเลือกใช้ข้อบังคับใด หรือจะใช้วิธี
เกาะค้อน หรือจะให้ออกจากที่ประชุม ท่าน
พิจารณาจากเรื่องใดเป็นสำคัญ**

“เรื่องเคาะค้อนผมเห็นในสื่อแทบทุกสื่อ
ซึ่งฉายาขุนค้อนผมได้มาจากการทำหน้าที่
ประธานในที่ประชุม ความจริงแล้วไม่ได้เคาะค้อน
ไม่เคยเคาะ มีอดีตประธานสภา ๒ ท่านที่เคยใช้
แต่ผมไม่เคยใช้ เพียงแต่หยิบขึ้นมาดู
แล้วความที่ค้อนอยู่บนบัลลังก์มา ๕๐ - ๖๐ ปี
เพียงแต่ยังไม่มีการประธานท่านใดหยิบขึ้นมาใช้
เท่านั้นเอง ผมเป็นคนหยิบคนแรก แต่ไม่ได้
หยิบมาใช้หยิบขึ้นมาดูแล้วขอเวลานอกพูดกับ
สมาชิก ๑๕ นาทีในการกำหนดขั้นตอนต่าง ๆ
เพื่อให้การประชุมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
เพราะเหตุการณ์เฉพาะหน้าขณะนั้นพิจารณา
แล้วไม่อาจจะประชุมต่อไปได้ จึงคิดว่าต้อง
ทำอะไรสักอย่าง เหลือบไปเห็นค้อนไม่ได้เอามา
จากบ้านแต่มีนางอยู่ตรงนั้นมาหลายสิบปีแล้ว
ก็เลยเออละมันมีอยู่ในข้อบังคับอยู่แล้วว่า
ถ้าประธานใช้ค้อนสมาชิกต้องหยุด ถ้าไม่หยุด
จะมีมาตรการสุดท้ายก็คือเชิญออกจากห้อง
ประชุม ถ้าไม่ออกก็ต้องให้ตำรวจรัฐสภาเชิญ

“
ความคิดเห็นที่
หลากหลายถือเป็นสีสันของ
ประชาธิปไตย เป็นเรื่องที่ดี
แต่อย่าให้ความเห็นต่างตรงนั้น
มาสร้างความแตกแยกให้
เกิดขึ้นในชาติก็เท่านั้นเอง”

ออกไป เพราะฉะนั้นผมขอเวลานอกเพื่อแก้
ปัญหาการประชุมที่ไม่อาจดำเนินการต่อไป
ได้ด้วยการกำหนดกติกาพูดกับสมาชิกใน
๑๕ นาที ว่า ถ้าสมาชิกไม่หยุดก็จะเจอแบบนี้
เป็นขั้นเป็นตอนสุดท้ายก็คือใช้ค้อน ถ้าใช้ค้อน
แล้วก็จะไม่มีการเตือนอีกเลย แต่ถ้ายังไม่
หยุดอีกก็จะเชิญออกจากห้องประชุม นี่คือ
เหตุการณ์เมื่อ ๑๐ กว่าปีก่อน แค่นี้ค้อน
ขึ้นมาดูแล้วบอกกล่าวตามกติกา จากเหตุการณ์
ที่ไม่สามารถประชุมต่อไปได้กลายมาเป็นสงบนิ่ง
เหมือนโดยมนต์สะกด จึงเป็นที่มาของฉายา
“ขุนค้อน” ”

พอได้รับฉายานี้แล้วท่านรู้สึกอย่างไร

“เป็นมุมมองของสื่อที่มอง และเป็น
ฉายาทางบวก แน่แน่นอนต้องพอใจอยู่แล้ว
แต่ต้องเข้าใจความเป็นสื่อมวลชนนั่นคือ
กระเจงกาทิส่สะท้อนเรา จะออกมาในแง่บวก
หรือลบก็ต้องยอมรับเพราะเป็นบุคคลสาธารณะ

จะนั้นออกมาในมุขตึกก็ยินดี ออกมาในมุขร้าย ก็ไม่ยินร้าย ถือว่าเป็นเรื่องปกติ”

เมื่อเกิดเหตุความวุ่นวายในการประชุมสภา ท่านมีวิธีบริหารจัดการการประชุมอย่างไร เพื่อไม่ให้ผู้ที่อยู่ในที่ประชุมรู้สึกเครียด

“สถานการณ์ดูเหมือนเครียดเพราะฉะนั้นเราจะต้องไม่เครียด ภาระหน้าที่เราก็คือไปควบคุมคนอื่น คนอื่นที่เราก็สุดยอดของประเทศไทยทั้งนั้น เพราะฉะนั้นก่อนที่จะไปควบคุมคนอื่นเราต้องควบคุมตัวเองก่อน ต้องสามารถควบคุมอารมณ์ตนเองให้ได้ หมายความว่าต้องนิ่งให้ได้ ถ้านิ่งไม่ได้ คุณตัวเองไม่ได้ แล้วจะไปคุมคนอื่นได้อย่างไร หลักการอยู่ตรงนี้ แล้วก็ใช้กติกาก็คือข้อบังคับเพื่อเป็น

ข้อยึด ซึ่งความวุ่นวายจะมากจะน้อยขึ้นอยู่กับจิตสำนึกของสมาชิกมากกว่า ถ้าสมาชิกมีจิตสำนึกที่ดี ทำการเมืองอย่างสร้างสรรค์ และยึดกฎกติกาคือข้อบังคับเป็นหลัก การประชุมสภาก็จะไม่วุ่นวาย แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าไม่ยึดหลักก็เกิดความวุ่นวายอย่างที่เห็น”

ในสังคมปัจจุบันประชาชนมีความคิดเห็นที่หลากหลายในเรื่องการเมืองจนทำให้เกิดความขัดแย้ง ท่านคิดว่าฝ่ายนิติบัญญัติจะมีบทบาทในการสร้างสังคมให้เกิดความปรองดองได้อย่างไร

“ความคิดเห็นที่หลากหลายถือเป็นสีสันของประชาธิปไตย เป็นเรื่องที่ดีแต่อย่าให้ความเห็นต่างตรงนั้นมาสร้างความแตกแยกให้เกิดขึ้นในชาติก็เท่านั้นเอง ปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศไทยขณะนี้ผมมองว่าไม่ใช่เกิดจากความเห็นต่าง แต่เป็นเรื่องที่เกิดจากทิสู และเรื่องผลประโยชน์มากกว่า ถ้าเป็นเรื่องของการมองต่างมุมผมเชื่อว่ามันเป็นสีสันและไม่นำไปสู่การแตกแยกแน่นอน แต่ความแตกแยกที่เกิดขึ้นในชาติขณะนี้ไม่ได้เกิดจากความเห็นต่าง แต่เกิดจากทิสูและเรื่องผลประโยชน์”

หลายครั้งที่การประชุมสภาผู้แทนราษฎรมีปัญหาไม่ว่าจะเป็นเรื่องความขัดแย้งกันทางความคิด หรือเรื่ององค์ประชุมไม่ครบ ซึ่งสะท้อนให้ประชาชนคิดว่าการเมืองเกิดอะไรขึ้น

“ถ้าเราสามารถทำให้
ประชาชนทั้งประเทศเข้าใจถึง
หลักประชาธิปไตยแล้วการ
ปฏิวัติคงหมดยุคหมดสมัย”

ในสถานการณ์เช่นนี้ท่านมีวิธีการจัดการ อย่างไร

“จุดนี้สะท้อนความรู้สึกของประชาชน และแน่นอนความรู้สึกของประชาชนทั้งประเทศที่ติดตามข่าวสารการประชุมมีความรู้สึกเดียว คือ เปื่อ แต่ในฐานะที่เป็นประธานรัฐสภาก็เข้าใจความรู้สึกของประชาชน ก็พยายามทำหน้าที่ตรงนี้ให้ดีที่สุด และที่จะทำให้ดีที่สุดคือ ต้องใช้ข้อบังคับ เพราะถ้าไม่มีข้อบังคับก็อาจจะใช้กติกาอะไร การใช้ข้อบังคับก็ต้องยึดข้อบังคับอย่างที่เป็นกลาง แต่บางครั้งสถานการณ์ก็ขึ้นอยู่กับสมาชิกด้วยว่าจะให้ความร่วมมือแค่ไหน ถ้ายึดกฎกติกา ก็จบ แต่ถ้ายึดเอาความชนะกันก็ไม่จบ จึงอยากฝากสมาชิกให้เล่นการเมืองอย่างสร้างสรรค์ ถ้าไม่สร้างสรรค์ประชาชนเขามองอยู่”

แล้วจะแก้ปัญหาอย่างไรเพื่อให้ประชาชนเกิด ความศรัทธาต่อสถาบันนิติบัญญัติ

“ยังจำได้ไหมในปลายสมัยการประชุมของสภาชุดที่แล้วจะเกิดปัญหาเรื่ององค์ประชุมติดต่อกันเป็นรายวันแทบจะประชุมไม่ได้

นี่คือปัญหาใหญ่ และเป็นภาพที่ไม่ดี เป็นภาพลักษณ์ที่ทำให้การเมืองเสียหาย ถ้าจำได้วันแรกที่เปิดประชุมสภาผมก็ได้พูดเรื่องนี้ซึ่งเป็นความตั้งใจที่จะให้องค์ประชุมครบ แล้วสื่อก็มาสัมภาษณ์ผมว่าจะมีมาตรการอย่างไร ผมบอกว่าขออุบไว้ก่อน มาถึงวันนี้ก็ยังไม่ได้เปิดนะไอ้ที่อุบไว้ แต่ได้ทำไปหมดแล้ว แล้วก็เห็นผลทำให้องค์ประชุมมีปัญหาบ่อยมาก”

ในฐานะที่ท่านเป็นประธานรัฐสภาและประธาน สภาผู้แทนราษฎรท่านอยากเห็นอนาคตของ รัฐสภาไทยเดินหน้าไปบนทิศทางใด

“รัฐสภาคือสัญลักษณ์ของประชาธิปไตยแน่นอนรัฐสภามีส่วนร่วมกับประชาชนโดยตรง หมายความว่าประชาชนจะต้องมีส่วนร่วม กับรัฐสภาโดยตรงด้วยเช่นกัน ดังนั้น สองสิ่ง ที่รัฐสภาจะต้องยึดถือคือ ๑) หลักการเป็นประชาธิปไตย ๒) หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน เพราะฉะนั้นผมจึงมีนโยบาย ในฐานะเป็นประธานรัฐสภา โดยได้มอบนโยบายกับผู้บริหารของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรหลายข้อ อาทิ เรื่องของ รัฐสภาจังหวัด ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญเพื่อที่จะอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมกับรัฐสภา ด้วยการขยายรัฐสภาไปสู่จังหวัดต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม เพราะประชาชนมีความรู้สึกถ้าไม่จำเป็นก็ไม่อยากติดต่อ

กับราชการจึงทำให้ประชาชนเห็นห่างกับ
หน่วยงานราชการ แต่มีความใกล้ชิดกับ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพราะฉะนั้น
ถ้าเราขยายรัฐสภาไปประจำจังหวัดต่าง ๆ
ก็จะเป็นที่พึ่งที่หวังให้กับประชาชนทั่วไป
แล้วประชาชนก็จะเข้ามามีส่วนร่วมกับเรามากขึ้น
บวกกับการขยายทีวี และวิทยุรัฐสภา ผมดีใจ
ที่มีโอกาสได้เจอ กสทช. (คณะกรรมการ
กิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และ
กิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ) ได้พูดเป็นการ
ภายในว่าจะขอทีวีสภา ๑ ช่องเป็นฟรีทีวี ซึ่ง
กสทช. ก็รับปากเป็นการภายในว่ายินดีมาก
และท่านเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้ทำ
หนังสือไปแล้ว แต่เนื่องจากทาง กสทช.
ต้องวางแผนและใช้เวลาประมาณปลายปี

ทำงานจะเข้าที่เข้าทาง ทีวีสภาก็คงจะมีโอกาส
และจะเป็นสื่อที่ไปถึงประชาชนทั่วประเทศ
เพื่อส่งเสริมทำความเข้าใจในเรื่องของ
ประชาธิปไตย ถ้าเราสามารถทำให้ประชาชน
ทั้งประเทศเข้าใจถึงหลักประชาธิปไตยแล้วการ
ปฏิวัติคงหมดยุคหมดสมัย”

“ประธานสภาก็เป็นมนุษย์
คนหนึ่ง มีผิดถูกได้เหมือนกัน
วินิจฉัยพลาดก็เป็นไปได้ ใครไม่เคย
ทำพลาดเลยก็คงเป็นไปไม่ได้
ฉะนั้นต่อให้ประธานวินิจฉัยพลาด
ก็ต้องถือว่าเป็นที่สิ้นสุด”

วาทะของท่านที่กล่าวว่า “คำวินิจฉัยประธาน
ถือเป็นที่สุด จะผิดหรือถูกถือเป็นอีก
เรื่องหนึ่ง” ได้รับเลือกจากสื่อมวลชนให้
เป็นวาทะแห่งปี ท่านรู้สึกอย่างไร และท่าน
ต้องการจะสื่อความหมายเช่นใด

“ความจริงแล้วจะถือเป็นวาทะของ
ผมก็คงไม่ใช่ เพราะมันเป็นข้อบังคับ และข้อ
บังคับนี้ก็มาจากสมาชิกสภาที่ร่วมกันเขียน
ขึ้นเป็นกติกา เพื่อหาข้อยุติที่จะเป็นคำตอบ
สุดท้ายเวลาความเห็นแย้งกัน ฝ่ายหนึ่งว่าขาว

ฝ่ายหนึ่งว่าดำ ซึ่งต้องขึ้นอยู่กับดุลพินิจของ
ประธานที่จะวินิจฉัย ถ้าประธานวินิจฉัยไป
แล้วว่าขาว หรือดำ ก็ต้องจบ ถ้าไม่จบก็จะเกิด
การโต้เถียงกันไปมา เพราะฉะนั้นเพื่อให้การ
ประชุมดำเนินการต่อไปได้ สมาชิกสภาจึงมี
ความเห็นตรงกันว่าน่าจะมีข้อบังคับให้อำนาจ
กับประธานในการวินิจฉัยแล้วถือว่าเป็นที่สุด
ถึงแม้ว่าจะผิดหรือถูก คำว่าผิดหรือถูกในที่นี้
ประธานสภาก็เป็นมนุษย์คนหนึ่ง มีผิดถูกได้
เหมือนกัน วินิจฉัยพลาดก็เป็นไปได้ ใครไม่
เคยทำพลาดเลยก็คงเป็นไปไม่ได้ ฉะนั้นต่อ
ให้ประธานวินิจฉัยพลาดก็ต้องถือว่าเป็นที่
สิ้นสุดเหมือนกรรมการฟุตบอลชกไปแดงออกมา
เมื่อไรห้ามเถียงออกอย่างเดียว ต่อให้ชกผิดก็
ต้องออกแล้วมาย้อนดูทีหลังถ้าผิดจริงก็ถือว่า
กรรมการใช้ไม่ได้ คณะกรรมการได้ลบ แต่
ไม่ได้หมายความว่าเราจะเอาความผิดพลาดตรงนั้น
มาตัดสินต้องเตะกันใหม่ ไม่มีแพ้แล้วแพ้เลย
หลักการเดียวกัน ประธานวินิจฉัยแล้วข้อ
บังคับถือว่าเป็นที่สุด ก็ต้องเป็นที่สุด ผิดถูก
เป็นอีกเรื่องหนึ่งซึ่งประธานก็ต้องรับผิดชอบ
เอง ถ้าวินิจฉัยไม่เคยผิดเลยประธานก็จะได้รับ
การยอมรับจากสังคม แต่ถ้าวินิจฉัยผิดบ่อย ๆ
สังคมก็จะตำหนิว่าประธานไม่ได้เรื่องทำให้ไม่
เป็นที่ยอมรับ ฉะนั้นเป็นความรับผิดชอบใน
ตัวอยู่แล้วเพราะเป็นบุคคลสาธารณะ”

ในปี ๒๕๕๘ ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ในฐานะที่ท่านเป็นประธานรัฐสภา ท่านได้วางแนวทางให้รัฐสภาเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างไร

“ผมให้ความสำคัญเป็นพิเศษ สมัยก่อนเมื่ออดีตประธานสภาเดินทางไปเยี่ยมเยียนนานาประเทศ เพื่อผูกสัมพันธ์ไมตรี เมื่อไปถึงก็พูดเรื่องเก่าเล่าความหลังยุคนั้นยุคนี้ จบแล้วก็รำลាក់กันไปไม่มีประโยชน์ ในยุคของผมมียุทธศาสตร์เชิงรุก ไปถึงแล้วเล่าความหลังนาที่ ๒ นาที่พอแล้ว และพูดถึงเรื่องอนาคตเลยอนาคตที่ว่าผมให้ความสำคัญกับการที่จะยกฐานะเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในอีก ๓ ปีข้างหน้า ใน ๑๐ ประเทศ ผมคิดว่าผมจะต้องไปเยือนใน ๑๐ ประเทศนี้ให้ครบและถ้าครบแล้วก็จะให้ความสำคัญกับกลุ่มประเทศในเอเชีย เช่น จีน ญี่ปุ่น เกาหลี อินเดีย บังกลาเทศ ฯลฯ บวกกับ ๑๐ ประเทศอาเซียนที่จะยกเป็น AEC ในอีก ๓ ปีข้างหน้า นี่คือนโยบายที่ผมพยายามจะทำให้ครบในโซนนี้ก่อน ถ้าไม่จำเป็นไม่อยากจะไปยุโรป อเมริกา เอาไว้ปีหน้าค่อยว่ากัน เพราะฉะนั้นผมจะให้ความสำคัญในส่วนของอาเซียนเป็นพิเศษ และไปในฐานะประธานรัฐสภาก็มีโอกาสได้พบกับผู้นำทั้งหมดอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นนายกรัฐมนตรี ประธานาธิบดี ประธานรัฐสภา ฉะนั้นจึงเป็นโอกาสที่ดี ซึ่งเราสามารถแบ่งเบาภาระของฝ่ายบริหาร แบ่งเบาภาระ

“การทำหน้าที่ประธานมันเป็นไปได้ที่จะทำให้ถูกใจทั้งสองฝ่าย เพราะอีกฝ่ายหนึ่งบอกขาว อีกฝ่ายหนึ่งบอกดำ เราต้องวินิจฉัยไปเลยว่าขาวหรือดำ จะบอกว่าพบครึ่งทางเท่า ๆ ได้ไหม ไม่ได้”

ของนายกรัฐมนตรีได้มาก เราทำได้ทุกเรื่อง และเรามีกรรมวิธีการอยู่ ๓๕ คณะ ซึ่งครอบคลุมไปหมดทุกประเด็น เพราะภาระของนายกรัฐมนตรีมีมาก และยุ่งวุ่นวายไปหมด ทำให้ไม่มีเวลา แต่เรายังมีเวลา ก็สามารถนำเวลาตรงนั้นมาแบ่งเบาภาระของนายกรัฐมนตรีได้ ดังนั้น การไปเยือนในกลุ่มอาเซียนผมจะยึดแนวทางที่มีเป้าหมายชัดเจน คือการเตรียมความพร้อมไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียน นี่คือนโยบายเชิงรุกที่ผมกำลังทำอยู่”

คือมอบให้คณะกรรมการการศึกษาว่าจะทำอะไรกันบ้าง

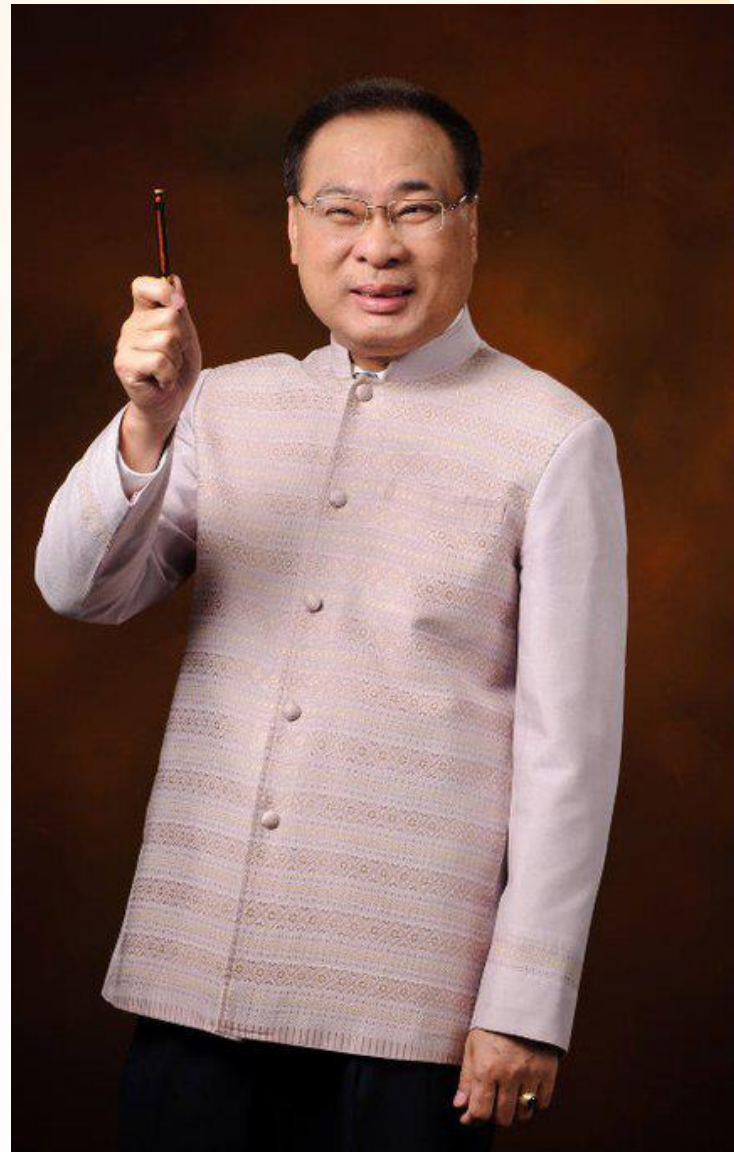
“ผมมีคณะกรรมการฝ่ายต่างประเทศของประธานรัฐสภาก็จะไปรับทราบปัญหาออกไปที่ลาวก็หยิบปัญหาเรื่องข้าวโพด ไปที่

เวียดนามก็หยิบปัญหาเรื่องข้าว เอาปัญหาเรื่องนี้เข้ากรรมาธิการ ๓ ชาติ ซึ่งผมได้มอบเป็นนโยบายไปแล้ว อาจจะส่งตัวแทนกรรมาธิการที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง ๓ - ๕ คน ตั้งเป็นอนุกรรมการฝ่ายต่างประเทศ ส่วนคนนอกที่เชี่ยวชาญเรื่องนี้ในประเทศไทยเป็นใครก็คัดมาช่วยกัน ตั้งเป็นอนุกรรมาธิการศึกษาเรื่องนั้น ๆ โดยเฉพาะ เสนอให้กับฝ่ายบริหารก็ถือว่าเป็นการแบ่งเบาภาระ”

ประสบการณ์ในการทำงานด้านรัฐสภาที่ทันท่วงทีกับใจคืออะไร

“ความประทับใจในรัฐสภา คือ เมื่อปี ๒๕๔๑ ในขณะนั้นผมดำรงตำแหน่งรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ช่วงประมาณเดือนกันยายนหลังจากที่มีมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี (พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ) ได้มีการอภิปรายกัน ๓ วัน ๓ คืน พอวันที่ ๔ วันสุดท้ายที่จะต้องขึ้นไปทำหน้าที่เพื่อลงมติท่านประธานวันพฤหัสบดีมดอร์ มะทา ให้เกียรติผมขึ้นไปทำหน้าที่แทน เพราะกระแสประชาชนในยุคนั้นโทรศัพท์เข้ามาสายแน่นไปหมด อยากจะให้ผมขึ้นไปทำหน้าที่ พอผมขึ้นไปบนบัลลังก์ทำหน้าที่ ปรากฏว่าสมาชิกฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาลลุกขึ้นทั้งสภา และปรบมือต้อนรับยาวนานมากจนผมชนลูกนั่นคือภาพประวัติศาสตร์ของตัวเองเป็นความประทับใจ เหตุผลที่ประทับใจเพราะการ

ทำหน้าที่ประธานมันเป็นไปได้ที่จะทำให้ถูกใจทั้งสองฝ่าย เพราะอีกฝ่ายหนึ่งบอกขาว อีกฝ่ายหนึ่งบอกดำ เราต้องวินิจฉัยไปเลยว่าขาวหรือดำ จะบอกว่าพบครึ่งทางเท่า ๆ ได้ไหมไม่ได้ เพราะฉะนั้นที่มีการวินิจฉัยจะมีคนถูกใจและไม่ถูกใจ พอใจกับไม่พอใจ การทำหน้าที่ของประธานจะทำให้เป็นที่พอใจของทั้งสองฝ่าย

เป็นเรื่องที่ยากมาก แต่วันนั้นทั้งฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาลปรบมือให้กึกก้อง ยาวนาน นี่คือการประวัติศาสตร์ส่วนตัวที่รู้สึกประทับใจ แต่ถ้าเป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับในสภา ก็แน่นอนวันที่เข้าเฝ้ารับพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี ชีวิตของเด็กบ้านนอกคนหนึ่งไม่เคยคิด ไม่เคยฝันว่าสักวันจะได้มีโอกาส

“รัฐธรรมนูญที่ดีเท่านั้นถึงจะเป็นที่มาของนักการเมืองที่ดีได้ แต่ถ้ามีรัฐธรรมนูญที่ไม่ดีเป็นไปไม่ได้เลยที่จะได้นักการเมืองที่ดี”

เข้าเฝ้ากราบพระบาท นั่นคือความประทับใจสูงสุดคงจะหาเกินกว่านี้ไม่ได้แล้วในชีวิตหนึ่งทางการเมือง มันเป็นความรู้สึกที่ปลาบปลื้มมาก”

การทำหน้าที่ในตำแหน่งประธานรัฐสภาและประธานสภาผู้แทนราษฎร ต้องมีความเป็นกลาง แต่ด้วยฐานะของท่านที่สังกัดพรรครัฐบาลจะทำให้มองได้หรือไม่ว่ามีความเป็นกลางอย่างแท้จริง

“เหมือนคำพูดที่เลือกเกิดไม่ได้ ก็รัฐธรรมนูญกำหนดมาให้ผมแบบนี้ ก็ต้องเป็นอย่างนี้ จึงเป็นเรื่องของจิตสำนึกของคนที่เป็นประธานอยู่แล้วและก็เป็นเกียรติเป็นศักดิ์ศรีไม่ใช่เฉพาะส่วนตน ส่วนตนนั้นไม่สำคัญ แต่เกียรติศักดิ์ศรีของสถาบันนิติบัญญัติ ๑ ใน ๓ อำนาจอสูงสุด สำคัญกว่า ซึ่งเราเป็นตัวแทนได้ รับมอบให้มาทำหน้าที่ตรงนี้ ฉะนั้นเราจะไม่ยอมให้สถาบันศักดิ์สิทธิ์ที่ว่ามีมลทินเด็ดขาดและเป็นไปไม่ได้ที่ผมจะเอาเรื่องที่ได้เปรียบเล็ก ๆ น้อย ๆ ในสภา ด้วยการบิดเบือนข้อบังคับหรือทำตัวไม่เป็นกลางเพื่อให้พวกพ้องตัวเองได้เปรียบ แล้วทำให้สถาบันอันศักดิ์สิทธิ์เสียหายผมไม่ทำหรอกครับ”

๘๐ ปี ที่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เราใช้รัฐธรรมนูญมาก็หลายฉบับ และขณะนี้กำลังจะมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

“หลายคนพูดว่ารัฐธรรมนูญไม่สำคัญ
มันสำคัญที่นักการเมือง แต่ผมมองตรงข้าม
ก่อนที่นักการเมืองจะดีได้มันต้องมีกฎ กติกา
มาบังคับ เพราะฉะนั้นรัฐธรรมนูญต้องมา
ก่อน รัฐธรรมนูญที่ดีเท่านั้นถึงจะเป็นที่มาของ
นักการเมืองที่ดีได้ แต่ถ้ามีรัฐธรรมนูญที่ไม่ดี
เป็นไปไม่ได้เลยที่จะได้นักการเมืองที่ดี มันคง
เพราะฉะนั้นมันถึงเวลาแล้วที่ควรที่จะแก้ไข”

ท่านคิดว่า การแก้ไขรัฐธรรมนูญจะทำให้สิ่ง ดี ๆ เกิดขึ้นในบ้านเมืองของเรา

“สิ่งดี ๆ ที่จะเกิดขึ้นก็คือสิ่งที่
ประชาชน ๖๕ ล้านคน ต้องการใช่ไหม เมื่อ
สมัยที่พรรคเพื่อไทยไปหาเสียงก็ได้ไปสัญญา
กับประชาชนไว้ว่างานแรกเลยถ้าชนะเลือกตั้ง
คือ การแก้ไขรัฐธรรมนูญ นั่นคือประชาติ
พูดโดยหลักแล้วเมื่อเป็นรัฐบาลวันแรกต้อง
เสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญแต่เนื่องจากเราไม่ใช่สิทธิ
ตรงนั้น ทั้งที่เป็นอำนาจของเราอยู่แล้ว ได้
ประชาติจากประชาชนอยู่แล้ว เรายังแก้
มาตรา ๒๙๑ เพื่อโอนอำนาจของตัวเอง
ตรงนี้ไปให้ตัวแทนของประชาชน ก็คือ สสร.
(สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ) แล้วให้เขาคิด
กันเอง ทำกันเอง โดยเชื่อใจว่าประชาชนต้อง
ทำสิ่งที่ดีที่สุดเพื่อตัวเองอยู่แล้ว สิ่งที่ดีที่สุด
สำหรับประชาชนก็คือสิ่งที่เราต้องการอยู่แล้ว”

ท่านวางทิศทางทางการเมืองสำหรับตัวท่าน ในอนาคตไว้อย่างไรบ้าง

“ยังไม่ได้วาง เพียงแต่คิดในใจว่าถ้า
เป็นไปได้ ในบ้านปลายอยากอยู่แบบเงียบ ๆ
อาจจะค่อนข้างสันโดษ อยู่กับธรรมชาติ ผม
ชอบธรรมชาติ ชอบเสียงเพลง”

งานอดิเรกของท่านในเวลาว่าง ท่านชอบทำ อะไร

“ฟังเพลง ผมชอบฟังเพลงไทยเก่า ๆ
ของชรินทร์ สุธเทพ ธานินทร์ อะไรพวกนั้น ถ้ามี
นักร้องที่ร้องได้ถึงจริง ๆ ผมสามารถนั่งฟังได้
จนถึงสว่าง แล้วสามารถอาบน้ำไปทำงาน
ทั้งหมดได้โดยไม่เหนื่อย มันเหมือนกับได้

ผ่อนคลายเป็นในตัว แล้วเวลาผมฟังผมจะนั่ง
ไม่พูด ไม่รู้สึกเพลีย ไปทำงานได้ทั้งวัน
ผู้ติดตามไปหลบกันตามพุ่มไม้ หลบกันหมด”

อยากให้ท่านฝากข้อคิดในโอกาสครบรอบ ๘๐ ปี รัฐสภาไทย

“ก็อยากฝากถึงพี่น้องประชาชนว่า
ผมเข้าใจดีว่าการเมืองมันน่าเบื่อเหลือเกิน
ความรู้สึกนี้เป็นอารมณ์ร่วมของพี่น้อง
ประชาชนทั้งประเทศ แต่การเมืองบ้านเรา
เบื่อไม่ได้ เพราะถึงแม้ว่าเราเบื่อไม่อยากจะ
ยุ่งเกี่ยว แต่การเมืองก็เข้ามายุ่งกับเราอยู่แล้ว
มันกระทบถึงเราทุกคน ทุกสาขาอาชีพ มันหนี

ไม่ได้ จึงควรหันหน้ามาช่วยกันทำให้การเมือง
ดีขึ้น เป็นที่พึ่งที่หวังของพี่น้องประชาชนอย่าง
แท้จริง ทำให้ประเทศไทยเป็นประชาธิปไตย
โดยแท้ แล้วการเมืองก็จะเป็นที่พึ่งของ
ประชาชนโดยแท้เช่นกัน”

หน้า๖๕๑และ๖๕๒เผยแพร่
สำนักงานประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

พลเอก ธีรเดช มีเพียร

รองประธานรัฐสภาและประธานวุฒิสภา

พลอก วีระเดช มีเพียร ประธานวุฒิสภาคนปัจจุบัน ท่านเคยดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงกลาโหมและประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน การรับราชการเป็นทหารมาตลอดทั้งชีวิตหล่อหลอมให้ท่านมีจิตใจที่เข้มแข็งไม่เคยทอดถอนกับอุปสรรคนานัปการ ในขณะที่รับราชการทหารท่านมีช่วงเวลาหนึ่งที่ได้มีโอกาสเข้ามาทำหน้าที่เป็นสมาชิกวุฒิสภา การทำหน้าที่ในครั้งนั้นไม่มีใครคาดคิดว่าท้ายที่สุดแล้วท่านจะได้รับโอกาสครั้งสำคัญในชีวิต ได้รับการสรรหาให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาอีกครั้ง และได้รับการคัดเลือกเป็นประธานวุฒิสภา จากประสบการณ์การทำงานที่ผ่านมาและการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งปัจจุบันท่ามกลางปัญหาความขัดแย้งและความแตกแยกของคนในสังคม การสัมภาษณ์ครั้งนี้ท่านได้ให้แง่คิดทั้งดงามและควรค่าแก่การนำไปปฏิบัติเป็นแบบอย่าง โดยเฉพาะการตอบแทนบุญคุณแผ่นดินซึ่งเป็นเรื่องที่คนไทยทุกคนพึงจะกระทำ

เส้นทางการเข้าสู่แวดวงการเมืองเป็นอย่างไร

“ก่อนหน้านี้นี้ ผมรับราชการเป็นทหารมาตลอดชีวิต ตั้งแต่ปี ๒๕๐๕ - ๒๕๔๓ เป็นเวลา ๓๘ ปี แต่ในช่วง ๓๘ ปีนั้น ได้มีโอกาสทำหน้าที่เป็นสมาชิกวุฒิสภาอยู่ ๒ ปี คือตั้งแต่

ปี ๒๕๒๒ - ๒๕๒๔ และมีโอกาสได้ทำหน้าที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา และเป็นประธานผู้ตรวจการแผ่นดินอีก ๖ ปี จากนั้นก็มาเป็นสมาชิกวุฒิสภา”

สมาชิกวุฒิสภาในอดีตมาจากการแต่งตั้ง ส่วนในยุคนี้ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญคนละฉบับก็มาจึงแตกต่างกัน ในฐานะที่ท่านเคยดำรงตำแหน่งทั้งในอดีตและปัจจุบันท่านเห็นถึงความแตกต่างอย่างไรบ้าง

“สมาชิกวุฒิสภาในอดีตกับปัจจุบันมีความแตกต่างกันมาก ในช่วงนั้นเราเรียกว่าวุฒิสภาที่มาจากการแต่งตั้ง ๑๐๐ เปอร์เซนต์ คือสมาชิกวุฒิสภาทุกท่านมาจากการแต่งตั้งโดยนายกรัฐมนตรี แต่วุฒิสภาปัจจุบันตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ เป็นรูปแบบใหม่ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาที่มาจาก ๒ ประเภท คือประเภทแรกมาจากการเลือกตั้ง

“ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นประธานก็ต้องมีความเป็นกลางชัดเจน มีความโปร่งใส และต้องใช้ความสามารถในการประสานงาน ในการประนีประนอม”

โดยตรงของแต่ละจังหวัดรวม ๗๗ จังหวัด และอีก ๗๓ ท่าน มาจากการสรรหา เพราะฉะนั้น องค์ประกอบก็แตกต่างกัน อำนาจหน้าที่ บทบาทก็ต่างกัน ต่างกันอย่างมาก โดย ปัจจุบันจะมีบทบาทหน้าที่มากกว่าในสมัย ที่มาจากการแต่งตั้งทั้งหมด อาทิ การถอดถอน บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรตามรัฐธรรมนูญ เป็นต้น”

ท่านเข้าสู่แวดวงขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ คือได้เป็นผู้ตรวจการแผ่นดินของ รัฐสภา แล้วในปี ๒๕๕๐ ก็มาเป็นผู้ตรวจการ แผ่นดิน ความแตกต่างระหว่างที่อยู่ในองค์กร ตรวจสอบภาครัฐซึ่งเป็นองค์กรอิสระตาม รัฐธรรมนูญกับในส่วนของสถาบันนิติบัญญัติ ฝ่ายวุฒิสภามีความแตกต่างกันอย่างไร

“ในส่วนที่ต่างกันก็คือ งานของ ผู้ตรวจการแผ่นดินในความเป็นจริงเรา ตรวจสอบการทำหน้าที่ของฝ่ายบริหาร การทำหน้าที่ของวุฒิสภาต่างก็ทำหน้าที่ ตรวจสอบเช่นเดียวกัน อาจจะแตกต่างกัน ตรงลักษณะการปฏิบัติงาน โดยผู้ตรวจการ แผ่นดินจะมีหน้าที่หลักในการดูแลทุกข์สุข ของประชาชน ดูว่าประชาชนได้รับความ เป็นธรรมจากการบริหารงานของฝ่ายบริหาร หรือไม่ และมีกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ

กฎหมายต่าง ๆ ที่ล้ำสมัยหรือไม่ และก็มีการ อย่างอื่น เช่น งานเกี่ยวกับจริยธรรม งานเกี่ยวกับการร้องเรียนที่เป็นเรื่องการทุจริต ส่วนของ วุฒิสภาเรามีหน้าที่กลั่นกรองกฎหมาย หน้าที่ ในการตรวจสอบฝ่ายบริหารด้วยการตั้งกระทู้ ด้วยการมีกรรมวิธีการที่ติดตามการปฏิบัติงาน ของฝ่ายรัฐ และที่สำคัญยังมีหน้าที่ในการ ให้ความเห็นชอบผู้ดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ รวมทั้งถอดถอนด้วย ซึ่งเป็นงานที่มีทั้งความ ต่างกันและก็เหมือนกันอยู่ในนี้”

เมื่อมาดำรงตำแหน่งเป็นประธานวุฒิสภา มีหลายสิ่งที่จะต้องดูแลโดยเฉพาะการควบคุม การประชุมท่านมีความหนักใจในเรื่องนี้หรือไม่ เพราะว่าบางครั้งความคิดเห็นอาจจะแตกต่างกัน หรือมีความขัดแย้งรุนแรง

“ผมว่าสมาชิกวุฒิสภาทุกท่านมีความ เป็นอิสระมากในเรื่องของการเสนอความคิดเห็น เรื่องของการให้คำแนะนำ เรื่องของการท้วงติง ตามบทบาทหน้าที่ของท่าน การทำหน้าที่ เป็นประธานของที่ประชุมผมว่าก็เป็นเรื่อง ปกติ ซึ่งเราคงจะต้องยึดถือกฎข้อบังคับของ การประชุมเป็นหลัก และก็แน่นอนผู้ที่ทำหน้าที่ เป็นประธานก็ต้องมีความเป็นกลาง ชัดเจน มีความโปร่งใส และต้องใช้ความสามารถ ในการประสานงาน ในการประนีประนอม เพราะว่าความคิดเห็นในการประชุมไม่ว่า

២៣

หนังสือและสื่อเผยแพร่

สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

มอบให้ท่านทำหน้าที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีเกี่ยวกับด้านเป็นประธานกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภา หรือเราเรียกว่าประธานวิป และก็มอบให้ท่านช่วยดูแลการก่อสร้างอาคารรัฐสภาแห่งใหม่ เป็นผู้แทนของสมาชิกวุฒิสภาสำหรับท่านที่สอง คือ ท่านพรทิพย์ ไฉ่หิระจันทรรัตน์ปรีดา ก็มอบในเรื่องวิชาการในเรื่องบุคลากร บุคลากรหมายถึงการบริหารบุคลากรและก็พัฒนาบุคลากรด้วย และทั้งงานโรงพิมพ์ รวมทั้งงานวิจัยพัฒนา ซึ่งก็ขอให้ท่านทำหน้าที่เป็นประธานคณะกรรมการวิจัยและพัฒนาของวุฒิสภา และมอบท่านเป็นประธานกรรมการวิชาการของวุฒิสภา เพื่อพัฒนาบุคลากรของเราให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นเพื่อช่วยทำงานให้กับสมาชิก”

“ในการประชุมวุฒิสภาถ้าหากว่าทุกคนได้ฟังการถ่ายทอดก็อาจจะเห็นว่าไม่ค่อยเห็นการโต้เถียงที่รุนแรงหรือขัดแย้งกันมาก เพราะเหตุว่าแต่ละท่านมีความคิดนำเสนอที่เป็นอิสระ พอมีความคิดเห็นที่แย้งกันก็ทำความเข้าใจกันไม่ค่อยยาก”

เวลาเราพูดถึงคำว่า “รัฐสภา” หรือว่า “ประชุมสภา” ประชาชนก็จะนึกถึงแต่ภาพการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเป็นส่วนใหญ่ ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร และวุฒิสภารู้สึกน้อยใจบ้างไหม

“วุฒิสภาอยู่ตรงไหนใช้ไหมครับ ประเทศเราเป็นระบบสองสภา คือเรามีคำว่า “รัฐสภา” ที่ประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรกับวุฒิสภา สภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนมากถึง ๕๐๐ ท่าน ส่วนวุฒิสภาก็มี ๑๕๐ ท่าน ปัจจุบันมี ๑๔๙ เพราะฉะนั้นองค์ประกอบของแต่ละ

“ตัวผมเองยึดหลัก
ความเป็นกลางอย่างมากที่สุดใน
การทำหน้าที่ คือจะเป็นกลาง
อย่างแท้จริง ผมกล้ายืนยันว่า
ผมอยู่ตรงกลางแน่นอน และ
ผมก็จะยึดถือข้อบังคับเป็นหลัก
ในการทำงาน แต่ขณะเดียวกัน
ผมก็จะให้เกียรติอย่างมากกับ
สมาชิกทุกท่าน”

สภาที่ต่างกัน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรท่าน
ต้องสังกัดพรรคการเมือง ดังนั้น ก็จะมี
หลากหลาย เราก็จะมีเรียกว่าพรรคร่วมฝ่าย
รัฐบาล พรรคร่วมฝ่ายค้าน เพราะฉะนั้น
การประชุมของสภาผู้แทนราษฎรจะแตกต่าง
จากวุฒิสภามากเพราะเหตุว่าวุฒิสภาไม่สังกัด
พรรคการเมือง วิธีในการประชุมหรือการ
แสดงออกของสมาชิกในที่ประชุมก็จะต่างกัน
มีการแสดงความคิดเห็นที่ต่างกันอย่าง
รัฐบาลกับฝ่ายค้าน แต่ทั้งฝ่ายค้านและรัฐบาล
ต่างก็แสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ของ
ประชาชนทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นอาจจะมีการ
ให้ความเห็นที่ขัดแย้งกันมากกว่าวุฒิสภา
ในส่วนของวุฒิสภาก็อาจจะฟังดูเรียบ ๆ

ในการประชุมวุฒิสภาถ้าหากว่าทุกคนได้ฟัง
การถ่ายทอดก็อาจจะเห็นว่าไม่ค่อยเห็นการ
โต้เถียงที่รุนแรงหรือขัดแย้งกันมากเพราะเหตุ
ว่าแต่ละท่านมีความคิดนำเสนอที่เป็นอิสระ
พอมีความคิดเห็นที่แย้งกันก็ทำความเข้าใจกัน
ไม่ค่อยยาก ดังนั้น งานการประชุมของวุฒิสภา
กับสภาผู้แทนราษฎรก็แตกต่างกัน อาจจะ
ไม่ค่อยเป็นข่าวเนื่องจากเรามีคนน้อย และเรา
มีความคิดเห็นที่อาจจะขัดแย้งกันไม่มากนัก
ขณะเดียวกันงานของสมาชิกวุฒิสภาเราก็
ไม่ได้ทำน้อยเราทำเยอะ อาจจะมีข้อบกพร่อง
ตรงที่ว่าเราอาจจะขาดการประชาสัมพันธ์
ไม่เหมือนกับทางสภาผู้แทนฯ การแสดง
ความคิดเห็นอาจจะมีวิธีการนำเสนอที่ต่าง

ในการทำหน้าที่เป็นประธานการประชุมร่วมของรัฐสภา ก็จะมี ส.ส. ร่วมประชุมด้วย ท่านยึดหลักในการควบคุมสถานการณ์ในการประชุมรัฐสภา และการควบคุม ส.ส. แต่ละท่านอย่างไรบ้าง

“การประชุมรัฐสภาก็อย่างที่ทุกท่านคงทราบว่าประกอบไปด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน ๕๐๐ ท่าน แล้วก็สมาชิกวุฒิสภาอีก ๑๔๙ ท่าน รวมจำนวน ๖๔๙ ท่าน ในวันนี้ ก็ถือว่าเป็นจำนวนมาก เมื่อมีสมาชิกมากความคิดเห็นก็มาก ก็แตกต่างกันในการทำหน้าที่ของประธาน ในที่ประชุมรัฐสภา ก็คงมีประธานสภาผู้แทนราษฎรกับประธานวุฒิสภา มี ๒ คนเท่านั้น รอสลับกันทำหน้าที่ประธาน ตัวผมเองยึดหลักความเป็นกลางอย่างมากที่สุดในการทำหน้าที่ คือจะเป็นกลางอย่างแท้จริง ผมกล้ายืนยันว่าผมอยู่ตรงกลางแน่นอน และผมก็จะยึดถือข้อบังคับเป็นหลักในการทำงาน แต่ขณะเดียวกันผมก็จะให้เกียรติอย่างมากกับสมาชิกทุกท่านเพราะผมถือว่าสมาชิกทุกท่านเป็นผู้แทนปวงชน เพราะฉะนั้นเมื่อท่านแสดงความคิดเห็นอย่างไรท่านก็คงแสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติเป็นหลัก ผมก็จะให้โอกาสให้เกียรติท่านแสดงความคิดเห็นโดยอยู่ในกรอบของข้อบังคับ และผมก็ยึดหลักความยุติธรรม ความโปร่งใส

“ผมว่าสถาบันนิติบัญญัติ
น่าจะเป็นอีกหนึ่งเวทีที่มีบทบาท
ที่จะช่วยให้บ้านเมืองเราเดินไป
สู่ความสุขและก็มี
เจริญรุ่งเรืองได้อย่างถาวร”

และประนีประนอม ประสานงานกับทุกฝ่ายเป็นหลักในการทำงาน”

มีฉายาที่สื่อมวลชนตั้งให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งฝ่ายนิติบัญญัติก็มีฉายาที่เขาตั้งให้กับ ส.ว. ว่าเป็น “สังคโลก” ฉายานี้มีที่มาจากไหน และฟังแล้วรู้สึกอย่างไร

“ต้องขอขอบคุณพี่น้องสื่อมวลชนทั้งหลายที่ให้ความสนใจกับวุฒิสภา และก็ได้ให้ฉายาที่ฟังดูแล้วมีคุณค่าด้วยนะ ผมว่าคำว่า “สังคโลก” ของโบราณนี้มักจะมีความหมายที่เป็นของเก่ามีราคาหมด ก็คิดว่าสื่อมวลชนที่ให้เกียรติเราขณะเดียวกันก็มองตัวเองว่าวุฒิสภาเราได้ทำงานเข้าตาสาธารณชนมากน้อยแค่ไหน ทำประโยชน์ให้สังคมมากน้อยเพียงใด คำตอบก็คือว่าเราทำงานเยอะนะครับ เรามีการประชุมทั้งวุฒิสภา เรามีการประชุมกรรมธิการ เรามีการประชุมอนุกรรมธิการและ

ประชุมกรรมการวิสามัญฯ ในหนึ่งอาทิตย์ มีงานเกือบจะทุกวัน นอกจากนั้น ก็ยังต้องลงพื้นที่ เหมือนอย่างที่เราเห็นตั้งแต่ต้นแล้วว่า สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้งจังหวัดละ ๑ ท่าน ท่านก็ต้องลงพื้นที่ แล้วก็สมาชิกวุฒิสภาในส่วนที่มาจากสรรหาท่านก็มีเรื่องจะต้องลงไปหาข้อเท็จจริงในพื้นที่ เช่นเดียวกัน เราทำงานเยอะครับ เรามีผลงานเป็นที่ประจักษ์แต่อาจจะขาดการประชาสัมพันธ์ เพราะฉะนั้นในส่วนนี้ก็คิดว่าในปีต่อไปเราคงจะต้องปรับปรุงให้มีการเผยแพร่ผลงานให้กับสังคมได้รับทราบมากขึ้น”

ทุกวันนี้มีเหตุการณ์ทางการเมืองเกิดขึ้นหลายอย่างไม่ว่าจะเป็นเกิดการกลุ่มแนวความคิดที่แตกต่างกัน ชัดแย้งกัน จนบางครั้งทำให้เกิดเหตุการณ์ความรุนแรงตามมา มีหลายคนคิดว่าการแก้ไขโดยใช้ระบบรัฐสภาน่าจะเป็นส่วนหนึ่งในการที่จะทำให้ปัญหาความขัดแย้งนั้นลดลงไปได้ ท่านมองว่าฝ่ายนิติบัญญัติจะช่วยแก้ไขความขัดแย้งทางการเมืองได้อย่างไร

“ผมเห็นด้วยนะครับกับความคิดที่จะให้สถาบันนิติบัญญัติเป็นเวทีที่จะลดความขัดแย้ง เพราะเหตุว่ารัฐสภาเป็นสถานที่ที่ให้สมาชิกมาแสดงความคิดเห็นกัน แน่แน่นอนครับความคิดเห็นก็ต้องมีเห็นไม่ตรงกันเป็นเรื่องปกติ ซึ่งผมว่าทุกแห่งในโลกก็จะเหมือนกัน ในเรื่องเดียวกันเราจะมีความคิดเห็นที่หลากหลายนะครับ เพราะฉะนั้นปัญหาเรื่องความปรองดองความสามัคคีถ้าหากว่าเราได้นำมาคุยกันภายในรัฐสภา คุยกันโดยท่านสมาชิกทั้งหลายท่านล้วนเป็นผู้แทนปวงชน ผมเชื่อว่าความคิดเห็นที่แย้งกันแล้วเรามาคุยกันด้วยเหตุด้วยผลด้วยความมุ่งหมายเดียวกันเพื่อประโยชน์ของบ้านเมือง เพื่อประโยชน์ของประชาชนทุกคน เรามีเป้าหมายเดียวกัน ผมว่าสถาบันนิติบัญญัติน่าจะเป็นอีกหนึ่งเวทีที่มีบทบาทที่จะช่วยให้บ้านเมืองเราเดินไปสู่ความสงบสุขและก็มี ความเจริญรุ่งเรืองได้อย่างถาวร”

ขณะนี้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ โดยประเด็นสำคัญที่มีการพูดถึง คือ เรื่องการได้มาของสมาชิกวุฒิสภาซึ่งมี ๒ แบบ ท่านเองเป็นสมาชิกวุฒิสภาในส่วนของการสรรหา ซึ่งมีการวิจารณ์ในส่วนนี้ ท่านฟังข้อวิจารณ์แล้ว ท่านมีความเห็นอย่างไร

“ผมว่าความคิดแต่ละท่านก็คงมีเหตุผลของท่าน ในส่วนของผมอย่างที่ได้พูดอยู่เสมอ ๆ ว่านับตั้งแต่ปี ๒๕๗๕ จนถึงปัจจุบัน วุฒิสภาเรามี ๓ รูปแบบแล้วนะ รูปแบบที่ ๑ ก็คือ การแต่งตั้ง ๑๐๐% รูปแบบที่ ๒ คือ การเลือกตั้ง ๑๐๐% เหมือนกับสภาผู้แทนราษฎร รูปแบบที่ใช้อยู่ในปัจจุบันซึ่งเราเริ่มใช้มาตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ เป็นรูปแบบที่ ๓ คือ มีการผสมกันระหว่างการเลือกตั้งกับการสรรหา ผมสังเกตว่าจากการที่ผมมานั่งทำงานตรงนี้ครึ่งปี ผมเห็นว่าวุฒิสภาที่ประกอบด้วยองค์ประกอบที่น่าจะสมบูรณ์ที่สุด นั่นคือเรามีที่มาจากการเลือกตั้งโดยประชาชนจังหวัดละ ๑ คน ๗๗ จังหวัด และที่เหลือก็มาจากการสรรหา รวมแล้วต้องไม่เกิน ๑๕๐ คน การสรรหาที่พูดนี้เป็นการสรรหาจากผู้ที่มีความรู้ มีประสบการณ์ในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ท่านเหล่านี้ส่วนใหญ่ก็จะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนั้น เมื่อสมาชิกทั้ง ๒ กลุ่มได้มาทำงานร่วมกันผมจึงเห็นว่าเป็นการเติม

ส่วนที่ไม่สมบูรณ์ ที่ยังขาด เราจะมีความเห็นที่หลากหลายมากขึ้น และเมื่อมาทำงานร่วมกันแล้วเราได้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ก็จะได้ข้อยุติที่น่าจะมีความถูกต้อง มีประสิทธิภาพไม่แพ้แบบอื่นครับ ผมอยากจะพูดว่าไม่แพ้แต่จริง ๆ อยากจะพูดว่าดีกว่าแบบอื่นด้วยซ้ำไป เพราะฉะนั้นผมยังคิดโดยส่วนตัวว่ารูปแบบของวุฒิสภาปัจจุบันในเชิงขององค์ประกอบน่าจะสมบูรณ์เหมาะสมกับประเทศของเรามากที่สุด”

ในมุมมองของท่าน ๘๐ ปี รัฐสภาไทยมีการพัฒนาไปในทิศทางใด และในอนาคตอยากเห็นรัฐสภาไทยเป็นอย่างไร

“รูปแบบของรัฐสภาไทยผมว่าเราได้มีการพัฒนาเป็นลำดับตั้งแต่ปี ๒๔๗๕ ซึ่งมีประชากรประมาณ ๑๐ ล้านคน ๘๐ ปีผ่านไปมาถึงวันนี้เรามีประชากรเกือบ ๗๐ ล้านคน รัฐสภาเราได้พัฒนาเป็นลำดับในเรื่องของนิติบัญญัติจนถึงปัจจุบันผมว่าเราได้พัฒนาไปในทางที่เหมาะสม ถูกต้อง เป็นไปตามการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เป็นไปตามวัฒนธรรมประเพณีของประเทศเรา ดังนั้น ผมมีความ

มั่นใจว่าต้องพัฒนาต่อไป โดยเป็นการพัฒนาที่ยึดถือวัฒนธรรม ประเพณีของประเทศความเป็นมา กำเนิดประเทศไทย จนกระทั่งเราพัฒนามาเป็นวันนี้ มีการเปลี่ยนแปลง มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผมเชื่อว่าจะต้องมีการพัฒนาต่อไปในทางที่อยู่ในกรอบหรือมีปัจจัยที่เกี่ยวกับหลักของประเพณี วัฒนธรรมที่เรามี หากจะพูดว่าอยากเห็นอะไรผมก็คิดว่าทุกคนก็อยากให้เห็นตรงกันว่าอยากเห็นคนที่เกี่ยวข้องอยู่ในกรอบของกฎหมาย ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทที่เรามีให้ดีที่สุดโดยรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่ายเพื่อประโยชน์อย่างเดียวนั่น นั่น คือ ความสงบสุข ความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติแล้วก็ประชาชน”

มีคนเคยบอกว่าการจะมีประชาธิปไตยอย่างแท้จริงเราต้องเข้าใจที่มาของความเป็นประเทศของเรา ที่มาของชนชาติของเรา หลายครั้งที่เราศึกษาประชาธิปไตยหลังจากที่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง แต่ความจริงแล้วเราควรศึกษาความเป็นมาก่อนที่จะมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ท่านเห็นด้วยหรือไม่

“ผมเห็นด้วยครับ เห็นด้วยอย่างยิ่งเลยว่าแต่ละประเทศมีความเป็นมาที่ไม่เหมือนกัน เรามีประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน ทุกประเทศ

จะไม่เหมือนกัน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมที่เราสืบสานกันมาจนกระทั่งถึงปัจจุบันมันมีที่มาจากที่ไป มันมีสิ่งที่เราควรจะอนุรักษ์ ภาคภูมิใจ แล้วก็รักษาให้อยู่คู่กับความ เป็นไทย มีฉะนั้นเราก็จะไม่ใช้คนไทย โดยแท้จริง ความเป็นชาติไทยไม่เหมือนกับ ชาติอื่น ดังนั้น เราจะนำอะไรมาใช้ก็ควรจะต้องปรับตามความเป็นมา ตามวัฒนธรรม ประเพณีของเรา”

ในระหว่างที่ก้านดำรงตำแหน่งประธาน วุฒิสภา มีเหตุการณ์ใดที่ก้านรู้สึกประทับใจ บ้าง

“ก็ไม่กี่เดือนนะ แต่ว่าไม่กี่เดือน ที่ผ่านมามีก็ต้องขอบคุณเพื่อนสมาชิก ทั้ง ๒ สภาเป็นอย่างมากที่กรุณาให้เกียรติ ให้ความร่วมมือกับผมในการปฏิบัติหน้าที่ ผมมีความรู้สึกที่ผมทำหน้าที่ตรงนี้เหมือนกับ อยู่ในครอบครัวใหญ่ที่มีพี่น้องหลายคน

มีญาติพี่น้องหลายคน ทุกท่านก็มีวุฒิภาวะที่สูง
มีความเป็นตัวเอง จึงเป็นการทำงานที่สนุก
แล้วก็ชวนให้ได้ทุ่มเทความตั้งใจทุกอย่างใน
การทำงาน เพราะผมมีความรู้สึกที่ว่าที่เรา
ทำงานหนักกันทุกคน ทั้ง ๖๕๐ คน ในนาม
ของผู้แทนปวงชนในฐานะฝ่ายนิติบัญญัติ
ผมว่าเรามีเป้าหมายตรงกันหมด คือ เราต่างคน
ต่างก็มุ่งประโยชน์สุขของประชาชน เพื่อให้
เกิดการพัฒนาและมีความเจริญรุ่งเรืองของ
ประเทศชาติเป็นสำคัญ”

กำหนดอนาคตของตัวเองในแวดวง การเมืองได้อย่างไร

“ก็คงไม่มีอะไรเพราะผมคิดว่าได้เกิด
มาเป็นคนไทยก็มีความภูมิใจที่เป็นคนไทย
สิ่งเดียวที่นึกอยู่ก็คือว่าทำอะไร เราถึงจะ
ตอบแทนบุญคุณแผ่นดินประเทศไทย
ให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ดังนั้น トラバใดที่
สุขภาพร่างกายยังเอื้ออำนวยให้สามารถทำประโยชน์
อะไรให้กับประเทศชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และ
ประชาชน ผมก็จะต้องทำเต็มที่ครับ”

อยากให้ท่านฝากถึงท้าย ในโอกาส ๘๐ ปี ของ รัฐสภาไทย

“อยากจะขอให้ทุกท่าน ประชาชนคน
ไทยทุกคน พี่น้องสมาชิกรัฐสภา ข้าราชการ

ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาทุกคน ขอให้
ทุกท่านมีความตั้งใจที่จะทำหน้าที่ของท่านให้
ดีที่สุดตามบทบาท อำนาจที่ท่านมีอยู่ เพื่อ
ประโยชน์สุขของประเทศชาติและประชาชน
แล้วก็ขออวยพรให้ทุกท่านมีแต่ความสุข ความ
เจริญ นึกคิดอะไรก็ขอให้สมปรารถนาทุกคน”

หัวใจดี...ดี...ดี...
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

เจริญ จรรย์โกมล

รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

นายเจริญ จรรย์โกมล ปัจจุบันดำรงตำแหน่งรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ท่านเป็นผู้หนึ่งที่ก้าวเข้ามาทำงานทางการเมืองด้วยอุดมการณ์ที่ต้องการจะเป็นกระบอกเสียงสะท้อนปัญหาความทุกข์ยากของพี่น้องชาชนบทให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบจากความมุ่งมั่นทุ่มเทในการทำงานทำให้ท่านได้รับความไว้วางใจจากประชาชนให้ได้รับการเลือกตั้งเป็น ส.ส. ติดต่อกันมา ๗ สมัย

นอกจากนี้ ท่านยังเคยได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ๓ คณะ คือ ประธานคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ ประธานคณะกรรมการการอุตสาหกรรม และประธานคณะกรรมการติดตามการบริหารงบประมาณ มุมมองการทำงานทางการเมืองของท่านตั้งแต่เริ่มแรก จวบจนถึงปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปเช่นไร อีกทั้งหน้าที่ความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย จะส่งเสริมภาพลักษณ์และการทำงานขององค์กรนิติบัญญัติทั้งในปัจจุบันและอนาคตอย่างไร บทสัมภาษณ์ในครั้งนี้มีคำตอบ

เส้นทางเข้าสู่แวดวงการเมืองและแรงจูงใจในการเข้ามาทำงานการเมือง

“ผมเคยเป็นทนายความตั้งแต่อายุ ๒๐ ปี เป็นรุ่นแรกของเพื่อนที่เรียนเนติบัณฑิตมาด้วยกัน โดยประกอบอาชีพทนายความมา

๑๒ ปี ได้พบปะกับประชาชนมากมาย ได้เห็นปัญหา อุปสรรค และความเดือดร้อนของประชาชน จึงมีความรู้สึกว่าถ้ายังทำอาชีพนี้อยู่ต่อไป การจะดูแลช่วยเหลือประชาชนไม่ใช่เรื่องง่าย ก็เลยตัดสินใจเมื่ออายุ ๓๒ สมัยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ขณะนั้นปี ๒๕๓๕ ครั้งแรกสอบตก ต่อมาอีก ๓ เดือน มีการยุบสภา ก็มาสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกครั้งหนึ่ง การตัดสินใจในครั้งนั้นก็เพื่อที่จะมาทำหน้าที่ช่วยเหลือพี่น้องประชาชน เราอยู่บ้านนอก อยู่ชนบท เรารู้ว่าประชาชนทุกข์ยาก ลำบาก และเดือดร้อนที่สำคัญผู้ที่จะมาช่วยพูด ช่วยแสดงความคิดเห็นแทบจะไม่มี จึงเป็นมูลเหตุหนึ่งที่ทำให้ตัดสินใจเข้าสู่เส้นทางทางการเมือง”

การทำหน้าที่ในฐานะประธานคณะกรรมการการ การทำหน้าที่ในฐานะรองประธานสภาผู้แทนราษฎรมีอะไรเปลี่ยนแปลงไปบ้าง และมีความแตกต่างกันอย่างไร

“ที่เปลี่ยนแปลงเรื่องแรกคือ ตอนเป็นประธานคณะกรรมการ การควบคุมการบริหารจัดการประชุมจะสะดวกและง่าย และข้าราชการที่อยู่ในความดูแลมีจำนวนน้อย เรื่องที่สอง การประชุมจะมีสมาชิกซึ่งเป็นกรรมการมีจำนวนไม่มากเมื่อก่อนประมาณ ๑๐ กว่าคน ทำให้ดูแลไม่ยากและไม่ลำบาก แต่ที่จะมีปัญหายอยู่บ้างก็คือ

หน้าสื่อและสื่อเผยแพร่

สำนักงานประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ซึ่งการนั่งบนบัลลังก์กับการนั่งเป็นประธานคณะกรรมการมีความแตกต่างกัน เพราะถ้าเป็นประธานคณะกรรมการเรามีโอกาสซักถามเรื่องต่าง ๆ ที่เราเชิญส่วนราชการมาชี้แจงได้ แต่เมื่อมานั่งบนบัลลังก์แล้วต้องประพฤติปฏิบัติ และควบคุมการประชุมให้เป็นไปตามระเบียบวาระ ทำอย่างไรที่จะให้การประชุมเป็นไปตามที่เราวางแผนไว้ ซึ่งเป็นเรื่องไม่ง่ายที่จะให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๕๐๐ คนเป็นไปตามกรอบและแนวความคิดของเรา เพราะแต่ละท่านที่มาก็แตกต่างกัน ถึงแม้ว่าเราจะออกหลักเกณฑ์กติกามาเป็นแนวทางปฏิบัติแต่ก็เป็นการยากที่จะควบคุมการประชุมให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย นี่คือความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด”

การตอบชี้แจงของส่วนราชการ ผมเคยเป็นประธานคณะกรรมการหลายคณะ ได้แก่ คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ คณะกรรมการการอุตสาหกรรม และสุดท้ายก็คณะกรรมการติดตามการบริหารงบประมาณ ทำให้มีความคุ้นเคยกับปัญหาที่เกิดขึ้น แต่เมื่อมาเป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎร จะมีงานที่ประธานสภามอบหมายอยู่ ๓ เรื่องใหญ่ ๆ เรื่องแรกคือ การทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุม เรื่องที่ ๒ เป็นการกำกับดูแลส่วนราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่ทำให้มีข้าราชการอยู่ในการกำกับดูแลสองพันกว่าคน เรื่องที่ ๓ เป็นงานรัฐพิธีต่าง ๆ ที่จะต้องไปงานตามที่มีหมายกำหนดนัดไว้

“เรื่องสวัสดิการของข้าราชการ ผมได้มีคำสั่งให้มีการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงที่พักของเจ้าหน้าที่ตำรวจรัฐสภาใหม่ทั้งหมด และมีโครงการจะจัดที่พักให้กับข้าราชการประมาณ ๒,๖๐๐ ห้อง”

ท่านดูแลรับผิดชอบงานในด้านใด และวาง
กรอบการทำงานในด้านต่าง ๆ ไว้อย่างไร

“ได้ดูแลรับผิดชอบงานตามที่ประธานสภามอบหมาย ได้แก่ ดูแลงานด้านการบริหารงบประมาณของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร งานด้านกฎหมายของคณะกรรมการการกำหนดระเบียบวาระการประชุมและเรื่องกฎหมายต่าง ๆ ที่จะเข้าสู่สภา ซึ่งเป็นงานที่จะต้องลงมือกำกับและดูแลด้วยตนเอง”

นับตั้งแต่เข้ามารับตำแหน่งรองประธานสภาผู้แทนราษฎรคนที่หนึ่ง ท่านได้ปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงรัฐสภาอย่างไรบ้าง

“ได้มีการพัฒนาเกี่ยวกับการบริหารงานของคณะกรรมการต่าง ๆ โดยนำระบบ IT เข้ามา และการปรับปรุงส่วนราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยเฉพาะเรื่องสวัสดิการของข้าราชการ ผมได้มีคำสั่งให้มีการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงที่พักของเจ้าหน้าที่ตำรวจรัฐสภาใหม่ทั้งหมด และมีโครงการจะจัดที่พักให้กับข้าราชการประมาณ ๒,๖๐๐ ห้อง โดยผมได้นำแนวความคิดนี้ปรึกษากับท่านประธานสภาแล้ว รวมทั้งได้ปรึกษากับท่านนายกรัฐมนตรีไว้แล้วว่าจะใช้เวลาในการก่อสร้าง ๒ ปี ให้แล้วเสร็จ นอกจากนี้ยังได้มีการปรับปรุงที่ทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และห้องรับรองต่าง ๆ ซึ่งเป็นการใช้เงินเหลือจ่ายของสภาในปีที่ผ่านมา และขณะนี้กำลังจัดระบบในเรื่องของการป้องกันการขโมยข้อมูลความลับในสภา ซึ่งจะต้องใช้เงินประมาณ ๕๐ - ๖๐ ล้านบาท ในการที่จะว่าจ้างบุคคลภายนอกมาทำระบบเพื่อป้องกันในสิ่งเหล่านี้”

ในฐานะประธานคณะกรรมการเร่งรัดและติดตามโครงการก่อสร้างอาคารรัฐสภาแห่งใหม่ อยากทราบว่าขณะนี้โครงการดังกล่าวมีความคืบหน้าอย่างไร

“จากการประชุมคณะกรรมการฯ ตั้งแต่เดือนกันยายนที่ผ่านมา เราพบปัญหา

อุปสรรคหลายเรื่อง เราได้เห็นว่าการออกแบบ สภามีวัตถุประสงค์หลักคือเพื่อความสวยงาม แต่ไม่ได้ออกแบบในลักษณะเพื่อการป้องกัน โดยเฉพาะความปลอดภัยของสมาชิกทั้งหลาย เราจึงได้ประชุมและวิเคราะห์ถึงปัญหาต่าง ๆ พบว่ามีปัญหาใหญ่อยู่หลายเรื่อง เรื่องแรก คือ ปัญหาน้ำท่วม เพราะแบบนี้ได้ออกมาก่อนน้ำท่วมใหญ่ และระบบการออกแบบที่ได้ออกแบบให้ชั้นใต้ดินประกอบด้วยโรงพิมพ์ ห้องควบคุมระบบไฟฟ้า ห้องควบคุมระบบ ทำความเย็น เราในฐานะซึ่งเป็นคนติดตาม เร่งรัดก็มองว่า ถ้าไฟไหม้จะทำกันอย่างไร โรงพิมพ์อยู่ชั้นใต้ดิน เราลงทุนตั้งเกือบ ๒๐,๐๐๐ ล้านบาท แล้วทำไมต้องมีความเสี่ยงด้วย และระบบไฟฟ้าเกิดระเบิดจะทำอย่างไร มีการก่อวินาศกรรมจะทำกันอย่างไร ตรวจสอบ คนเข้าออกได้อย่างไร และเกิดน้ำท่วมเข้าไป จะทำอย่างไร ถ้าน้ำท่วมในระบบไฟฟ้าของ สภา สภาจะปฏิบัติหน้าที่ไม่ได้เลย อันนี้เป็น อุปสรรคใหญ่

เรื่องต่อมา คือ ปัญหาการจราจร ติดขัด ปัญหาทัศนียภาพถูกบดบังจากการ สร้างสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาของกรุงเทพมหานครที่สร้างสะพานข้ามจากฝั่งธนบุรี มาที่กรุงเทพมหานคร บริเวณถนนทหาร มีความสูงประมาณ ๗ - ๑๐ เมตร ผมในฐานะที่ดูแลในเรื่องนี้ ได้ตั้งข้อสันนิษฐานและ

ข้อสังเกตไว้ว่า ความสูง ๗ - ๑๐ เมตร จะบดบัง ทัศนียภาพสภาแห่งใหม่ เรามองว่าสภาจะต้อง มีความสง่างาม ความงดงามปราศจาก สิ่งบดบังใด ๆ ทั้งสิ้น ซึ่งสภาเป็นสัญลักษณ์ ของความเป็นประชาธิปไตยของประเทศ นั้น ๆ และจะต้องดำรงคงอยู่ ๕๐ ปี หรือ ๑๐๐ ปี เรื่องต่อมาคือเรื่องความปลอดภัยของ สภา เพราะสะพานอยู่ชิดกับสภาผู้แทนราษฎร เรามองว่าใครจะป้องกันความปลอดภัยในเรื่องของการก่อวินาศกรรมต่าง ๆ และต่อไป ภายภาคหน้าถ้าสะพานมีการก่อสร้างเสร็จ เราวิเคราะห์ล่วงหน้าได้เลยว่า ประชาชนจะ ขึ้นมาชุมนุมประท้วงและเรียกร้องต่าง ๆ บน สะพาน เพราะถ้าอยู่เฉพาะบริเวณหน้าสภา อย่างเดียวจะไม่ประสบความสำเร็จ ผมเข้าใจว่า จะขึ้นไปปิดถนนชั้นบนด้วยซ้ำไป นอกจากนี้

“ จะ ทำ อย่าง ไร ให้
ประชาชนสนใจรายการทีวีของ
สภาให้ได้ เมื่อประชาชนได้เข้าใจ
ได้เห็น ได้รับทราบข้อมูลต่าง ๆ
ผมเชื่อว่าในอนาคตประชาชน
จะเริ่มให้ความสนใจใกล้ชิดกับสภา
ของเรา ”

อย่างไรเพื่อให้เข้าใจถึงกรอบภารกิจงานของสภาโดยเฉพาะงานของคณะกรรมการธิการ และขณะนี้ก็ได้คิดวางแผนไว้ว่าจะทำสื่อทีวีของเราให้เกิดการแข่งขันกับสื่อทีวีอื่น ๆ ได้ ซึ่งเรากำลังคิดวางแผนอยู่ เม็ดเงินต่าง ๆ ไม่เป็นปัญหาอุปสรรค แต่จะหาอย่างไรให้ประชาชนสนใจรายการทีวีของสภาให้ได้ เมื่อประชาชนได้เข้าใจ ได้เห็น ได้รับทราบข้อมูลต่าง ๆ ผมเชื่อว่าในอนาคตประชาชนจะเริ่มให้ความสนใจกับสภาของเรา แต่ในขณะนี้ก็เริ่มแล้วนะจากการที่รัฐธรรมนูญได้เขียนไว้ ประชาชนก็เริ่มมาเสนอกฎหมายโดยประชาชนเอง ก็จะทำให้ประชาชนได้รับบทบาทหน้าที่มากขึ้น”

ในปัจจุบันดูเหมือนว่ารัฐสภาจะมีความห่างเหินกับประชาชน ทั้ง ๆ ที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาจากการเลือกตั้งของประชาชนและเป็นผู้แทนของประชาชน

“หลังจากที่ผมเข้ามาบริหารจัดการก็พยายามเน้นย้ำเรื่องของประชาชนกับสภาให้เชื่อมโยงต่อกันเพื่อให้ประชาชนเข้าใจถึงบทบาทภารกิจของสภา เป็นเรื่องปกติที่ประชาชนอาจจะมีความคุ้นเคยเรื่องการบริหารจัดการจึงอาจจะไปเน้นในเรื่องของรัฐบาล รัฐมนตรี แต่ของสภาอาจจะห่างเหินกับประชาชน ซึ่งเราก็ได้ขอร้องให้ทางคณะกรรมการธิการต่าง ๆ ดำเนินการว่าจะทำอย่างไรจะทำงาน จะสื่อสารประสานงานกับประชาชน

ในการเข้าไปช่วยเหลือประชาชน ยกตัวอย่างเหตุการณ์อุกภัย ปี ๒๕๕๔ ที่ผ่านมา จะเห็นว่ารัฐสภาค่อนข้างมีการเคลื่อนไหวน้อยมากเมื่อเทียบกับภาครัฐบาล หรือภาคเอกชน ทั้ง ๆ ที่เราเป็นผู้แทนของประชาชน

“ความเป็นจริงทางฝ่ายรัฐบาลสามารถทำได้อย่างรวดเร็ว เพราะมีนายกรัฐมนตรีกำกับดูแล แต่ของเราองค์กรไม่เหมือนกับฝ่ายบริหาร เราประกอบไปด้วยสมาชิกสภาผู้แทนฯ และสมาชิกวุฒิสภา ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งโดยเฉพาะในสภาผู้แทนราษฎรของเรามีทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้าน ฝ่ายเป็นกลางก็มี ณ ปัจจุบันจะทำอย่างใดอย่างหนึ่งไปอีกฝ่ายหนึ่งก็ต้องชักถามทีนี้เราก็ต้องทำความเข้าใจ

“ผมเชื่อว่าพี่น้องประชาชนมีความปรารถนาอย่างยิ่งอยากให้เห็นความคิดเห็นที่แตกต่างและแตกแยกกันในขณะนี้ดำเนินไปด้วยความสมัคสมานสามัคคีเพื่อให้ประเทศชาติเดินหน้าต่อไปได้”

มีสิ่งใดอีกบ้างที่ท่านอยากจะทำในฐานะรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

“อย่างแรก คือ อยากจะเห็นการใช้จ่ายเงินของสภาให้เกิดประโยชน์สูงสุดจริง ๆ อย่างที่สอง เห็นว่าการทำงานจะมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลได้ต้องพัฒนาข้าราชการของสภา ให้มีองค์ความรู้ ความเข้าใจ และที่สำคัญก็คือในเรื่องของการเชื่อมโยงระหว่างประเทศ สิ่งเหล่านี้เราจะต้องพัฒนาคนให้มีความเข้าใจถึงระบบงานของสภา ไม่อยากให้มีมองว่าเป็นข้าราชการประจำ แต่อยากจะทำให้เขามีประสิทธิภาพในการบริหารงาน ช่วยงานใน

กับท่านสมาชิกให้ได้ แม้กรอบและภารกิจในการช่วยเหลือประชาชนจะเป็นหน้าที่โดยตรงอยู่แล้ว แต่เราก็จะต้องถูกซักถาม ถูกซักไล่เลียง โดยเฉพาะเมื่อเร็ว ๆ นี้ก็มีการถามว่าเงินในส่วนที่เหลือจะเอาไปทำอะไร ซึ่งการทำงานในระบบของสภาไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะว่าการทำแบบนี้อยู่ใกล้ชิดกับท่านสมาชิก และท่านก็สอบถามอยู่ตลอดเวลา เพราะฉะนั้นการตัดสินใจปัญหาใด ๆ หรือการทำงานใด ๆ จะต้องอยู่บนพื้นฐานของความเป็นกลาง เป็นกลางในที่นี้ก็จะอาจจะมองว่าเป็นเรื่องการเมือง เราจะต้องทำอย่างไรให้ท่านสมาชิกเข้าใจซึ่งไม่ใช่ง่าย เรื่องนี้มีความพยายามทำมาทุกสมัย แต่ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จ”

สภาได้ การจัดระบบสวัสดิการก็ต้องดีด้วย ซึ่งผมเข้ามาดำรงตำแหน่งก็ได้กราบเรียนท่านประธานสภาแล้วว่า สิ่งแรกที่เราต้องดำเนินการคือ การจัดหาที่พักให้เขา และการโยกย้ายตำแหน่งต่าง ๆ จะต้องให้ความเป็นธรรมกับส่วนราชการเขาด้วย เพราะบางคนทำงานมานานอาจจะไม่ได้รับตำแหน่งที่สูงขึ้น ซึ่งต้องพิจารณาตามระบบอาวุโสด้วย ก็อยากจะให้ระบบเหล่านี้เป็นระบบที่เขามั่นใจว่าเขาจะมีอนาคตต่อไป เพราะไม่อย่างนั้นเขาก็อาจจะไม่ทำงานอย่างที่เราตั้งเป้าหมายไว้”

“การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในหลายครั้งหลังที่ผ่านมา ประชาชนจะมุ่งเน้นไปในเรื่องนโยบายพรรค สมัยก่อนที่ผมลงสมัครครั้งแรกจะเอาตัวบุคคลเป็นหลัก มาสมัยนี้จะต้องถามว่าจะอยู่พรรคไหน นโยบายว่าอย่างไร และจะทำให้พวกเขาดำรงชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นหรือไม่”

ท่านอาจจะฝากอะไรถึงประชาชนที่มีความรู้สึกเบื่อหน่ายกับการเมือง และคิดว่า การเมืองเป็นเรื่องไกลตัว

“ผมอยากจะบอกกับพี่น้องประชาชนว่าการเมืองเป็นเรื่องใกล้ตัวและเราต้องมองการเมืองเป็นสิ่งสำคัญเพราะการเมืองก็คือการบริหารจัดการประเทศ การที่ประชาชนจะเข้าสู่ระบบการเมืองจะมาทั้งหมดก็ไม่ได้ต้องผ่านตัวแทน อีกเรื่องที่ยากจะบอกก็คือ การต้องแสดงออก คือการรวมกลุ่มกัน เพราะฉะนั้นความเห็นแตกต่างกันถือว่าเป็นเรื่องปกติ เหมือนกับที่สภามีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๕๐๐ คน ทำไมต้องมาถกเถียงกัน แต่การถกเถียงก็เป็นไปในทางที่สร้างสรรค์ เพราะฉะนั้นผมว่าอย่าไปเบื่อการเมืองเลย เพราะทุกวันนี้ผมว่าการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อน

ของประชาชนก็มาจากการเมืองทั้งนั้น ผมเห็นว่าประชาชนให้ความสนใจกันมาก แต่ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในขณะนี้ สุดท้ายก็ต้องให้สภาตั้งคณะกรรมการการปรองดองขึ้นมาชุดหนึ่งเพื่อที่จะนำบุคคลที่ขัดแย้งกันในขณะนี้มาปรึกษา มาวางแผนกันว่าจะทำอย่างไรเพื่อจะยุติปัญหาทั้งหมด ผมเชื่อว่าพี่น้องประชาชนมีความปรารถนาอย่างยิ่งอยากจะเห็นความคิดเห็นที่แตกต่างและแตกแยกกันในขณะนี้ดำเนินไปด้วยความสมัครสมานสามัคคี เพื่อให้ประเทศชาติเดินหน้าต่อไปได้”

อยากให้ท่านเปรียบเทียบการเมืองในยุคที่ท่านเข้ามาแรก ๆ กับยุคปัจจุบันมีความแตกต่างกันอย่างไร

“สิ่งแรกที่เห็นได้ชัดคือ การนำเสนอและการแสดงออกของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในขณะนี้มีการพัฒนาไปมาก ผมเข้ามาครั้งแรก การพูด การนำเสนอในสภาก็จะเป็นในเรื่องของการใช้วาจากรรม ใช้โวหาร แต่ในปัจจุบันการนำเสนอของท่านสมาชิกพัฒนาไปมาก มีการใช้พยานภาพถ่าย พยานวัตถุ พยานเอกสารประกอบการอภิปรายสร้างความน่าเชื่อถือและก็มีหลักฐานพิสูจน์ให้เห็นสมัยก่อนที่ผมมาเป็น ส.ส. ใหม่ ๆ มีการกล่าวหากันลอย ๆ วก่อน ปัจจุบันเริ่มมีการพิสูจน์ให้ประชาชนได้เห็น และมีข้อมูล

พรรคไหน นโยบายอย่างไร และจะทำให้พวกเขาดำรงชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นหรือไม่ นี่คือการเปลี่ยนแปลงที่ต่อไปนี้ใครลงสมัครรับเลือกตั้งจะต้องดูพรรคการเมืองด้วยจะบอกแค่ของตัวเองเก่งไม่ได้”

ความประทับใจในการทำงานทางการเมืองของท่านคืออะไร

“สิ่งที่ทำให้ประทับใจมากที่สุด คือ เมื่อผมเป็น ส.ส. ครั้งแรก ผมเป็นคนต่างจังหวัด ผมไม่เคยคิดว่าจะได้ไปต่างประเทศ ในสมัยนั้นผมเป็นกรรมาธิการการแรงงาน ผมได้เดินทางไปออสเตรเลีย เพื่อไปดูงานเรื่องสวัสดิการของประชาชน ไปดูว่าเขาจ่ายสวัสดิการให้กับประชาชนอย่างไร พบว่าประชาชนที่ได้สัญชาติออสเตรเลียรัฐบาลเขาดูแล ถ้าอายุ ๖๐ ปีแล้ว รัฐบาลจ่ายเดือนละ ๑๒,๐๐๐ บาท ณ เวลานั้นเมื่อ ๑๕ ปีที่ผ่านมา มีคนถามว่ามาดู มาศึกษาไปทำอะไร ผมตอบว่าจะไปจัดสวัสดิการให้กับประชาชนเดือนละ ๒๐๐ บาท เขายังหัวเราะเลยว่าทำไมมันน้อย แต่พอผมกลับมาประเทศไทยแล้วไม่มีใครคิดเลยว่าจะทำได้แม้แต่ประชาชนและข้าราชการ สิ่งที่ทำให้ประทับใจมากคือ ผมเป็นกรรมาธิการงบประมาณรายจ่ายประจำปีในปีนั้นซึ่งสามารถให้ ส.ส. แปรญัตติได้ ผมก็เลยขอแปรญัตติไป ๒,๐๐๐ ล้านบาท ในฐานะเป็นกรรมาธิการ

หลักฐานที่ชัดเจน ในสมัยนี้ ส.ส. ส่วนมากจะจบการศึกษาสูงและภาษาก็ได้ด้วย ซึ่งดีกว่าสมัยก่อน และสิ่งที่เปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัดก็คือ เมื่อสมัยผมสมัคร ส.ส. ครั้งแรกประชาชนจะเห็นคนสมัคร ส.ส. เหมือนกับเห็นเทวดา เมื่อพบผู้สมัครก็ต้องขอนั่นขอนี่ พอมาถึงปัจจุบันเรามีกฎหมายเลือกตั้งทำให้ประชาชนจะไม่ได้ขอแล้วนี่คือการเปลี่ยนแปลงของประชาชนด้วย และที่สำคัญประชาชนคิดได้และเข้าใจได้ก็คือ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในหลายครั้งหลังที่ผ่านมาประชาชนจะมุ่งเน้นไปในเรื่องนโยบายพรรคสมัยก่อนที่ผมลงสมัครครั้งแรกจะเอาตัวบุคคลเป็นหลัก มาสมัยนี้จะต้องถามว่าจะอยู่

“เรากำลังคิดว่าจะทำ
อย่างไรให้กฎหมายทั้งหมด
ระเบียบทั่วประเทศ ในส่วนของ
กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ
ให้ทุกองค์กรทุกหน่วยงานสามารถ
มาค้นหาได้ที่สภา”

และไม่มีข้าราชการคนใดในกระทรวงแรงงาน
ที่จะทำรายการนี้ให้บอกว่ามันเป็นไปได้
ผมก็ได้เจ้าหน้าที่คนหนึ่งของกระทรวงแรงงาน
ขอร้องเขาบอกว่าช่วยทำแผนปฏิบัติการ
๒,๐๐๐ ล้านบาท นี่ให้หน่อย ให้คนละ ๒๐๐ บาท
สำหรับประชาชนทั่วไปที่มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป
จะไม่ให้ข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ
เขาก็ทำให้ และไม่มั่นใจว่าจะได้ เพราะไม่เคย
เกิดขึ้นในประเทศไทย พอเข้าสู่คณะกรรมการ
เขาก็จัดเงินให้ ๒,๐๐๐ ล้านบาท อาจจะ
เกรงใจผมในขณะนั้นถ้าไม่ให้เดี่ยวรายการอื่น
ก็จะถูกตัดด้วย พอผ่านงบประมาณไป
๒,๐๐๐ ล้านบาท ก็ให้กระทรวงแรงงาน

โดยเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็คือกรม
ประชาสัมพันธ์ในขณะนั้นเป็นผู้บริหาร
จัดการ โดยคนเฒ่า คนแก่เป็นผู้ได้รับอานิสงส์
ในเรื่องนี้ ได้เดือนละ ๒๐๐ บาท ในชนบท
เมื่อ ๑๕ ปีที่ผ่านมาเป็นเรื่องใหญ่ แล้วสิ่งที่เรา
ทำปัจจุบันนี้ทุกพรรคการเมืองเอามาหาเสียง
จาก ๒๐๐ ก็เป็น ๕๐๐ จาก ๕๐๐ เป็น ๖๐๐,
๗๐๐ และ ๘๐๐ เป็นสิ่งซึ่งใครก็ปรามาสไว้ว่า
ทำไม่ได้ แต่ในเวลาเดียวกันต่างประเทศเขาให้
เป็นหมื่น อันนี้เป็นสิ่งซึ่งเราตั้งใจจะทำ และก็
ทำได้แล้ว และทุกพรรคการเมืองก็มาหาเสียง
ไม่ได้ถามเลยว่าใครเป็นคนต้นคิด ก็หยิบยก
เอาเรื่องที่เราทำไว้มาหาเสียง ครั้งแรกไม่มี

การนำประเด็นนี้มาหาเสียงเลย แต่ตอนหลัง
ในรัฐบาลปัจจุบันอายุ ๖๐ ปี ก็ได้ ๖๐๐ บาท
อายุ ๗๐ ปี ก็ได้ ๗๐๐ บาท พออายุ ๘๐ ปีขึ้น
ไปได้ ๑,๐๐๐ บาท นี่คือนโยบายที่ประทับใจที่ได้ทำ”

**ในโอกาสที่จะครบรอบ ๘๐ ปีรัฐสภาไทย ท่าน
อยากเห็นทิศทางของรัฐสภาเป็นอย่างไรใน
อนาคต**

“ผมอยากเห็นสภา โดยเฉพาะฝ่าย
นิติบัญญัติที่เป็นฝ่ายที่ผลิตกฎหมายที่มี
ผลกระทบกับประชาชนน้อยที่สุด หลายคน

เข้าใจว่าการออกกฎหมายมากเป็นผลงาน
แต่ผมกลับมองว่าการออกกฎหมายที่มีผลกระทบ
กับประชาชนน้อยที่สุดนั่นคือผลงาน เรื่องที่ ๒
ผมอยากให้เห็นสภาเป็นศูนย์รวมในเรื่องของ
ข้อมูลมากกว่าฝ่ายบริหาร เพราะสภาเป็น
องค์กรที่ผลิตกฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ ออกมา
ขณะนี้เรากำลังคิดว่าจะทำอย่างไรให้กฎหมาย
ทั้งหมด ระเบียบทั่วประเทศ ในส่วนของ
กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ให้ทุกองค์กรทุก
หน่วยงานสามารถมาค้นหาได้ที่สภา ซึ่งเรา
เกิดมานานแล้วจนจะครบ ๘๐ ปีในปีนี้ เรา
ยังไม่สามารถเป็นศูนย์รวมข้อมูลเอกสาร
ต่าง ๆ ได้เลย และที่สำคัญก็คือ การบริหาร
ข้อมูลให้กับคณะกรรมการต่าง ๆ ซึ่งจาก
ประสบการณ์ที่ผมเคยเป็นประธานคณะ
กรรมาธิการผมเห็นว่าการจะได้ข้อมูลต่าง ๆ
ก็ต้องไปขอจากส่วนราชการ แต่จะทำอย่างไร
ให้สภามีทั้งหมดในขณะนี้ ซึ่งเรากำลังคิด
จัดเก็บข้อมูลข่าวสารทั้งหมดในระบบ ICT ของ
เราให้เกิดความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ
ซึ่งผมได้เรียนท่านประธานสภาแล้วว่าในยุคที่
พวกเรามาบริหารนี้มีเงิน แต่จะทำอย่างไรที่จะ
จัดเก็บข้อมูลเอกสารต่าง ๆ และจะนำไปสู่การ
ช่วยเหลือท่านสมาชิกได้ อีกประการหนึ่งก็คือ
จะทำอย่างไรที่จะพัฒนาท่าน ส.ส. ให้มีความ
รอบรู้ในหลาย ๆ เรื่อง เพราะท่านเป็น ส.ส.

ท่านก็มีความรู้อยู่แล้ว ก็จะช่วยให้กับท่านทั้งหลาย มีอีกเรื่องหนึ่งที่ผมคิดตลอดเวลา ก็คือ การเชื่อมโยงข้อมูลกับสำนักงานประมาณและกรมบัญชีกลาง เพราะสภาเป็นคนออกกฎหมาย พิจารณากฎหมาย แต่เวลาการใช้จ่ายเงินของภาครัฐหรือรัฐบาลไม่รู้เลยว่าใช้จ่ายแต่ละกระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานไหน ใช้ไปเท่าไร การจัดหา จัดซื้อจัดจ้าง ก็ไม่ทราบ

ซึ่งเป็นเรื่องใหม่มากที่จะขอเชื่อมข้อมูลจากกรมบัญชีกลางและสำนักงานประมาณ เพื่อที่จะเป็นข้อมูลให้กับประชาชนและกรรมการได้เข้าถึงว่าปีหนึ่งมีงบประมาณอะไรบ้าง ใช้จ่ายเงินไปแล้วเท่าไร ในรายการอะไรเป็นเรื่องใหญ่ เรื่องสำคัญ”

หนังสือดี @ และ ดี @ เพียบพร้อม

สำนักงานประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

วิสุทธี ไชยณรุณ

รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง

นายวิสุทธิ ไชยณรุณ นักการเมือง ผู้ไม่เคยละทิ้งความฝันในวัยเยาว์ ปัญหาการถูกเอารัดเอาเปรียบของคนในชนบทและปณิธานอันแน่วแน่ที่ต้องการทำงานเพื่อแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ให้กับประชาชน เป็นแรงบันดาลใจและพลังขับเคลื่อนให้ท่านเข้ามาทำงานการเมืองด้วยความเสียสละจากจุดเริ่มต้นเล็ก ๆ ในการเป็นนักการเมืองท้องถิ่น ทำงานคลุกคลีใกล้ชิดกับพี่น้องประชาชน ทำให้ท่านได้รับความไว้วางใจจากประชาชนและได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดพะเยาติดต่อกันถึง ๔ สมัย ทั้งยังเคยได้รับการแต่งตั้งให้เป็นประธานคณะกรรมการการป้องกันปราบปรามการฟอกเงินและยาเสพติด ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่งรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง

เหตุผลหรือแรงจูงใจในการเข้ามาทำงานทางการเมือง

“ผมเป็นคนชนบท อยู่ในจังหวัดพะเยา ได้เห็นพี่น้องประชาชนถูกเอารัดเอาเปรียบ โดยเฉพาะถูกข่มเหงจากคนที่เป็นข้าราชการในท้องถิ่น คนที่เป็นนักปกครอง เป็นเจ้าเมืองในอดีต จึงเกิดความไม่สบายใจและมีความคิดว่าบ้านเมืองทำไมต้องเป็นอย่างนี้ ทำไมคนบ้านนอกต้องถูกเอารัดเอาเปรียบจาก

พ่อค้าในท้องถิ่น จากนายทุน จากข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ซึ่งเขาเหล่านี้ควรจะมีหน้าที่ดูแลปกป้องประชาชน ทำให้ผมเกิดความคิดว่าวันหนึ่งจะต้องแก้ไขปัญหานี้ให้ได้ จึงเป็นความตั้งใจที่จะเข้าสู่การเมืองตั้งแต่ยังเป็นเด็ก อยู่ชั้นประถม พอขึ้นมัธยมก็ยังมีความคิดมากขึ้น และยุคนั้นเป็นยุคที่ประชาธิปไตยเริ่มแบ่งบาน คนก็เริ่มเข้าใจปัญหาต่าง ๆ ของบ้านเมือง เข้าใจว่านักการเมืองก็คือบุคคลสำคัญที่สามารถแก้ไขความลำบาก ทุกข์ยากของประชาชนได้ จึงตั้งใจว่าชีวิตนี้จะต้องเป็นนักการเมืองให้ได้ แต่ยังไม่ได้คิดว่าจะ เป็นนักการเมืองระดับชาติ จนกระทั่งเรียนจบปริญญากลับมาบ้านชีวิตก็เฟื่องฟูมากยิ่งขึ้นว่าจะเข้าสู่การเมืองเพื่อปกป้องผลประโยชน์และดูแลประชาชนในพื้นที่ โดยให้การศึกษาและช่วยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้กับประชาชน”

จำการอภิปรายในสภาครั้งแรกได้ไหมว่า อภิปรายเรื่องอะไร

“เป็นเรื่องของพืชผลทางการเกษตร เพราะตัวผมมาจากเกษตรกร ก่อนที่จะมาเป็นนักการเมืองระดับชาติ ก็เป็นนักการเมืองท้องถิ่น ได้รวมกันกับชาวบ้านต่อสู้เรียกร้องราคาพืชผลทางการเกษตรซึ่งวันนี้จะเห็นว่าพืชผลทางการเกษตรราคาดีขึ้น เศรษฐกิจโดยรวมของประชาชนดีขึ้น และปีนี้เป็นปี

แรกที่มีการประกันราคาข้าว โดยได้เกี่ยวและ ๒๐,๐๐๐ บาท เมื่อหักความชื้น หักสิ่งเจือปน ก็ได้เกี่ยวและประมาณ ๑๗,๐๐๐ - ๑๘,๐๐๐ จึงเป็นปีที่ประชาชนมีความสุขมากที่สุด สังเกตได้ว่าร้านค้าขายวัสดุก่อสร้างทั้งหลาย แม้แต่ช่างก็ถูกจ้างงานหมด ซึ่งหมายถึงว่า เมื่อเกษตรกรมีรายได้ เกษตรกรนั้นก็จะมีเงินเข้ามาสู่ระบบการค้า เมื่อประชาชนใช้เงิน พ่อค้าก็ได้ค้าขาย รัฐบาลก็เก็บภาษีได้ ประชาชนก็มีความสุข ประเทศชาติก็เจริญรุ่งเรือง”

เมื่อมาเป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ต้องรับผิดชอบงานด้านใดบ้าง

“รับผิดชอบตามที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรมอบหมาย ซึ่งสำคัญที่สุดก็คือการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม และดูแลเรื่องการจัดระเบียบวาระการประชุมเกี่ยวกับกระทู้ถาม ถูตติ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม รับรองรายงานการประชุม และการลาการประชุมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นอกจากนี้ยังได้รับมอบหมายจากประธานสภาผู้แทนราษฎรให้กำกับการบริหารราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับงานด้านการประชาสัมพันธ์ งานด้านสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา งานด้านการต่างประเทศ และงานด้านการ

รักษาความปลอดภัย ซึ่งงานด้านต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ ผมจะคอยช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และสนับสนุนให้งานนั้นบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยผมจะไม่เข้าไปแทรกแซงการทำงานหรือสร้างความลำบากใจให้แก่ข้าราชการ”

ในฐานะที่กำนดูแลงานด้านวิทยุและโทรทัศน์ รัฐสภา ท่านมีแนวทางในการพัฒนางานด้านดังกล่าวอย่างไรเพื่อให้ประชาชนรู้จักรัฐสภามากขึ้น

“คือ จะต้องเพิ่มการเผยแพร่ประชาธิปไตย และให้ความสำคัญกับวิทยุและโทรทัศน์รัฐสภามากขึ้น ดังนั้น ผมจึงได้เชิญบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านวิทยุโทรทัศน์หลายท่านมาทำหน้าที่เป็นบอร์ดเพื่อจะปรับปรุงรายการวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาให้เป็นที่สนใจของประชาชน ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างเริ่มดำเนินการ รับรองว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น และเปลี่ยนแปลงให้มากขึ้นกว่าที่เป็นมาในอดีต ซึ่งปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปแล้วบางส่วน อาทิ รายการโทรทัศน์รัฐสภาได้เชื่อมสัญญาณจานดำหรือซีแบนด์ ส่วนวิทยุรัฐสภาก็จะมีการขยายสถานีเพิ่มขึ้นอีกเพื่อให้ประชาชนทั่วประเทศสามารถติดตามรับฟังทางวิทยุได้ ซึ่งจะเป็นการเผยแพร่ประชาธิปไตยไปสู่ประชาชน

และทำให้ประชาชนได้เห็นบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เขาเลือกเข้ามาเป็นตัวแทนได้ทำหน้าที่ในสภาสมกับที่ประชาชนตั้งใจไว้หรือไม่ และจะได้เห็นว่าผู้แทนทำประโยชน์อะไรให้กับประเทศชาติบ้านเมืองบ้าง”

ท่านคิดว่าสื่อออนไลน์มีความสำคัญในการช่วยประชาสัมพันธ์รัฐสภามากน้อยเพียงใด

“ผมคิดว่าสำคัญมาก ถ้าไม่อาศัยสื่อออนไลน์เราก็จะเป็นคนที่ล้าหลัง โดยเฉพาะรัฐสภาเป็นที่ทำงานของตัวแทนประชาชนทั้ง

“เวลาที่ผมทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุม ผมจะยึดความยุติธรรมเป็นหลัก แม้ว่าผมจะสังกัดพรรคการเมืองในฝ่ายรัฐบาล แต่ ณ เวลานั้นผมจะยึดประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนเป็นสำคัญ เรื่องของพรรค เรื่องของรัฐบาล เอาไว้ทีหลัง”

คนที่มีอำนาจ คนที่ทำหน้าที่ในการตัดสินใจ เพราะฉะนั้นเวลาที่ผมทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุม ผมจะยึดความยุติธรรมเป็นหลัก แม้ว่าผมจะสังกัดพรรคการเมืองในฝ่ายรัฐบาล แต่ ณ เวลานั้นผมจะยึดประโยชน์ของประเทศไทย และประชาชนเป็นสำคัญ เรื่องของพรรค เรื่องของรัฐบาลเอาไว้ทีหลัง ถ้ามีความยุติธรรม การประชุมสภาภิราบนั่น งานสภาก็เดินไปได้ อย่างเต็มที่ เพราะฉะนั้นการยึดหลักความยุติธรรม การยึดหลักพระพุทธศาสนา ความเมตตาที่เรามีให้ต่อเพื่อนสมาชิก และพยายามเป็นคนใจเย็น พยายามมองทุกอย่างด้วยความเป็นธรรม ก็จะทำให้งานเดินต่อไปได้ด้วยดี”

ประเทศ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่เราจะต้องมีการปรับปรุง โดยดึงคนที่เป็นมืออาชีพหลายฝ่ายเข้ามาทำหน้าที่บอร์ดเพื่อดูแลในเรื่องเหล่านี้ ผมมั่นใจว่าในระหว่างที่ผมทำหน้าที่อยู่ การสื่อสารระหว่างรัฐสภาไปถึงประชาชนก็จะดีขึ้นใน ทุก ๆ ด้าน”

ท่านมีหลักในการทำงานอย่างไรบ้าง

“ผมยึดหลักความยุติธรรม ความยุติธรรมเท่านั้นที่จะทำให้ความขัดแย้งลดลงได้ จะเห็นได้ว่าบ้านเมืองเราที่ผ่านมามีปัญหา ก็เพราะคนมีความข้องใจในระบบยุติธรรมของ

ท่านคิดว่าการเมืองในช่วงที่ท่านเข้ามายุคแรกกับยุคปัจจุบันมีความแตกต่างกันอย่างไร ทั้งในเรื่องของสภา และเรื่องของการมีส่วนร่วมของประชาชน

“มีความแตกต่างกันไม่มากนัก อยากให้ ส.ส. ให้ความสำคัญกับสภามากขึ้นกว่าเดิม เพราะรัฐสภาคือหัวใจของชาติในการออกกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย และเป็นตัวเชื่อมไปถึงรัฐบาลด้วยการตั้งกระทู้ถาม หรือการยื่นญัตติต่าง ๆ เพื่อนำปัญหาของประชาชนมาสู่สภา เพราะฉะนั้นอยากให้รัฐสภาเป็นจุดสำคัญในการเป็นตัวเชื่อมหน่วยงาน

ต่าง ๆ กับรัฐบาล ในฐานะเป็นตัวแทนของราษฎร

ส่วนในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน ผมว่าประชาชนมีความสนใจในเรื่องการเมืองมากขึ้นกว่าเดิม ทุกวันนี้เมื่อกลับไปในพื้นที่เพื่อพบปะประชาชน พวกเขาก็จะเล่าถึงเหตุบ้านการเมืองผมเชื่อว่าขณะนี้ประชาชนมีการติดตามข่าวสารการเมือง และมีการวิเคราะห์ข่าวด้วยตัวเองโดยไม่ได้เชื่อสื่อที่เสนอมาทั้งหมด วันนี้ประชาชนมีความคิดเป็นของตนเอง และรู้ว่าจะเลือกคนแบบไหนเป็นผู้แทน ในอดีตคนใช้เงินซื้อเสียง

มักจะได้รับการเลือกตั้ง แต่ปัจจุบันไม่ใช่อย่างนั้นเพราะเมื่อแจกเงินแจกของชาวบ้านก็รับไว้ แต่เมื่อถึงเวลาลงคะแนนเลือกตั้งชาวบ้านก็จะเลือกคนที่คิดว่าดีที่สุด แสดงให้เห็นว่าประชาชนเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยมากขึ้น ประชาชนคิดถึงพรรคการเมืองมากขึ้น คิดว่าใครเป็นรัฐบาลแล้วทำให้พวกเขามีความสุข ทำให้ลูกหลานปลอดภัยจากยาเสพติด และทำให้ลูกหลานมีโอกาสได้เรียนหนังสือ”

เกี่ยวกับการสร้างรัฐสภาใหม่ที่ปัจจุบันมีการตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาว่าจะสร้างที่ถึยกกายดีหรือไม่ ในเรื่องนี้ท่านคิดเห็นอย่างไร

“เมื่อก่อนตอนเป็น ส.ส. สมัยแรก ผมคิดว่าสภาอยู่ที่นี้เหมาะสมดีอยู่แล้ว แต่พออยู่มาหลายสมัยได้เห็นพื้นที่ ได้เห็นความลำบากของเจ้าหน้าที่ที่อยู่กันอย่างแออัดยัดเยียด หน่วยงานที่สังกัดรัฐสภาต้องกระจายกระจายกันหลายที่ ทำให้เสียเวลาในการเดินทางไปทำงานในแต่ละที่ และงานรัฐสภาเป็นงานให้บริการประชาชน บริการสมาชิกวุฒิสภา บริการสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพราะฉะนั้นสมควรที่จะต้องย้ายไปอยู่ที่ใหม่ ที่ให้ข้าราชการทั้งหมดมาทำงานร่วมกับฝ่ายการเมืองได้ และที่นี้คือที่อนุมัติงบประมาณ

ของทั้งประเทศ แต่กลับไม่มีแม้กระทั่งที่นั่งให้กับข้าราชการหน่วยงานต่าง ๆ ที่มาชี้แจงงบประมาณ โดยในช่วงที่พิจารณางบประมาณต่าง ๆ รัฐสภาจะเป็นศูนย์รวมของส่วนราชการทุกฝ่ายและมีข้าราชการจำนวนมากที่มาขอชี้แจงงบประมาณ บางคนมาขอชี้แจงหลายวันก็ยังไม่ได้ชี้แจง จนแทบจะไม่มีที่จะยืนกันอยู่แล้ว นอกจากนี้ สถานที่จอดรถก็ไม่มีเพียงพอ ผมจึงเห็นว่ารัฐสภาควรต้องย้ายไปที่ที่สะดวกสบาย เพื่อให้ข้าราชการสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภามีสถานที่ทำงานที่ดีกว่านี้ รวมถึงเพื่อรองรับการบริการประชาชนที่มาศึกษาดูงานรัฐสภาในแต่ละวันที่มีเป็นจำนวนมาก

ส่วนสถานที่เดิม (เกียกกาย) ที่ตั้งไว้ก็มีคนมาทักท้วงว่าน้ำจะท่วม จะมีปัญหา แต่ในความคิดของผมรัฐบาลกำลังทุ่มงบประมาณเพื่อป้องกันน้ำท่วมในภาคกลางและกรุงเทพมหานคร ผมมั่นใจว่ารัฐบาลสามารถแก้ปัญหา น้ำท่วมได้ เรื่องที่ตั้งสภาก็ไม่ใช่เรื่องใหญ่ แม้แต่ที่เดิมที่เราไปหาไว้ก็ถือเป็นทำเลที่ดี เหมาะสม สวยงาม แต่เมื่อหลายฝ่ายมาทักท้วงเราก็ต้องรับฟัง ถ้าไม่รับฟังเราก็จะเป็นสภาผู้แทนราษฎรไม่ได้ เพราะเราคือศูนย์รวมอำนาจประชาธิปไตย ต้องรับฟังทุกฝ่าย”

ในปี ๒๕๕๘ ประเทศไทยก็จะเข้าสู่การเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียน ในส่วนของรัฐสภาได้มีการเตรียมความพร้อมอย่างไรบ้าง

“เราได้เตรียมความพร้อมโดยเริ่มเดินทางไปพบปะกับผู้นำสภาและสมาชิกสภาของประเทศต่าง ๆ ได้ไปประชุมร่วมกัน ร่วมมือกัน และเชื่อมโยงไปถึงรัฐบาล ต่อไปไม่ได้หมายถึงรัฐสภาอาเซียนอย่างเดียว แต่หมายถึงด้านเศรษฐกิจ การเมือง และประชาชนอาเซียนจะเดินทางไปมาหาสู่กัน ซึ่งเป็นเรื่องที่ดี ผมอยากเห็นอาเซียนทั้งหมดให้ความสำคัญพร้อมกับประชาชนทุกประเทศ เคารพซึ่งกันและกัน ไม่อยากให้ประเทศที่มีเศรษฐกิจดีกว่าไปเอาเปรียบประเทศที่พัฒนาน้อยกว่า แม้แต่แรงงานที่นำมาจากประเทศเพื่อนบ้านควรจะให้สิทธิในการที่จะมาเป็นแรงงานในประเทศของเรา และก็ประเทศอื่น ๆ ที่เป็นอาเซียนเหมือนกัน ควรให้การดูแลพี่น้อง

“

ความแตกต่างทางความคิดเป็นความสวยงามของระบอบประชาธิปไตย แต่เมื่อมีการเลือกตั้งผลเป็นเช่นใดก็ต้องยอมรับเพราะประเทศเราเป็นประชาธิปไตย เราต้องเคารพกฎ กติกา”

ประชาชนเพื่อนบ้านมิตรประเทศให้เสมือนกับดูแลประชาชนในประเทศของตัวเอง และในด้านมนุษยธรรมก็ควรมีการปรับปรุง เพื่อให้ประชาชนในอาเซียนอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข”

ปัจจุบันคนในสังคมมีความแตกต่างทางความคิดในเรื่องของการเมือง รัฐสภาในฐานะเป็นผู้แทนของประชาชนจะสร้างความปรองดองให้เกิดขึ้นในสังคมได้อย่างไร

“ความแตกต่างทางความคิดเป็นความสวยงามของระบอบประชาธิปไตย แต่เมื่อมีการเลือกตั้งผลเป็นเช่นใดก็ต้องยอมรับเพราะประเทศเราเป็นประชาธิปไตย

เราต้องเคารพกฎ กติกา การแพ้หรือชนะ การเลือกตั้งก็หมายความว่าประชาชนได้ตัดสินใจเลือกแล้ว เมื่อการเลือกตั้งสิ้นสุดก็ต้องยุติในการแข่งขันทางการเมือง ผมอยากให้ทุกคนที่เข้ามาทำงานทางการเมืองยึดถือผลประโยชน์ของประเทศชาติ และประชาชนเป็นหลัก ส่วนเรื่องพรรคเป็นเรื่องที่สองรองจากชาติบ้านเมือง ผมเชื่อมั่นว่าทุกคนพยายามช่วยลดความแตกแยกทางความคิด เพื่อไม่ให้เกิดความรุนแรงกับบ้านเมืองเหมือนในอดีตที่ผ่านมา ที่มีการใช้มวลชนให้เกิดประโยชน์ต่อฝ่ายตนเองเพื่อให้มีอำนาจ แต่ถ้าได้อำนาจมาโดยไม่ถูกต้องตามครรลองของระบอบประชาธิปไตย และคนส่วนใหญ่ไม่ยอมรับบ้านเมืองก็ไปไม่รอดเหมือนที่เคยเกิดขึ้นในอดีตที่มีการชุมนุมประท้วง มีการเมืองนอกถนน เป็นการเมืองที่ทำร้าย ใส่ร้าย

“ถ้ารัฐธรรมนูญมีปัญหาก็สามารถแก้ไขได้ แต่ขอให้แก้ไขโดยประชาชน เพื่อประชาชน และเพื่อประโยชน์สุขของประเทศชาติ ไม่อยากให้แก้เพื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง คณะใดคณะหนึ่งขึ้นมาใช้อำนาจเหนือประชาชน”

เอาวัดเอาเปรียบกัน และมีการสร้างกระบวนการต่าง ๆ ขึ้นมา จึงเป็นที่มาของการที่จะต้องมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ”

ท่านคิดเห็นอย่างไรกับการเปลี่ยนแปลงแก้ไขรัฐธรรมนูญที่กำลังดำเนินการอยู่ในขณะนี้

“การเปลี่ยนแปลงขอให้เปลี่ยนแปลงโดยประชาชน โดยรัฐสภา อย่าให้บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องมาเปลี่ยนแปลง หมายถึงมีการปฏิวัติ รัฐประหาร ผมไม่อยากจะให้ประเทศไทยกลับไปเป็นเช่นนั้นอีก การจะเปลี่ยนแปลงแก้ไขรัฐธรรมนูญในมาตราใดก็ขอให้แก้ไขโดยตัวแทนของปวงชนชาวไทย อย่าได้แก้ไขโดยกำลังทหารแล้วนำกลุ่มคนใดกลุ่มคนหนึ่งมาเขียนรัฐธรรมนูญเพื่อให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้เปรียบ โดยขอให้ยึดหลักความยุติธรรม ถ้าทุกฝ่ายมีความยุติธรรมสังคมจะอยู่ร่มเย็นเป็นสุขแน่นอน ถ้าหากไม่มีความยุติธรรมในการเขียนรัฐธรรมนูญ ที่มาของรัฐธรรมนูญไม่ถูกต้อง ความยุติธรรมไม่เกิดขึ้น สังคมก็จะไม่สงบสุข รัฐธรรมนูญถือเป็นฟันเฟืองตัวหนึ่งที่จะทำให้การทำงานในระบบประชาธิปไตยขับเคลื่อนไปได้ด้วยดี ถ้ารัฐธรรมนูญมีปัญหาก็สามารถแก้ไขได้ แต่ขอให้แก้ไขโดยประชาชน เพื่อประชาชน และเพื่อประโยชน์สุขของประเทศชาติ ไม่อยากให้แก้เพื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง คณะใดคณะหนึ่งขึ้นมาอำนาจเหนือประชาชน”

ในโอกาส ๘๐ ปีรัฐสภาไทย ท่านอยากเห็นอนาคตของรัฐสภาเป็นอย่างไร

“อยากให้รัฐสภาเป็นที่พึ่งของประชาชน เป็นที่แก้ไขปัญหให้กับคนทั้งชาติ อยากให้รัฐสภาไทยเป็นที่สร้างความปรองดอง และอยากให้รัฐสภาไทยเป็นที่ที่ประชาชนคิดถึง ทุกครั้งที่มีความปัญหา ไม่ใช่เป็นที่แสวงหาผลประโยชน์หรืออำนาจทางการเมืองเท่านั้น อยากให้นักการเมืองทุกคนนึกถึงประเทศชาติ บ้านเมือง และพี่น้องประชาชนเป็นสำคัญ การจะเป็นนักการเมืองอย่างได้แสวงหาอำนาจยศฐาบรรดาศักดิ์ และทรัพย์สินเงินทองใน

ขณะที่พี่น้องประชาชนของเรายังยากจนอยู่ ซึ่งสิ่งนี้ถือเป็นหัวใจของการเป็นนักการเมือง”

จากประสบการณ์ทางการเมืองที่ผ่านมา ท่านมีความประทับใจหรือภูมิใจในเรื่องใดบ้าง

“ความประทับใจของผม คือ การเป็นผู้แทนที่มาจากชนบท ไม่มีเส้นสาย ไม่มีเงิน บริจาคให้พรรค แต่ก็ได้รับการเสนอชื่อให้เป็น รองประธานสภาผู้แทนราษฎร และได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และอีกเรื่องหนึ่งก็คือ การเข้ามาทำหน้าที่ทางการเมืองโดยได้สร้างความผาสุกให้กับพี่น้องประชาชน จนประชาชนเข้าใจเรามากขึ้น มีความนิยมในผลงานที่ทำให้กับประชาชนมากขึ้น ทุกครั้งที่มีโอกาสกลับบ้านจึงได้ทุ่มเทให้กับประชาชน ได้แก้ไขปัญหา ได้ทำงานให้กับประชาชน ได้มีความสุขที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชน ได้เห็นแววดา ได้เห็นรอยยิ้มของประชาชน นั่นคือความสุขและความประทับใจในการเป็นนักการเมือง ส่วนความภาคภูมิใจ คือ การที่ประชาชนใช้บริการเรามากขึ้น เพิ่มขึ้น ไม่ใช่แค่เพียงเขตเลือกตั้งของตัวเอง แม้แต่ที่อื่นก็มาหาเรา เพราะเราพยายามทำให้ดีที่สุด และคิดว่าประชาชนคือนายของเรา ประชาชนเป็นผู้แต่งตั้งให้เรามาเป็นตัวแทนของประชาชน”

มีอะไรอยากจะฝากถึงคนที่จะเข้าสู่เส้นทางการเมืองในอนาคต

“ผมอยากจะฝากถึงคนที่จะเข้าสู่การเมือง ขอให้คิดว่าท่านจะเข้าสู่การเมืองเพื่ออะไร ผมไม่เห็นด้วยที่จะเข้าสู่การเมืองเพื่อจะสร้างชื่อเสียง ลาภยศ หรือว่าเงินทอง ผมอยากให้เข้ามาเพื่อความตั้งใจที่จะทำงาน เพื่อพี่น้องประชาชนต้องเสียสละและคำนึงถึงประเทศชาติบ้านเมืองมากกว่าเรื่องส่วนตัว อยากให้ทุกคนมีความตั้งใจจริง ๆ และขอส่งเสริมคนรุ่นใหม่ให้เข้าสู่การเมือง โดยไม่จำเป็นจะต้องเป็นทายาทของนักการเมือง จะเป็นลูกหลานของชนชั้นใดก็ได้”

หนังสือดี๑แฉะดี๑เผยแพร่

สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นิคม ไวยรัชพานิช

รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง

นายนิคม ไวยรัชพานิช อดีตข้าราชการสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้ยึดหลักความพึงพอใจของประชาชนคือหัวใจการทำงานของข้าราชการ ด้วยมุมมองการทำงานที่แตกต่างและการทุ่มเทแรงกายแรงใจในการทำงานตลอดระยะเวลา ๓๐ ปี ทำให้ท่านประสบความสำเร็จและเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ราชการมาอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งดำรงตำแหน่งสุดท้ายคือรองปลัดกรุงเทพมหานคร ก่อนจะตัดสินใจหันเหมาสู่เส้นทางการเมืองอีกครั้ง จากประสบการณ์การทำงานในวงงานราชการมายาวนานและมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ นอกจากนี้ ยังเคยเป็นประธานกรรมการการค้าชายแดน หอการค้าไทย ทำให้ในที่สุดท่านก็ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดฉะเชิงเทรา และในปัจจุบันได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งรองประธานวุฒิสภาคนที่หนึ่ง การปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งดังกล่าวต้องดูแลรับผิดชอบเรื่องใดบ้าง และเหตุใดท่านจึงเลือกลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาแทนที่จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเช่นในครั้งแรกเมื่อปี ๒๕๑๙ บทสัมภาษณ์ในครั้งนี้ท่านมีคำตอบให้คลายข้อสงสัยอย่างแน่นอน

เส้นทางเข้าสู่แวดวงการเมือง และแรงจูงใจในการเข้ามาทำงานทางการเมือง

“ผมเคยเป็นข้าราชการ ๒ สถานะ คือเป็นข้าราชการส่วนกลาง ๕ ปี โดยทำงานอยู่ที่

ศูนย์คอมพิวเตอร์แห่งประเทศไทย สำนักงานสถิติแห่งชาติ สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ในปี ๒๕๑๙ ผมได้ลาออกมาสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จังหวัดร้อยเอ็ด แต่ไม่ได้รับการเลือกตั้งจึงกลับเข้ารับราชการใหม่เป็นข้าราชการกรุงเทพมหานคร (กทม.) ซึ่งเป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่น ตั้งแต่ปี ๒๕๒๑ จนถึงปี ๒๕๕๑

๓๐ ปีที่อยู่กับ กทม. นั้น ได้สร้างสมประสบการณ์ในการทำงาน และได้คลุกคลีอยู่กับประชาชนจำนวนมาก นอกจากนี้ ยังได้ทำงานร่วมกับผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครถึง ๙ คน ซึ่งมีทั้งที่มาจากการเลือกตั้งและแต่งตั้ง จึงได้ซึมซับประเด็นการเมืองไว้มาก”

สมัยที่ถนัดลงเล่นการเมือง ถนัดสังกัดพรรคอะไร

“สังกัดพรรคสันติชน และเมื่อไม่ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ไม่คิดที่จะเล่นการเมืองอีก เพราะเมื่อมาเป็นข้าราชการท้องถิ่นที่ต้องทำงานใกล้ชิดประชาชนจึงสามารถสร้างงาน สร้างผลงานได้ ซึ่งอาจดีกว่าการเป็นนักการเมือง เพราะทำให้รู้ถึงปัญหาของประชาชน ปัญหาของพื้นที่ ทำให้มองเห็นทางที่จะแก้ไขปัญหา จึงทำแผนงานโครงการของงบประมาณ และดำเนินการตามงบประมาณที่ได้รับ งานที่ทำจึงออกมาด้วยความรวดเร็ว แก้ไขปัญหาตรงตามความต้องการของประชาชน เป็นงานที่สนุกมาก

คิดแล้วทำ งานก็เดิน แต่อย่างไรก็ตาม ในปีสุดท้ายก่อนเกษียณอายุราชการในตำแหน่งรองปลัดกรุงเทพมหานคร ผมได้ตัดสินใจลาออกเมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๑ เพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาซึ่งเป็นการตัดสินใจที่ถูกต้องเพราะประชาชนได้เลือกผมเข้ามาทำหน้าที่ในฐานะสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดฉะเชิงเทรา”

การทำหน้าที่ในตำแหน่งรองประธานวุฒิสภาคนที่หนึ่ง ท่านต้องดูแลรับผิดชอบในเรื่องใดบ้าง

“หน้าที่หลักคือ ช่วยประธานวุฒิสภาในกิจการอันเป็นอำนาจและหน้าที่ของประธานวุฒิสภา และหน้าที่อื่นใดที่ประธานวุฒิสภามอบหมาย เช่น เป็นประธานกรรมาธิการวิสามัญกิจการวุฒิสภา โดยมีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือเรื่องใด ๆ ที่วุฒิสภามอบหมาย หรือที่ประธานวุฒิสภามอบหมาย ติดตามมติและตรวจรายงานการประชุมของวุฒิสภา กระทำการหรือพิจารณาเรื่องใด ๆ ที่ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมาธิการอื่นของวุฒิสภา และประสานงานระหว่างวุฒิสภากับสภาผู้แทนราษฎร คณะรัฐมนตรี องค์การตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

หน้าที่อื่น ๆ ที่ประธานวุฒิสภาแต่งตั้งและมอบหมาย เช่น การดำเนินการตามโครงการเสริมสร้างความพร้อมแก่ท้องถิ่น ต้องเดินทางไปเผยแพร่ประชาธิปไตยในโครงการเสริมสร้างความพร้อมแก่ท้องถิ่น หลักสูตรกระบวนการเสริมสร้างผู้นำประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างและเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ และสร้างทัศนคติเกี่ยวกับวุฒิสภาอย่างถูกต้อง พร้อมทั้งยังเป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกวุฒิสภาได้พบปะกับประชาชนอย่างใกล้ชิดเพื่อรับฟังความคิดเห็นและรับทราบปัญหาในด้านต่าง ๆ ของประชาชนในพื้นที่ และในส่วนของการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของวุฒิสภา และสมาชิกวุฒิสภา โดยรับผิดชอบในงานที่เกี่ยวข้องกับระบบงานสารสนเทศเทคโนโลยีต่าง ๆ และการประชาสัมพันธ์งานของวุฒิสภา”

ท่านมีหลักการทำงานอย่างไร

“คือการเข้าถึงประชาชน เอาใจใส่ที่เป็นปัญหาของประชาชนทุกเรื่อง แก้ปัญหาให้ประชาชนได้เห็นและประทับใจในการบริการของราชการ สมัยที่ผมเป็นผู้อำนวยการเขตคลองสานมีคนถามผมว่าไปอยู่ทำไมเขตคลองสาน เพราะเป็นเขตพื้นที่เล็ก ๆ ไม่มีอะไรทำ ผมก็ตอบไปว่า ปัญหาของประชาชนมีทุกวันถ้าเราได้ลงพื้นที่อยู่กับชาวบ้าน

ซึ่งการลงพื้นที่นั้นผมจะเดินตามตรอก
ซอกซอยเพื่อให้ใกล้ชิดกับประชาชน
ได้เห็นปัญหาและสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น
ทำให้รู้จักคิดแก้ปัญหา และคิดว่าทำอย่างไร
ให้ประชาชนรู้สึกพึงพอใจต่อการทำงานของ
เรา ซึ่งความพึงพอใจของประชาชนเป็นหัวใจ
สำคัญของข้าราชการที่ทำงานด้านบริการ”

“ผมคิดว่านักบริหารที่ดี
ต้องแก้ปัญหาใหญ่ให้เป็น
ปัญหาเล็ก และแก้ปัญหาเล็ก
ไม่ให้มีปัญหา รวมทั้งต้อง
มีวิสัยทัศน์มองไปข้างหน้า”

**จากการทำงานเข้าถึงประชาชน ท่านคิดว่า
ประชาชนรู้จักวุฒิสภามากน้อยเพียงใด**

“ผมถือว่าเป็นนิมิตหมายที่ดี เมื่อ
ก่อนประชาชนมีปัญหาก็นึกถึง ส.ส. แต่ขณะนี้
เมื่อมีปัญหาเรื่องการรับบริการ การบริหาร

จัดการของหน่วยงานภาครัฐ มีกรณีข้อพิพาท
หรือต้องการให้วุฒิสภาขับเคลื่อนในเรื่อง
ต่าง ๆ ประชาชนก็เริ่มหันมาที่วุฒิสภา ซึ่งสังเกต
ว่าเราได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากภาค
ประชาชนในการทำงานแก้ไขปัญหาร่วมกัน”

ในการดำรงตำแหน่งรองประธานวุฒิสภา ท่านมีความประทับใจในการทำงานเรื่องใด

“คือเรื่องการย้ายรัฐสภาที่ผมได้รับ
เกียรติอย่างมากจากรัฐสภาโดยเฉพาะอย่างยิ่ง
จากอดีตประธานรัฐสภา (นายชัย ชิดชอบ)
และข้าราชการทั้งสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
และผู้แทนจากทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
ที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการขับเคลื่อน
โครงการนี้ซึ่งการย้ายรัฐสภาได้ริเริ่มมาตั้งแต่ปี
๒๕๓๐ เกือบ ๓๐ ปีแล้วก็ไม่สามารถทำได้ จน
มาถึงสมัยนายกรัฐมนตรีสมัคร สุนทรเวช และ

ประธานรัฐสภาชัย ชิดชอบ ตลอดจนเพื่อน
ข้าราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กองทัพบก
กระทรวงกลาโหม ส่วนราชการต่าง ๆ
นักวิชาการ ตัวแทนจากวิชาชีพวิศวกรรมและ
สถาปนิก ที่ให้ความร่วมมืออย่างดีเพื่อให้การ
ย้ายรัฐสภาเดินหน้าไปอย่างรวดเร็ว โดยผมได้
ใช้ประสบการณ์จากกรุงเทพมหานครในการที่
จะเจรจากับมวลชน ในการที่จะทำความเข้าใจ
กับหน่วยราชการ ในการบริหารโครงการ
ขนาดใหญ่ ซึ่งแน่นอนว่าการบริหารโครงการ
ขนาดใหญ่มีปัญหาทุกแห่ง แต่จะอย่างไร
ถึงจะให้ปัญหาในโครงการนั้นคลี่คลายและ
มุ่งไปข้างหน้าโดยที่เราสามารถแก้ไขปัญห
สำเร็จไปได้ด้วยดี ผมเชื่อว่าโครงการขนาด
ใหญ่ไม่สามารถทำสำเร็จได้ภายในปี ๒ ปี แต่
ต้องใช้เวลา บางครั้งใช้เวลา ๕ ปี ๑๐ ปี ๒๐ ปี
หรือ ๔๐ ปี อย่างสนามบินสุวรรณภูมิก็ทำได้
ผมคิดว่านักบริหารที่ดีต้องแก้ปัญหาลใหญ่ให้
เป็นปัญหาลเล็ก และแก้ปัญหาลเล็กไม่ให้มี
ปัญหาล รวมทั้งต้องมียุทธศาสตร์มองไปข้างหน้า”

โครงการก่อสร้างรัฐสภาใหม่ ขณะนี้มีความ คืบหน้าเพียงใด

“ทุกหน่วยงานพร้อมหมดแล้ว
กองทัพบกก็จะส่งมอบพื้นที่ให้ในปลายปีนี้
ประมาณเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๕ โรงเรียน
โยธินบูรณะก็กำลังก่อสร้างก็จะเสร็จในปี

๒๕๕๖ กทม. ก็กำลังจะสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา และปรับปรุงขยายถนนหลายสาย เพื่อแก้ไขปัญหาการจราจรบริเวณโดยรอบอาคารรัฐสภาแห่งใหม่ พื้นที่ที่มีการส่งมอบพื้นที่เรียบร้อยแล้ว ได้แก่ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ กรมราชองครักษ์ และที่ดินที่เราซื้อจากเอกชนก็ส่งมอบพื้นที่แล้ว นอกจากนี้ รายละเอียดของแบบก่อสร้างคณะกรรมการก็ตรวจรับเรียบร้อยแล้ว ราคากลางเพื่อใช้ในการก่อสร้างคณะกรรมการพิจารณาราคากลางก็ดำเนินการแล้วเสร็จเมื่อต้นเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ หน้าที่อย่างเดียวนะนี่คือ

ประกวดราคาหาผู้รับจ้าง ถ้าประกวดราคาได้ในช่วงประมาณกลางปีนี้ คือ ประมาณเดือนพฤษภาคมหรือมิถุนายน ก็จะได้ลงนามในสัญญาประมาณเดือนสิงหาคมหรือกันยายน นี่แน่นอน และเข้าพื้นที่ได้ประมาณเดือนพฤศจิกายน สิ่งสำคัญขณะนี้คือ ต้องเร่งหาผู้รับจ้าง โดยเฉพาะผู้รับจ้างที่ต้องการความโปร่งใส ต้องการให้มีการแข่งขันอย่างสมบูรณ์ และต้องมีมาราย โดยทุกคนสามารถเชิญชวนบริษัทที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดมาทำงานแล้วไม่ทิ้งงานเข้ามาประกวดราคากันได้”

“ เราเปลี่ยนแปลงการปกครองมา ๘๐ ปี เรารู้จักประชาธิปไตยแบบผิวเผิน เอาประโยชน์จากกฎหมาย เอาประโยชน์จากภายนอกที่จับต้องได้เข้าตัวเอง ไม่เคยมีใครพัฒนาระบอบประชาธิปไตยที่เรียกว่าประชาธิปไตยส่วนลึก อยู่ในจิตใจอยู่ในจิตสำนึก ”

มีความเสี่ยงมากน้อยแค่ไหนในเรื่องของ
อุทกภัย เพราะว่าย้ายไปอยู่ริมแม่น้ำ
เจ้าพระยา

“เรามีระบบป้องกันน้ำท่วมจากแม่น้ำ
เจ้าพระยาค่อนข้างจะสมบูรณ์แบบ เมื่อ
รัฐสภาย้ายไปอยู่ตรงนั้นแล้วเราได้เตรียมการ
ออกแบบในการที่จะทำกำแพง ในการทำคูน้ำ
รอบ ๆ ทำประตูเปิดปิด จึงไม่ต้องห่วง
เรื่องน้ำท่วม เพราะได้รับการพิจารณาอย่างดี
โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องระบบการรักษาความ
ปลอดภัยของอาคารสถานที่ เพราะคนออกแบบ
ได้คิดเรื่องนี้ไว้แล้ว เราได้คิด เราได้ป้องกัน
โดยนำระบบที่ทันสมัยเข้ามาใช้”

ความกังวลอีกเรื่องหนึ่งคือ เรื่องที่ กทม.
สร้างสะพานพาดผ่านมาใกล้ ๆ บริเวณ
อาคารรัฐสภา จึงกลัวว่าจะไม่มีความ
ปลอดภัยกับบริเวณรัฐสภาใหม่

“สิ่งนี้เป็นความท้าทายที่เราสามารถ
ทำให้สองสิ่งอยู่ด้วยกันได้ อยู่ด้วยกันแบบ
กลมกลืน ไม่ว่าจะเป็นที่อังกฤษที่ลอนดอนก็มี
สะพานข้าม หลายๆ ประเทศก็มีสะพานข้าม
ข้าง ๆ รัฐสภา เราสามารถออกแบบให้สะพาน
เอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน พอมองจากกลาง
สะพานจะเห็นอาคารรัฐสภาสวยสง่างาม
ไม่ต้องห่วงเรื่องความปลอดภัยเพราะสมัยนี้

เรามีระบบป้องกันที่ดี แบนกชาติเมื่อก่อนใคร ๆ
ก็ต่อต้านสะพานพระราม ๘ เพราะเกรงว่าจะ
ไม่ปลอดภัย แต่ก็ไม่มีอะไรเกิดขึ้น เราสามารถ
ป้องกันได้ มีการสร้างกำแพง และมีมาตรการ
ที่จะป้องกันอย่างดี”

ที่ผ่านมามีความวุ่นวายในเรื่องการเมือง
ค่อนข้างสูง ท่านคิดว่าฝ่ายนิติบัญญัติควรมี
บทบาทอย่างไรที่จะแก้ไขปัญหาคความขัดแย้ง
ทางการเมือง

“ผมว่ามีส่วนสำคัญ เพราะว่าความ
วุ่นวายที่เกิดขึ้นมาจากฝ่ายนิติบัญญัติที่มี
ความคิดเห็นที่แตกต่างกัน มีความคิดที่ไม่
เหมือนกัน และเป็นความคิดที่เป็นวัฒนธรรม
ประชาธิปไตย ถ้าท่านยอมรับวัฒนธรรม
ประชาธิปไตยว่าต้องมีความเห็นที่แตกต่าง
มีอุดมการณ์ที่ไม่เหมือนกัน และสามารถอยู่
ด้วยกันได้ ถ้าเป็นอย่างนี้ก็สามารถที่จะไปได้
แต่ทุกวันนี้บ้านเมืองเราไม่เป็นเช่นนั้น เรา
เปลี่ยนแปลงการปกครองมา ๘๐ ปี เรารู้จัก
ประชาธิปไตยแบบผิวเผิน เอาประโยชน์
จากกฎหมาย เอาประโยชน์จากภายนอกที่
จับต้องได้เข้าตัวเองไม่เคยมีใครพัฒนาระบบ
ประชาธิปไตยที่เรียกว่าประชาธิปไตยส่วนลึก
อยู่ในจิตใจอยู่ในจิตสำนึก ซึ่งจะเกิดขึ้นโดย
สามัญสำนึกของตัวมันเอง เพราะฉะนั้นการ

การทำงานของรัฐสภาทั้งสภาผู้แทนราษฎร
และวุฒิสภา ท่านมองว่ามีการทำงานควบคู่
กันไปได้อย่างไรบ้าง

“ การอภิปรายของ วุฒิสภาจะเป็นการอภิปรายแบบ ผู้หลักผู้ใหญ่เพื่อช่วยเสนอแนะ เรื่องต่าง ๆ ไม่ได้มีประเด็น การเมือง แต่อาจจะมียกลุ่มที่มี ความเห็นที่แตกต่างกัน อันนี้ เป็นธรรมชาติของมนุษย์ ”

หนังสือและสื่อเผยแพร่

สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

กลั่นกรองของสภาผู้แทนราษฎร เมื่อกฎหมายผ่านออกไปก็สามารถบังคับใช้ได้เลย นอกจากนี้เราจะประชุมร่วมกันในเรื่องของมาตรา ๑๙๐ ในการให้ความเห็นชอบให้รัฐบาลไปทำสัญญาไปทำข้อตกลงกับนานาชาติ หรือแม้แต่ในเรื่องที่รัฐบาลหาทางออกไม่ได้และขอฟังความคิดเห็นจากรัฐสภาเราก็จะประชุมร่วมกัน อย่างไรก็ตาม การอภิปรายของวุฒิสภาจะเป็นการอภิปรายแบบผู้หลักผู้ใหญ่เพื่อช่วยเสนอแนะเรื่องต่าง ๆ ไม่ได้มีประเด็นการเมืองแต่อาจจะมีกลุ่มที่มีความเห็นที่แตกต่างกัน อันนี้เป็นธรรมชาติของมนุษย์ เป็นธรรมชาติของสภา”

เราทำงานร่วมกับ ส.ส. ได้อย่างดีถ้าได้ทำความรู้ ความเข้าใจ ทำอยู่บนพื้นฐานของหลักการ ซึ่งกฎหมายแต่ละฉบับที่ผ่านสภาผู้แทนราษฎรมานั้น อาทิ กฎหมาย กสทช. ผ่านสภาผู้แทนราษฎรภายใน ๕ นาที แต่เมื่อผ่านมาถึงวุฒิสภาต้องใช้เวลาดำเนินการ เพราะเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการเงิน ต้องใช้เวลา ๓๐ วัน และขยายได้อีกครั้งหนึ่ง ๓๐ วัน เพราะฉะนั้นภายใน ๖๐ วัน ต้องทำให้เสร็จ เราต้องกลั่นกรอง ต้องแก้ไข เป็นที่น่ายินดีว่าพอถึงขั้นของสภาผู้แทนราษฎรก็เห็นด้วยกับการแก้ไขของวุฒิสภา เราแก้ไขและแนะนำในหลาย ๆ เรื่อง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการ

การประชุมวุฒิสภาหรือไม่มีความคิดเห็นที่แตกต่างจนไม่สามารถควบคุมการประชูปได้

“บ่อยครั้งที่มีความเห็นที่แตกต่างกัน แต่ประสบการณ์ในการทำหน้าที่ประธานมานาน คือ ผมทำหน้าที่ประธานมา ๔ ปี อาจยาวนานกว่าใคร จึงมองออกเวลาเกิดข้อขัดแย้งเรารู้เลยว่ากลุ่มนี้กำลังจะไปในทิศทางใด ผลสุดท้ายก็หันกลับมาร่วมมือกัน เมื่อแพ้โหวตเราก็ยอมรับ ไม่มีการประท้วง ไม่มีการนับใหม่ แม้จะแพ้เพียง ๑ คะแนน หลายเรื่องหลายครั้งที่มีคะแนนที่ล้ากึ่งกันแต่ทุกคนก็ยอมรับในมติ ซึ่งเป็นสัจธรรมที่ดีในวุฒิสภา และไม่ทำให้ประชาชนเกิดความเบื่อหน่าย”

ประเด็นการแก้ไขรัฐธรรมนูญที่มีการพูดถึงที่
มาของวุฒิสภาว่ามีทั้งมาจากการเลือกตั้ง
และมาจากการสรรหา ประเด็นนี้ท่านคิดเห็น
อย่างไร

“เรามีการแก้ไขรัฐธรรมนูญไปแล้ว
ครั้งหนึ่งสมัยนายกรัฐมนตรีอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ
โดยแก้ไขเรื่องที่มาของสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรแต่ไม่ได้แก้ไขที่มาของสมาชิกวุฒิสภา
ซึ่งเมื่อทดลองใช้ไปได้ระยะหนึ่งเรารู้ว่ายังมี
ปัญหาอยู่ แม้ว่าองค์ประกอบของวุฒิสภาที่มา
จากการสรรหาส่วนหนึ่งและมาจากการเลือกตั้ง
ส่วนหนึ่ง จะเป็นองค์ประกอบที่ดี คือเอามา
เติมเต็มซึ่งกันและกัน ส่วนไหนที่ขาด เช่น
มาจากการเลือกตั้งอาจขาดนักวิชาการ ขาดคน
ที่มีประสบการณ์ ก็ไปสรรหาให้มาเติมเต็ม
แต่ขณะนี้การปฏิบัติจริงไม่เป็นเช่นนั้น คือ
เมื่อดูตามกระบวนการสรรหาแล้วเริ่มเห็นว่ามี
ปัญหา ต่อไปอาจจะต้องไปแก้ที่กระบวนการ
สรรหาต้องให้ได้กลั่นกรองตรงตามที่ต้องการ
เพื่อช่วยให้วุฒิสภาเป็นสภาที่ทรงคุณวุฒิ
เป็นสภาที่ช่วยงานของสภาผู้แทนราษฎร
ช่วยงานของรัฐบาล ซึ่งอาจมีการทบทวน
เรื่องของจำนวน และที่มาของสมาชิกวุฒิสภา
ที่สำคัญเรามีข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ เรามี
นักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จอีกมาก คนเหล่านี้
ไม่มีพื้นฐานทางการเมืองถ้าลงสมัครรับเลือกตั้ง
แบบจังหวัดโอกาสที่จะได้รับการเลือกตั้ง

เข้ามาน้อยมาก เพราะเลือกได้จังหวัดละ ๑ คน
ในกรุงเทพฯ มีประชากรตามทะเบียนบ้าน
ประมาณ ๕ ล้าน ๘ แสนคน ก็ได้สมาชิก
วุฒิสภาเพียงคนเดียว จังหวัดระนอง ๓ - ๔
แสนคน ก็ได้คนเดียว มันไม่ถูกต้อง แต่ถ้าคิด
ตามสัดส่วนของประชากร ๔ แสนคน ต่อ
สมาชิกวุฒิสภาหนึ่งคน เราก็จะได้สมาชิก
วุฒิสภากรุงเทพฯ ถึง ๑๘ คน ซึ่งคนที่มีความ
ทางการเมือง มีคนรู้จักมากอาจจะได้ลำดับ
ต้น ๆ แต่คนที่มีประสบการณ์สูงก็จะเป็น
ทางเลือกของประชาชน ซึ่งจะทำให้มี
นักวิชาการ ผู้มีประสบการณ์ ผู้ประสบความสำเร็จ
เข้ามาสู่การเมืองมากขึ้น ซึ่งจะเป็น
ประโยชน์ต่องานของรัฐสภาอย่างมาก”

ท่านอยากเห็นทิศทางของวุฒิสภาเป็น
อย่างไรต่อไปในอนาคต

“อยากให้เห็นไปในทิศทางของ
นักการเมืองมืออาชีพ เป็นวุฒิสภา
มืออาชีพ คือทำงานโดยมุ่งประโยชน์ของ
สังคม มุ่งประโยชน์ของประเทศไทยเป็นหลัก
อยากให้คิดว่าช่วงเวลาที่เป็นสมาชิกวุฒิสภา
ควรจะทำสิ่งใดให้เกิดประโยชน์ โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งความรวดเร็ว อยากจะให้แก่นักการเมือง
แบบมืออาชีพ”

ไทยจะเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี
๒๕๕๘ รัฐสภาควรมีการเตรียมความพร้อม
หรือไม่ อย่างไร

“ผมว่าเป็นเรื่องสำคัญมากเพราะเพียง
๓ ปีเท่านั้น ที่เราจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
ต่อไปจะไร้พรมแดน สิ่งแรกที่ต้องทำคือเตรียม
ภาษา ทุกวันนี้เราปฏิเสธการพูดภาษาอื่น
ยกเว้นภาษาไทย เราไม่สนใจภาษาอังกฤษ
เรื่องภาษาเราอ่อนมากเมื่อเทียบกับพม่า และ
เมื่อเทียบกับอีกหลายประเทศ เพราะฉะนั้น

สิ่งที่รัฐบาลควรทำในขณะนี้ คือ ให้ช่างฝีมือแรงงาน ประชาชนในภาคบริการ ภาคงานฝีมือ ภาคธุรกิจ สามารถใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาใช้งาน ไม่อย่างนั้นจะเจรจกันไม่รู้เรื่อง ในส่วนของวุฒิสภาโดยเฉพาะกรรมาธิการการศึกษา ก็ดำเนินการเรื่องนี้ โดยผลักดัน เร่งรัดให้รัฐบาลทำเรื่องเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาฝีมือแรงงาน การพัฒนาภาษา ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญ เพราะช่าง หมอ พยาบาล ของเราสามารถไปทำงานได้ทั่วทั้งอาเซียน ซึ่งใช้มาตรฐานเดียวกัน คือต้องใช้ภาษาเป็นหลัก”

หมายความว่าประชาชนควรมีการศึกษาให้มากกว่านี้

“ใช่ คือต้องสามารถเจรจกันรู้เรื่อง ไม่ต้องเป็นเลิศ ใช้แค่ภาษาที่พูดกันรู้เรื่อง เราจะไม่ทำเพียง ๖๐ ล้านคน แต่จะขยายเป็น ๖๐๐ ล้านคน เกือบ ๑๐ เปอร์เซ็นต์ของประชากรโลก ที่มีอยู่ ๗,๐๐๐ ล้านคน เพราะถ้าเราขยายตลาดเป็น ๖๐๐ ล้านคน ไม่ว่าจะเป็นเกษตรกร วิชาชีพช่าง การท่องเที่ยวต่าง ๆ เรามองเห็นภาพ และคิดว่าการเตรียมคนเป็นเรื่องสำคัญมาก สำหรับคนให้รู้เรื่องเกี่ยวกับภาษา ให้มีมาตรฐานวิชาชีพ ให้เป็นช่างฝีมือ ให้เป็นนักบริหาร ซึ่งเราเก่งอยู่แล้ว แต่เรายังไม่เก่งเรื่องภาษา เราจึงต้องเพิ่มประสิทธิภาพให้พูดกันให้รู้เรื่อง”

จำเป็นหรือไม่ที่จะต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลเชิงโครงสร้างของรัฐสภาฯระหว่างประเทศซึ่งกันและกัน

“จำเป็นและเป็นเรื่องสำคัญ ผมคิดว่าต้องทำความเข้าใจ เพราะต่อไปต้องเป็นรัฐสภาประชาคมที่มีพื้นฐานที่ต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน อย่างประเทศติมอร์-เลสเต ต้องการเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียน แต่ติดเงื่อนไขคือ เป็นประเทศเพิ่งตั้งใหม่ และยากจน เพราะการจะเป็นสมาชิกในประชาคมอาเซียนได้ประเทศนั้นต้องมีสถานทูต ๑๐ ประเทศ ซึ่งไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะการตั้งสถานทูตต้องใช้เงินมาก”

ในปีนี้จะครบ ๘๐ ปีรัฐสภาไทย ท่านอยากเห็นการเมืองไทยเป็นอย่างไรในอนาคต

“อยากเห็นการพัฒนาคนรุ่นหนุ่มรุ่นสาวมาพัฒนาบ้านเมือง และเป็น

“ผมชอบเป็นสมาชิกวุฒิสภา เพราะไม่ต้องสังกัดพรรค อิสระ ไม่มีนาย มีประชาชนเป็นคนคอยกำกับให้เราเป็นนักการเมืองที่มีคุณธรรม ทำงานเพื่อประเทศชาติ”

นักการเมืองมืออาชีพ ผมไม่อยากจะเห็น
การเมืองได้แย้งหรือทำงานไร้ประโยชน์
อยากเห็นการพัฒนาการเมือง โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งการพัฒนาวุฒิสภามการเมือง
นอกจากนี้ อยากเห็นคนไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่ง
สตรีเข้ามาสู่ภาคการเมืองมากขึ้น เพราะ
๘๐ ปีที่ผ่านมาการเมืองไทยไม่พัฒนาไป
ข้างหน้า แต่ถ้าเพิ่มปริมาณสตรีให้เข้ามามากขึ้น
๒๕ - ๓๐ เปอร์เซ็นต์ (ขณะนี้ก็มีเพียงแค่
๑๕ เปอร์เซ็นต์) คิดว่าการเมืองจะดีขึ้น
เพราะสตรีเป็นเพศที่อดทน รับผิดชอบ เอาใจใส่
และมีหิริโอตตปัสะ”

แสดงว่าผู้หญิงและผู้ชายในปัจจุบันมีความ
เก่งใกล้เคียงกัน

“ใช่ แต่บ้านเราเพศหญิงมีมากกว่าเพศชาย เพราะฉะนั้นควรให้สัดส่วนที่มากขึ้น โดยเฉพาะในรัฐสภา มีเพศหญิงเพียง ๑๕ เปอร์เซ็นต์ ของ ส.ส. และ ส.ว. ทั้งหมด อยากจะเห็นผู้หญิงเข้าสู่เวทีการเมืองในฐานะ ส.ส. และ ส.ว. เพิ่มขึ้นเป็น ๒๕ เปอร์เซ็นต์ หรือมากกว่า ผมเชื่อว่าถ้าเราให้โอกาส เพราะทุกคนมีความพร้อม มีการศึกษา เพียงแต่ขาดโอกาสเท่านั้น หากมีโอกาสผมเชื่อว่าผู้หญิงจะเข้าสู่การเมืองมากกว่านี้”

มีอะไรบ้างที่ท่านอยากทำแต่ไม่ได้ทำในขณะที่ดำรงตำแหน่งรองประธานวุฒิสภา

“คือ การสร้างความเข้าใจกับประชาชน โดยเฉพาะประชาชนในภาคชนบท อยากพัฒนาประชาชนให้รับรู้ เข้ามารับผิดชอบ และเข้าใจถึงกระบวนการประชาธิปไตยกับชีวิตประจำวัน อยากให้ประชาชนรู้ว่าทุกวันนี้เขาหนีไม่พ้น เพราะประชาธิปไตยมันอยู่ในชีวิตประจำวันของเรา อยู่ในตัวตลอดเวลา ไม่อยากเห็นประชาชนคิดว่าเป็นเรื่องของรัฐบาล เพราะปัจจุบันที่ประชาชนไม่สามารถยืนได้ด้วยตัวเองอาจเป็นเพราะยังติดอยู่กับประชาธิปไตยแบบเก่า ๆ”

ท่านวางอนาคตการเมืองไว้อย่างไรบ้าง

“รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ว่าให้เป็นได้สมัยเดียว เมื่อหมดวาระแล้วก็จะไปเข้าราชการเกษียณแก่ ๆ คนหนึ่ง แต่ถ้ามีโอกาสหรือรัฐธรรมนูญแก้ไข ก็อยากใช้ประสบการณ์ให้เป็นประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติ”

อยากลงสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบ้างหรือไม่

“ถ้าผมอยากเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตั้งแต่ปี ๒๕๑๙ ถ้าผมไม่หยุดผมคงได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหลายสมัยแล้ว

ถึงแม้จะมีพรรคการเมืองหนึ่งติดต่อให้ลาออกจากราชการไปสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรุงเทพมหานคร และชาวบ้านเขาก็ให้ผมลงผมยังไม่เอาเลย ผมชอบเป็นสมาชิกวุฒิสภา เพราะไม่ต้องสังกัดพรรค อิสระ ไม่มีนาย มีประชาชนเป็นคนคอยกำกับให้เราเป็นนักการเมืองที่มีคุณธรรม ทำงานเพื่อประเทศชาติ”

ท่านอยากจะฝากอะไรไว้กับ ๘๐ ปีรัฐสภาไทย

“อยากเห็นประเทศไทยพัฒนาประชาธิปไตยก้าวหน้า มีการสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตย ให้ทุกคนรับรู้สิทธิหน้าที่ ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการ แต่ไม่ใช่ร่วมเพื่อประโยชน์ของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ที่ร่วมกันแล้วเกิดขัดกันทำให้ประเทศชาติเดินไปข้างหน้าไม่ได้ ถึงแม้เราจะเขียนไว้ว่าประชาชนมีส่วนร่วม ภาคการเมืองต้องถามประชาชน ต้องทำประชามติ แต่ตราบใดที่ประชาชนยังมีการรับรู้เรื่องประชาธิปไตยเพียงแค่นี้มันก็ยากต่อการพัฒนาประเทศ และจะกลายเป็นข้ออ้างของทุกคน ผมจึงอยากเห็นประชาธิปไตยประเทศไทยอยู่ในหัวใจ อยู่ในจิตใจของประชาชนทุกคน”

พรทิพย์ โล่ห์วีระ จันทรรัตนปรีดา

รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง

นางพรทิพย์ โล่ห์วีระ จันทรัตน์ปรีดา อดีตบรรณารักษ์ห้องสมุด และอาจารย์ภาควิชา บรรณารักษ์ ที่ผันตัวเองเข้าสู่แวดวงการเมือง ตามครอบครัว โดยได้รับการเลือกตั้งเป็น สมาชิกวุฒิสภาจังหวัดชัยภูมิ เมื่อปี ๒๕๕๑ และได้รับเลือกจากเพื่อนสมาชิกให้ดำรง ตำแหน่งอันทรงเกียรติ นั่นคือ การเป็นรอง ประธานวุฒิสภาคนที่สอง ด้วยคะแนนเป็น เอกฉันท์ ท่านมีมุมมองและแนวคิดในการทำงานทางการเมืองเพื่อพี่น้องประชาชน อย่างแท้จริง โดยใส่ใจปัญหาความเดือดร้อน ทุกข์ยากของประชาชน และในฐานะรอง ประธานวุฒิสภาท่านได้มีแนวคิดที่จะพัฒนา และผลักดันงานด้านวิชาการของวุฒิสภา ให้แพร่หลายไปต่างประเทศ ซึ่งจากการ สัมภาษณ์ทำให้รู้สึกได้ว่า แม้ท่านจะเป็นเพียง ผู้หญิงตัวเล็ก ๆ แต่วิธีคิดท่านยิ่งใหญ่จริง ๆ

ท่านเข้าสู่แวดวงการเมืองได้อย่างไร

“จากการที่สมาชิกในครอบครัว พี่น้อง และคุณแม่ มีความสนใจการเมือง โดยคุณแม่ เคยช่วยบรรณารักษ์หาเสียงในการเลือกตั้งสมัย หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็น นายกรัฐมนตรี และได้สนับสนุนพรรคการเมือง และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรค ในช่วงนั้น รวมทั้งครอบครัวก็ประกอบธุรกิจ การค้าด้านโรงสีทำให้ได้พบปะกับพี่น้อง

“ ปัญหา ของ พี่น้อง ประชาชน บางครั้ง ต้อง ใช้ เวลา ในการ แก้ไข บางครั้ง ต้อง ใช้ ประสบการณ์ส่วนตัว ใช้ การ เจรจา ทั้ง ทาง ตรง ทาง อ้อม และ ก็ ใช้ การ เสนอ แนวทาง การ แก้ไข ปัญหา ผ่าน รัฐบาล ”

ประชาชนอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้เราสนใจ ชาวสารบ้านเมือง สนใจความเป็นอยู่ของพี่น้อง ประชาชน เมื่อประชาชนมีปัญหาอะไร เขาก็จะมาบอกที่บ้าน นอกจากนี้ พี่น้องใน ครอบครัวก็เป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และเป็นอดีตนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ส่วนตัวดิฉันก็เคยเป็นสมาชิกสภาจังหวัด ชัยภูมิในปี ๒๕๓๘ เป็นประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ เป็นนายกสมาคม กีฬาจังหวัดชัยภูมิ และเคยเป็นผู้พิพากษา สมทบศาลแรงงานกลางด้วย”

ก่อนเข้าสู่แวดวงการเมืองท่านมองการเมือง เป็นอย่างไร และเมื่อมาดำรงตำแหน่งรอง ประธานวุฒิสภาการเมืองมีความแตกต่าง จากที่ท่านเคยมองหรือไม่

“เมื่อก่อนมองว่าการเมืองเป็นเรื่องที่น่าจะทำได้ในหลายมิติ ทำให้รัฐบาลไม่ทำ อย่างนั้น ทำไมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

เมื่อมาดำรงตำแหน่งเป็นรองประธานวุฒิสภา ต้องดูแลรับผิดชอบงานในด้านใดบ้าง

“ตำแหน่งรองประธานวุฒิสภาจะเป็นตำแหน่งที่มีอำนาจและหน้าที่ช่วยประธานวุฒิสภาในกิจการอันเป็นอำนาจและหน้าที่ของประธานวุฒิสภาหรือปฏิบัติการตามที่ประธานวุฒิสภามอบหมาย และกรณีประธานวุฒิสภาไม่อยู่ รองประธานวุฒิสภาคนที่หนึ่งก็จะทำหน้าที่แทน และเมื่อรองประธานวุฒิสภาคนที่หนึ่งไม่อยู่รองประธานวุฒิสภาคนที่สองก็ทำหน้าที่แทน ซึ่งการทำหน้าที่นั้นมีทั้งการทำหน้าที่ในห้องประชุม และการทำหน้าที่ในการกิจอื่น ๆ ที่ท่านประธานวุฒิสภามอบหมาย”

ไม่ทำอย่างนี้ ก็เป็นความคิดนอกวงการเมือง ณ เวลานั้น แต่พอเข้ามาสู่กระบวนการทางการเมืองและเข้ามาสู่การเป็นนักการเมือง โดยเป็นสมาชิกวุฒิสภา ได้เห็นการทำงานในหลายบทบาทด้วยกัน ปัญหาของพี่น้องประชาชนบางครั้งต้องใช้เวลาในการแก้ไข บางครั้งต้องใช้ประสบการณ์ส่วนตัว ใช้การเจรจาทั้งทางตรงทางอ้อม และก็ใช้การเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาผ่านรัฐบาล ซึ่งบางเรื่องต้องใช้เวลา จึงไม่เหมือนกับที่เราเคยคิดว่าเรื่องนี้น่าจะแก้ปัญหาคิดค้นได้ทันที”

บทบาทของผู้หญิงในทางการเมือง ณ ปัจจุบันท่านมองว่าเป็นอย่างไร เพราะถ้าดูจาก ผลการเลือกตั้งเราพบว่าสัดส่วนของผู้หญิง กับผู้ชายค่อนข้างต่างกันมาก

“ปัจจุบันผู้หญิงมีพัฒนาการด้านการเมืองมากขึ้น และมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นเมื่อเทียบกับอดีตที่ผ่านมา เมื่อสมัยปี ๒๕๓๘ ที่ดิฉันเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด การที่จะบอกว่าเราเป็นใคร เราเป็นผู้หญิงมาทำงานอย่างไร อธิบายได้ยากมาก แต่ในการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาที่ผ่านมา ทำให้เห็นว่าเขายอมรับบทบาทของผู้หญิงมากขึ้น

ซึ่งโดยภาพรวมก็ต้องนับว่าผู้หญิงเข้ามามีบทบาททางด้านการเมืองมากขึ้นกว่าเดิม แต่ข้อจำกัดของผู้หญิงในการทำงานทางการเมืองก็มีมากเหมือนกัน ด้วยสภาพของความเป็นอยู่สภาพของการทำงานที่ผู้หญิงจะต้องออกไปทำงานในพื้นที่ชนบท การที่จะต้องหาคนขับรถ การเดินทางไปก็ค่อนข้างยากลำบาก เพราะฉะนั้นผู้หญิงที่จะเข้ามาทำงานการเมืองได้ก็ต้องพร้อมในหลาย ๆ ด้าน ทั้งผู้ช่วยการทำงาน ทั้งครอบครัวก็ต้องสนับสนุนด้วยเหมือนกัน”

การทำงานของท่านทั้งในระดับการเมืองท้องถิ่นกับการเมืองระดับชาติมีความแตกต่างกันอย่างไร

“แตกต่างกันมาก เพราะเมื่อเป็นสมาชิกสภาจังหวัด ในเชิงนโยบายเราไม่สามารถ

ทำได้เลย เมื่อเกิดปัญหาน้ำท่วมหรืออุทกภัยหน้าที่เราก็คือ การนำสิ่งของไปแจก นำถุงยังชีพไปแจก หรือการช่วยเหลือเล็ก ๆ น้อย ๆ เท่านั้นเอง แต่เมื่อมาเป็นสมาชิกวุฒิสภาในเชิงนโยบายเราสามารถทำได้มากกว่า เราสามารถสะท้อนปัญหาของพี่น้องประชาชนผ่านไปยังรัฐบาลได้ และสามารถที่จะดูแลเรื่องกฎหมายที่เป็นธรรมให้กับพี่น้องประชาชนในภาพกว้างได้”

ตั้งแต่วันรับตำแหน่งรองประธานวุฒิสภาคนที่สอง มีสิ่งใดที่อยากทำ และยังไม่ได้ทำ หรือมีสิ่งใดที่อยากจะผลักดันให้สำเร็จลุล่วงไปบ้าง

“ภารกิจที่ทำ ณ เวลานี้ คือภารกิจที่ท่านประธานวุฒิสภามอบหมาย ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคล งาน

“นี่เป็นปีแรกที่วุฒิสภา
จะจัดให้มีการประกวดวิทยานิพนธ์
ในระดับปริญญาโท และปริญญา
เอก เพื่อที่จะคัดเลือกวิทยานิพนธ์
ที่เกี่ยวข้องกับผลงานนิติบัญญัติ
ให้เข้ามาสู่วุฒิสภามากขึ้น”

บริหารงานกลาง นโยบายและแผน งานด้าน
การพิมพ์ และงานวิจัยและพัฒนาของวุฒิสภา
นอกจากนี้ ยังมีงานคณะกรรมการวุฒิสภา
สตรี สิ่งที่ยากทำและกำลังทำอยู่ในเวลานี้ก็
คือการทำให้องค์กรของวุฒิสภามีฐานข้อมูลที่
ให้บริการทางด้านวิชาการแก่สมาชิกเพื่อใช้ในการ
การอภิปราย เพื่อใช้ในการทำงาน ให้สมาชิก
สามารถสะท้อนปัญหาแล้วก็อภิปรายในข้อมูล
เชิงวิชาการเหล่านั้นได้ ส่วนในเรื่องการพัฒนา
บุคลากรอยากให้เจ้าหน้าที่และข้าราชการได้
มีโอกาที่จะพัฒนาศักยภาพของตัวเอง และ
มีการบูรณาการข้ามหน่วยงาน ข้ามสำนักฯ
โดยที่ไม่ต้องคิดว่าจะอยู่ที่สำนักฯ ไດ ถ้ามีอะไร
ก็ตามที่เป็นประโยชน์ต่อวุฒิสภาก็สามารถที่
จะบูรณาการร่วมกันได้”

ทราบมาว่าในการประชุมวุฒิสภามีการนำ
เทคโนโลยีมาใช้ในการถ่ายทอดเสียงการ
ประชุมซึ่งสามารถรับฟังผ่านโทรศัพท์มือถือได้
ตรงนี้เป็นแนวคิดที่วุฒิสภามองว่าน่าจะเข้าถึง
ประชาชนได้มากขึ้นกว่าเดิม

“ใช่ค่ะ เนื่องจากขณะนี้ในบางพื้นที่
๘๗.๕ รับฟังไม่ได้ และในช่องทีวีรัฐสภา
ก็จะรับชมได้เฉพาะประชาชนที่ติดจานเท่านั้น
ทั้งนี้ ในปัจจุบันเกือบทุกครอบครัวก็จะมี
คอมพิวเตอร์และโทรศัพท์มือถือใช้ จึงทำให้
สามารถใช้ช่องทางนี้ในการรับชมรับฟังข้อมูล
การประชุมของวุฒิสภาได้ ซึ่งเป็นเรื่องที่ดี”

ในปัจจุบันประชาชนเข้าใจว่าวุฒิสภากับสภา
ผู้แทนราษฎรมีการกำหนดที่คล้ายคลึงกันโดย
เฉพาะสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้ง
ประชาชนเริ่มเข้าไปร้องเรียนที่ตัวสมาชิก
วุฒิสภาโดยตรง ท่านคิดเห็นอย่างไร

“ตั้งแต่เลือกตั้งแล้ว เราปฏิเสธไม่ได้
เพราะว่าเรามาจากการที่พี่น้องประชาชนเลือก
เราเข้ามา ฉะนั้นอะไรก็ตามที่เป็นปัญหาของ
ท้องถิ่น ปัญหาของท้องที่ ปัญหาของบุคคล
ก็ตาม เขาก็จะร้องเรียนเรา ตลอดระยะเวลา
ที่ทำงานมาประชาชนก็จะเข้ามาร้องเรียน เข้า
มาเชิญไปเปิดงาน ซึ่งเป็นภารกิจที่คล้ายกันกับ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร”

ในฐานะที่ท่านเป็นรองประธานวุฒิสภาที่เป็นผู้หญิง ท่านได้ส่งเสริมหรือสนับสนุนงานด้านรัฐสภาสตรีอย่างไรบ้าง

“ชมรมรัฐสภาสตรีไทยประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภา และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นสตรีที่มาทำงานร่วมกัน เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมาดิฉันก็ได้เป็นเจ้าภาพเชิญสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรีมาร่วมรับประทานอาหารกับสมาชิกวุฒิสภาสตรีเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน และชมรมรัฐสภาสตรีก็เชิญให้ไปเป็นที่ปรึกษาในฐานะรองประธานวุฒิสภาด้วย การที่ทั้งสมาชิกวุฒิสภาสตรีและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรีได้มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนกันเป็นเรื่องที่สำคัญเพราะว่าบางครั้งเรามีเรื่องของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

กับสตรีที่อาจจะต้องหารือร่วมกัน ก็ต้องยอมรับว่าสังคมก็คาดหวังว่าชมรมรัฐสภาสตรีจะทำอะไรให้กับสตรีบ้างนอกเหนือจากด้านกฎหมาย และเราจะส่งเสริมบทบาทสตรีได้อย่างไร ซึ่งการพบปะกันครั้งนี้ก็เป็นการพบปะพูดคุยกันครั้งแรกระหว่างทั้งสองสภา”

ท่านคิดว่าควรมีการผลักดันกฎหมายใดบ้างเพื่อผู้หญิงในสังคมไทย

“ขณะนี้มีการพูดคุยกันถึงเรื่องสตรีที่อยู่ในภาคของงานบริการ ในแง่ของความปลอดภัย ในแง่ของสุขภาพของหญิงที่ทำงานในสถานบริการ รัฐบาลควรจะต้องมีการดูแลเขาอย่างไร และในเรื่องของแรงงานสตรีที่อยู่นอกระบบ เช่น แรงงานสตรีที่อยู่ในภาคเกษตร แรงงานสตรีที่ทำงานอิสระ รัฐบาลควรจะต้องดูแลแรงงานเหล่านั้นอย่างไร รวมถึงการนำภาพของเด็ก หรือภาพของสตรีมาหาโอกาสหรือมาไว้ในด้านเพศ ด้านการกดขี่ทางเพศ เป็นต้น”

ในส่วนของรัฐสภามีการส่งเสริมงานด้านวิชาการมากนักน้อยเพียงใด เพราะเคยได้ยินมาว่าการพัฒนาจะเกิดขึ้นได้ควรจะมีงานวิจัยมารองรับ

“ขณะนี้ วุฒิสภามีงบอยู่ประมาณ ๙ ล้านบาทสำหรับงานวิจัย จึงพยายามที่จะผลักดันให้มีความวิจัยโดยผ่านทางคณะกรรมการธิการ

“การปรองดองจะเกิดขึ้นได้
จะต้องมีหลักนิติรัฐ และนิติธรรม
ในการใช้กฎหมายด้วยความ
เสมอภาค ด้วยการใช้กฎหมาย
อย่างมีประสิทธิภาพและเท่าเทียม
กัน”

วุฒิสภาได้ใช้ข้อมูลจากการวิจัยในวิทยานิพนธ์
ระดับมหาวิทยาลัยเพิ่มมากขึ้นนอกเหนือจาก
งานวิจัยที่ทำอยู่ในวงงานของวุฒิสภา ซึ่งเป็น
โครงการที่กำลังจะเริ่มต้นคัดเลือกในเดือน
เมษายนนี้”

ทั้ง ๒๒ คณะ รวมถึงคณะกรรมการการวิสามัญ
ว่าในคณะกรรมการใดสนใจงานวิจัยในเรื่อง
ใดก็ขอให้ส่งโครงการมาของบประมาณ ขณะ
เดียวกันคณะกรรมการวิจัยก็พยายามให้ข้อมูล
เพิ่มเติมการเขียนโครงร่างงานวิจัย ให้ชื่อเรื่อง
และวัตถุประสงค์ของงานวิจัยนั้นตรงกับ
วัตถุประสงค์ของคณะกรรมการมากขึ้น
ในขณะเดียวกันในปีนี้เป็นปีแรกที่วุฒิสภา
จะจัดให้มีการประกวดวิทยานิพนธ์ในระดับ
ปริญญาโท และปริญญาเอก เพื่อที่จะคัดเลือก
วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับวงงานนิติบัญญัติ
ให้เข้ามาสู่วุฒิสภามากขึ้น เพื่อให้สมาชิก

ทราบมาว่าท่านจบด้านบรรณารักษ์ทั้ง
ปริญญาตรีและปริญญาโท ท่านคิดว่างาน
ในส่วนของการวิชาการหรืองานห้องสมุดของ
รัฐสภาจะต้องพัฒนาหรือปรับปรุง
อย่างไรต่อไป

“ห้องสมุดรัฐสภาเป็นห้องสมุดเฉพาะ
ที่จะต้องมีความรู้ของทางด้านนิติบัญญัติหรือ
เรื่องอะไรก็ตามที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกวุฒิสภา
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รัฐสภา การบริหาร
ราชการแผ่นดิน ซึ่งที่ทำอยู่ตอนนี้เขาก็ทำได้ดี
เพียงแต่มีข้อจำกัดเรื่องของอาคารสถานที่
เพราะอาคารของเรามีเพียง ๓ อาคาร

ทั้งระดับปริญญาโท และปริญญาเอก รวมทั้งสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่และข้าราชการของวุฒิสภาไปศึกษาอบรมในต่างประเทศในระยะสั้น เจ้าหน้าที่หรือบุคลากรของวุฒิสภาไม่ได้ทำงานอยู่เพียงแค่ประเทศไทย ควรต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีกับวุฒิสภาของประเทศเพื่อนบ้านด้วย รวมถึงวุฒิสภาของประเทศอื่น ๆ ที่ร่วมมือกัน ดังนั้น จึงเป็นโอกาสดีที่บุคลากรเราจะได้พัฒนาตัวเอง ในขณะเดียวกันการแลกเปลี่ยนข้อมูลในเชิงวิชาการ การแลกเปลี่ยนข้อมูลเชิงวิจัยก็จะต้องทำไปพร้อม ๆ กันด้วย ซึ่งในขณะนี้แจ้งเจ้าหน้าที่ว่าถ้าจะจัดทำหนังสือ มีการจัดทำวิทยานิพนธ์ หรืองานวิจัยอะไรก็ตาม ให้ขอ ISBN (International Standard Book Number) ซึ่งตัวเลขนี้จะทำให้งานวิจัยหรืองานวิชาการของวุฒิสภาสามารถเผยแพร่ไปสู่ต่างประเทศได้ ส่วนการทำงานของคณะกรรมการวิชาการวุฒิสภาทั้ง

୩୩

มีหลักนิติรัฐ และนิติธรรม ในการใช้กฎหมาย ด้วยความเสมอภาค ด้วยการใช้กฎหมาย อย่างมีประสิทธิภาพและเท่าเทียมกัน ซึ่งเป็น สิ่งที่สังคมคาดหวัง เมื่อมีเหตุการณ์อะไร ก็ตามที่ทำให้เห็นว่ามีการใช้กฎหมายไม่เป็น ไปตามนิติรัฐ และนิติธรรม สมาชิกวุฒิสภา ก็มีโอกาสที่จะเสนอความคิดเห็น โอกาส ที่จะเสนอแนะแนวทางในการปรองดอง ในการหาทางออกให้กับประเทศได้เช่นเดียวกัน ดิฉันคิดว่าปัญหาที่เกิดขึ้นสามารถนำเข้าสู่ วุฒิสภาได้ และปัญหาที่นอกเหนือจากหลัก ของนิติรัฐ และนิติธรรมแล้ว ยังมีปัญหา ความเหลื่อมล้ำของสังคมในชนบทในเรื่องของ การเข้าถึงบริการ และการใช้ทรัพยากรของ ประชาชน”

๒๒ คณะ ต้องเป็นการทำงานที่เกี่ยวข้องกับ ประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น ปัญหาที่เข้ามาถึง กรรมการไม่ใช่เป็นปัญหาเฉพาะในประเทศ ควรต้องมีปัญหาในการเคลื่อนย้ายแรงงาน ปัญหาแรงงานต่างด้าว ปัญหาการค้ามนุษย์ หรือปัญหาการใช้พรมแดนร่วมกัน ซึ่งทั้งหมด นี้เป็นสิ่งที่รัฐสภาและสมาชิกวุฒิสภาต้อง เตรียมตัว”

ท่านคิดว่างานด้านนิติบัญญัติจะช่วยเสริม สร้างเรื่องความปรองดองได้หรือไม่

“ในส่วนของการทำงานก็ช่วยเสริมสร้าง ได้ เพราะว่าการปรองดองจะเกิดขึ้นได้จะต้อง

ท่านคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการแก้ไข รัฐธรรมนูญในขณะนี้

“ประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญมาแล้ว ๑๘ ฉบับ เราได้เห็นพัฒนาการของรัฐธรรมนูญ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เราพบว่ารัฐธรรมนูญ แต่ละฉบับมีสิ่งที่ดีและมีจุดเด่นของแต่ละ ฉบับที่ไม่เหมือนกัน ในส่วนของการที่จะแก้ไข รัฐธรรมนูญ ดิฉันคิดว่าต้องวิเคราะห์ว่าจุดเด่น ของรัฐธรรมนูญในแต่ละฉบับมีจุดเด่นอะไรบ้าง แล้วก็นำจุดเด่นนั้นมา อย่างไรก็ตาม เราเพิ่ง ใช้รัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ มาถึงเวลานี้ก็ ๕ ปี

ถามว่าแก้ไขได้ไหม ก็แก้ไขได้ในส่วนที่คิดว่า จะแก้ไข แต่ก็ควรที่จะต้องมีการศึกษาก่อนว่า มาตราใดที่เห็นว่าจะแก้ไข ซึ่งจะต้องมีความ ชัดเจนว่ามาตรานี้เป็นอุปสรรคต่อการบริหาร ประเทศหรือเป็นอุปสรรคต่อการอยู่ร่วมกัน อย่างไร น่าจะต้องมีการวิเคราะห์ออกมาใน แต่ละประเด็นให้ชัดเจน”

สิ่งที่ท่านภาคภูมิใจในชีวิตคืออะไร

“ภาคภูมิใจเรื่องแรก คือ ภาคภูมิใจ ในการเกิดเป็นคนไทย เกิดในผืนแผ่นดินไทย เรื่องที่สองคือ การได้มีโอกาสทำงานให้กับพี่น้อง ประชาชนในพื้นที่ มีโอกาสที่จะสะท้อน ปัญหาของประชาชน และก็มีใจที่แม้ว่าดิฉัน จะอยู่ในสถานภาพใดก็มีความตั้งใจในการ ทำงานอย่างดีที่สุดแม้ว่าจะไม่ได้ดีที่สุด คำว่า “ดีที่สุด” หมายความว่าตั้งใจปฏิบัติหน้าที่อย่าง เต็มความสามารถไม่ว่าจะอยู่ในสถานภาพใด”

ท่านอยากเห็นเมืองไทยในอนาคตเป็นอย่างไร

“เมืองไทยในภาคนิติบัญญัติ หรือว่า ในภาพรวม ถ้าในภาพรวมดิฉันอยากเห็น อนาคตของประเทศไทย ไทยจะเป็นเมืองแห่ง สุขภาพ เป็นเมืองแห่งอุตสาหกรรม เป็นเมือง แห่งการท่องเที่ยว หรือเป็นเมืองเกษตรกรรม อยากเห็นภาพตรงนั้น และก็เป็นที่ทิศทางใน ด้านนั้น ส่วนด้านนิติบัญญัติอยากเห็นการ

ทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติที่มีอิสระในการ ทำงาน อยากเห็นฝ่ายนิติบัญญัติสะท้อน ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาของประเทศ และอยากเห็นการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติ ที่เป็นไปตามความคาดหวังของพี่น้อง ประชาชน”

ในโอกาสครบ ๘๐ ปีรัฐสภาไทย ท่านอยากจะ ฝากอะไรถึงพี่น้องประชาชน

“อยากให้ประชาชนมีส่วนร่วมทาง การเมืองมากขึ้น อยากให้สังคมไทยมีความ โปร่งดอง มีสันติสุข และอยากให้ประชาชนมี การแสดงออกทางความคิดเห็นทางการเมือง แม้จะมีความขัดแย้งทางด้านความคิดแต่เรา ก็สามารถที่จะนำความขัดแย้งทางความคิด นั้นมาหาทางออกร่วมกันได้ ดิฉันอยากให้ ประชาชนทุกคนร่วมมือกันเพราะประเทศไทย เป็นของพี่น้องประชาชนชาวไทยทุกคน ทุกคนเป็นเจ้าของประเทศ อยากให้ทุกคน มีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกับรัฐสภา และอยากให้รัฐสภาให้การศึกษาทางด้าน ประชาธิปไตยโดยการเผยแพร่ข้อมูลความรู้ ด้านประชาธิปไตยให้กับประชาชนชาวไทย มากขึ้น”

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรและอดีตนายกรัฐมนตรี

นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ อดีตนายกรัฐมนตรีคนที่ ๒๗ ของประเทศไทย ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร และหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ด้วยความมุ่งมั่นและสนใจงานด้านการเมืองมาตั้งแต่วัยเด็ก ทำให้ท่านตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีสาขาปรัชญาการเมือง และเศรษฐศาสตร์ ที่มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด ตลอดระยะเวลา ๓ ปี ในรั้วมหาวิทยาลัย ท่านสามารถสร้างเกียรติประวัติให้แก่คนไทยและครอบครัวโดยสำเร็จการศึกษาได้รับเกียรตินิยมอันดับหนึ่ง ไม่เพียงเท่านั้นในระหว่างช่วงปิดภาคเรียนท่านยังได้มีโอกาสเข้ามาสัมผัสแวดวงการเมืองด้วยการเป็นอาสาสมัครช่วยหาเสียงให้กับนายพิชัย รัตตกุล หลังจากนั้นได้เข้าสู่เส้นทางทางการเมืองอย่างเต็มตัวเมื่อได้รับการเลือกตั้งเป็น ส.ส. กรุงเทพมหานคร ขณะมีอายุเพียง ๒๗ ปี นับเป็น ส.ส. ที่มีอายุน้อยที่สุดในขณะนั้น ทั้งยังเป็น ส.ส. พรรคประชาธิปัตย์เพียงคนเดียวที่ได้รับการเลือกตั้งในเขตกรุงเทพมหานคร

ด้วยความรู้ความสามารถที่โดดเด่น และความทุ่มเทตั้งใจทำงานในฐานะนักการเมืองอาชีพ ทำให้ท่านได้รับความไว้วางใจจากประชาชนและชนะการเลือกตั้งเป็น ส.ส. กรุงเทพมหานคร ตลอดมา นอกจากนี้ ยังเคย

ดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ หลายตำแหน่ง ไม่ว่าจะเป็นโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง ประธานคณะกรรมการการศึกษา และรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี จากประสบการณ์ทางการเมืองที่มีมายาวนานทำให้ท่านมีมุมมองและทัศนคติต่อการเมืองไทยที่น่าสนใจอย่างยิ่ง แต่จะเป็นเช่นใดนั้นสามารถติดตามอ่านได้จากบทสัมภาษณ์นี้

เส้นทางเข้าสู่สนามการเมืองครั้งแรกของท่าน

“ผมเข้ามาสู่การเมืองเมื่อ ๒๐ ปีที่แล้ว โดยในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็น ส.ส. ในเขตกรุงเทพฯ ในนามพรรคประชาธิปัตย์ แล้วก็ได้รับเลือกตั้งเข้ามา แต่ว่าเป็นการเข้ามาเป็นผู้แทนได้สั้นมาก เพราะว่าเมื่อมีการเลือกตั้งในช่วงปลายเดือนมีนาคม ปี ๒๕๓๕ หลังจากนั้นก็เกิดวิกฤตการณ์ทางการเมืองจนนำไปสู่เหตุการณ์ในเดือนพฤษภาคมและมีการยุบสภาในที่สุด เพราะฉะนั้นในสมัยแรกของการเป็นผู้แทนราษฎรได้เป็นผู้แทนประมาณ ๓ เดือนเท่านั้นเอง ผมจำได้ว่าการอภิปรายครั้งแรกของผมเป็นเรื่องการเสนอให้มีการตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงเดือนพฤษภาคม”

“การทำงานทุกประเทศและทุกระบบจะต้องมีรัฐบาลอยู่แล้ว แต่ว่าคุณค่าของระบอบประชาธิปไตยจะต้องมีฝ่ายค้านที่เป็นระบบทำงานในสภาผู้แทนราษฎรทำหน้าที่ในการติดตาม ตรวจสอบและทวงถาม รวมทั้งทำให้รัฐบาลต้องรับผิดชอบต่อประชาชนเป็นรูปธรรมมากขึ้น”

การเมืองเมื่อตอนแรกเริ่มที่ท่านเข้ามาทำงานกับการเมืองในปัจจุบันมีความแตกต่างกันอย่างไรบ้าง

“การเมืองก็มีพัฒนาการโดยลำดับ รวมทั้งเรื่องของระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของเรา ผมคิดว่าหลายเรื่องก็เป็นในทิศทางซึ่งทำให้เกิดความชัดเจนมั่นคงมากขึ้น ยกตัวอย่างเช่นปัจจุบันในสภาของเราก็เข้าสู่ระบบที่มีความคล้ายคลึงกับระบบสองพรรคใหญ่มากขึ้น การเมืองโดยตัวเลขในระบบรัฐสภามีเสถียรภาพมากขึ้น และความต่อเนื่องก็มีมากขึ้นถ้าเทียบกับในอดีต ยกเว้นในช่วงรัฐประหารในปี ๒๕๔๙ เพราะฉะนั้นก็เริ่มเห็นคนที่สนใจจะเข้ามาทำงานการเมืองจากสาขา

อาชีพต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งก็คือหนุ่มสาว รวมไปถึงจนถึงปัจจุบันก็ต้องยอมว่ามีครอบครัวซึ่งทำงานการเมืองแล้วถ่ายทอดมาถึงรุ่นลูก รุ่นหลานกันมากขึ้น ทำให้สภามีความหลากหลายมากขึ้น มีคนรุ่นใหม่มากขึ้น ขณะเดียวกันก็ต้องยอมรับว่าการเมืองวันนี้ก็มีปัญหาหลายด้าน ความขัดแย้งก็รุนแรงมากขึ้นจากหลาย ๆ เหตุการณ์ที่สะสมกันมาตลอดจนปัญหาในเรื่องการทุจริตคอร์รัปชันก็ยังเป็นปัญหาที่หนักหน่วงมากสำหรับประชาชน เพราะฉะนั้นบางเรื่องก็ดีขึ้น บางเรื่องก็กลับมีปัญหาอุปสรรคที่มากขึ้น ซึ่งก็เป็นเรื่องธรรมดา”

ในฐานะที่ท่านมีโอกาสได้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหลายตำแหน่งทั้งในฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้าน ท่านคิดว่าความแตกต่างระหว่างสองฝ่ายนี้เป็นอย่างไร

“ในระบบรัฐสภานี้เป็นระบบที่แม้ว่าเราจะบอกว่ามีอำนาจฝ่ายนิติบัญญัติกับอำนาจฝ่ายบริหารซึ่งฟังดูผิวเผินแล้วเหมือนแยกออกจากกัน แต่หัวใจของระบบรัฐสภาคือ ฝ่ายบริหารจะต้องมีเสียงข้างมากในสภา เพราะฉะนั้นสมาชิกจึงมีความผูกพันและใกล้ชิดกัน ถ้าเทียบกับระบอบที่มีการแยกอำนาจเด็ดขาด สมาชิกก็ต้องผูกพันอยู่กับพรรคการเมือง ความเป็นรัฐบาล และความ เป็นฝ่ายค้านพอสมควร แต่อย่างไรก็ตาม

หน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติที่เป็นหน้าที่เฉพาะของตนเองก็มีความสำคัญมาก โดยเฉพาะภารกิจในเรื่องของการตรากฎหมาย ซึ่งแม้ว่าในภาพรวมจะต้องสนับสนุนนโยบายของรัฐบาล แต่การที่จะมาช่วยดูแลลงไปถึงรายละเอียดของกฎหมายฉบับต่าง ๆ การท้วงติง การให้ข้อสังเกต ก็เป็นเรื่องที่สำคัญ ประการที่สองก็คือ ในแง่ของการตรวจสอบ ซึ่งก็มีตั้งแต่เรื่องของการตั้งกระทู้ถาม การอภิปรายในสภา การปรึกษาหารือไปจนถึงการทำงานในคณะกรรมการ ก็จะเป็นบทบาทเฉพาะในฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งถ้าหากว่าทำกันอย่างเข้มแข็งก็จะทำให้ระบอบประชาธิปไตยมีความสมบูรณ์มากขึ้น ส่วนรัฐบาลก็จะมีประสิทธิภาพและมีความโปร่งใสมากขึ้น”

บทบาทของผู้นำฝ่ายค้านในสภาฯ ต้องทำอะไรบ้าง

“ที่จริงแล้วบทบาทของ ส.ส. ทุกคนตามกฎหมายไม่ได้มีการแยกแยะแตกต่างจากกัน แต่การทำหน้าที่ฝ่ายค้านก็มีความจำเป็นที่จะต้องเน้นในเรื่องของการตรวจสอบถ่วงดุล ซึ่งจะเป็นคุณค่าของระบอบประชาธิปไตย ผมพูดเสมอว่าในแง่ของการทำงานทุกประเทศและทุกระบบจะต้องมีรัฐบาลอยู่แล้ว แต่ว่าคุณค่าของระบอบประชาธิปไตยจะต้องมีฝ่ายค้านที่เป็นระบบทำงานในสภาผู้แทนราษฎร ทำหน้าที่ในการติดตาม ตรวจสอบ และทวงถาม รวมทั้งทำให้รัฐบาลต้องรับผิดชอบต่อประชาชนเป็นรูปธรรมมากขึ้น ในฐานะผู้นำฝ่ายค้าน

ก็จะต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำ ซึ่งการทำหน้าที่ของฝ่ายค้านในภาพรวมก็ไม่ได้มีสูตรสำเร็จว่าจะต้องทำแบบไหน อย่างไร แต่ผมก็ถือว่าการเตรียมการในส่วนของการอภิปรายในเรื่องของทิศทาง การตรวจสอบในภาพรวม เป็นการทำหน้าที่ของผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

ในระบอบประชาธิปไตยฝ่ายค้านทำหน้าที่ในการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล แต่ไม่ใช่หมายถึงว่าค้านทุกเรื่อง

“ที่จริงแล้วเป็นเรื่องของสภาวะของแต่ละเรื่อง คงเป็นไปได้ไม่ได้ที่จะมีฝ่ายค้านจะยุคไหนก็ตามที่จะค้านทุกเรื่อง เป็นเรื่องของการตรวจสอบในแต่ละประเด็นไป บางเรื่องผมว่าก็คงไม่มีใครโต้แย้ง เช่น ในเวลาที่เกิดสถานการณ์ประชาชนต้องการความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน ผมว่าทุกฝ่ายต้องมองตรงกันว่าจะต้องเดินหน้า แต่แน่นอนว่าในการค้าน คำว่า “ค้าน” ไม่ได้หมายความว่าต้องไม่เห็นด้วยเสมอไป การทำหน้าที่ฝ่ายค้านบางครั้งก็บอกว่าเห็นด้วยแต่มีข้อสังเกต เห็นด้วยแต่อยากให้ปรับปรุง หรือเห็นด้วยแต่คิดว่าน่าจะจะมีอะไรที่เสริมเข้าไปแล้วทำได้ดีกว่านี้ ผมคิดว่าเราไม่ควรกังวลเกินไป เพราะว่าจริง ๆ แล้วรัฐบาลต้องมีเสียงข้างมากในสภาเพราะฉะนั้นในหลักการและนโยบายใหญ่ ๆ ที่ต้องการจะผลักดันรัฐบาลทำได้อยู่แล้ว แต่การรับข้อสังเกต

เสียงคัดค้าน เสียงท้วงติง เสียงวิพากษ์วิจารณ์ จะทำให้สังคมได้รับมุมมองที่ครบถ้วนมากขึ้น สิ่งเหล่านี้ไม่ใช่เรื่องของการขัดขวาง และหากเราสามารถทำให้สังคมเข้าใจถึงคุณค่าของการตรวจสอบตรงนี้ได้ก็จะเสริมทำให้สังคมของเรามีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น”

ท่านรู้สึกประทับใจเรื่องใดจากการทำหน้าที่ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

“ทุกครั้งที่เราท้วงติงอะไรไปแล้วส่งผลเราก็มีความรู้ว่าเป็นประโยชน์ ยกตัวอย่างที่ผ่านมาล่าสุดปัญหาน้ำท่วมใหญ่ ประชาชนโดยเฉพาะเกษตรกรมีปัญหาเรื่องเงินชดเชย ซึ่งรัฐบาลก็ไปยกเลิกโครงการประกันรายได้ เราก็ทักท้วงเรียกร้องว่าตรงนี้จะสร้างความเดือดร้อนมาก เพราะว่าพี่น้องประชาชนและเกษตรกรไม่สามารถที่จะมีของที่จะไปจำหน่าย

“ผมอยากเห็นคนไทยทุกคนที่เกิดมาแล้วมีความมั่นใจว่าไม่ว่าสถานการณ์จะเป็นอย่างไร เศรษฐกิจตกต่ำ ประสพภัยพิบัติ หรือโดยส่วนตัวมีปัญหาเจ็บไข้ได้ป่วยหรือปัญหาใด ๆ ก็ตาม จะได้รับการดูแลให้มีมาตรฐานการครองชีพในระดับที่ถือว่าเป็นมาตรฐานที่ยอมรับได้”

ตามนโยบายใหม่ของรัฐบาล จึงเรียกร้องให้มีการจ่ายเงินสด แต่สุดท้ายรัฐบาลก็เห็นด้วยกรณีแบบนี้เป็นเพียงตัวอย่างเล็ก ๆ ที่ทำให้เห็นว่าการที่เราได้สะท้อนข้อเท็จจริงในพื้นที่และความต้องการของประชาชนแล้วก็ได้รับการตอบสนอง นี่ก็บ่งบอกถึงประโยชน์ของการทำหน้าที่ตรงนี้”

ประชาชนได้เห็นภาพนายกรัฐมนตรียังลักษณะชินวัตร กับท่านช่วยกันในเรื่องของการแก้ไขปัญหในช่วงที่เกิดภาวะมหาอุทกภัย ภาพเช่นนี้จะมีโอกาสเห็นอีกครั้งในการทำงานร่วมกันหรือไม่

“ผมคิดว่าไม่ได้สำคัญที่ภาพ แต่สำคัญที่การทำงาน และความร่วมมือก็เกิดขึ้นได้

โดยไม่จำเป็นจะต้องมีภาพของการพบปะกันขณะเดียวกันในประเทศที่เป็นประชาธิปไตย ภาพที่ควรจะเป็นทุกอาทิตย์คือ การที่ผู้นำฝ่ายค้านฯ กับนายกรัฐมนตรีถามตอบกระทู้ถามกันในสภาด้วยซ้ำ ไม่ใช่เรื่องของการทำงานด้วยกัน แต่นี่คือการแสดงให้เห็นว่าสังคมประชาธิปไตยเป็นสังคมที่มีทางเลือก มีเสรีภาพในการแสดงออก และมีความหลากหลาย การยืนถามตอบกันบางเรื่องอาจจะเห็นตรงกันก็ได้ บางเรื่องอาจจะเห็นไม่ตรงกันก็ได้ แต่นั่นคือความหมายของประชาธิปไตย”

ประสบการณ์ทางการเมืองตลอดระยะเวลา ๒๐ กว่าปี มีเรื่องใดบ้างที่ท่านประทับใจและจดจำไม่มีวันลืมเลือน

“มีหลายเรื่องครับ เพราะว่าผมก็ผ่านการทำหน้าที่มาหลายสถานะทั้งในฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร แต่ว่าความสำเร็จในการผลักดันนโยบายต่างๆ ไปได้ ต้องการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและประสบความสำเร็จก็เป็นสิ่งที่ผมมีความพึงพอใจ เพราะนั่นคือความตั้งใจที่เข้ามาทำงาน เพราะฉะนั้นในช่วงที่ทำงานฝ่ายบริหารแล้วสามารถที่จะผลักดันนโยบายต่างๆ เช่น เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ถั่วหนัา เรื่องการศึกษา เรื่องคนพิการ เรื่องของสวัสดิการต่าง ๆ รวมไปถึงการประกันรายได้ เป็นต้น ผมก็พอใจและอยากจะผลักดัน

“ฝ่ายนิติบัญญัติในฐานะ
เป็นผู้แทนปวงชน เราเป็นผู้ที่
ถ่ายทอดปัญหา สะท้อน
สถานการณ์ บ่งบอกถึง
ความต้องการของประชาชน
ผ่านการอภิปรายและการให้
ข้อมูล”

งานลักษณะนี้มากขึ้นไปอีก เวลาเป็นฝ่ายค้าน การท้วงติง การตรวจสอบ เพื่อรักษาความถูกต้องเมื่อได้รับการขานรับจากประชาชน ส่งผลให้สามารถที่จะยับยั้งการกระทำได้ ผมก็มีความพึงพอใจว่านั่นคือความสำเร็จของงานที่เราทำ ผมไม่ได้เจาะจงเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพราะผมถือว่าการทำหน้าที่ตรงนี้เป็นการทำงานที่ต่อเนื่องและมีความสม่ำเสมอ”

ท่านเคยท้อใจบ้างหรือไม่เวลาที่รัฐบาลไม่รับฟังเรื่องราวที่เสนอไป

“ผมคิดว่าเป็นเรื่องปกติของทุกอาชีพ คนทำงานทุกคนในบางช่วงบางขณะก็คง

รู้สึกเหนื่อย รู้สึกท้อใจ แต่ว่าความท้อใจ ส่วนใหญ่ของผมจะเกิดขึ้นเวลาที่มองว่าสังคม หรือว่าประชาชนยังไม่เข้าใจสิ่งที่เราพยายาม จะทำมากกว่า แต่การที่รัฐบาลหรือฝ่ายตรงกันข้าม ไม่เข้าใจกัน ซึ่งเวลานั้นเราเป็นรัฐบาลและ เขาเป็นฝ่ายค้าน นี่ก็เป็นเรื่องค่อนข้างปกติ เพราะนั่นคือการนำเสนอทางเลือกที่แตกต่าง สำหรับประชาชน”

หากท่านมีโอกาสได้กลับมาเป็นนายกรัฐมนตรี อีกครั้ง มีเรื่องใดบ้างที่อยากจะดำเนินการต่อไป

“ผมเน้นเรื่องของความมั่นคงในชีวิตของคนไทย ผมอยากเห็นคนไทยทุกคนที่เกิดมาแล้วมีความมั่นใจว่าไม่ว่าสถานการณ์ จะเป็นอย่างไร เศรษฐกิจตกต่ำ ประสบภัยพิบัติ หรือโดยส่วนตัวมีปัญหาเจ็บไข้ได้ป่วย หรือปัญหาใดๆ ก็ตาม จะได้รับการดูแลให้มี

มาตรฐานการครองชีพในระดับที่ถือว่าเป็นมาตรฐานที่ยอมรับได้ แต่เนื่องจากระบบสวัสดิการในปัจจุบันของเรายังไม่เป็นระบบเท่าที่ควร หลายครั้งเราก็มักหวังพึ่งองค์การและนโยบายเฉพาะหน้าเฉพาะกิจของรัฐบาล ผมคิดว่าเราควรจะก้าวพ้นตรงนั้นไปได้แล้ว เพื่อไปสู่การมีระบบที่ถาวรและชัดเจน ทำให้ประชาชนชาวไทยทุกคนอุ่นใจ”

ท่านคิดอย่างไรเกี่ยวกับโครงการประชานิยมที่หลายคนมักจะมองว่ารัฐบาลชุดก่อนมักจะทำประชานิยม แต่เมื่อท่านมาเป็นนายกรัฐมนตรีก็มีนโยบายที่ถูกวิพากษ์วิจารณ์เหมือนกันว่าเป็นประชานิยม

“ก็ใช้กันหลวม ๆ สำหรับคำนี้ความจริงแล้วการทำประชานิยมก็ต้องดูแยกแยะนโยบายส่วนใหญ่ว่าพรรคการเมืองก็ต้องการตอบสนองความต้องการของประชาชน จะเรียกว่าเอาใจหรือไม่ก็ตาม แต่เมื่อประชาชนมีปัญหาและความต้องการการตอบสนองจึงเป็นธรรมชาติของพรรคการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอยู่แล้ว คำว่า “ประชานิยม” จริง ๆ แล้วจะใช้กันในลักษณะของวิชาการหมายถึง การไปตอบสนองโดยไม่คำนึงถึงหลายสิ่งหลายอย่าง เช่น ความยั่งยืนของโครงการ ผลกระทบต่อวินัยทางการเงิน การคลัง ผลกระทบต่อความเข้มแข็งของ

สังคม เป็นต้น เพราะฉะนั้นหากแยกแยะและพิจารณาให้ดีผมก็ยืนยันว่าแต่ละรัฐบาลจะแตกต่างกัน ยกตัวอย่าง เช่น ผมไม่ถือนโยบายการศึกษาฟรี หรือการรักษาพยาบาลฟรีเป็นประชานิยม เพราะผมถือนั่นเป็นขั้นพื้นฐาน ในขณะที่ผมมองว่านโยบายอื่น ๆ เช่น การเอาเงินภาษีอากรของประชาชนไปสนับสนุนให้คนบางกลุ่มซื้อรถคันแรก ผมว่าอย่างนี้คือประชานิยม เพราะว่าไม่ได้เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานและเป็นการเอาใจตอบสนองแค่คนกลุ่มหนึ่งเท่านั้นเอง ขณะเดียวกันการทำนโยบายอะไรก็ตามก็ต้องดูความเป็นไปได้และความยั่งยืนด้วย เช่น กรณีเบี้ยยังชีพ หากไปถามชาวบ้านคงไม่มีใครบอกว่าเงินจำนวน ๕๐๐ บาท หรือ ๖๐๐ บาทเพียงพอในการดำรงชีพ แต่ว่าทำไมเราบอกว่าจะให้แค่ ๕๐๐ บาท ก็เพราะว่าเงินจำนวนดังกล่าวเมื่อนำไปดำเนินการจะต้องใช้เงินถึง ๔๐,๐๐๐ กว่าล้านบาท แต่ถ้าให้ ๑,๐๐๐ บาท ก็เป็นเงินถึง ๘๐,๐๐๐ - ๙๐,๐๐๐ กว่าล้านบาท ซึ่งไม่ยั่งยืน เพราะฉะนั้นหากถามว่าแต่ละยุคแต่ละสมัยในการตัดสินใจนโยบายแต่ละครั้งเป็นประชานิยมหรือไม่ จะพิจารณาแค่เพียงว่าเป็นการตอบสนองหรือเอาใจประชาชนไม่ได้ ต้องไปดูว่าการตัดสินใจนั้นเป็นพื้นฐานของความยั่งยืนหรือไม่ รวมทั้งกระทบต่อฐานะการเงินการคลัง และมีเหตุมีผลในการรองรับอย่างไร”

เมื่อประชาชนประสบปัญหาต่าง ๆ มักนึกถึงฝ่ายบริหารเป็นส่วนใหญ่ ท่านคิดว่าในส่วนขององค์กรนิติบัญญัติจะช่วยเหลือประชาชนได้อย่างไร

“คงต้องแยกแยะบทบาท และก็ต้องยอมรับว่าฝ่ายบริหารก็มีหน้าที่หลัก มีอำนาจ มีเครื่องมือ และกลไกที่จะเข้าไปแก้ไขปัญหาจริง แต่ฝ่ายนิติบัญญัติในฐานะเป็นผู้แทนปวงชนเราเป็นผู้ที่ถ่ายทอดปัญหา สะท้อนสถานการณ์ บ่งบอกถึงความต้องการของประชาชนผ่านการอภิปรายและการให้ข้อมูล เพราะฉะนั้นบางครั้งก็เหมือนตันทางของการนำไปสู่มาตรการของฝ่ายบริหารที่จะมีนโยบายหรือจะไปแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อันนี้ก็ต้องเข้าใจถึงบทบาทที่แตกต่างกันไป แต่ว่าขณะเดียวกันบทบาทของการรักษาผลประโยชน์ของ

“บางคนมีความเข้าใจว่า การมีเสียงข้างมาก การได้รับการเลือกตั้งมาเหมือนกับเป็นใบอนุญาตให้อยู่เหนือกฎหมายได้ กลายเป็นว่าทำผิดก็ไม่ต้องยอมรับผิดถ้าเสียงข้างมาก บอกว่าไม่ต้องรับผิดอย่างนี้เป็นต้น ก็กลายเป็นความขัดแย้ง”

ประชาชนก็เป็นสิ่งที่ให้กับประชาชน โดยที่ประชาชนอาจจะมองไม่เห็น เช่น สมมติเราตรวจสอบโครงการ ทำให้โครงการนั้นไม่มีการทุจริตอีกทั้งยังประหยัดเงิน ผลที่ตามมาคือเงินก้อนนั้นอาจจะนำไปสร้างโรงเรียน ปรับปรุงโรงพยาบาล หรือช่วยเหลือเกษตรกร สิ่งเหล่านี้ก็จะเป็นผลพวงมาจากการตรวจสอบ ซึ่งอาจจะมองไม่เห็นโดยตรง”

๘๐ ปี ที่เรามีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ประเทศไทยใช้รัฐธรรมนูญหลายฉบับและเร็ว ๆ นี้ก็จะมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญครั้งนี้

“ผมยังมองว่าขณะนี้ผู้ที่ผลักดันเรื่องนี้ไม่สามารถที่จะบอกได้อย่างชัดเจนว่าประเด็นที่จะแก้ไขเพิ่มเติมหรือจัดทำรัฐธรรมนูญกันใหม่จะมุ่งเน้นไปที่ส่วนนี้อย่างไร และก็ต้องยอมรับว่าความเสี่ยงต่อการผลักดันให้เกิดการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงซึ่งนำไปสู่ความขัดแย้ง เป็นเรื่องที่หลายฝ่ายวิตกกังวล ต้องยอมรับว่าวันนี้การเมืองของเรา ความจริงโดยกติกาพื้นฐานมันไปได้ รูปแบบของความเป็นประชาธิปไตย รูปแบบของความถ่วงดุล มันไปได้ อาจจะมีรายละเอียดบางเรื่องซึ่งปรับปรุงได้ ซึ่งตรงนี้ก็ไม่ใช่ปัญหา แต่หัวใจสำคัญที่การเมืองต่อไปนี้จะดีหรือไม่ดี ผมว่าขณะนี้มันวนกลับมาที่เรื่องของวัฒนธรรมทางการเมืองและพฤติกรรมทางการเมืองมากกว่า ทั้งในส่วนของการเมืองเองและสังคม เพราะผมคิดว่าประเทศไทยก็ทดลองกติกาหลายรูปแบบเหลือเกิน มีทั้งสภาสูง เลือกตั้ง แต่งตั้ง ถูกผสม สรรหา การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งเขตเล็กและเขตใหญ่ เลือกเรียงเบอร์ และเลือกกรมเบอร์ก็เคยมาแล้วทั้งสิ้น ซึ่งปัญหาพื้นฐานหลายอย่างที่เกิดขึ้นไม่ได้อยู่ที่กติกา แต่อยู่ที่คนใช้กติกาและค่านิยมของสังคมเองด้วย”

พูดถึงเรื่องของคนใช้กติกา จุดอ่อนของประเทศไทยส่วนหนึ่งก็คือการที่เรามีกฎหมายค่อนข้างมาก แต่การบังคับใช้กฎหมายกลับไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ

“ถูกต้องครับ อันนี้เป็นจุดอ่อนที่เห็นได้ชัด แล้วก็เป็นที่มาของปัญหาความขัดแย้งด้วย คือว่าเราไม่แยกแยะในเรื่องของกติกา บทบาททางการเมืองกับการรักษากฎหมาย ปัจจุบันนี้เราจะเห็นว่าการต่อสู้ทางการเมืองกับการให้สังคมได้ข้อยุติและเรื่องถูกผิดทางกฎหมาย จะสับสนปนเปกันมาก ทั้งสองด้าน ด้านหนึ่งก็คือบางคนมีความเข้าใจว่าการมีเสียงข้างมาก การได้รับการเลือกตั้งมาเหมือนกับเป็นใบอนุญาตให้อยู่เหนือกฎหมายได้ กลายเป็นว่าทำผิดก็ไม่ต้องยอมรับผิดถ้าเสียงข้างมากบอกว่าไม่ต้องรับผิด อย่างนี้เป็นต้น ก็กลายเป็นความขัดแย้ง ในทาง

กลับกันบางครั้งในการต่อสู้ทางการเมืองก็ไปอาศัยกลไกเครื่องมือทางกฎหมายที่ละเอียดหยาบหยาบมากมาเป็นตัวตัดสินเรื่องที่ควรจะได้ข้อยุติทางการเมือง เพราะฉะนั้นความสับสนปนเปในเรื่องเหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่เป็นฐานของความขัดแย้ง”

ในส่วนของกฎหมายก็อ่านได้หลายแบบ เพราะว่านักกฎหมายเองก็ตีความได้หลายแบบเหมือนกัน

“ถูกต้องครับ แต่เราเองก็ต้องมีข้อยุติแล้วกระบวนการของเราก็ต้องไปยุติที่ศาลยุติธรรมหรือศาลเฉพาะ ซึ่งอาจจะเป็นศาลปกครองหรือศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งเราก็ต้องเคารพกัน คงไม่ใช่เรื่องจะบอกว่าถ้าคนจำนวนมากหรือเสียงข้างมากบอกว่ามันเป็นอย่างนี้ แปลว่ากฎหมายเป็นอย่างนั้น คงไม่ใช่อย่างนั้น”

ปัญหาความขัดแย้งทางความคิดยังเกิดขึ้นอยู่อย่างต่อเนื่อง ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรในการที่จะทำให้สังคมเกิดการปรองดองอย่างที่ประชาชนต้องการ

“ผมคิดว่าปัญหาเรื่องนี้ก็มีเรื่องผลประโยชน์เป็นอุปสรรค ผมว่าหากบรรดาผู้นำของฝ่ายต่าง ๆ ถอดผลประโยชน์ออก ความขัดแย้งก็จะมี ความขัดแย้งที่มีอยู่ขณะนี้ เป็นเพราะมีผลประโยชน์แอบแฝง

ดังนั้นบางครั้งเราก็ไปมองว่าสังคมเป็นตัวขัดแย้งโดยพื้นฐาน แต่ผมเชื่อว่าความเป็นจริงแล้วประชาชนทั่ว ๆ ไปไม่ต้องการขัดแย้งกัน แต่เขาก็ถูกชักนำบ้าง ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านเดียวบ้าง แล้วก็เลยกลายเป็นเครื่องมือนำไปสู่ความขัดแย้ง ทั้ง ๆ ที่ความขัดแย้งนั้นโดยพื้นฐานเขาเองนั้นก็จะมีไม่เลย ผมยกตัวอย่างง่าย ๆ ว่า ขณะนี้ถกเถียงกันมากเรื่องมาตรา ๑๑๒ โดยข้อเท็จจริงแล้วสถาบันพระมหากษัตริย์ก็ดี กฎหมายในเรื่องของการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ ความจริงก็มีมาตราอื่นเกี่ยวกับการหมิ่นประมุขผู้นำของประเทศ หรือมีกฎหมายในการหมิ่นประมาทตรงนี้โดยพื้นฐานไม่ได้มีการขัดแย้ง แต่มีคนกลุ่มหนึ่งซึ่งมีวาระ มีผลประโยชน์ อยากจะทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้น ก็มีการชักจูงจนกระทั่งกลายเป็นปมความขัดแย้งไป อันนี้ก็เป็นอย่างให้เห็นว่าโดยพื้นฐานที่ผ่านมาผมเชื่อว่าคนส่วนใหญ่ของประเทศนี้ไม่เคยต้องมาทะเลาะถกเถียงเรื่องนี้เลย แต่ขณะนี้ก็ถูกดึงเข้ามากลายเป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นกับประเด็นนี้”

ท่านคิดว่าการสร้างความปรองดองให้เกิดขึ้นในสังคมควรทำอย่างไร

“ผมเห็นว่าสังคมต้องเข้มแข็ง มีความหนักแน่นมากขึ้นในการที่จะไม่ตกเป็นเหยื่อของคนชักนำให้เข้าไปสู่ความขัดแย้งเพื่อ

ประโยชน์ทางการเมืองของตนเอง คนในสังคมต้องมีความรู้และได้รับข้อมูลอย่างรอบด้าน เพราะหากใช้คำว่าถูกต้องก็จะถกเถียงกันอีกว่าใครถูกใครผิด คนในสังคมควรใช้วิจารณญาณและต้องยึดผลประโยชน์ของส่วนรวม”

ขณะที่ท่านดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีมีเรื่องใดที่อยากดำเนินการแต่ยังไม่มีโอกาสในขณะนี้

“มีหลายเรื่องที่ยอยากทำ เช่น เรื่องสวัสดิการดังที่ได้กล่าวไปแล้ว เรื่องการศึกษาที่ยังเป็นเรื่องใหญ่ และเรื่องการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับโลกสมัยใหม่”

ในฐานะท่านเคยเป็นอาจารย์ทำงานในแวดวงศึกษามาก่อน ท่านคิดว่าการศึกษาของไทยในปัจจุบันควรจะปฏิรูปร่างอย่างไร

“แนวคิดเรื่องการปฏิรูปเป็นเรื่องค่อนข้างชัดเจน บรรดาผู้ที่เกี่ยวข้องก็ค่อนข้างที่จะได้แนวทาง แต่การปฏิรูประบบใดระบบหนึ่งโดยเฉพาะระบบการศึกษาเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลา ปัญหาคือว่าเราพยายามทำการปฏิรูปการศึกษาเมื่อปี ๒๕๔๒ แต่ก็มาสะดุดลงในปี ๒๕๔๓ เพราะความไม่ต่อเนื่องของนโยบายรัฐบาล หลังจากนั้นโดยเฉพาะช่วงปี ๒๕๔๕ ก็มาเรือแนวคิดต่าง ๆ ทำให้การเดินไปมีปัญหา วันนี้ก็เข้าสู่สถานการณ์ท้าทายอีกครั้งหนึ่งเพราะว่ามีการเริ่มต้นการปฏิรูปในรอบที่สองหรือทศวรรษที่สอง อย่างไรก็ตาม ก็กำลังจับตาอยู่ว่ารัฐบาลปัจจุบันจะสานต่อแนวคิดตรงนั้นหรือไม่ ซึ่งแนวคิดที่ว่่านั้นมีอยู่แล้ว ทั้งเรื่องความหลากหลาย และการกระจายอำนาจ ซึ่งจะต้องส่งเสริมให้เป้าหมายของการศึกษานั้นนำไปสู่ความสามารถในการเรียนรู้ของคนไทย”

ท่านคิดว่าการแจกแท็บเล็ตควรแจกต่อไปหรือไม่

“เรื่องดังกล่าวเป็นนโยบายรัฐบาลผมคิดว่าถ้ารัฐบาลมองว่ามีทรัพยากรที่จะมาทำก็ไม่ใช่ไร แต่ว่าขณะเดียวกันก็ต้องดูว่าจะใช้อย่างไร ประเด็นวันนี้คงไม่ได้อยู่ที่เด็กจะมี

เวลา

รัฐสภาสาร มิถุนายน ๒๕๕๕

โดยลำดับ เพราะฉะนั้นความเข้าใจสภาพปัญหาจึงไม่ใช่เฉพาะแต่ในประเทศเท่านั้น หากแต่ในระดับภูมิภาคและประชาคมโลกก็มีความจำเป็นในการที่จะช่วยกันทำให้นโยบายหรือมาตรการต่าง ๆ ออกมาแล้ว คนไทยได้ประโยชน์สูงสุด ซึ่งการเรียนรู้ในเรื่องเหล่านี้ทำได้หลากหลายรูปแบบ รัฐสภาเองความจริงก็เป็นองค์กรที่มีฐานะและความสำคัญเป็นที่ยอมรับในโลกประชาธิปไตย ซึ่งเป็นโลกส่วนใหญ่ในปัจจุบัน เพราะฉะนั้นในปัจจุบันการแลกเปลี่ยนระหว่างสมาชิกรัฐสภาของไทยกับต่างประเทศก็ต้องทำมากขึ้น เพื่อเรียนรู้และสร้างเครือข่ายความร่วมมือต่าง ๆ”

นักการเมืองที่ดีในความคิดของท่านต้องเป็นเช่นไร

“ผมมีความเชื่อว่าการเมืองก็เหมือนอาชีพอื่น ต้องการมืออาชีพ ไม่ต้องการมือสมัครเล่น เพราะการเมืองก็มีภาระหน้าที่หรือทักษะเฉพาะที่ควรจะต้องมีการพัฒนาเรียนรู้ ผมเองสนับสนุนให้มีนักการเมืองอาชีพ นักการเมืองอาชีพที่ดีก็ต้องเริ่มต้นจากการตอบคำถามได้ว่าเข้ามาสู่การเมืองเพื่ออะไร นั่นหมายถึงว่าก็ต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจนว่าต้องการเห็นบ้านเมือง สังคม ประเทศชาติ และส่วนรวมเป็นในทิศทางไหน แล้วก็ต้องหมั่นค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ยึดมั่นใน

ความคิดเริ่มแรกขณะเข้ามาสู่แวดวง การเมืองและปัจจุบันเป็นเช่นไร

“ผมตั้งใจมาตั้งแต่เด็กก็ว่าได้ เพราะ
ว่าสนใจเรื่องการเมืองและก็อยากมาทำงานนี้
ก็ด้วยความตั้งใจอยากให้เห็นบ้านเมืองมีการ
พัฒนาทั้งเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม จนถึง
วันนี้ความคิดดังกล่าวก็ไม่ได้เปลี่ยนแปลง นี่คือ
เป้าหมายในการทำงานทางการเมืองของผม
แต่ว่าสถานะและกาลเวลาที่ผ่านไป ทำให้เราก็ค
ต้องมีบทบาทและความรับผิดชอบสูงขึ้น และ
เมื่อทำมา ๒๐ ปี เราก็คอยู่ในสถานะที่จะต้อง
เริ่มมองไปในอนาคตว่าจะต้องสนับสนุนคนรุ่น
ต่อ ๆ ไปเข้ามาสานต่อ”

ในความคิดของท่านการจะวางรากฐาน ประชาธิปไตยในไทยให้มั่นคงต้องใช้เวลานาน เพียงใด

“คำถามนี้ไม่มีคำตอบล่วงหน้า ขึ้นอยู่
ที่ตัวเราเองมากกว่าว่าจริงจังที่จะเรียนรู้และ
สร้างค่านิยมร่วมกันที่จะสนับสนุนส่งเสริม
ประชาธิปไตยได้รวดเร็วแค่ไหน บางสังคม
อาจใช้เวลานานมากกว่าจะก้าวเข้าสู่ความเป็น
ประชาธิปไตยที่มั่นคงได้ แต่บางสังคมก็เร็ว
ไม่มีอะไรที่กำหนดไว้ล่วงหน้า แต่ทั้งนี้อยู่ที่การ
ทำงานของหลาย ๆ ฝ่ายในสังคม ซึ่งในยุค
ปัจจุบันต้องยอมรับว่าสื่อมีบทบาทสำคัญที่สุด
เพราะสื่อเป็นผู้ให้ข้อมูลต่างๆ ทั้งยังสามารถ
ที่จะสร้างหรือทำลายค่านิยมที่ดีหรือไม่ดีก็ได้”

ความซื่อสัตย์สุจริต มีหลักการและอุดมการณ์
ในการทำงาน ซึ่งในระบบประชาธิปไตย
นั้นนักการเมืองต้องสามารถที่จะสื่อสารกับ
ประชาชน ต้องเข้าหาประชาชน และต้องได้รับ
การยอมรับจากประชาชน สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่
ต้องมีการพัฒนาในแง่ของบุคลากรตลอดเวลา
ไม่ใช่ประเด็นที่บอกว่าใครอยากจะเข้ามาแล้ว
ก็มาทดลอง ไม่ชอบก็ออกไป หากเป็นเช่นนั้น
คงไม่ได้”

ในโอกาสครบรอบ ๘๐ ปีรัฐสภาไทย อยาก
ให้ท่านฝากอะไรถึงรัฐสภาไทยในฐานะสถาบัน
นิติบัญญัติของชาติ

“ผมถือว่ารัฐสภาเป็นศูนย์กลางของ
ระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรง
เป็นประมุข เพราะตรงนี้เป็นจุดเชื่อมระหว่าง
ประชาชนไปสู่ผู้ที่จะใช้อำนาจอธิปไตย ด้วยความ
สำคัญดังกล่าวจึงเป็นเรื่องที่ทุกฝ่ายต้องช่วยกัน
รักษา ส่งเสริม และพัฒนาสถาบันนี้ให้มี
ความก้าวหน้า มีคุณภาพและเป็นที่พึงของ
ประชาชนได้ต่อไป ๘๐ ปีที่ผ่านมาก็ต้อง
ยอมรับว่าการพัฒนาในส่วนของรัฐสภาเอง
ก็ไม่ได้ราบรื่น บางครั้งก็มีลักษณะที่ถดถอย
เพราะฉะนั้นช่วงเวลาต่อจากนี้ไปจึงยังเป็น
ภาระหน้าที่ที่หนักมากในการสร้างระบบ
รัฐสภาให้มีความมั่นคงและเป็นที่ศรัทธาของ
ประชาชน”

อยากให้ท่านฝากข้อคิดสำหรับผู้ที่จะเข้ามาสู่
แวดวงการเมือง

“ผมก็อยากชักชวนทุกคนที่สนใจ แล้วก็
อยากจะบอกว่าการเข้ามาตรงนี้ต้องเตรียมตัว
ให้พร้อมและต้องตระหนักถึงความสำคัญและ
ความรับผิดชอบต่อหน้าที่”

พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ

อดีตนายกรัฐมนตรี และอดีตผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ อดีต
นายทหารเจ้าของสมญา “ขงเบ้งแห่งกองทัพบก”
ผู้พลิกผันตนเองเข้าสู่ถนนสายนักการเมือง
อย่างเต็มภาคภูมิ ด้วยมุ่งหวังจะเห็นการสร้าง
ประชาธิปไตยเกิดขึ้นจริงในสังคมไทย และ
ก้าวสู่จุดสูงสุดทางการเมืองด้วยการดำรงตำแหน่ง
นายกรัฐมนตรีของประเทศไทย คนที่ ๒๒

ตลอดระยะเวลาเกือบ ๓๐ ปี ท่านได้
สั่งสมประสบการณ์ทางการเมืองอันทรงคุณค่า
มากมาย เคยได้รับการแต่งตั้งให้เป็นสมาชิก
วุฒิสภาขณะดำรงตำแหน่งทางทหาร เป็น
ผู้ก่อตั้งและหัวหน้าพรรคความหวังใหม่
และเป็นอดีต ส.ส. หลายสมัย ท่านเคย
ดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ทั้งยัง
เคยดำรงตำแหน่งผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทน
ราษฎรมาหลายสมัย ด้วยประสบการณ์
ทางการเมืองที่หลากหลายประกอบกับ
บทบาททางการเมืองที่โดดเด่นในห้วงเวลาที่
ผ่านมา การถ่ายทอดเรื่องราว ประสบการณ์
และการทำงานของท่านผ่านบทสัมภาษณ์ครั้งนี้
จึงเป็นเสมือนกระจกเงาบานใหญ่ที่สะท้อน
บทเรียนทางประวัติศาสตร์ ผ่านมุมมอง
ทางการเมืองในแง่มุมที่หลายคนอาจไม่เคย
รับรู้มาก่อน

เหตุผลหรือแรงจูงใจที่ทำให้ท่านเข้าสู่แวดวง การเมือง

“ในระหว่างที่ผมรับราชการในกองทัพ
ได้เกิดสถานการณ์ความขัดแย้งอย่างรุนแรง
ของชนในชาติ ซึ่งเรียกว่า “สงครามกลางเมือง”
(Civil War) ผมได้เสนอนโยบาย ๖๖/๒๓ เข้า
แก้ปัญหา โดยนำคนที่มีความคิดเห็นขัดแย้ง
ออกมาต่อสู้กันทางสันติวิธี ให้เขามาเป็น
“ผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย” จนสามารถยุติความ
ขัดแย้งหรือการต่อสู้ด้วยอาวุธที่มีมาเกือบ
๒๐ - ๓๐ ปี ลงได้สำเร็จ เราได้จบภารกิจเมื่อ
ปี ๒๕๒๕ - ๒๕๒๖ หลังจากนั้นผมก็เปลี่ยน
บทบาทกองทัพให้มุ่งเน้นงานด้านการพัฒนา
เป็นหลัก เพื่อมาช่วยเหลือพี่น้องประชาชน ซึ่ง
ในขณะนั้นประชาชนค่อนข้างจะยากลำบาก
เนื่องจากรบกันมานาน เช่น ในภาคเหนือก็มี
โครงการพัฒนาโดยตุง ภาคอีสานก็มีโครงการ
อีสานเขียว ภาคใต้ก็มีโครงการฮาร์บับนารู
หรือความหวังใหม่ จนประสบผลสำเร็จ ถือได้
ว่าผมได้ปฏิบัติภาระหน้าที่เพื่อประเทศชาติ
และราชบัลลังก์จนลุล่วงแล้ว

หลังจากนั้น ผมก็เห็นว่าภารกิจหลัก
ที่ผมยึดถืออยู่ในใจตลอดเวลา คือ การสร้าง
การปกครองของพี่น้องประชาชน หรือสร้าง
การปกครองในระบอบประชาธิปไตยมันยัง
ไม่เป็นผลสำเร็จ เพราะการยุติสถานการณ์
ความรุนแรงเป็นเพียงแค่ขั้นตอนที่หนึ่งตาม

พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี ผมได้ยุติหรือยับยั้งพวกที่ทำรัฐประหารถึงสองครั้งด้วยกัน เพราะฉะนั้นตนเองจะต้องไม่ทำ เพราะยึดมั่นอยู่ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ก็เลยต้องเลือกวิถีทางที่จะออกมาทำงาน ก็จำเป็นจะต้องลาออกมาเป็นนักการเมือง นั่นคือการลาออกจากตำแหน่งซึ่งมีอำนาจสูงสุดก่อนเกษียณอายุราชการล่วงหน้าถึง ๓ ปีเต็ม ๆ เพื่อมาทำงานทางการเมือง นั่นคือสาเหตุที่ออกมา ก็เพื่อจะมาทำภาระหน้าที่ที่มีความสำคัญสูงสุดของบ้านเมืองในขณะนั้น คือการสร้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุขแห่งรัฐ ให้บรรลุให้ได้”

นโยบายเท่านั้น ขั้นตอนที่สอง คือ การสร้างประชาธิปไตยระดับสูงยังไม่สำเร็จ ซึ่งการที่จะต้องทำให้สำเร็จนั้น เราจะต้องอยู่ในตำแหน่งสูงสุดในรัฐบาลจึงสามารถกระทำได้ และทำอย่างไรจะให้ได้รับตำแหน่งนั้น ผมเองได้ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบกและรักษาการผู้บัญชาการทหารสูงสุดซึ่งถือว่าเป็นผู้นำสูงสุดของกองทัพอยู่แล้ว ดังนั้นทางออกจึงมีอยู่สองทางที่จะเลือกในวันนั้น ทางหนึ่งก็คือ การยึดอำนาจโดยการทำรัฐประหารซึ่งก็พร้อมหมดทุกอย่างแต่ก็ไม่เคยคิดที่จะทำ เพราะว่าเคยแต่ปราบเขา ในสมัย ฯพณฯ

ขณะนั้นได้สร้างพรรคความหวังใหม่เลยหรือไม่

“ออกมาก็สร้างพรรคความหวังใหม่ชื่อพรรคก็นำมาจากชื่อว่า “ฮาร์ปบันบารู” ซึ่งเป็นโครงการที่นำไปใช้ในการพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ฮาร์ปบันบารู เป็นภาษายาวี แปลเป็นภาษาไทยว่า “ความหวังใหม่” ก็เลยนำชื่อนี้มาใช้”

ท่านจำประสบการณ์การอภิปรายในสภาครั้งแรกได้ไหมว่าเป็นอย่างไร

“ก็ค่อนข้างตื่นเต้นพอสมควร ที่ถือว่าเป็นครั้งแรกเลยก็คือตอนที่นั่ง ๆ ไปยึด

คือ สามารถออกพระราชบัญญัติหรือผลักดันพระราชบัญญัติในเรื่องการกระจายอำนาจให้กับพี่น้องประชาชนซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่สุดเมื่อผมเข้ามาเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในการเลือกตั้งครั้งที่ ๒ เมื่อปี ๒๕๓๕ ผมได้ผลักดันพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลหรือ อบต. ในปัจจุบันนี้ โดยให้อำนาจกับพี่น้องประชาชนในระดับล่างให้สามารถที่จะเรียนรู้ในการดำเนินงานด้วยตัวเองมาเมื่อปี ๒๕๔๐ ซึ่งผมเป็นนายกรัฐมนตรีก็สามารถออกพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด เมื่อปี ๒๕๔๐ ได้พูดไว้ชัดเจนว่า ถ้าหากพี่น้องประชาชนใช้อำนาจได้และเรียนรู้วิธีการใช้อำนาจแล้วอีก ๑๐ ปีให้หลัง เราจะให้อำนาจกับพี่น้องประชาชนในการเข้ามาดูแลในระดับจังหวัด นั่นก็คือสิ่งที่พูดจากันไว้อย่างชัดเจนในครั้งนั้น จึงถือเป็นภารกิจที่ยิ่งใหญ่คือสามารถกระจายอำนาจให้กับประชาชน ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดของหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย คือ อธิปไตยของปวงชน ถึงแม้จะไม่ใช่อำนาจอธิปไตยที่เป็นอำนาจสูงสุดก็จริง แต่ว่าพี่น้องประชาชนก็ได้เรียนรู้ในการใช้อำนาจ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการพัฒนาไปสู่ระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์

เรื่องที่สองที่มีความภาคภูมิใจก็คงจะเป็นเรื่องการศึกษาที่พัฒนาให้กับลูกหลาน รวมทั้งผู้คนในสังคมของเรา

ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญมาก ในสมัยผม กระทรวงศึกษาธิการได้รับงบประมาณประจำปีเพิ่มถึง ๔๐% จากปีที่ผ่านมา และเป็นกระทรวงที่ได้รับงบประมาณสูงสุด ซึ่งในอดีตที่ผ่านมาส่วนใหญ่แล้วกระทรวงกลาโหมกับกระทรวงมหาดไทย จะเป็นกระทรวงที่ผลิตกันได้รับงบประมาณสูงสุดในแต่ละปี แต่ในสมัยผมตกลงไปเป็นลำดับที่สอง ผมให้กระทรวงศึกษาธิการได้รับงบประมาณสูงสุด นอกจากนี้ยังได้ดำเนินการอีกหลายเรื่อง เช่น การจัดตั้งการศึกษาของคณะสงฆ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ฯลฯ และสิ่งที่เป็นความภาคภูมิใจอีกอย่างหนึ่ง ก็คือ การให้สิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคกับประชาชน สมัยผมเป็นนายกรัฐมนตรี สุภาพสตรีสามารถเป็นรัฐมนตรี เป็นผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นนายพลได้ ซึ่งสมัยก่อนนี้สุภาพสตรีเป็นได้

“ทำอย่างไรถึงจะให้นักการเมืองเป็นคนที่เสียสละ
นักการเมืองควรจะเป็นคนที่
ยากจนที่สุดภายหลังที่ปฏิบัติ
ภารกิจทางการเมือง ไม่ใช่ร่ำรวย
ที่สุด”

การเมืองสมัยก่อนยุคที่ท่านเริ่มต้นกับ การเมืองสมัยนี้ ท่านคิดว่าการเปลี่ยนแปลง ไปอย่างไร

“ค่อนข้างจะเปลี่ยนไปมากพอสมควร
การเมืองในยุคผมเป็นการเมืองที่พี่น้อง
ประชาชนยังไม่ค่อยได้ใช้อำนาจ ได้เรียนรู้ถึง
ความจำเป็นในการที่จะมีอำนาจและใช้อำนาจ
นั้นด้วยตัวเอง ยกตัวอย่าง ความตื่นตัว
ทางการเมืองของลูกหลานเด็กเล็กมีมากขึ้น
เพราะฉะนั้นถือว่าสิ่งนี้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญ
มาก วันนี้ถ้าให้พี่น้องประชาชนมีความตื่นตัว
ในเรื่องนี้ ผมถือว่าได้บรรลุภารกิจของความ
เป็นนักการเมืองของเราแล้ว”

ยากลำบากมาก ลองไปตามเขาได้ สมัยนั้น
เราทำอีกหลายอย่าง เช่น ให้สตรีในภาคใต้
สามารถใช้ผ้าคลุมหน้าหรือที่เรียกว่า “ฮิญาบ” ได้
คนที่มีเชื้อสายมาเลย์ให้มีชื่อ ๔ พยางค์ได้
นี่คือการให้สิทธิเสรีภาพแก่พวกเขาเพราะฉะนั้น
เราสร้างทั้งอธิปไตยของปวงชนหรือการกระจาย
อำนาจเท่าที่กระทำได้ เราสร้างสิทธิเสรีภาพ
เราสร้างความเสมอภาค เราสร้างหลักการ
ของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
นี่คือภาระหน้าที่ที่ยิ่งใหญ่และยังเป็นเรื่องที่
นักการเมืองต้องสร้างและต้องทำในวันนี้ให้
สำเร็จให้ได้ จึงจะนำพาประเทศของเราไปสู่
ความเจริญรุ่งเรือง”

คุณภาพของนักการเมืองรุ่นเก่ากับรุ่น ปัจจุบันท่านคิดว่าเป็นอย่างไร

“รุ่นผมไม่ค่อยมีแบบที่เราบ่นกันในวันนี้
เราบ่นกันหลาย ๆ เรื่อง เรื่องหนึ่งที่น่าห่วงใย
คือ คุณธรรม จริยธรรม ของนักการเมืองที่
ออกมาในรูปของอะไรหลาย ๆ อย่างที่เรานำมา
พูดตรงนี้ยังไม่ค่อยสบายใจ คิดว่าทุกคนคงจะ
รู้ว่าต้องแก้ไขในเรื่องนี้ ทำอย่างไรถึงจะให้
นักการเมืองเป็นคนที่เสียสละ นักการเมือง
ควรจะเป็นคนที่ยากจนที่สุดภายหลังที่ปฏิบัติ
ภารกิจทางการเมือง ไม่ใช่ร่ำรวยที่สุด อยากจะ
สรุปว่าเป็นเรื่องของคุณธรรมและจริยธรรม
ของนักการเมืองซึ่งเป็นเรื่องหลักจริง ๆ”

การเป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร กับเป็นนายกรัฐมนตรี มีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันอย่างไร

“เหมือนเดิม คือ ทำเพื่อพี่น้องประชาชน เราคงรู้ว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้นสิ่งสำคัญที่สุด คือ ตัวสุดท้าย คือ “for the people” เพื่อประชาชน เมื่อเป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ก็ทำเพื่อประชาชนให้ดีที่สุด คือดูว่ามีกฎหมายอะไรที่เอื้อประโยชน์ให้กับพี่น้องประชาชนแล้วรัฐบาลยังไม่ได้ทำบ้าง ก็ทำให้ส่งเสริมให้รัฐบาลทำภารกิจหน้าที่ที่ผ่านไปนั้น

ให้มีความถูกต้อง ชอบธรรม หรือควรจะทำอะไร เราก็จะเสนอแนะท่านในสมัยหน้านั้นขอยืนยันว่าไม่มีความคิดที่จะล้มรัฐบาลที่กำลังปฏิบัติภาระหน้าที่อยู่เลย นอกจากคิดว่าจะเตือนท่านได้อย่างไร ทำอย่างไรถึงจะพูดกับท่านเพื่อให้ท่านได้เข้าใจแล้วลองนำไปคิดเปลี่ยนแปลงแก้ไขเพื่อผลประโยชน์ของพี่น้องประชาชน นั่นคือสิ่งสำคัญที่สุด เพราะฉะนั้นในการปฏิบัติภาระหน้าที่ในฐานะผู้นำฝ่ายค้านฯ ก็ดีหรือในฐานะของรัฐบาลก็ดี สำหรับผมนั้นเหมือนกัน เป็นแต่เพียงเพิ่มเติมมาในเรื่องของการตรวจสอบรัฐบาลให้ทำงานให้ถูกต้อง

“สถาบันพระมหากษัตริย์ที่เข้มแข็งก็คือประเทศชาติที่เข้มแข็ง สถาบันพระมหากษัตริย์ไม่สามารถจะแยกออกจากสถาบันชาติได้ เขาเรียกว่าเป็นองค์คุณเอกภาพ ๓ ประการของชาติ อันได้แก่ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ให้พระมหากษัตริย์เข้มแข็งก็คือการให้ประเทศชาติเข้มแข็ง”

ให้ชอบธรรม ไม่ได้มีความคิดในการล้มล้าง
รัฐบาลอยู่ในใจแม้แต่น้อย”

ในต่างประเทศจะเห็นว่าในยามที่เกิดเหตุคับขัน
ฝ่ายค้านกับฝ่ายรัฐบาลยังจับมือร่วมกันใน
การทำงานเพื่อช่วยเหลือประเทศ แต่ในกรณี
ประเทศไทยเหมือนกับว่าฝ่ายรัฐบาลมีความ
คิดเห็นอย่างไร ฝ่ายค้านต้องมีความคิดเห็น
ตรงกันข้าม ท่านคิดว่าอย่างไร

“เป็นอย่างนั้นจริง ๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่น่า
เสียใจที่สุด ผมได้เคยเสนอความคิดอย่างหนึ่ง
ต่อสังคมเมื่อบ้านเมืองของเรามีความขัดแย้งกัน
อย่างเช่นในขณะนี้ ผมได้เคยเสนอความคิด
เรื่อง “รัฐบาลเฉพาะกาลหรือรัฐบาลแห่งชาติ”
นั่นคือ รัฐบาลกับฝ่ายที่มีความขัดแย้งกันใน
บ้านเมืองให้หันหน้าเข้าหากัน ปฏิบัติภารกิจ
ร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหา ผมเคยถามพี่น้อง
ผมที่อยู่ในต่างจังหวัดจะสือะไรก็แล้วแต่ที่
แตกต่างกัน ทำไมถึงไม่รักกัน ทำไมไม่หันหน้า
เข้าหากัน เขาชี้ให้ผมดูแล้วก็บอกว่าพ่อแม่
เขายังทะเลาะกันแล้วจะให้เขาดีกันได้อย่างไร
ในอดีตที่ผ่านมาประเทศไทยของเราในสมัยผม
เราได้แก้ไขปัญหามาให้พี่น้องในประเทศกัมพูชา
สมัยนั้นแบ่งเป็น ๓ ฝ่าย ๔ ฝ่าย ผมในฐานะที่เป็น
ผบ.ทบ. ในยุคนั้น ผมไปนั่งโต๊ะเจรจาที่
กรุงพนมเปญ ผมเชิญท่านฮุนเซน ท่านรณฤทธิ์
ท่านซอนซาน ให้มาพบปะพูดคุยกัน ให้ร่วมมือกัน
เขาก็เห็นด้วย ผมพาเขาไปที่โตเกียว เพราะ

“วันนี้ปัญหาความ
ขัดแย้งเกิดมาจากปัญหา
การเมืองต้องเอาการเมือง
แก้ วันนี้เราเอากฎหมายแก้
เราเอาทหารแก้ ไม่ใช่ว่า
ไม่สำคัญแต่อย่าลืมว่าที่ท่าน
เอาอะไรมาแก้มันไม่ใช่เรื่อง
หลัก เรื่องหลักคือเรื่อง
การเมือง”

ประเทศญี่ปุ่นอยากเป็นสปอนเซอร์ในเรื่องนี้
เราได้ทำข้อตกลงร่วมกันเรียกว่า “Tokyo
Declaration” หรือ “ปฏิญญาที่กรุงโตเกียว”
ทำให้ประเทศกัมพูชายุติการต่อสู้ด้วยอาวุธ
ที่เป็นการต่อสู้ในประเทศกัมพูชาของคน
กัมพูชาด้วยตัวเอง เขาม่ากันเอง แล้วเขา
ก็ยุติและหันหน้าเข้าหากัน เจรจาแลกเปลี่ยน
ความคิดเห็น ความแตกต่างกัน นำพา
ประเทศชาติไปสู่สันติสุข แนนอนที่สุดผม
คงจะไปทำเรื่องนี้อีกครั้งไม่ได้แล้ว เพราะ
แต่ละท่านนั้นยิ่งใหญ่อยู่ในขณะนี้ ประเทศ
กัมพูชาสมัยนั้นเราสร้างเขามา เช่นเดียวกัน
กับในประเทศลาว เราก็มีบทบาทเข้าไป
ช่วยเขา คงจะจำรัฐบาลแห่งชาติในสมัยนั้นได้
เจ้าบุญอุ้ม เจ้าสุวรรณหงษ์ ใครต่อใครคงจำได้

คิดง่าย ๆ วันนี้ถ้าท่านทะเลาะกันหรือมีความเห็นที่แตกต่างกัน ท่านมีหน้าที่ที่จะต้องนั่งลงแล้วคุยกันถึงจะรู้เรื่อง ไม่ใช่จะไปคุยกับทีวี วิทยู แต่คนนี้คุยไปอีกทางหนึ่งมันไม่ได้ เมื่อไม่นานมานี้ผมก็ออกเอกสารฉบับหนึ่งเกี่ยวกับความแตกแยกของคนไทยในความคิดเห็นเรื่องกฎหมายอาญามาตรา ๑๑๒ ผมก็ออกแนวทางชี้ให้เห็นว่าความเป็นจริงท่านก็คิดเหมือนกัน ฝ่ายหนึ่งต้องการประชาธิปไตย แต่อีกฝ่ายหนึ่งต้องการความเข้มแข็งของสถาบันพระมหากษัตริย์ เรื่องเดียวกันแต่คนละด้านของเหรียญ เพราะว่าสถาบันพระมหากษัตริย์ที่เข้มแข็ง

ก็คือประเทศชาติที่เข้มแข็ง สถาบันพระมหากษัตริย์ไม่สามารถจะแยกออกจากสถาบันชาติได้ เขาเรียกว่าเป็น **“องค์คุณเอกภาพ ๓ ประการของชาติ”** อันได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ให้พระมหากษัตริย์เข้มแข็งก็คือการให้ประเทศชาติเข้มแข็ง อีกด้านหนึ่งต้องการประชาธิปไตยที่แท้จริง ก็คือการสร้างชาติที่เข้มแข็งนั่นเอง เพราะชาติที่เข้มแข็งต้องใช้การเมืองในระบบประชาธิปไตยเท่านั้น ฉะนั้นคนละด้านของเหรียญคือเรื่องเดียวกัน เวลานี้คุณทะเลาะกันแล้วทำไมไม่จับเข้าพูดจากันจะไม่ดีกว่าหรือนี่คือสิ่งที่ผมได้เขียนในวันนั้น”

ถ้าท่านยังเป็นนายกรัฐมนตรีอยู่ ท่านอยากทำอะไรในปัจจุบันนี้เพื่อแก้ไขความขัดแย้งต่าง ๆ ให้มันบรรเทาเบาบางลง

“ความจริงท่านนายกรัฐมนตรียิ่งลักษณ์เมื่อเทียบกับอายุแล้วท่านเป็นคนเก่งนะ เก่งมาก การควบคุมอารมณ์คือสิ่งสำคัญที่สุด เป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งกว่าปริญญาเอก ปริญญาซุเปอร์เอก สามารถควบคุมอารมณ์ได้ เพราะฉะนั้นผมว่าท่านเก่งทีเดียว แต่ถ้าหากว่าผมมีโอกาสได้คุยได้พูดอะไรได้ ผมจะเสนอแนะท่านสองสามอย่าง เพื่อที่จะให้ความขัดแย้งหมดสิ้นไปข้อแรก วันนี้ปัญหาความขัดแย้งเกิดมาจาก **ปัญหาการเมืองต้องเอาการเมืองแก้** วันนี้เราเอากฎหมายแก้ เราเอาทหารแก้ ไม่ใช่ว่าไม่สำคัญแต่อย่าลืมว่าที่ท่านเอาอะไรมาแก้มันไม่ใช่เรื่องหลัก เรื่องหลักคือเรื่องการเมืองต้องเอาการเมืองแก้ วันนี้เขาต้องการเสรีภาพซึ่งเสรีภาพคือ หลักการหนึ่งในหัวข้อของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ได้แก่ อธิปไตยเป็นของปวงชน เสรีภาพของบุคคล ความเสมอภาค หลักนิติธรรม หลักการปกครองโดยการเลือกตั้ง เพราะฉะนั้นเขาต้องการเสรีภาพ ท่านไปเอาอะไรให้ก็ไม่ได้ ต้องเอาเสรีภาพ เป็นความพยายามของทุกท่านที่จะแก้ไข ความจริงผมเรียนตั้งแต่สมัยท่านนายกรัฐมนตรีอภิสิทธิ์แล้วว่า ถ้าหาก

ท่านจะแก้ปัญหาเรื่องความขัดแย้งในแผ่นดินต้องเอาเรื่องที่ตรงกันแก่นะ ปัญหาเกิดจากการเมืองต้องเอาการเมืองแก้ ท่านไปตั้งคณะซึ่งผมไม่ได้ว่าเพราะคุณคณิตฯ ซึ่งผมก็รักกันกับท่าน เอาคุณคณิตฯมา ตอนหลังคณะนี้อาจคุณอุกฤษฯมาอีก พยายามไปกำหนดกฎหมายโน่นนี่ บางทีเลยเถิดไปถึงกฎหมายรัฐธรรมนูญกว่าจะแก้ได้ชาติหน้า ถ้าไม่เอาการเมืองแก้ นั่นก็คือ เขาต้องการเสรีภาพ ภาคใต้มีปัญหา ผมเสนอแนวทางที่เขาจะเป็นตัวเขาเอง โดยการทำเรื่อง **“มหานครปัตตานี”** แต่แน่นอนว่าต้องอยู่ภายใต้กฎหมายไทย เพื่อจะให้ความมีความภาคภูมิใจให้เขารู้ว่าเขาจะก้าวเข้ามาเพื่อจะดูแลตัวเขาเอง นี่คือขั้นตอนที่สำคัญที่สุดในการที่จะให้ประชาชนใช้อำนาจ หักใช้อำนาจอธิปไตยหรืออำนาจสูงสุด

“สิ่งที่น่าเสียใจที่สุดก็คือ คนไทยหรือนักวิชาการไทย ชอบศึกษาการพัฒนาประชาธิปไตยตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ลงมา แทนที่จะพัฒนาเริ่มเรียนรู้ตั้งแต่ก่อนปี พ.ศ. ๒๔๗๕”

ท้ายที่สุดเราทำทุกอย่าง เราลอกหรือเราเรียนมาจากพระมหากษัตริย์ในพระบรมราชจักรีวงศ์ทั้งสิ้น หันกลับไปดูในยุคสมัยเสด็จปู่รัชกาลที่ ๕ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ท่านทั้ง ๓ พระองค์ เริ่มในรัชกาลที่ ๕ ได้พยายามสร้างการปกครองให้ประชาชนคงจำได้มีคนต่อว่าท่านว่าไม่ทำ ท่านบอกท่านกำลังสร้างอยู่แล้ว ทำทุกอย่างอยู่แล้ว ท่านเลิกทาส ท่านเอาสภาองคมนตรีมาเป็นสภาผู้แทนราษฎร ท่านตั้งสุขาภิบาลท่าฉลอมให้ประชาชนหัดเรียนรู้ ท่านเสด็จสู่สวรรคาลัยเร็วไปนิด ต่อมาพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวก็ได้ทรงสร้างประชาธิปไตยเช่นเดียวกับรัชกาลที่ ๕ จนท่านเป็นพระมหากษัตริย์ที่ใคร ๆ เรียกว่า “Democratic King” มาถึงรัชกาลที่ ๗ ท่านก็พยายามทำอยู่ แต่พวกเราใจร้อนมายึดอำนาจจากท่านก่อน และสิ่งที่น่าเสียใจที่สุดก็คือ คนไทยหรือนักวิชาการไทยชอบศึกษาการพัฒนาประชาธิปไตยตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ลงมา แทนที่จะพัฒนาเริ่มเรียนรู้ตั้งแต่ก่อนปี พ.ศ. ๒๔๗๕ นี่คือนสิ่งที่อยากจะทำให้ฟัง ถ้าจะแก้ไขปัญหาเรื่องการเมืองการปกครองโดยเป็นปัญหาหลักในความขัดแย้งขณะนี้ ก็สร้างประชาธิปไตยให้เขา อย่าไปสร้างรัฐธรรมนูญ วันนี้เราสร้างรัฐธรรมนูญ เราก็

ทะเลาะกันอีกแล้วเรื่องรัฐธรรมนูญ อย่าไปทะเลาะกันมากนัก ปี ๒๕๔๐ จำได้ไหม ธงเขียวธงเหลืองตีกัน เราต้องอธิบายท้ายที่สุดเขาก็หยุด ตอนนั้นรัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๐ ซึ่งถือว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่ดีที่สุดฉบับหนึ่ง พอแล้วมีตั้ง ๑๘ ฉบับ เป็นประเทศเดียวในโลกที่มีรัฐธรรมนูญมากเหลือเกิน เพราะฉะนั้นอยากจะทำประชาธิปไตย สร้างเลย การสร้างประชาธิปไตยจึงขึ้นอยู่กับนโยบายและ action คือทำทันที นี่คือนสิ่งที่พยายามจะเรียนให้ กับผู้ที่เข้ามาหลังจากมาว่าอย่าลืมว่ายังมีสิ่งที่สำคัญกว่าที่ต้องทำในการแก้ไขปัญหาความปรองดอง”

ท่านคิดเห็นอย่างไรกับปัญหาความขัดแย้งของคนในสังคมปัจจุบัน และคิดว่าจะแก้ปัญหาได้อย่างไร

“ได้บอกแล้วว่าเป็นเรื่องเดียวกันทั้งนั้นเหมือนกันทั้งคู่ ต้องอธิบายต้องให้การศึกษาที่ถูกต้อง วันนี้มีใครเสนอแนะให้เขาลงมานั่งคุยกันบ้างไหม ขอแค่นี้ก่อนก็ได้ เมื่อยังไม่เห็นภาพที่ชัดเจนตอนนี้เลยลามปามไปตีคนโน้นคนนี้ มีการวิพากษ์วิจารณ์ท่านอดีตนายกรัฐมนตรี พลเอก เปรมฯ ท่านเมตตา กับรัฐบาล ท่านเห็นว่ามีความจำเป็นที่เราจะต้องสงบศึกกันซักที ท่านเมตตา ท่านกรุณา ก็ไปว่าท่านอีก นี่คือสิ่งที่ต้องเปลี่ยนแปลง

แล้วการเปลี่ยนแปลง คือ การให้ความรู้และความเข้าใจว่าปัญหาของบ้านเมืองที่แท้จริงวันนี้หรือเหตุผลในการเกิดข้อขัดแย้งจริง ๆ ในวันนี้คืออะไร ให้การศึกษาในเรื่องนี้กัน ทำไมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยจึงทำให้เกิดความสงบสุขได้ เรามีปัญหามาตั้งแต่ปี ๒๔๗๕ จนถึงวันนี้ เรายังแก้ไขไม่ได้ วันนี้เราถดถอยหมด เรื่องการปกครองต่างชาติบอกว่าประเทศไทยอยู่ในกลุ่ม Failed state มันไม่ไหวแล้ว เราเคยยิ่งใหญ่ในอดีต ยิ่งกลุ่มอาเซียนเขาต้องพึ่งพาเรา เขายู่อรอดมาตั้งแต่ในสมัยสงครามเย็น ไม่ใช่เพราะประเทศไทยหรือ! ไทยยิ่งใหญ่! เพราะฉะนั้นก็อยากจะให้ลูกหลานทุกคนได้ตระหนักว่า สิ่งนี้คือสิ่งที่สำคัญสูงสุด เมืองไทยไม่มีทางที่จะแตกแยกหรือแตกสลายได้ แต่มีอยู่ทางเดียว คือ ต้องจับมือกัน แล้วก็จะแก้ไขปัญหาได้ทุกอย่าง เชื่อมผมเถอะครับ”

ในอาเซียนเมื่อก่อนไทยเป็นผู้นำ แต่ตอนนี้คู่แข่งนำเราไปแล้วใช้ไหม

“เราพูดจาในเรื่องนี้กันมากก็มีคนเข้าใจผิดว่าผมนิยมระบบสังคมนิยม เพราะว่ากุมอำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาดแล้วก็ทำให้ประชาชนจริงๆ อย่างเช่น จีน รุ่งเรืองไหม เราบอกว่าการปกครองในระบอบประชาธิปไตยคือการปกครองของประชาชน โดยประชาชน

เพื่อประชาชน Government of the people, by the people, for the people ถูกไหม แต่จีนบอกว่าผมก็ Government of the people แต่ว่า by communist party of China แต่ผมข้ามไป for the people เพราะว่าถ้าผมมัวแต่มาอยู่ by the people ผมคงตายเหมือนไทยแลนด์เหมือนอีกหลายประเทศมัวแต่อยู่ by the people จึงมาปรับระบบอะไรต่าง ๆ กฎหมายต้องเป็นอย่างนั้น รัฐธรรมนูญอย่างนี้ ประเทศจีนก็ดี เวียดนามก็ดี แม้กระทั่งพี่น้องลาวก็ดี วันนี้ก็บอกอยู่ตรงนี้ก่อน ขออนุญาตข้ามไปทำให้ประชาชนมีความเจริญก้าวหน้า มีความรู้ มีการพัฒนา มีความคิดได้ระดับแล้ว จึงถอยหลังมาปรับ by the people เอง เขาไม่เอาแบบออร์บาชอฟ คือ by the people เลยอยู่ เพราะฉะนั้นอย่าไปคิดนะว่าสังคมนิยมจะดีอะไรต่าง ๆ เราสนับสนุน พี่น้องเรา พี่น้องจีน พี่น้องที่ใช้ระบบอื่นเราไม่ว่ากัน แต่เรารู้ว่าในที่สุดเขาจะถอยหลังกลับมาเพื่อสร้างรัฐบาลโดยประชาชนให้ได้ เรารู้ เราเข้าใจแล้ว ถ้าเขาไม่ถอยหลังกลับมาเขาจะอยู่ เพราะฉะนั้นนี่คือสิ่งที่ควรจะเรียนรู้และทำความเข้าใจ”

ท่านอยู่การเมืองมานานมีคนตั้งฉายาท่านก็มาก สภาฯ igitเห็นบุคลิกการทำงานของท่านก็เอาท่านมาเลียนแบบ ท่านรู้สึกอย่างไร

“น่ารักดี ชอบ คือจะพูดอย่างไรดี มันเพื่อนกันทั้งนั้น คนที่รู้จักกันทั้งนั้น เป็นเรื่องธรรมดาเรื่องล้อเลียนบางครั้งเขาอาจ

จะเข้าใจผิด บางครั้งเขาอาจจะมองเราเรื่องโน้นเรื่องนี้อย่างเช่น โช้ช้อกลาง เขาก็บอกโช้ขึ้นสนิมมั่ง เราก็หัวเราะ เออจริง! เราก็มาทำของเราให้ดีอย่าให้เป็นสนิมแล้วกัน หลักการต้องเป็นหลักการเชื่อผมเถอะ แล้ววันหนึ่งจะรู้ จำได้ไหมผมพยายามที่จะสร้างความสงบสุขในแผ่นดินโดยการเจรจากับพี่น้องผมที่เข้าไปในป่า ผมไม่เคยไปว่าเขาเลยว่าเขาเป็นผู้ก่อการร้าย เขาเป็นโน่นเป็นนี่ ผมเห็นว่าเขาเป็นคนไทยคนหนึ่งที่เหมาะสมกับเรา พ่อแม่ พี่น้อง ลูกหลาน เพื่อนฝูง ดีกว่าเราอีกเสียสละมากกว่าเรา เขาคือวีรบุรุษที่อุทิศสหายากลำบากออกไปจับอาวุธขึ้นสู้กับเรา เราจะ

เจอจากเขาแล้วไปว่าเขาอย่างนั้นได้อย่างไร ต้องชื่นชมเขาจากหัวใจ เราถึงลงไปนั่งคุยกับเขาได้ แล้วก็สร้างความเข้าใจ สร้างความสงบสุขได้ นี่ไง! สมัยนั้นเขาว่าผมเป็นหัวหน้าคอมมิวนิสต์ด้วยซ้ำไป พอผมพยายามไปแก้ปัญหาก็ภาคใต้ พี่น้องก็บอกว่าผมนี่จะไปเป็นสุลต่าน ท่านอาจารย์หม่อมที่น่ารักของผมก็เคาะพท่าน ท่านก็ว่าผมเรื่องสภาพเรขาคณิต น่ารักทุกคน ทุกคนมีความปรารถนาดี ต้องเข้าใจสิ่งนี้ ผมเองก็ไม่เคยว่าอะไรใคร”

ถ้าย้อนกลับไปเมื่อปี ๒๕๔๐ ที่ฟองสบู่แตก ซึ่งเป็นช่วงที่กำหนดยุทธศาสตร์ฉบับใหม่ พอดีอธิบายเหตุผลที่แท้จริงได้ไหมว่าเกิดอะไรขึ้น เพราะหลายคนมองว่าสาเหตุมาจากรัฐบาลยุคนั้น

“สาเหตุมีมาก่อนที่จะมาถึงสมัยผมเราอย่าไปพูดถึง ทุกคนที่ขึ้นมาเป็นนายกรัฐมนตรีท่านมีเจตนาที่บริสุทธิ์ ทุกคนต้องการที่จะให้ความสุข ต้องการที่จะทำอย่างไรถึงจะให้พี่น้องประชาชนสบายใจ รัฐบาลมีเงินมีทองใช้จ่าย ถ้าถอยหลังกลับมาจะเห็นว่าเราขาดดุลบัญชีเดินสะพัด ขาดดุลงบประมาณ ขาดดุลการค้านับเป็นสิบปี ขาดดุลบางที่ ๙ %, ๑๐% ของจีดีพี พอมาถึงผมเมืองไทยเกือบจะล้มละลายแล้ว คือหมายความว่าขาดดุลมาเรื่อย ๆ เหมือนกับเราขายได้น้อยกว่ารายจ่าย เป็นหนี้สินมากเข้ามันก็อันตราย

นี่คือประเด็นที่หนึ่ง ประเด็นที่สองคือว่าวันนั้นเราพยายามที่จะพัฒนาบ้านเมืองให้ระบบการเงินไหลไปไหลมาได้สบายไม่ต้องมาบังคับมาบีบอะไรกันมาก ก็ตั้ง BIBF คงจำกันได้ เงินไหลเข้ามาได้สบาย แต่ก็ปรากฏว่าเงินจากต่างประเทศดอกเบี้ยถูกไหลเข้ามาในเมืองไทยก่อนหน้าผมซะอีก ปีสองปีก่อนหน้าจนถึงสมัยผม ดอกเบี้ยก็สูง เพราะเอาเงินที่กู้มาจากต่างประเทศในอัตราดอกเบี้ยที่ถูก มาปล่อยกู้ในอัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่า ทำมาหากินกันแต่ไม่ใช่เป็นการสร้างผลผลิต (Productivity) คือเอามาเล่นหุ้น จำได้ไหมหุ้นเรา ๑,๗๐๐ จุด สูงที่สุด จนวันนี้ขนาดบ้านเมืองเจริญก้าวหน้ายังไม่ถึงเลย เก่งกว่าราคาที่ดินกันจากตารางวาลู ๑,๐๐๐ เป็นตารางวาลู ๑๐,๐๐๐ เป็นตารางวาลู ๑๐๐,๐๐๐ อันนี้ไม่ได้สร้าง Productivity เพราะฉะนั้นปัญหาต่าง ๆ จึงสะสมพอกพูนขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงจุด ๆ หนึ่งที่ค่าเงินของเรานั้นผิด ผิดมาก คือค่าเงินของเรามันควรจะอ่อนสอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจที่มันแย่ แต่ปรากฏว่าค่าของเงินเราคงที่เพราะเราไม่ยอมลด ลดไม่ได้เพราะบรรดาท่าน Banke ทั้งหลายท่านไม่ยอมท่านจะให้รักษาเอาไว้แบบนี้ เพราะฉะนั้นผมพยายามตั้งแต่ ๗ วันแรก ที่เข้ามาเป็นนายกรัฐมนตรีแล้ว ผมพยายามที่จะลดค่าเงินบาท ฐานเงินพยายามที่จะค่อย ๆ ปรับแต่งลงมา แต่ทำไม่ได้ พี่น้องหรือพรรคพวกผมบอกว่ายังไม่ได้ ดีแล้ว ขนาดนี้

ดีแล้ว ซึ่งอะไรก็แล้วแต่อย่าไปว่าใครเพราะเรื่องมันผ่านไปแล้ว นั่นคือสาเหตุที่มีความสำคัญ ตอนนั้นเงินไหลออกเยอะ ผมก็ถาม “เอ็งไม่ลดค่าเงินแน่นะ” ไม่ยอมลด “ทำไมไม่ลด” ลดไม่ได้ ต้องอย่างนี้ “แล้วทำไมไม่ให้คนอื่นออกไป” คนอื่นบอกว่าต้องนายกฯ เท่านั้น “แน่นะ” แน่! ออกไปเลย ผมออกที่วีซ่าได้ไหมทุบโต๊ะเปรี้ยงเลย นี่นายกรัฐมนตรีแห่งประเทศไทยพูด “ไม่มีการลดค่าเงิน”

อีกสองเดือนเดินมือสั่นเข้ามาให้ผมเซ็นลดค่าเงิน ผมก็บอก บอกแล้วให้ไหม ทำไมไม่ใช้อย่างนี้ ก็บอกกันทุกคนยืนยันต้องลดกรรมเวรเกิดมาเป็นนายกฯ ตอนนั้นเซ็นให้แต่ขณะเดียวกัน ก็เซ็น “ไปลาออก” อีกใบหนึ่งด้วย แต่ว่าผู้หลักผู้ใหญ่บอกไม่ได้อย่าเพิ่งออก จี๋อย่าเพิ่งออก ออกตอนนี้แยเลย ประเทศกำลังชวนเซให้ช่วยประคองให้อยู่ผมกับที่ปรึกษาของผมท่านเสียชีวิตไปแล้ว ท่านอาจารย์สุรศักดิ์ นานานุกุล ท่านบอกว่าท่านนายกฯ ไม่ต้องห่วงไม่ถึงปีค่าเงินขนาดนี้ IMF ที่มีอยู่จะหมดทันที เพราะเราจะได้ดุลการค้าแล้วเหมือนกับค้าขายกำไรแล้ว เพราะก่อนหน้านี้ค่าเงินมันแพงแล้วก็ขายของไม่ค่อยได้ แต่ตอนนี้ค่าเงินเราถูก เราลดลง ขายของได้มากขึ้นได้ดุลการค้าเยอะ เดือนแรกที่เราประกาศเริ่มได้ดุลการค้าแล้ว พอเดือนที่สองได้มากขึ้น เดือนที่สามก็ได้ตั้ง ๒๐๐ ล้านดอลลาร์ ผมเห็นว่าทุกอย่างคงที่แล้ว ค่าเงินอยู่ที่ประมาณ ๔๐ - ๕๐ บาท หุ้นก็เริ่ม

คงที่ ผมก็เลยตัดสินใจลาออก

การลาออกของผมทุกครั้งนี้มีเหตุผละ ผมลาออกจากทหารมาเป็นนักการเมืองก็เพราะต้องการแก้ไขปัญหาราชาธิ ลาออกก่อนด้วย ไปหาดูทุกชาติทั่วโลกนี้ไม่มีใครออกจากอำนาจมาอย่างนี้ ผมก็ทำให้ดูก็ปรากฏว่าทำได้ครั้งเดียว เพราะไม่มีใครทำตามผมอีกเลย นั่นครั้งที่หนึ่งคือ ออกมาเพื่อปฏิบัติภาระหน้าที่ที่เป็นของแผ่นดินอันศักดิ์สิทธิ์ที่เราต้องทำให้สำเร็จด้วยการสร้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตยสร้างอำนาจของประชาชนให้ได้ ต้องมาเดินมาทำอย่างนี้ ออกครั้งที่สองเพราะว่าไปพูดโกหกประชาชนบอกไม่ลดค่าเงินแล้วเราก็ลดแต่ก็ไม่ใช่ออกเลย เราประคับประคองให้ดีแล้วก็มอบให้ท่านชวน หลีกภัย ไป ผมไม่ยุบสภาด้วย เป็นคนอื่นเขายุบสภาไปแล้ว นี่ผมยังไม่ยอมยุบ นี่คือนั่นที่อยากจะให้พี่น้องประชาชนได้เข้าใจและรับทราบไว้ด้วย เพราะหลายคนรักผมนะ แต่เขาเรียกผมว่า “พ่อใหญ่ลา” คือ พ่อใหญ่ชอบลาออก”

“**รัฐสภาคือแนวทางสันติ
ที่งดงามที่ดีที่สุด จึงควรเดิน
ตามแนวทางนี้เท่านั้น รัฐสภาคือ
หัวใจในการแก้ไขปัญหาระบบ
รัฐสภาคือระบบที่จะแก้ไขปัญหา
ของชาติของแผ่นดินได้**”

ที่ผ่านมาท่านให้ข้อคิดต่าง ๆ กับนักการเมืองรุ่นหลังค่อนข้างมาก ถ้าจะให้แนะนำเด็กรุ่นใหม่ที่จะเข้าสู่การเมือง ท่านอยากจะแนะนำอะไรบ้าง

“นักการเมืองต้องพร้อมที่จะเสียสละ ต้องพร้อมที่จะเข้ามาทำงาน คือ ต้องทำเพื่อประชาชนซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เพราะความยากลำบากของประชาชนยังมีอีกมาก อย่าไปหวังว่าจะได้ประโยชน์อะไรจากการเมือง ไม่ว่าความยิ่งใหญ่ เงินทองหรือทุกสิ่งทุกอย่างอย่าเป็นอันขาด ท่านต้องเสียสละ เพราะท่านเข้ามาแล้วถือว่าท่านต้องเข้ามาทำภาระหน้าที่หรือภารกิจอันศักดิ์สิทธิ์ในแผ่นดินให้จบให้จงได้ ทุกวันนี้ยังไม่จบนะ ความยากจนยังอยู่มหาศาล ลองไปดูขาวนาสิเดี๋ยวนี้หนี้สิน

เฉลี่ยรู้สึกจะมากกว่าแสนบาทต่อครอบครัวแล้ว รายได้ต่อครัวเรือนยังยากจนอยู่ ยังมีปัญหาอยู่ทุกอย่าง ไม่ได้เปลี่ยนแปลงอะไรเลย เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่าเป็นสิ่งที่เราต้องมาแก้ไข ซึ่งนักการเมืองเท่านั้นที่จะแก้ไขได้ ต้องเป็นนักการเมืองที่เสียสละ และนักการเมืองรุ่นใหม่ หรือคนรุ่นหลังควรจะต้องก้าวเข้ามาได้แล้ว วันนี้ทั่วโลก ยกตัวอย่างจีน คนอายุ ๓๐ - ๔๐ ปี เป็น CEO เป็นผู้นำ เป็นอะไรต่าง ๆ ทั้งนั้น นี่คือนสิ่งที่เราอยากเห็นในบ้านในเมืองของเรา”

ในโอกาส ๘๐ ปี ที่เรามีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ท่านอยากเห็นทิศทางของรัฐบาลเป็นอย่างไรต่อไป

“ผมว่าเขาคงจะรู้กันหมดแล้วว่ารัฐบาลควรจะทำอย่างไร แต่อยากจะชี้ให้เห็นว่าความขัดแย้งวันนี้ผู้คนในแผ่นดินห่วงใย และคงจะไม่ใช่ว่าผู้คนในแผ่นดินนี้เท่านั้น ผู้คนทั้งโลกกำลังมองประเทศไทยด้วยความห่วงใยที่สำคัญที่สุด คือ ห่วงใยว่าจะเกิดความขัดแย้งในแผ่นดินนี้ขึ้นอีก และกลัวกันว่าเราจะแก้กันด้วยความรุนแรง ในประเทศไทยยังไม่เคยมีปฏิวัติขาวนา ประเทศเรานั้นต้องใช้แนวทางสันติแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น และเป็นแนวทางที่แก้แล้วต้องรักษาเอาไว้ซึ่งสถาบันที่เรามีอยู่ ที่เราเคารพบูชา ซึ่งรัฐบาลคือแนวทางสันติที่งดงามที่สุด จึงควรเดินตามแนวทางนี้เท่านั้น รัฐบาลคือหัวใจในการแก้ไข

ปัญหา ระบบรัฐสภาคือระบบที่จะแก้ไขปัญหา
ของชาติของแผ่นดินได้”

ในสมัยก่อนมีบางไหมที่ฝ่ายค้านกับฝ่าย รัฐบาลต้องดิสเครดิตกัน

“การจับมือกันถึงจะสร้างบ้านสร้างเมือง
ได้ ซึ่งเมืองไทยต่างกับเมืองนอก ยกตัวอย่าง
การหาเสียงเลือกตั้งของสหรัฐฯ ระหว่าง
พรรครีพับลิกันกับพรรคเดโมแครต เวลา
ออกไปหาเสียงมีเรื่องแตกต่างกันนิดเดียว
เช่น นโยบายพรรคนี้บอกว่าไม่เอาแล้วไปรบ
ข้างนอก ไม่ไหว เอาเงินมาดูแลประชาชน
ในประเทศดีกว่า ดูแลประกันสังคม ดูแล

อย่างอื่น แต่อีกพรรคบอกไม่ได้เราจะต้อง
รักษาความมั่นคงเอาไว้ ต่างกันแค่นี้ เขาไม่
ต้องมายุ่งเรื่องเล็กเรื่องน้อย เพราะเขาได้
ปฏิบัติประชาธิปไตยหรือเปลี่ยนแปลงการ
ปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยซึ่งเป็น
ของประชาชนแล้ว แต่ของเรามันยังไม่เป็น
จึงทำให้เกิดชนกลุ่มน้อยใช้อำนาจ เมื่อชน
กลุ่มน้อยใช้อำนาจก็ใช้อำนาจนั้นเพื่อตัวเอง
เพราะฉะนั้นโครงสร้างของประชากรใน
ประเทศไทยจึงเป็นรูปปิรามิดที่คนจนมีมาก
ถ้าเป็นประเทศที่เขาเปลี่ยนแปลงการปกครอง
ระบอบประชาธิปไตยเขาทำเพื่อประชาชน มัน
ก็จะไม่ใช่ปิรามิดหัวคว่ำ แต่มันจะเป็นเหมือน

ลูกรักบี้ คือ ข้างบนกับข้างล่างเล็กนิดเดียว ส่วนตรงกลางจะใหญ่ หมายถึง ชนชั้นกลาง จะมีมากเสมอเท่ากันหมด ส่วนคนจน คนรวย จะมีนิดเดียว เพราะฉะนั้นชนชั้นกลางหรือ คนส่วนใหญ่ในแผ่นดินจะได้รับผลประโยชน์ จึงเป็นสังคมที่ไม่มีความแตกต่าง และไม่มี ความขัดแย้ง หรือถ้ามีก็สามารถแก้ไขได้โดย ง่าย”

ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าเมืองไทยควรจะปฏิรูป เรื่องการศึกษาเป็นอันดับต้น ๆ ถึงจะทำให้ สิ่งต่าง ๆ พัฒนาไปได้ด้วยดี

“ทั้งหมดที่พูดคือปัญหาเรื่องความคิด ปัญหาเรื่องการศึกษา วันนี้ยิ่งน่ากลัว เขาไป ไหนกันหมดแล้ว คนเวียดนามเรียนภาษาไทย เริ่มสร้างรถยนต์เอง คนพม่าสามแสนกว่าคน พูดภาษาไทยได้ คนลาวไม่ต้องพูดถึงเจ้า ภาษาเดียวกัน คนเขมรเราเอาภาษาเขามาเป็น ภาษาเจ้าด้วยซ้ำ เขาฟังภาษาไทยออก เขา ฟังเพลงไทย เขาดูหนังไทย เขากินเหล้าไทย พูดไทย ถามว่าไทยมีอะไรที่จะก้าวไปสู่ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนบ้าง ก็ไม่มี นี่ ยกตัวอย่างให้ฟัง ยังไม่ได้พูดถึงเรื่องอื่น ๆ ด้วยซ้ำไป ไทยเรายังไม่ได้เตรียมพร้อมอะไร เลยเพราะมัวแต่ยุ่งเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งรัฐบาลควรทำแต่เรื่องหลัก ๆ เรื่องใหญ่ ๆ เพราะโลกกำลังจะเปลี่ยนแปลง การเมืองก็

กำลังเปลี่ยนแปลง เหตุการณ์ Arab Spring กำลังอาละวาดทั่วโลก เศรษฐกิจก็เปลี่ยนแปลง EU ก็กำลังพัง ส่วนอเมริกันก็เจอแต่ปัญหา ไม่จบสิ้น เพราะฉะนั้นเราจึงต้องแก้ปัญหาคือ มหาศาล ถามว่าใครจะทำ? ไม่มี!”

วิกฤตทางการเมืองที่ผ่านมาให้กับนักเรียนอะไร กับคนไทยบ้าง

“ทุกวันนี้คนไทยเรียนรู้มากแต่ไม่เรียนรู้ ในเรื่องสำคัญที่สุด คือ บ้านเมืองเรายังไม่ได้ เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ แม้จะบอกว่าการ เลือกตั้งก็ถือว่าเราเป็นแล้ว มันไม่ใช่ คือ เขาเรียกเผด็จการรัฐสภา นี่คือน่ากลัว แต่ไม่เป็นไรผมว่ารัฐบาลนี้มี Trend ที่ดี ดูท่าน นายกรัฐมนตรีท่านเก่งขึ้นและก็เรียนรู้มากขึ้น ท่านตอบดีขึ้นมาก วันนี้ตัวท่านเองก็กำลัง ปรับกระบวนการที่ปรึกษา และกระบวนการคิด ต่าง ๆ ใหม่ เราจึงควรช่วยเหลือและช่วยกัน ประคับประคองท่านด้วย”

หนังสือติดต่อและติดต่อเผยแพร่
สำนักงานประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

พินิจ พุ่มหิรัญ

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

การทำหน้าที่ด้วยความเป็นกลางและเสมอภาคกับทุกฝ่าย เป็นสิ่งที่นายพิฑูร พุ่มหิรัญ เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ยึดเป็นหลักในการทำงานเสมอมา ทำให้ตลอดระยะเวลา ๙ ปีของการดำรงตำแหน่งเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ท่านสามารถทำงานร่วมกับสมาชิกที่เป็นฝ่ายค้าน และฝ่ายรัฐบาล ได้เป็นอย่างดี และยังได้พัฒนาสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรให้เจริญก้าวหน้าในหลายด้าน อาทิ มีการปรับโครงสร้างสำนักงานฯ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับภารกิจตามรัฐธรรมนูญ มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติ เป็นต้น นอกจากนี้ ท่านยังบริหารงานตามหลักพระพุทธศาสนา คือยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง ซื่อสัตย์ สุจริต มีความรับผิดชอบ และพร้อมที่จะนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ อีกทั้งยังส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาตั้งมั่นอยู่ในศีลในธรรมด้วยการสนับสนุนให้สำนักงานฯ จัดโครงการฝึกอบรมธรรมะแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่เสมอ จากหลักการทำงาน และหลักการดำเนินชีวิตดังกล่าว ทำให้ท่านสามารถดำรงตำแหน่งเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมาจนถึงทุกวันนี้ และเป็นปีสุดท้ายที่ท่านจะได้เกษียณอายุราชการ

ในการปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่ต้องเกี่ยวข้องและใกล้ชิดกับการเมือง และนักการเมืองมากมาย อาทิ

ประธานสภาผู้แทนราษฎร รองประธานสภาผู้แทนราษฎร และยังมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกหลายท่าน ซึ่งมีทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้าน ในฐานะตรงนี้ท่านมีจุดยืนในการทำงานร่วมกับท่านสมาชิกอย่างไรบ้าง

นอกเหนือจากความซื่อสัตย์ สุจริต พุ่มเทกำลังความสามารถ ให้ภารกิจต่าง ๆ บรรลุด้วยดีแล้ว จุดยืนสำคัญ คือ ความเป็นกลางและความเสมอภาคกับทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพราะการทำหน้าที่ตรงนี้ค่อนข้างจะเปราะบาง จึงต้องสร้างความเป็นกลางให้เกิดความน่าเชื่อถือให้ได้ว่าเราไม่ได้ฝักใฝ่ฝ่ายใด ซึ่งก็เป็นวินัยของข้าราชการรัฐสภาด้วย นั่นก็คือ ความเป็นกลางและความเสมอภาคในการปฏิบัติหน้าที่โดยเสมอหน้ากันทุกพรรคการเมืองไม่ว่าจะเป็นพรรคใด แต่ทั้งนี้ก็ต้องอยู่บนความชอบด้วยกฎหมาย กฎระเบียบ ของทางราชการด้วย ซึ่งคิดว่าแนวทางนี้ควรเป็นหลักการดำรงตนของข้าราชการรัฐสภาทุกคน

ในระหว่างที่ท่านดำรงตำแหน่งเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ท่านได้ปรับปรุงและพัฒนาสำนักงานฯ อย่างไร เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติ

ภารกิจตามกฎหมายก็คือ ราชการประจำทั่วไปของสภาผู้แทนราษฎร และของการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เพราะฉะนั้น

“ปัญหาที่เกิดขึ้น อย่างเช่น เรื่อง คลิป ซึ่งเป็นเรื่องของ เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เข้ามามีส่วน เพราะเราอยากให้สำนักงานฯ ของเราเป็นสำนักงานฯชั้นนำ เมื่อมีเทคโนโลยีสมัยใหม่เราก็นำเข้ามา”

อะไรก็ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดว่าเป็นหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือของรัฐสภา เราก็ต้องรับมาดำเนินการเพื่อจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก หรือจัดกระบวนการทั้งหลาย เพื่อให้ท่านสมาชิกสามารถทำภารกิจต่าง ๆ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ซึ่งสามารถจำแนกภารกิจหลักได้เป็น ๒ ส่วน ส่วนหนึ่ง คือ งานด้านธุรการทั่วไป ได้แก่ การอำนวยความสะดวกในเรื่องต่าง ๆ เช่น มีห้องประชุม มีเครื่องปรับอากาศ มีน้ำชา กาแฟดื่ม เป็นต้น อีกส่วนหนึ่งคือ งานด้านวิชาการ โดยต้องเตรียมหน่วยงานไว้รองรับในเชิงวิชาการ ในการแก้ปัญหา หรือข้อพิจารณาต่าง ๆ เหล่านั้นให้ครบถ้วน ซึ่งการจะเตรียมให้พร้อมได้ เราจะต้องมีการฝึกหัดพัฒนาบุคลากรของเราให้ทราบถึงภารกิจและหน้าที่ดังกล่าว

ในระหว่างการประชุม ถ้ามีปัญหาเรื่องข้อบังคับต่าง ๆ และท่านสมาชิกไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับ ท่านในฐานะเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจะมีวิธีดำเนินการอย่างไร

เรื่องการประชุมเป็นเรื่องของผู้ที่เกี่ยวข้องหลัก คือ ท่านประธานผู้ดำเนินการประชุม และสมาชิกผู้เข้าร่วมประชุม ฝ่ายของสำนักงานฯ เป็นเพียงฝ่ายดำเนินการทั่ว ๆ ไป ซึ่งทำหน้าที่ ๒ อย่าง คือ ด้านเลขานุการ โดยอำนวยความสะดวก และด้านวิชาการโดย

การเตรียมข้อมูลให้พร้อมเพื่อให้ท่านได้ใช้ข้อมูลในการวินิจฉัยแก้ปัญหา ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นอาจมาจากสาเหตุความไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน เป็นเรื่องของท่านประธานที่ดำเนินการประชุมซึ่งจะมีหน้าที่กำกับ ดูแล ให้การประชุมดำเนินไปได้ตามวัตถุประสงค์ และหากท่านมีปัญหาก็จะสอบถามเรา เราก็ให้ความคิดเห็นประกอบตามแต่ท่านจะสั่งการ ซึ่งหน้าที่หลักของเราก็คือ งานบริการ และงานวิชาการในเรื่องที่กำลังพิจารณาอยู่ แนวทางในการแก้ปัญหาในการประชุมคงอยู่ที่การยึดกฎ กติกา คือ รัฐธรรมนูญ และข้อบังคับการประชุมเป็นหลัก

กรณีที่มีข้อขัดแย้งไปมาบน ที่เกิดเหตุขัดข้องหรือเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ในที่ประชุมสภา ท่านจะมีวิธีการจัดการกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างไร และจะป้องกันเหตุผิดพลาดไม่ให้เกิดขึ้นอีกได้อย่างไร

ปัญหาในระหว่างการประชุมมีอยู่ทุกที่และเกิดขึ้นได้ทุกสาเหตุ เช่น ความไม่พร้อมของข้อมูล ความไม่พร้อมของสถานที่ ความไม่พร้อมของบุคคล ถ้าบุคคลไม่ครบองค์ประชุมจะเป็นเรื่องของท่านสมาชิก แต่ถ้าไม่พร้อมเรื่องสถานที่ และเอกสารประกอบ จะเป็นเรื่องของสำนักงานฯ อย่างที่ผมได้เรียนแล้วว่าภารกิจหลักของสำนักงานฯ คือ ฝ่ายเลขานุการ

และฝ่ายวิชาการ เพราะฉะนั้นเมื่อมีปัญหาเราก็ตองแก้ปัญหากันไปตามสภาพของปัญหาที่เกิดขึ้น อย่างเช่น เรื่อง คลิป ซึ่งเป็นเรื่องของเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เข้ามามีส่วนเพราะเราอยากให้สำนักงานฯของเราเป็นสำนักงานฯชั้นนำ เมื่อมีเทคโนโลยีสมัยใหม่เราก็นำเข้ามา

แน่นอนของทุกอย่างมีทั้งบวกและลบ มีคุณมหาศาลและก็มีโทษไม่ไกลกัน เพราะฉะนั้นสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นการก้าวไปของเทคโนโลยี ซึ่งเรามองด้านเดียวคือด้านที่อำนวยความสะดวกให้เรา แต่ลืมมองภาพในด้านลบว่าสะดวกเกินไปหรือเปล่า แม้กระทั่งการเข้าถึงข้อมูลหรือรับส่งข้อมูลต่าง ๆ ก็มีการพัฒนาปรับปรุงจนไม่ต้องขออนุญาตหรือได้รับความเห็นชอบ

จากผู้ที่เกี่ยวข้องก่อน เพราะฉะนั้น เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นแล้วเราก็ต้องถอยกลับมาพิจารณาเพื่อเป็นอุทาหรณ์ เป็นบทเรียนว่าในปัญหาดังกล่าวเราแก้ไขอย่างไร ซึ่งจะเป็นการเรียนรู้ว่าอาจจะมีส่วนหนึ่งที่เรามองในแง่ดีเกินไป เล็งผลเลิศ มองในแง่บวกอย่างเดียว ถ้าคิดในอนาคตเราต้องคิดทั้งสองด้าน ทั้งแง่บวกและลบ ส่วนปัญหาเรื่องการปฏิบัติตามข้อบังคับ ในการเชิญท่านสมาชิกออกจากห้องประชุม อาจจะเป็นความกรุณาของท่านสมาชิก และท่านประธานซึ่งท่านสมาชิกกับข้าราชการควรต้องเป็นทีมเดียวกัน เพราะทำงานด้วยกัน แต่ว่าบรรยากาศในการประชุมข้อบังคับกำหนดให้ตำรวจรัฐสภามีส่วนแทรกเข้าไปดำเนินการในส่วนนี้ ซึ่งมีการชักซ้อมกัน ทำความเข้าใจกันในทุกระดับ ทั้งระดับประธานสภาและท่านสมาชิกซึ่งท่านก็เข้าใจ ภาพที่ปรากฏให้เห็นก็ไม่ได้ถึงขั้นเข้าไปอึดอัด ไปหัวออกมาอย่างบางที่เขาทำกัน เพราะเราก็เห็นกันอยู่และก็รู้ว่าเป็นทีมเดียวกัน ก็จะเป็นการขอร้องหรือทำความเข้าใจกับท่าน บรรยากาศทั้งมวลอยู่ที่ท่านประธาน และท่านสมาชิกที่จะต้องปรับแล้วทำให้สถานการณ์ตรงนี้ไม่บานปลายและอยู่ในจุดที่สามารถพอใจด้วยกันทั้งสองฝ่าย ข้าราชการเรามีหน้าที่ก็ต้องทำตามหน้าที่ แต่หน้าที่ก็ไม่ได้บอกให้อ่านาจล้นฟ้าที่อยากจะ

ทำอะไร อยากจะอึด อยากจะหิวก็ได้ อย่างน้อยก็ต้องขอความกรุณาเถอะครับ กรุณาทำตามคำสั่งท่านประธาน ในลักษณะอย่างนี้มากกว่า

ท่านทำงานอยู่ที่รัฐสภามานาน ทำให้มีประสบการณ์และได้เห็นรัฐสภาหลายปี ในความคิดของท่านรัฐสภาในอดีตกับปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร

ที่เห็นชัดเจน คือ โครงสร้างมีการเปลี่ยนแปลงไปมาก ทั้งจำนวน และปริมาณรวมทั้งข้าราชการด้วย ผมเริ่มรับราชการเมื่อปี ๒๕๑๘ เดินรอบห้องประชุมรอบ สองรอบ บางที่ไม่เจอใครเลย แต่ปัจจุบันเดินก้าวหนึ่งเจอหน้าหนึ่ง เดินไปอีกก้าวเจออีกหน้าหนึ่ง คนมากขึ้น ทั้งที่เป็นข้าราชการและสมาชิก

“เมื่อใดที่เกิดความคิดแตกต่างก็เป็นเรื่องปกติ ถ้าจะให้คนคิดเหมือนกันคงเป็นไปได้ แต่ทำอย่างไรที่ความคิดแตกต่างเช่นนั้นจะมาหลอมรวมกันแล้วพบกันครึ่งทางที่ทุกฝ่ายรับได้แล้วนำปัญหา หรือข้อสรุปนั้นไปปฏิบัติ”

ส่วนที่สองคือ โลกพัฒนาไปมาก แต่ก่อนงานไม่ได้มากขนาดนี้ เป็นงานเฉพาะเรื่อง เช่น ทำกฎหมายก็กฎหมาย ญัตติก็ญัตติ กระทั่ง กระทั่ง แต่ ณ ปัจจุบันงานมีมากขึ้น และเป็นความต้องการซึ่งเป็นการเติบโตของสภาพปัญหาที่กระจายอยู่ทั่วไปในประเทศ ส.ส. หรือ ส.ว. ท่านมีหน้าที่ต้องดูแลประชากรของท่าน เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นที่ท่านจะต้องนำปัญหาเข้ามา ซึ่งปัญหาก็มีอยู่หลากหลาย และความต้องการของท่านสมาชิกที่จะช่วยเหลือประชาชนก็เพิ่มปริมาณขึ้นเรื่อย ๆ อีกทั้งมีวิวัฒนาการของรัฐธรรมนูญ ซึ่งกำหนดหน้าที่หลักของท่านสมาชิกไว้ มีการพัฒนา มีการสร้างการมีส่วนร่วม ตั้งแต่รัฐธรรมนูญ

ปี ๒๕๔๐ เป็นต้นมา มีการสร้างองค์กรตรวจสอบเข้ามา เพราะฉะนั้นปัจจัยที่เพิ่มเข้ามาเพื่อปรารภนาสิ่งที่ดีที่สุดให้กับประเทศชาติ ก็จะมีการเกี่ยวโยง เชื่อมโยงกับทางรัฐสภา ซึ่งที่ตามมาคือ การเพิ่มภารกิจ เพิ่มเนื้อหา เพิ่มสิ่งที่จะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มากขึ้น การเปลี่ยนแปลงประการที่สามคือ บุคลากรที่เข้ามา จะเห็นว่าเมื่อโลกพัฒนาเปลี่ยนแปลงไป ความต้องการของประชาชนของสมาชิกของรัฐธรรมนูญ มีมากขึ้นเรื่อย ๆ เพราะฉะนั้นบุคคลที่เสนอตัวเข้ามาทำหน้าที่ก็ต้องพัฒนา ที่เห็นเป็นรูปธรรมก็ดูได้จากคุณวุฒิการศึกษาที่มีพัฒนาการไปมาก เมื่อก่อนจบปริญญาโทก็นับว่าสูงมาก แต่

เดี๋ยวนี้จบปริญญาเอกกันมากขึ้น คุณภาพของสมาชิกก็มีการพัฒนาตามไปด้วย นั่นก็คือคนรุ่นใหม่มีความสนใจมากขึ้น ขณะเดียวกันเมื่อเป็นอย่างนี้แล้วปัจจัยแวดล้อมก็ทำให้สำนักงานฯ เราต้องพัฒนาและส่งเสริมบุคลากรให้ก้าวทันสิ่งที่กำลังเจริญเติบโตทั้งในเชิงความต้องการ ทั้งในเชิงภารกิจงานที่ต้องสนองต่อการทำงานของท่านสมาชิก เราต้องพัฒนาบุคลากรของเราให้ก้าวทันตามความคิด คือคนที่เรียนมากก็จะรู้มาก ถ้าอยู่เฉย ๆ แล้วไม่พัฒนาข้าราชการเราก็ก้าวตามคนอื่นไม่ทัน งานก็ไม่เดิน เราก็สนองภารกิจตรงนั้นไม่ได้ เพราะฉะนั้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้นก็ต้องพยายามตามให้ทันสิ่งที่เปลี่ยนแปลงนั้น ๆ อย่างมีคุณภาพ

ในปัจจุบันประชาชนมีการแตกแยกทางความคิดในเรื่องของการเมือง ท่านคิดว่าเป็นไปได้หรือไม่ที่รัฐสภาจะเป็นจุดหนึ่งที่จะสร้างความปรองดองให้เกิดขึ้นในประเทศไทยได้

รัฐสภาเป็นจุดรวมของแนวคิดในการแก้ไขปัญหาเพราะว่ามีตัวแทนของประชาชนมานั่งอยู่ตรงนี้ ซึ่งจะคอยรับทราบสภาพปัญหาในแต่ละภูมิภาคที่มีความเหมือนกันบ้าง ต่างกันบ้าง และก็นำไปสู่หน่วยงานที่แก้ไข จึงเป็นที่หลอมหลวมความคิดในการแก้ไขปัญหาไว้ด้วยกันแล้วนำไปสู่

การปฏิบัติ นั่นคือหลักการ เหมือนกับช่วยกันคิดช่วยกันทำ เช่น คนหนึ่งอยู่ในภูมิภาคหนึ่งอาจไม่เจอปัญหาน้ำท่วม แต่อีกคนหนึ่งอาจมีประสบการณ์ และเคยไปดูงานมาแล้ว แม้บ้านเขาน้ำจะไม่ท่วม แต่เขาก็อาจจะเสนอความคิดเห็นได้ เพราะเคยไปดูงานมาหลายที่ นี่ก็คือการหลอมรวมความคิดที่จะช่วยเหลือส่งผลให้ประชาชนอยู่ดีมีสุข อันนี้คือวัตถุประสงค์หลักของการมาประชุม

รัฐสภาสาร มิถุนายน ๒๕๕๕

ร่วมกัน ถ้าพูดแบบชาวบ้านก็มาสู่มหัวรวมกัน เพื่อจะสร้างสิ่งที่เป็นประโยชน์ในภาพรวม เพราะฉะนั้นแนวคิดนี้ผมว่าเป็นแนวคิดที่ถูกต้อง การจะหลอมรวมความคิดหรือคิดสิ่งที่ดี ๆ ออกมาอย่างไรให้เกิดผล ถ้าขาดตรงนี้ไปแล้ว ผลก็จะออกมาไม่ดีนัก ซึ่งผลจะออกมาดีได้ ต้องมีความไว้นื้อเชื่อใจ เทใจร่วมกัน ขณะนี้ เราไม่ได้ทำงานให้พรรคใด เราไม่ได้ทำงานให้นายก นายข นายค แต่เราทำงานให้ประชาชน ถ้าเป้าหมายคือแบบนี้ ก็จะไม่มีการแบ่งฝ่าย เราจะทำเพื่อเป้าหมายเดียวกันคือประชาชน เพราะเรากินเงินภาษีเขาอยู่ ซึ่งก็จะเป็นอีกแนวคิดหนึ่ง เป็นแนวคิดแรก ที่บอกว่าทำเพื่อส่วนรวม แต่เมื่อใดที่เกิดความคิดแตกต่าง ก็เป็นเรื่องปกติ ถ้าจะให้คนคิดเหมือนกัน คงเป็นไปได้ แต่ทำอย่างไรที่ความคิดแตกต่าง เช่นนั้นจะมาหลอมรวมกันแล้วพบกันครึ่งทาง ที่ทุกฝ่ายรับได้แล้วนำปัญหาหรือข้อสรุปนั้นไปปฏิบัติ ต้องหาให้ได้ พูดเหมือนง่ายแต่บางทีคนเราติดอยู่ในความรู้สึก และบางคนยึดติดกับตนเอง เชื้อมั่นในตนเองสูง อาจจะไม่เปิดใจรับฟังคนอื่น ๆ ซึ่งในหลักประชาธิปไตยที่พูด ๆ กันอย่างหนาหูก็คือ เป็นเรื่องของเสียงส่วนใหญ่ แต่พูดไม่จบ ถ้าพูดให้จบก็คือต้องคำนึงถึงเสียงข้างน้อยด้วย นั่นคือการหลอมรวมความคิดที่เหมือนหรือต่างเข้าด้วยกัน หาจุดที่เป็นความพอดีที่ทุกฝ่ายรับได้ ปัญหา

ต่าง ๆ ทุกปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแก้ไข ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ยิ่งต้องทำ ต้องถอย ลดทิสู ของตนเพื่อหาจุดร่วมให้ได้ แล้วก็นำข้อคิดที่ดีที่สุดไปแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน ยิ่งหาข้อสรุปได้ช้า ความเดือดร้อนก็จะมากขึ้นเรื่อย ๆ ถ้าเกิดความคิดหลอมรวมแบบนี้ได้ ความปรองดอง ความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ก็จะมาก่อน

เมื่อเอ่ยถึงสภาผู้แทนราษฎรและรัฐสภา สิ่งที่ประชาชนนึกถึงเป็นอันดับแรกคือ ความวุ่นวายและการถกเถียงกันในการประชุม ทำให้ประชาชนเกิดความเบื่อหน่าย และขาดความเชื่อมั่นในการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติ ท่านคิดว่ารัฐสภาควรดำเนินการอย่างไรเพื่อให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นในระบบรัฐสภา

ผมคิดว่าการถกแถลง ถกเถียงกันเพื่อหาข้อยุติเป็นสิ่งที่ดี เพราะว่าปัญหาหนึ่งในมุมมองหนึ่งแต่ละมุมมองมาประกอบกันแล้ว ทำให้แนวทางหรือแนวความคิดนั้นสมบูรณ์ขึ้น เหมือนเติมให้เต็ม คนละความคิด คนละด้าน เพียงแต่วิธีการที่จะให้ได้มาซึ่งความคิดสรุปรวมตรงนั้นต้องมีการผ่อนสั้น ผ่อนยาว ระวังกันและกัน ถึงจะได้ข้อยุติ ถ้าทุกคนยืนห่างกัน ก็ไม่มีวันต่อติดกันได้ แต่ถ้าทุกคนถอย คนละก้าวหรือหันหน้าเข้าหากัน ก็จะทำให้ใกล้

“ผมมีสถาบันผมก็พยายาม
รักษาสถาบัน อะไรที่สามารถ
ลดเหตุแห่งความเสื่อมเสียได้ก็
ต้องลด อย่างวินัยข้าราชการที่
มีการเข้มงวดเนื่องจากถ้าเกิด
ความเสื่อมเสียก็จะเสียทั้ง
สำนักงานฯ เหมือนกับปลาเน่า
เพียงตัวเดียวเสียทั้งข้อง”

เข้ามา ไกลเข้ามา แล้วหาจุดร่วมกัน นั่นคือสิ่ง
ที่จะสร้างประโยชน์สูงสุด

ที่ถามว่าภาพลักษณ์ที่ประชาชนเห็น
แล้วเกิดความเบื่อหน่ายนั้น ถ้าเป็นอย่างนั้น
จริง ๆ ก็ต้องทำความเข้าใจกับประชาชนด้วยการ
การถกเถียงกันด้วยเหตุด้วยผลผมว่าเป็นสิ่ง
สร้างสรรค์ ถ้าผู้อยู่ในเหตุการณ์และผู้ที่มีหน้าที่
ต้องตัดสินใจนั้นรวบรวมเหตุผลทั้งหมดแล้ว
มาชั่งน้ำหนักเลือกสิ่งที่ดีที่สุดให้เป็นข้อสรุป
ร่วมกัน เราต้องแยกส่วนในการมอง สมัยผม
เข้ารับราชการใหม่ ๆ ขณะนั้นงานยังไม่มาก
ผมจึงนำบันทึกการประชุม ปี ๒๔๗๕ - ๗๖
มาอ่าน เพื่อจะดูสิ่งที่ท่านอภิปรายในช่วงนั้น ๆ
ซึ่งพบว่ามีคุณค่าสาระ แม้บางเรื่องอาจจะ
ออกนอกเรื่องไป แต่ก็ยังเป็นความรู้ใหม่ที่เรา

ได้เรียนรู้จากสิ่งที่ท่านอภิปราย แต่ปัจจุบันมี
การประท้วงกันเพราะออกนอกเรื่องไปไม่ตรง
ประเด็นเสียทีเดียว ถ้าเปรียบเทียบกับยุคก่อน
ที่ผมได้อ่านมา แม้จะออกนอกเรื่องไป แต่ยังมี
ความเกี่ยวเนื่อง ต่อเนื่อง ที่จะนำมาสู่สภาพ
ปัญหา เหมือนเราคุยกับใครสักคน บางทีอาจ
ไม่เข้าปัญหาโดยตรงก็อ้อมไป เหมือนช่วง
เวลาของการเมืองที่รุนแรงบางทีไปนิดเดียว
ก็คิดว่าไปใหญ่ หรืออาจจะไปใหญ่จริง ๆ ใน
บางครั้ง คือหลงทางออกแม่น้ำไปเลยอย่าง
ที่พูดกัน แต่การถกแถลง หรือถกเถียงหา
เหตุผลกัน เป็นสิ่งที่ดี เป็นความสวยงาม แต่
จะหาอย่างไรที่จะหาข้อสรุปรวม อาจถอยคน
ละก้าว และประนีประนอมกันเพื่อหาข้อยุติที่
สามารถนำไปปฏิบัติได้ ฉะนั้นก็อยู่ที่ตัวท่าน
สมาชิกเอง ที่จริงเราอาจจะก้าวล่วงมากเกินไป
เพราะเหมือนผมมีสถาบันผมก็พยายามรักษาส
ถาบัน อะไรที่สามารถลดเหตุแห่งความ
เสื่อมเสียได้ก็ต้องลด อย่างวินัยข้าราชการที่
มีการเข้มงวดเนื่องจากถ้าเกิดความเสื่อมเสีย
ก็จะเสียทั้งสำนักงานฯ เหมือนกับปลาเน่า
เพียงตัวเดียวเสียทั้งข้อง ข้าราชการคนอื่น ๆ
ที่ดีก็จะพลอยเสื่อมเสียไปด้วย เพราะฉะนั้น
บางครั้งอาจจะดูว่าผมเข้มงวดเกินไป ยึดกฎ
กติกามากเหลือเกิน แต่ทั้งหลายทั้งปวงก็คือ
ทำเพื่อรักษาภาพลักษณ์ขององค์กรไม่ให้เกิด

ความเสียหาย สมาชิกก็เช่นเดียวกัน มีหน้าที่ต้องดูแลสถาบันของท่าน ผมว่าทุกคนทุกท่านก็ตระหนักในข้อนี้ดี และมีการเตือนกันเองระหว่างสมาชิกในช่วงการอภิปราย แต่ทั้งนี้การสร้างภาพลักษณ์ให้ได้ดีก็ต้องอยู่ที่เนื้องานที่ทำให้ดูน่าเชื่อถือ อยู่ที่ท่านสมาชิกที่จะต้องประพฤติปฏิบัติเราคงไปก้าวล่วงไม่ได้

จะเห็นได้ว่าสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีกิจกรรมที่มุ่งสร้างจิตสำนึกให้กับเด็กและเยาวชนในเรื่องของการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย ทำไมถึงเล็งเห็นว่ากลุ่มเด็กและเยาวชนจะมีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่ความรู้ดังกล่าว

มันเป็นเหตุผลที่ยอมรับ เป็นสัจพจน์ สัจธรรม คือ ต้องสร้างคนรุ่นใหม่ ในระบบราชการเรามีระบบที่เรียกว่า Succession Plan คือ การวางตัวบุคคลที่จะมาสืบทอดภารกิจ ต้องมีการเฟ้นหาว่าใครมีความเหมาะสม ระบบนี้มีเกือบทุกวงการเพียงแต่จะเรียกให้เป็นทางการว่าอย่างไร เหมือนมีการดูตัวกัน เพราะฉะนั้นประเทศชาติเป็นของเราทุกคน แล้วเวลาหนึ่งเราคิดว่าภารกิจที่เราทำอยู่จะสร้างคนที่มีคุณภาพได้ อย่างน้อยที่สุดคนที่มีคุณภาพในเรื่องของความเข้าใจถ่องแท้ในระบบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์

ทรงเป็นประมุข เราทดลองกันมา ๘๐ ปีแล้ว และที่ถกมันคืออะไร แล้วประชาชนจะมีส่วนร่วมดำเนินการ และรักษาระบบนี้ให้ยั่งยืนต่อไปได้อย่างไร เราก็ต้องมีการทำความเข้าใจกับคนรุ่นใหม่ คนรุ่นนี้เขามีข้อมูลรอบตัวที่เขาหาได้อยู่แล้ว เราต้องสร้างคนรุ่นใหม่เข้ามารองรับ มารับช่วงกันไป เราต้องสร้างบุคลากรที่มีความเข้าใจสอดคล้องตรงกัน อย่างน้อยที่สุดที่เราให้ไม่ได้เป็นการล้างสมอง แต่เป็นการให้องค์ความรู้ที่ถูกต้อง เพราะต้องยอมรับว่า ณ ปัจจุบันมีสื่อหลายสื่อหลายแขนง บางทีความอย่างนี้ แต่เมื่อ

หนังสือแนะแนะดีต่อเผยแพร่

สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

“ถ้าทุกคนมุ่งประโยชน์
ของประเทศชาติเป็นหลัก ผม
เชื่อว่าปัญหาเหล่านี้จะคลี่คลาย
ไปเองโดยไม่ต้องมีมาตรการ
ใด ๆ อยู่ที่สำนึกของเรา ถ้าเรา
ทะเลาะกัน บ้านเมืองแตกแยก
คนอื่นก็จะได้ประโยชน์”

อ่านครบแล้วก็必将มีความหมายอีกอย่างหนึ่ง
สิ่งที่เรำทำก็คือพยายามเอาความทั้งหมดให้
เด็กรุ่นใหม่ได้เรียนรู้ และซึมซับไปเรื่อย ๆ
ซึ่งก็เป็นสิ่งที่ถูกต้องและสอดคล้องกับกระทรวง
ศึกษาธิการและโรงเรียนในยุคปัจจุบันเขาทำกัน
บางโรงเรียนที่ผมไปรับทราบมา เขาทำการ
จำลองชีวิตประจำวันเมื่อเด็กคนนีโตขึ้นใน
อนาคตจะต้องเผชิญกับอะไร ต้องมีการ
เลือกตั้ง มีนายกรัฐมนตรี มีประธานสภาแล้ว
มีหน้าที่อะไร ยังไม่มีหน้าที่เสียภาษีโดยตรง
ก็เปลี่ยนเป็นการออมเงินแทน อย่างนี้
เป็นต้น ในหลาย ๆ โรงเรียนที่ผมเคยไป
เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย
เมื่อพบว่าโรงเรียนทั้งในภูมิภาค และใน
ส่วนกลางทำอย่างนั้น ผมจะให้คำชื่นชม และ

ให้กำลังใจอาจารย์ที่จัดระบบดังกล่าวนั้น
เพราะนั่นคือการเรียนรู้ชีวิตจริง เขาจะต้อง
เติบโตไปอย่างไรก็คือการให้เขาซึมซับ แต่
ต้องช่วยกัน ในหลาย Generation เพราะถ้า
เราทำเป็นแบบอย่างไว้แล้ว พอเขาโตขึ้นมา
อยู่ในวิสัยที่สามารถทำอะไรได้แล้ว เขาก็จะมี
ความรู้สึกว่าในครั้งหนึ่งเขาได้ทำหน้าที่อย่างนี้
ได้เรียนรู้จากตรงนี้ ก็จะมีกิจกรรมเหมือน
กันเพื่อสร้างคนรุ่นใหม่ เรามีความหวังว่า
ถ้าเขายอมรับในสิ่งที่เราทำเป็นสิ่งที่ดี เขาก็
จะทำต่อกันไปเรื่อย ๆ และก็จะมีการสร้าง
คนทดแทนในแต่ละรุ่นรองรับภารกิจต่อไป
เราฝากความหวังไว้ให้กับเด็ก ๆ ผมว่าเป็น
เรื่องสำคัญเพราะสิ่งนี้ก็เป็นจุดหนึ่งของการ
สร้างบ้านสร้างเมืองเหมือนกัน

อีกไม่กี่ปีไทยจะเป็นประชาคมอาเซียน รัฐสภาไทยควรมีการเตรียมความพร้อมอย่างไร

ขณะนี้เรามีการตั้งคณะกรรมการศึกษาหลายคณะ ในอีก ๓ ปี เราต้องไปเจรจาพากับคนที่ไม่ได้พูดภาษาไทย พูดภาษาอังกฤษอย่างเดียว มีการเปิดกว้างมากขึ้น แต่ต่อไปจะมีการรวมตัว มีการผูกพัน มีการกิจที่จะเกี่ยวพันเชื่อมโยงกันมากกว่าปัจจุบัน เพราะฉะนั้นการพัฒนานุเคราะห์เป็นสิ่งแรกที่เรทำได้เลยในขณะนี้ และมีนโยบายทางการเมืองที่ให้

พัฒนาเรื่องภาษาก่อน อาจจะเป็นหลาย ๆ ภาษา เช่น อินโด มาเลย์ และภาษาในกลุ่ม ๑๐ ประเทศก่อน เมื่อเรียนรู้เข้าใจเราแล้ว การเข้าใจซึ่งกันและกันก็จะมีมากขึ้น ภารกิจอื่น ๆ ที่ตามมาไม่ว่าจะเป็นนโยบายของรัฐสภา หรือนโยบายของรัฐบาลในแต่ละยุคแต่ละสมัยก็เป็นภารกิจของข้าราชการอยู่ดี เพราะเป็นข้าของแผ่นดินที่จะต้องรับรู้ คือทำอะไรที่เป็นประโยชน์ต่อแผ่นดิน เบื้องต้นที่เห็นปัญหาก็คือ ภาษา ต้องมีการรองรับไว้ก่อน ในส่วนเรื่องขององค์ความรู้เรื่องงานต่าง ๆ จริง ๆ แล้วในการทำงานของรัฐสภาปัจจุบัน ก็มีหน่วยงานที่ติดต่อกับกลุ่มอาเซียนหรือแม้แต่กลุ่มยุโรปจำแนกหน่วยประจำชาติไทยในภูมิภาคต่าง ๆ อยู่แล้ว เดิมจำกัดอยู่เพียงในฝ่ายต่างประเทศเท่านั้น ต่อไปอาจจะต้องทำให้เกิดองค์ความรู้ เกิดการเรียนรู้กันภายในสำนักงานฯ ในทุกด้านให้มากขึ้น เพื่อกระจายองค์ความรู้ที่มีอยู่ไปสู่บุคลากรอื่น ๆ ที่ยังไม่ได้มีหน้าที่โดยตรง ให้รู้พื้นฐาน แนวคิด และสิ่งที่เราต้องเจอในอนาคตเมื่อเข้าเป็นประชาคมอาเซียนแล้วเราต้องเปลี่ยนพฤติกรรมไปอย่างไรบ้าง ทั้งในการทำงานและการดำรงชีวิต ซึ่งต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจกันต่อไป รวมทั้งต้องพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้พร้อมรับภารกิจใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในอนาคตด้วย

ในโอกาสครบรอบ ๘๐ ปีรัฐสภาไทย ท่าน อยากเห็นอนาคตของสำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎรเป็นอย่างไร

สำนักงานฯ มียุทธศาสตร์ มีพันธกิจ และมีวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้แล้ว และยังเป็นองค์กรที่เป็นเลิศในการให้บริการด้านนิติบัญญัติ ซึ่งหมายความว่านอกจากการให้บริการที่ดีแล้ว outcome หรือสัมฤทธิ์ผล หรือผลสำเร็จของงานจะต้องส่งผลถึงประชาชนด้วย นั่นคือเป้าหมายของสำนักงานฯ ซึ่งเป็นเป้าหมายที่เสถียรและมั่นคง แม้เราทำงาน

ทุกวันนี้ส่วนหนึ่งทำเพื่อเลี้ยงชีพ แต่ถ้าคิดแค่นี้ก็จะแคบไป เราจึงพยายามที่จะปลูกฝังจิตสำนึกของข้าราชการ หรือแม้กระทั่งของประชาชนทุกคน ให้มีความคิดร่วมกันว่าอย่าเพิ่งแต่ทำงานดำรงชีพไปวัน ๆ แต่ต้องคิดให้ได้หรือคิดให้เป็นปกติของเราว่า เราจะทำทุกอย่างเพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศชาติและบ้านเมือง สิ่งนี้คือความหวังในใจ ถ้าเราสร้างการมีส่วนร่วมนี้ได้ ปัญหาทะเลาะเบาะแว้งหรือปัญหาไม่ร่วมมือกันก็จะไม่เกิดขึ้น เพราะทุกคนจะตระหนักได้ว่าเมื่อใดที่เราทะเลาะกัน

คนอื่นก็จะฉวยโอกาส และเราก็เสียโอกาสไปหลาย ๆ ครั้งแล้ว ถ้าทุกคนมุ่งประโยชน์ของประเทศชาติเป็นหลัก ผมเชื่อว่าปัญหาเหล่านี้จะคลี่คลายไปเองโดยที่ไม่ต้องมีมาตรการใด ๆ อยู่ที่สำนึกของเรา ถ้าเราทะเลาะกัน บ้านเมืองแตกแยก คนอื่นก็จะได้ประโยชน์ ถ้าคิดอย่างนี้เป็นหลักเราก็จะเลิกทะเลาะกัน ถ้าไม่ทะเลาะกันงานที่ทำทั้งหลายก็จะตกอยู่ในแผ่นดินของเรา นี่เอง อาศัยความรู้ความสามารถของบุคลากรที่พัฒนา พุ่มพัก บ่มเพาะมากมายแล้วทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและประชาชน คือตั้งเป้าอย่างนี้ ให้ถือว่าเงินเดือนเป็นผลพลอยได้ เป็นค่าตอบแทนเล็ก ๆ น้อย ๆ เราต้องสำนึกว่าการทำเพื่อแผ่นดินเป็นภารกิจหลักสำคัญ เราก็จะไม่ทำให้แผ่นดินนี้ร้อนรนหรือลุกเป็นไฟ เราที่อยู่กันอย่างมีความสุข เมื่อทุกคนคิดทำประโยชน์เพื่อประเทศชาติแล้ว ประเทศชาติก็จะเจริญรุ่งเรือง ก็เป็นความหวังที่ต้องอาศัยทุกฝ่ายร่วมกันเพื่อเดินไปถึงจุดนั้นให้ได้ครับ

หัวใจดี...แต่ดีอย่างไร

สำนักงานประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

หนังสือดี @ และ ดี @ เพียบพร้อม

สำนักงานประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

บทความจากอดีต ประธานรัฐสภา

ถ้าร่างรัฐธรรมนูญไม่ผ่าน ผมจะลาออก!

โดย วันมูหะมัดนอร์ มะทา

ความเป็นมา

เนื่องในโอกาสครบรอบ ๘๐ ปี รัฐสภาไทย ในปี ๒๕๕๕ ทางเจ้าหน้าที่สภาผู้แทนราษฎรได้ขอให้ผมช่วยขยายความของประเด็นคำกล่าวของผมในขณะที่ยังดำรงตำแหน่งประธานรัฐสภา ช่วงที่ สสร. จะเสนอร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๔๐ ต่อรัฐสภา ว่า “ถ้าร่างรัฐธรรมนูญไม่ผ่าน ผมจะลาออก” อันเป็นที่มาของบทความนี้

ผมจำได้ว่าผมพูดข้อความดังกล่าวนี้จริง “ถ้าร่างรัฐธรรมนูญไม่ผ่าน ผมจะลาออก” เป็นการกล่าวถึงร่างรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ ในช่วงที่ผมดำรงตำแหน่งประธานรัฐสภาและประธานสภาผู้แทนราษฎร คำพูดดังกล่าวเป็นการแสดงเจตนารมณ์ต่อสาธารณชนเพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อการออกกฎหมายสำคัญของฝ่ายนิติบัญญัติ ในฐานะประธานรัฐสภาซึ่งเป็นประมุขของฝ่ายนิติบัญญัติจึงต้องแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมสูงสุดด้วยการลาออก ผมคิดว่าเรื่องนี้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันได้ดี เพราะกำลังจะมีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ในไม่ช้านี้ และการร่างรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ก็มีหลายเหตุการณ์สำคัญที่จะเป็นประโยชน์ต่อการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ รวมทั้งยังเป็นประวัติศาสตร์การเมืองไทยที่ควรจะบันทึกเรื่องราวให้แก่

คนรุ่นต่อมาได้ศึกษาต่อไป ผมหวังว่าบทความนี้จะทำให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ และร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการคัดเลือกสมาชิกสภาผู้ร่างรัฐธรรมนูญที่มีความรู้ ประสิทธิภาพ และความเชี่ยวชาญ เข้าไปทำหน้าที่ในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ เพื่อให้ได้รัฐธรรมนูญที่ดีและเหมาะสมกับประเทศไทยมากที่สุด

สาเหตุที่นำไปสู่การร่างรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐

ขณะนั้นเราเพิ่งผ่านวิกฤตการณ์ทางการเมืองเมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๓๕ ที่ประชาชนมีการประท้วงและเดินขบวนเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีมาจากการเลือกตั้ง และเรียกร้องให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญให้เป็นประชาธิปไตยมากขึ้น เหตุการณ์ครั้งนั้นทำให้มีการสูญเสียชีวิต และเกิดเหตุความรุนแรงขยายเป็นวงกว้าง จนภายหลัง พลเอก สุจินดา คราประยูร ต้องประกาศลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ต่อมาได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งนายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อเข้ามาแก้ไขสถานการณ์ และเร่งดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามความต้องการของประชาชน จนมาถึงการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๓๘ ที่พรรคชาติไทยชนะการเลือกตั้ง และนายบรรหาร ศิลปอาชา ได้เป็นนายกรัฐมนตรี

การเลือกตั้งในครั้งนั้นได้มีการพูดกันในวงการเมือง นักการเมือง ตลอดจนนักวิจารณ์ และประชาชน ว่ามีการใช้เงินค่อนข้างมากกว่าทุกครั้งที่ผ่านมา ทำให้ฝ่ายนักการเมืองโดยนายกรัฐมนตรีบริหาร และนักวิชาการ มองว่า ควรจะมีการปฏิรูปการเมืองกันใหม่ เพื่อไม่ให้อำนาจเผด็จการเกิดขึ้นมาอีกแล้วทำให้เกิดการสูญเสียเหมือนที่ผ่านมา ที่สำคัญจะอย่างไรให้ประชาธิปไตยนั้นมีความรู้สึกว่าเป็นของประชาชนอย่างแท้จริง โดยไม่ต้องใช้อำนาจเงินในการที่จะได้มาซึ่งประชาธิปไตย สิ่งที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ กันจากบทเรียนหลายครั้ง ทั้งจากขบวนการนิสิตนักศึกษา ขบวนการของประชาชน เหตุการณ์พฤษภาทมิฬ ตลอดจนการเลือกตั้งที่มีการใช้เงินซื้อเสียงมากมาย ทุกคนจึงเห็นควรให้มีการปฏิรูปการเมืองเพื่อให้เกิดประชาธิปไตยที่ดี ดังนั้น

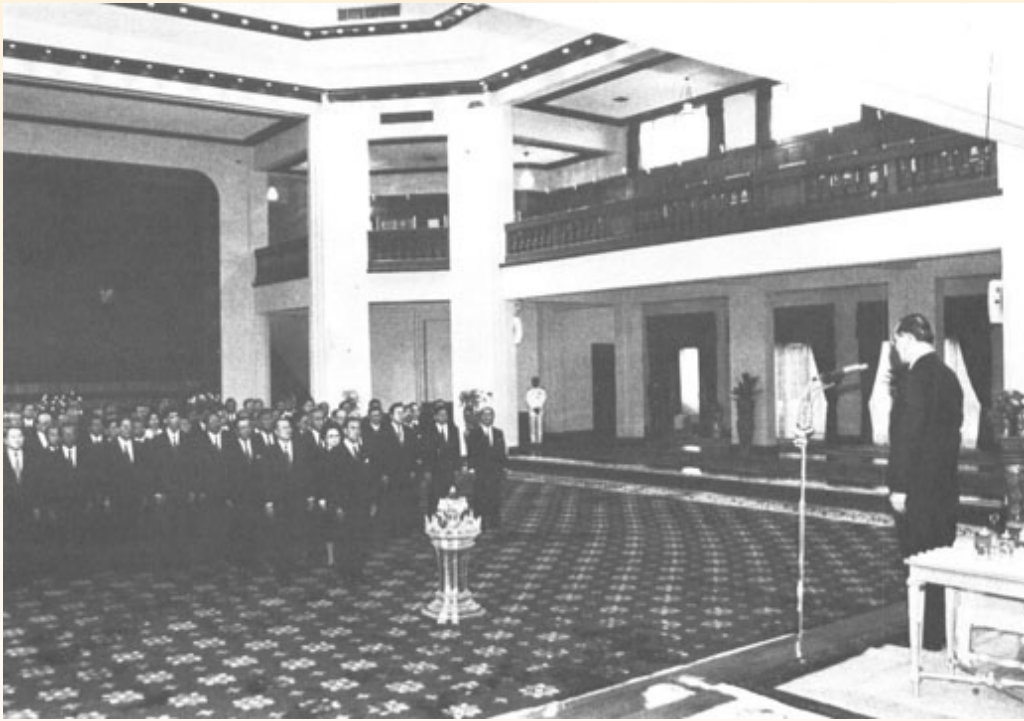
นายกรัฐมนตรีบริหาร จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาคณะหนึ่ง คือ “คณะกรรมการปฏิรูปทางการเมือง” โดยมีหน้าที่จัดทำแผนพัฒนาทางการเมืองให้สอดคล้องกับแนวนโยบายแห่งรัฐ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งวิธีการปฏิรูปการเมือง และการพิจารณาแนวทางการดำเนินการแก้ไขรัฐธรรมนูญในขณะนั้น ต่อมาจึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ มาตรา ๒๑๑ ซึ่งมีสาระสำคัญคือ ให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญเพื่อทำหน้าที่ยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ จำนวน ๙๙ คน

กระบวนการร่างรัฐธรรมนูญ โดยสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ (สสร.)

เป็นครั้งแรกที่มีการร่างรัฐธรรมนูญโดยกระบวนการรูปแบบใหม่ที่ให้ประชาชนทั่วประเทศได้เลือกผู้แทนขึ้นมาร่างรัฐธรรมนูญของเขาเอง จะเห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ ที่ผ่านมานั้นจะร่างโดยบุคคลกลุ่มหนึ่งที่เกิดจากการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองหรือรัฐประหาร แม้แต่ร่างรัฐธรรมนูญฉบับต่าง ๆ ที่ผ่านมาก็ยังไม่ใช้ตัวแทนของประชาชนอย่างแท้จริง เพราะฉะนั้นจึงเกิดมีความคิดว่ในกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญในคราวนั้นควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการร่างด้วย ซึ่งแน่นอนประชาชนทั้งประเทศเข้ามาในสภาไม่ได้ ก็ต้องเลือกจากตัวแทนเข้ามา นั่นก็คือการเลือกสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ (สสร.) ที่มาจากประชาชนทั่วประเทศเพื่อให้มาร่างรัฐธรรมนูญ

เมื่อนายกรัฐมนตรีบริหารได้ประกาศยุบสภา และจัดการเลือกตั้งขึ้นใหม่ในวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ ผลการเลือกตั้ง พรรคความหวังใหม่ได้ ส.ส. เข้ามามากที่สุด จึงเป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาล และผมได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานรัฐสภา ซึ่งได้ทำหน้าที่ประธานในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา

เพื่อเลือก สสร. จำนวน ๙๙ คน ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๕๓๙ มาตรา ๒๑๑ ทวิ ถึงมาตรา ๒๑๑ เอกลักษณ์วิสติ ที่ได้กำหนดให้มี สสร. เพื่อทำหน้าที่จัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ให้แล้วเสร็จภายใน ๒๔๐ วัน โดยที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาได้ลงคะแนนเลือก สสร. ที่ได้รับเลือกจากจังหวัดต่าง ๆ จังหวัดละ ๑๐ คน เลือกให้เหลือจังหวัดละ ๑ คน รวม ๗๖ คน และเลือก สสร. จากการเสนอชื่อของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ที่มีการให้ปริญญาสาขานิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ หรือรัฐประศาสนศาสตร์ โดยให้สถาบันแต่ละแห่งเสนอบัญชีรายชื่อบุคคลผู้มีความเชี่ยวชาญในสาขากฎหมายมหาชน สาขารัฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์ และผู้มีประสบการณ์ด้านการเมือง การบริหารราชการแผ่นดิน หรือการร่างรัฐธรรมนูญ ประเภทละไม่เกิน ๕ คน ต่อประธานรัฐสภาเพื่อนำเสนอให้รัฐสภาทำการเลือกในแต่ละสาขาให้ได้จำนวนตามที่กำหนดคือ ผู้เชี่ยวชาญสาขากฎหมายมหาชน จำนวน ๘ คน ผู้เชี่ยวชาญสาขารัฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน ๘ คน และผู้มีประสบการณ์ด้านการเมือง การบริหารราชการแผ่นดิน หรือการร่างรัฐธรรมนูญ จำนวน ๗ คน รวม สสร. ทั้งสิ้น จำนวน ๙๙ คน โดยมีนายอุทัย พิมพ์ใจชน เป็นประธาน สสร.

สสร. ได้ใช้ระยะเวลาในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับ ๒๕๕๐ รวมทั้งสิ้น ๒๓๓ วัน ซึ่งกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญได้มีการถ่ายทอดทางสถานีวิทยุกระจายเสียง บางครั้งก็ถ่ายทอดทางโทรทัศน์ รวมทั้งมีการปลูกเร้าประชาชนทั่วประเทศให้แสดงความคิดเห็นในมาตราที่สำคัญ การร่างรัฐธรรมนูญในครั้งนั้นแสดงให้เห็นถึงความสนใจของประชาชนและสื่อมวลชนเป็นอย่างมาก เนื่องจากผู้ร่างมีทั้งนักการเมืองและนักวิชาการที่มีชื่อเสียงหลากหลายเป็นที่รู้จักของประชาชน และวิธีการร่างก็มีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นโดยตลอด ดังนั้น เมื่อ สสร. ได้เสนอร่างรัฐธรรมนูญเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภา ประชาชนจึงให้ความสนใจกับการร่างรัฐธรรมนูญของ สสร. เป็นจำนวนมาก ทำให้บรรยากาศบริเวณรอบรัฐสภาเนืองแน่นไปด้วยประชาชนที่มีทั้งสนับสนุนและคัดค้าน โดยใช้สัญลักษณ์ธงสีเหลือง และธงสีเขียว เพื่อช่วยสร้างบรรยากาศให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองและแสดงความเป็นเจ้าของประเทศอย่างแท้จริง รวมทั้งยังเป็นการต่อสู้ของกลุ่มอำนาจเดิมที่ต้องการรักษาอำนาจที่มีอยู่เมื่อเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้นจากการปฏิรูปการเมืองในครั้งนั้น ที่ให้ประชาชนมีอำนาจมากขึ้น และลดอำนาจเผด็จการทหารลง รวมทั้งให้มีองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจ ไม่ว่าจะเป็นอำนาจของรัฐบาล อำนาจของรัฐสภา หรืออำนาจของนักการเมือง และมีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการการเลือกตั้งจากเดิมที่เป็นของรัฐบาลโดยกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้จัดการเลือกตั้ง เปลี่ยนเป็นองค์กรกลางที่มีคณะกรรมการการเลือกตั้งขึ้นมารับผิดชอบแทน รวมทั้งสมาชิกรัฐสภาทั้งสองสภา คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากประชาชนก็ให้พรรคการเมืองมีอำนาจมากขึ้น และสมาชิกวุฒิสภาก็ให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนแทนการแต่งตั้งแบบเดิม เพราะฉะนั้นจึงเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งฐานการเมือง ฐานอำนาจ และกระบวนการคานอำนาจการเมืองของประเทศครั้งใหญ่ การต่อสู้ในครั้งนั้นจึงเป็นการต่อสู้ทั้งที่เป็นความคิดว่าถ้ามีการเปลี่ยนแปลงเป็นแบบนี้แล้วจะดีหรือไม่ดี จึงมีทั้งต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลง และที่ไม่อยากให้เกิดการเปลี่ยนแปลง กระบวนการต่อสู้ทางด้านความคิดนี้จึงมีขึ้นในตอนท้ายที่รัฐธรรมนูญใกล้จะร่างเสร็จ เมื่อเริ่มมองเห็นว่าอะไรจะเกิดขึ้นข้างหน้าในระหว่างอำนาจต่าง ๆ

การทำงานของ สสร. ในครั้งนั้น ได้อาศัยกระบวนการของสถาบันการศึกษาในต่างจังหวัดโดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ สถาบันราชภัฏ ซึ่งมีอยู่ ๓๕ แห่ง รวมทั้งมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่ทั่วประเทศ ไม่ต่ำกว่า ๑๐ แห่ง ได้ร่วมกันรณรงค์ต่อสู้ในการที่จะให้ความรู้กับประชาชนตลอดระยะเวลา ๑ ปี ของการร่างรัฐธรรมนูญ กลุ่มคนเหล่านั้นทำด้วยความเต็มใจไม่ใช่ทำเพราะ

ได้ค่าจ้าง แต่ด้วยความรู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของการที่จะได้ฟังความคิดเห็นจากประชาชน ผมคิดว่าเป็นครั้งแรกที่สถาบันการศึกษาได้เข้ามาสัมผัสกับการให้ความรู้ประชาธิปไตยที่แท้จริงกับประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพเต็มที่

การร่างรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ นี้ มีการใช้เงินงบประมาณในการดำเนินการประมาณ ๒๐๐ ล้านบาท ซึ่งหลายคนมองว่าทำไมต้องใช้เงินมากมายถึงเพียงนี้ แต่ในความคิดของผมเห็นว่าประชาธิปไตยของประชาชนทั่วประเทศ ซึ่งจะได้สิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค และการปกครองที่ดีนั้น เงิน ๒๐๐ ล้านบาท ไม่ใช่สิ่งที่แพงมากมาย เมื่อคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพ แล้วสิ่งที่ประชาชนจะได้จากประชาธิปไตย ผมคิดว่าค่อนข้างที่จะถูกด้วยซ้ำไป แต่เนื่องจากเป็นครั้งแรกของการร่างรัฐธรรมนูญโดยกระบวนการของประชาชนโดยแท้จริง จึงมีการวิพากษ์วิจารณ์กันมาก ซึ่งการวิพากษ์วิจารณ์ส่วนหนึ่งก็มาจากคนที่ไม่อยากได้รัฐธรรมนูญที่มาจากประชาชน และไม่ยอมให้อำนาจที่แท้จริงไปอยู่ที่ประชาชน นั่นคือฝ่ายที่เรียกกันว่าชอบอำนาจเผด็จการ หรือบางส่วนของที่ไม่อยากเปลี่ยนแปลงบ้านเมืองให้ประชาธิปไตยเป็นของประชาชน ที่เราเรียกกันว่า พวกจารีตนิยม ซึ่งกลุ่มคนเหล่านี้พยายามที่จะโจมตีว่าแพงไปบ้าง ยังไม่ถึงเวลาที่จะเป็นประชาธิปไตยอย่างสมบูรณ์แบบบ้าง เหมือนที่กล่าวมาในอดีตว่าประเทศไทยยังไม่พร้อมกับระบอบประชาธิปไตยเต็มรูปแบบเหมือนอารยประเทศทั้งหลาย ซึ่งเป็นการพูดกันมาตลอด นั่นคือเป็นการพูดจากพวกอำนาจนิยมที่ไม่อยากให้ประชาชนมีอำนาจ ผมจึงเห็นว่าการได้มาซึ่งอำนาจของประชาชนที่แท้จริงนั้นไม่แพงเลยสำหรับเงิน ๒๐๐ ล้านบาท ความจริงถ้าจะต้องใช้เงินถึง ๒,๐๐๐ ล้านบาท ผมก็ถือว่าไม่ได้มากมาย

บรรยากาศก่อนการประชุมและในวันประชุมรัฐสภาเพื่อพิจารณาลงมติร่างรัฐธรรมนูญ

การที่ผมประกาศเจตนารมณ์ว่า “ถ้าร่างรัฐธรรมนูญไม่ผ่าน ผมจะลาออก!” มีสาเหตุมาจากกระแสการต่อต้านร่างรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ ที่กำลังเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภา ซึ่งก่อนการร่างรัฐธรรมนูญทุกคนก็หวังว่าเมื่อมีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ซึ่งเป็นการปฏิรูปการเมืองแล้ว รัฐธรรมนูญน่าจะผ่านสภาโดยไม่มีปัญหาและอุปสรรคใด ๆ แต่ในระยะหลังเมื่อทุกคนมองเห็นการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นจากรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ความคิดต่อสู้เพื่อไม่ให้

ร่างรัฐธรรมนูญผ่านจึงเกิดขึ้น เพราะฉะนั้น
แนวทางที่บอกว่าเมื่อร่างรัฐธรรมนูญเสร็จ
ภายใน ๑ ปี ก็จะมีการเลือกตั้ง ทั้ง ส.ส. และ
ส.ว. นั้น ก็เกิดความไม่แน่ใจแล้วว่ารัฐธรรมนูญ
จะผ่านหรือไม่ ส่วนหนึ่งบอกว่าต้องผ่านได้
เพราะว่าร่างโดยประชาชน แต่อีกส่วนหนึ่งเชื่อ
ว่าถ้าผ่านแบบนี้จะเกิดปัญหา จึงเกิดการต่อสู้
ในแนวทางว่าไม่ให้ผ่าน พรรคการเมือง และ
ส.ว. ที่มาจากการแต่งตั้งเดิมก็มีความคิดเป็น
๒ ฝ่ายว่าจะผ่านหรือไม่ผ่าน ไม่มีใครคาดเดา
ได้ โดยปกติการร่างรัฐธรรมนูญโดยกระบวนการ
ของเผด็จการอย่างไรก็ต้องผ่าน แต่คราวนี้
ร่างโดยประชาชน โดยสภาของผู้แทนราษฎร

ส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งก็เป็นสภาของการแต่งตั้ง ทำให้ไม่สามารถคาดเดาได้เลยว่าจะผ่าน
ตามปกติกฎหมายทั่วไปถ้าเป็นกฎหมายสำคัญไม่ผ่านสภาก็ต้องมีคนรับผิดชอบ ส่วนในกรณี
ร่างรัฐธรรมนูญไม่ผ่านสภา แม้ไม่ปรากฏในรัฐธรรมนูญว่าจะต้องดำเนินการอย่างไรต่อไป และ
ไม่มีธรรมเนียมปฏิบัติมาก่อน แต่ในฐานะประธานรัฐสภาผมก็ควรแสดงความรับผิดชอบ ซึ่งผม
ก็คิดเอาเองว่ารัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสำคัญของประเทศมีผลได้ผลเสียต่อพี่น้องประชาชน
ถ้าหากเกิดไม่ผ่านขึ้นมาก็เท่ากับว่า สสร. ต้องหมดไปแล้วกลับไปใช้ฉบับเดิมหรือจะทำแก้ไข
มาตรา ๒๑๑ ให้มีการเลือกตั้ง สสร. ขึ้นใหม่ ซึ่งจะเป็นแนวทางใดก็ได้ ถ้าคิดว่ารัฐธรรมนูญไม่ผ่าน
แล้วรัฐบาลจะลาออก รัฐบาลก็อาจจะบอกว่ากฎหมายฉบับนี้รัฐบาลไม่สามารถควบคุมได้ เพราะ
สสร. มาจากการเลือกตั้งของประชาชนไม่ใช่พรรคการเมืองเลือกเข้ามา การร่างรัฐธรรมนูญจึง
เป็นความเห็นของ สสร. ๙๙ คน โดยรัฐบาลให้อิสระเสรีในการร่างทุกมาตรา ฉะนั้นรัฐบาลก็บอก
ว่าไม่ต้องรับผิดชอบอะไร ทางสภาก็บอกว่าไม่ใช่กฎหมายที่ร่างโดยสภา เพราะฉะนั้นรัฐบาลจะ
ไปยุบสภาก็ไม่เป็นธรรมเพราะว่าสภาไม่ได้ไปร่างเอง สภาเพียงให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบ
เท่านั้น ถ้าจะหาคนรับผิดชอบกรณีร่างกฎหมายที่ สสร. ร่างขึ้นมาในตอนนั้นไม่ผ่านกระบวนการ
ทางรัฐสภา โดยรัฐสภาไม่ให้ความเห็นชอบ ผมในฐานะประธานรัฐสภาก็ควรแสดงความรับผิดชอบ

ด้วยการลาออกจากตำแหน่งประธานรัฐสภาซึ่งไม่เคยปรากฏมาก่อน ผมคิดว่าถ้าไม่ผ่านจริง ๆ ผมก็ต้องลาออกตามที่ได้แสดงเจตนารมณ์เอาไว้ เพราะตัวผมก็ไม่ได้มีความสำคัญอะไร เป็นเพียง ส.ส. คนหนึ่ง ที่ได้รับเลือกให้เป็นประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานรัฐสภา แต่แล้วร่างรัฐธรรมนูญนี้ก็ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา ซึ่งต้องขอขอบคุณ สสร. ที่ได้ต่อสู้อย่างเต็มที่ด้วยการรณรงค์ให้ประชาชนเข้าใจและร่วมกันผลักดันให้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับ ๒๕๕๐ ผ่านสภาให้ได้ จึงต้องบันทึกไว้เป็นประวัติศาสตร์เช่นเดียวกันว่า ในวันที่ร่างรัฐธรรมนูญเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภานั้นมีกระแสค่อนข้างจะไม่ดี พรรคการเมืองหลายพรรคซึ่งรวมกันแล้วน่าจะเป็นเสียงข้างมาก รวมทั้งสมาชิกวุฒิสภาบางส่วนซึ่งค่อนข้างมากเช่นเดียวกัน ก็มีแนวโน้มว่าจะไม่ผ่านรัฐธรรมนูญฉบับนั้น

เมื่อมีการเปิดประชุมในตอนเช้าการอภิปรายค่อนข้างจะรุนแรงไปในทางที่ตำหนิหรือไม่เห็นด้วยกับรัฐธรรมนูญในหลายมาตรา มีการวิพากษ์วิจารณ์ร่างรัฐธรรมนูญค่อนข้างมาก โดยที่ สสร. ก็พยายามจะชี้แจงแสดงความคิดเห็นแต่ก็ไม่สามารถจะอภิปรายให้ความเห็นอะไรได้มากก็เหมือนกับกรรมาธิการที่ไปเสนอร่างกฎหมายเท่านั้นเอง จนกระทั่งตอนเที่ยงเท่าที่ก็ยังไม่ค่อยจะมีการเปลี่ยนแปลง ผมได้ติดตามโดยตลอดด้วยความตื่นเต้นเพราะว่าทำหน้าที่เป็นประธานด้วยโดยมีประธานวุฒิสภามีชัย ฤชุพันธุ์ เป็นรองประธานรัฐสภา ผลัดเปลี่ยนกันทำหน้าที่ประธานการประชุม พอหลังจากบัลลังก์ผมก็ยังติดตามความเคลื่อนไหวของสมาชิกรัฐสภาว่าเป็นอย่างไร จนทราบว่าหัวหน้าพรรคการเมืองที่สำคัญเกือบทุกพรรคได้ไปนั่งรับประทานอาหารเที่ยงด้วยกันข้างนอกสภา รวมทั้งผู้นำเสียงข้างมากในวุฒิสภาก็ไปนั่งประชุมกันข้างนอกสภาเช่นเดียวกัน ส่วนบริเวณสนามหลวงจนมาถึงบริเวณหน้ารัฐสภาก็มีขบวนการประชาชนที่เรียกว่าขบวนการธงเขียว ธงเหลือง ก็เริ่มจะรุนแรงขึ้นตามลำดับ การอภิปรายในสภาก็ค่อนข้างแรงในขณะเดียวกันกลุ่มผู้นำเสียงข้างมากซึ่งไปวิเคราะห์สถานการณ์ทั้งหลายก็กลับมาเวลาประมาณบ่าย ๒ โมง โดยมีความเห็นร่วมกันว่าต้องให้ผ่านรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนที่ สสร. ร่างนี้ ผมก็โล่งอก จากนั้นการอภิปรายก็ค่อย ๆ เบาลง ในที่สุดสมาชิกรัฐสภามีความเห็นเกือบเป็นเอกฉันท์ให้ความเห็นชอบในร่างรัฐธรรมนูญ ด้วยคะแนน ๕๘๗ เสียง ไม่ให้ความเห็นชอบ ๑๖ เสียง และงดออกเสียง ๑๗ เสียง จากนั้นจึงนำความกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยเป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับ พ.ศ. ๒๕๕๐ ใช้อย่างต่อไป

การนำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าฯ เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย

ในการนำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าฯ เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยนั้น มีผู้ร่วมเดินทางไปด้วยหลายคน ซึ่งแตกต่างจากเดิมที่จะมีเพียงประธานรัฐสภา เนื่องจากผมได้ปรึกษาหลายฝ่ายแล้วเห็นว่า เป็นครั้งแรกที่มีการร่างรัฐธรรมนูญโดยประชาชนทั่วประเทศ แล้วก็ผ่านการทำประชาพิจารณ์จากประชาชน รวมทั้งรัฐสภาซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนก็ให้ความเห็นชอบด้วย เพราะฉะนั้นจึงมีผู้ร่วมในการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับนี้หลาย ๆ ฝ่ายด้วยกัน จึงสมควรที่ทุกคนจะมีส่วนร่วมในการรับรัฐธรรมนูญจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้วยกัน ผมเห็นว่าควรจะนำทุกคนเข้าเฝ้าโดยพร้อมหน้ากัน ซึ่งประกอบด้วย ประธานรัฐสภา นายกรัฐมนตรี ประธานวุฒิสภา ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งทุกคนก็ปิติยินดีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงลงพระปรมาภิไธยต่อหน้าทุก ๆ คน โดยมีผมเป็นคนที่ได้รับพระราชทานรัฐธรรมนูญฉบับนั้นมา

เหตุการณ์ในระหว่างนำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าฯ เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยนั้น ผมคิดว่าเป็นราชประเพณีโดยทั่วไปในการที่จะกระทำสิ่งสำคัญที่เป็นมงคลกับประเทศก็ต้องมีฤกษ์ยามหลวง เมื่อได้ฤกษ์ยามหลวงตามราชประเพณีที่ปฏิบัติกันมา พระบาทสมเด็จพระ

พระเจ้าอยู่หัวก็ทรงรับรัฐธรรมนูญฉบับร่างขึ้นมา ผมก็กราบบังคมทูลแล้วเปิดหน้าที่จะทรงลงพระปรมาภิไธย พระองค์ก็ไม่ได้ตรัสอะไร แต่พระพักตร์ของพระองค์ท่านดูมีความปลาบปลื้มใจ และก็ทรงรับปากกามา เมื่อดูฤกษ์ยามแล้วก็ทรงลงพระปรมาภิไธย ด้วยความปลื้มปิติยินดีของทุก ๆ คน แล้วก็พระราชทานให้ผมรับมา หลังจากนั้นพระองค์ท่านก็ตรัสสั้น ๆ ต่อหน้าผู้เข้าเฝ้าทุกฝ่าย ซึ่งพอจำได้ประมาณว่า

“ก็ถือว่าเมื่อได้รัฐธรรมนูญฉบับที่ดีที่ร่วมกันทำแล้วเป็นประโยชน์กับทุกฝ่าย ก็ขอให้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ใช้ให้เกิดประโยชน์กับประเทศชาติและประชาชนสืบต่อไป”

ความคาดหวังต่อการสร้างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่

แม้ว่ารัฐธรรมนูญฉบับ ๒๕๕๐ ได้ถูกยกเลิกไปโดยประกาศของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เมื่อปี ๒๕๕๙ แล้ว แต่แนวความคิดในการร่างรัฐธรรมนูญที่ประชาชนใช้มาเมื่อปี ๒๕๓๙ นั้น ก็ยังอยู่ในจิตใจ อยู่ในความนึกคิด อยู่ในตัวอักษรทุกมาตรา ความดีงามนั้นยังคงมีอยู่ แม้ว่าเราไม่สามารถจะเอารัฐธรรมนูญฉบับ ๒๕๕๐ กลับมาใช้ใหม่ได้ แต่เมื่อจะมีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ซึ่งได้มีการแก้ไขโดยรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙๑ เพื่อให้มี สสร. เกิดขึ้น สสร. ก็จะสามารถมาร่างใหม่โดยเอาส่วนที่ดีของรัฐธรรมนูญหลายฉบับที่ผ่านมา รวมทั้งรัฐธรรมนูญฉบับ ๒๕๕๐ ในมาตราต่าง ๆ ที่คิดว่าดีและเกิดประโยชน์มาได้ ซึ่งแน่นอนผมเคยพูดหลายครั้งแล้วว่า “ไม่มีอะไรในโลกนี้ที่มนุษย์สร้างขึ้นแล้วมันจะดีงามและสมบูรณ์ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ โดยไม่มีข้อบกพร่องเลย” รัฐธรรมนูญฉบับ ๒๕๕๐ ก็เช่นเดียวกัน ส่วนใหญ่และส่วนมากหรือเกือบทั้งหมดก็ถือว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ดีที่สุด แต่ว่าข้อบกพร่องบางประการอาจจะเกิดโดยเนื้อหา หรืออาจจะเกิดเพราะกาลเวลา หรืออาจจะเกิดเพราะผู้ปฏิบัติที่นำไปใช้แล้วมีข้อบกพร่อง ซึ่งผมคิดว่ารัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่เรากำลังจะร่างโดย สสร. นี้ คงจะนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องและให้ดีขึ้นมากกว่าเดิม

ผมคาดหวังว่า สสร. ที่ประชาชนจะเลือกเข้ามา จำนวน ๙๙ คน คงจะได้นำรัฐธรรมนูญในอดีตที่เราเคยใช้มา รวมทั้งรัฐธรรมนูญของต่างประเทศที่จะต้องมีการศึกษาและนำมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำมาเป็นรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับประเทศของเราให้มากที่สุด ผมเชื่อว่า สสร. ซึ่งมาจากประชาชนและนักวิชาการที่เป็นอิสระคงจะช่วยกันทำ

รัฐธรรมนูญให้ออกมาดีที่สุด แต่อย่างไรก็ตาม รัฐธรรมนูญไม่ใช่สิ่งเดียวที่จะทำให้ประเทศของเราดีขึ้นหรือเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แบบ ประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แบบนั้นต้องประกอบด้วยหลาย ๆ ส่วน นอกจากรัฐธรรมนูญที่เป็นประชาธิปไตยแล้ว ผมคิดว่าเนื้อหาที่จะร่างขึ้นมาจะต้องเป็นเนื้อหาที่เป็นประชาธิปไตยที่มาจากประชาชนอย่างสมบูรณ์แบบ และเมื่อได้รัฐธรรมนูญฉบับประชาชนที่สมบูรณ์แบบแล้ว การบริหารประเทศให้เป็นประชาธิปไตยนั้นต้องมีส่วนอื่นประกอบด้วย เช่น จิตสำนึกแห่งประชาธิปไตยของประชาชน จิตสำนึกของผู้บริหารประเทศที่เป็นประชาธิปไตย จิตสำนึกขององค์กรที่ใช้รัฐธรรมนูญซึ่งรวมทั้งศาล และองค์กรกลางทั้งหลาย สมาชิกวุฒิสภาซึ่งมาจากการเลือกตั้ง กลุ่มคนเหล่านี้ต้องมีจิตสำนึกที่เป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ซึ่งจิตสำนึกนี้ต้องใช้เวลาในการสร้างโดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องให้การศึกษาว่าอำนาจอธิปไตยจริง ๆ แล้วมาจากประชาชน และประชาชนก็ต้องมีจิตใจที่เป็นประชาธิปไตยด้วย ไม่เช่นนั้นประชาธิปไตยก็จะดีเฉพาะรัฐธรรมนูญแต่จิตใจของประชาชนยังไม่สอดคล้องกับกระบวนการประชาธิปไตย ในที่สุดประชาธิปไตยก็ยังคงเป็นของคนส่วนน้อยที่ไปใช้อำนาจแล้วประชาชนก็จะเป็นเหยื่อของผู้มีอำนาจโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่จะไปใช้อำนาจหรือไปใช้ปัจจัยที่เรียกว่า เงินทอง เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจ ผมอยากให้ประชาธิปไตยเป็นของประชาชนที่เป็นรากหญ้าจริง ๆ ไม่ใช่โดยอำนาจนิยม ปากกระบอกปืน หรือเงินทอง ซึ่งก็หวังว่าสิ่งเหล่านี้ต้องเป็นกระบวนการของการที่จะไปร่างรัฐธรรมนูญ ที่จะไปแก้ไขป้องกันและหาทางออกร่วมกัน ผมคิดว่าไม่เกินความสามารถของคนเหล่านี้ที่จะไปทำขึ้น แต่กระบวนการขั้นตอนต่อไปคือ เราต้องร่วมมือกันทุก ๆ ฝ่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชน เรื่องที่ผมคิดว่าสำคัญก็คือเรื่องของการศึกษา รากฐานของการศึกษาในทุกระดับต้องเต็มไปด้วยเนื้อหาที่จะสร้างประชาธิปไตยขึ้นมา เพราะฉะนั้นการลงทุนที่จะสร้างประชาธิปไตยโดยให้การศึกษาแก่ประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับโรงเรียน จนกระทั่งถึงระดับมหาวิทยาลัย และประชาชนที่อยู่นอกโรงเรียนต่าง ๆ เหล่านี้ กระบวนการศึกษาต้องสอดคล้องกับการบริหารประเทศที่เป็นประชาธิปไตยทั้งหมด ต้องมีการลงทุนไม่ใช่ลงทุนแต่เฉพาะร่างรัฐธรรมนูญ แต่ต้องลงทุนให้การศึกษา สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนด้วย ซึ่งเราต้องลงทุนและขยายออกไปอย่างกว้างขวางและลงลึกถึงรากฐาน เครือข่ายของเราจะต้องไปทั่วประเทศ เมื่อนั้นประชาธิปไตยก็จะมั่นคงแข็งแรง ผมก็หวังว่ารัฐธรรมนูญฉบับที่จะประกาศใช้ต่อไปซึ่งจะเรียกว่าฉบับปี ๒๕๕๕ หรือ ๕๖ ก็แล้วแต่ น่าจะเป็นรัฐธรรมนูญฉบับสุดท้ายที่ไม่ควรจะต้องมีการเปลี่ยนอีก แต่ถ้าจำเป็นต้องเปลี่ยนจริง ๆ ก็เปลี่ยนได้แต่ไม่ใช่ด้วยการปฏิวัติ รัฐประหาร และฉีกรัฐธรรมนูญฉบับนี้ทิ้งไปและสร้างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ขึ้นมาแทน

การร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ถือเป็นประวัติศาสตร์อีกครั้งหนึ่งของการปฏิรูปประชาธิปไตยของประเทศไทย จึงควรที่จะได้รับความร่วมมือและให้ความสำคัญจากประชาชนทั่วประเทศ แต่อย่างไรก็ตาม สิ่งที่เราห่วงใยในขณะนี้ก็คือ ความแตกแยกภายในประเทศ การช่วงชิงอำนาจซึ่งกันและกัน ทำให้การพัฒนาประชาธิปไตยเดินหน้าได้ไม่เต็มที่ เพราะฉะนั้น สิ่งที่ผมอยากจะให้เกิดขึ้นพร้อม ๆ กันก็คือ เมื่อสร้างรัฐธรรมนูญที่เป็นประชาธิปไตยแล้ว เราต้องสร้างความสมัครสมานสามัคคีของประเทศเช่นเดียวกัน เพราะถ้าหากเราได้ประชาธิปไตยมาแล้ว เรามีความแตกแยก หรือเปลี่ยนแปลงประชาธิปไตยแต่ต้องมีสงครามกลางเมืองเกิดขึ้น มีการปะทะกันในเรื่องความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ประชาธิปไตยก็ไม่มีประโยชน์ ขณะนี้โลกของเรามีวิกฤตต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย ทั้งวิกฤตเศรษฐกิจก็กำลังเปลี่ยนแปลงในยุโรป วิกฤตในอเมริกา ก็กำลังจะเปลี่ยนแปลงอเมริกา ไม่ได้เปลี่ยนแปลงเฉพาะเรื่องเศรษฐกิจแต่มีการเปลี่ยนแปลง เรื่องการบริหารการปกครองประเทศด้วย โดยเฉพาะประเทศในแถบตะวันออกกลาง ประเทศที่ร่ำรวย ประเทศที่มีน้ำมัน มีพลังงานปริมาณมาก ก็มีการเปลี่ยนแปลงซึ่งเกิดจากประชาชนที่เรียกว่า อาหรับสปริง อำนาจกำลังจะเปลี่ยนแปลง เศรษฐกิจกำลังเปลี่ยนไป แล้วก็กระทบถึงเอเชีย กระทบถึงประเทศไทย ถ้าหากประเทศไทยไม่คิดว่าการเปลี่ยนแปลงจะกระทบถึงเราและเราไม่ยอมเปลี่ยนแปลงตัวเราเอง เรายังมีการแตกแยกอยู่อีก ผมคิดว่าประเทศไทยจะเกิดวิกฤตค่อนข้างที่จะยาวนานออกไป ในขณะที่โลกกำลังเปลี่ยนแปลง อาเซียนกำลังจะเปลี่ยนแปลง ประเทศต่าง ๆ ก็กำลังเปลี่ยน เราจะก้าวทันอาเซียน เราจะก้าวทันโลก ก็ต่อเมื่อเราเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง และไม่มี ความแตกแยกเกิดขึ้น ความแตกแยกเหล่านี้จะหมดไปได้ โดยที่เราต้องรู้จักการให้อภัยกัน ไม่ยึดมั่น ไม่ยึดความทูลี

ผมจำคำกล่าวของมหาบุรุษของโลกคนหนึ่ง นั่นคือ มหาตมะ คานธี ที่ได้พูดไว้ว่า “การให้อภัยเป็นอาภรณ์ของบุรุษของโลก” ใครที่ให้อภัยคนนั้น คือมหาบุรุษ ไม่ใช่คนที่ได้รับการให้อภัยเป็นมหาบุรุษ คนที่ให้อภัย คือบุคคลสำคัญ เราจะเกิดความรู้สึกว่าการให้อภัยนั้น เป็นเครื่องประดับที่สำคัญของโลก ของสังคม ของอะไรก็แล้วแต่ ถ้าเราให้อภัยโดยไม่หวังอะไร แน่แน่นอนมันจะเกิดความสามัคคีขึ้นมา และเมื่อเกิดความสามัคคีขึ้นแล้ว ความปรองดอง ความ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการที่จะสร้างสรรค์ประเทศก็จะเกิดขึ้นตามมา

ผมหวังว่าร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่เราากำลังจะร่างใหม่ โดย สสร. ชุดใหม่ ในปี ๒๕๕๕ จะผ่านความเห็นชอบของรัฐสภา และประชามติของประชาชน เพื่อพัฒนาประชาธิปไตยอย่างสถาพรสืบไป

สามสิบสี่ปี ในสถาบันนิติบัญญัติ

โดย ศาสตราจารย์มารุต บุณนาค

คำชี้แจง

ผู้เขียนได้รับหนังสือลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ จากคุณอรทัย แสนบุตร วิทยากรชำนาญการพิเศษ แห่งสำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ขอร้องแถมบังคับให้ผู้เขียนเขียนบทความพิเศษประมาณ ๒๐ หน้า เรื่อง “๘๐ ปี รัฐสภาไทย” พัฒนาการทางประชาธิปไตยกับบทบาทขององค์กรนิติบัญญัติที่มีต่อการเมืองไทย เพื่อเปรียบเทียบการเมืองไทยในอดีตและปัจจุบันที่มีเงื่อนไขค่อนข้างมาก ผู้เขียนเห็นว่าเป็นการเกินความสามารถของผู้เขียนที่จะเขียนได้ครบถ้วนเช่นนั้น เพราะจะต้องใช้เวลาค้นคว้าพอสมควร ดังนั้นผู้เขียนจึงขอเปลี่ยนเป็นการเขียนเรื่อง “สามสิบสี่ปีในสถาบันนิติบัญญัติ” ที่เกิดจากประสบการณ์ของผู้เขียน ที่เป็นนักการเมืองตั้งแต่ระบบการแต่งตั้งและการเลือกตั้งตั้งแต่ปี ๒๕๑๕ จนถึงปี ๒๕๔๙ ซึ่งเป็นปีที่ผู้เขียนเกษียณทางการเมืองอย่างเด็ดขาดแล้ว เพื่อเปรียบเทียบแสดงความคิดเห็นในความแตกต่างกันจากประสบการณ์ที่ผ่านมาซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์ได้พอสมควรตามความทรงจำที่มีในอดีต

ผู้เขียนได้ดำรงตำแหน่งนายกสมาคมทนายความแห่งประเทศไทยในช่วงปี ๒๕๐๙ ถึง ๒๕๒๐ เป็นนักกฎหมายผู้หนึ่งที่กล้าแสดงความคิดเห็นในแง่กฎหมายและวิจารณ์การกระทำที่ไม่ถูกต้องด้วยหลักนิติธรรมของรัฐบาลอยู่เนือง ๆ ผู้เขียนจำได้ว่าท่านจอมพล ถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรี ได้ทำการปฏิวัติตนเองเป็นหัวหน้าคณะปฏิวัติทำการยึดอำนาจการปกครองแผ่นดิน เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ โดยแสดงความประสงค์ที่จะแก้ไขสถานการณ์ของบ้านเมือง ให้เป็นปกติสุขเพื่อเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ คณะปฏิวัติชุดนี้ได้ปกครองโดยระบอบเผด็จการเป็นเวลาถึง ๑ ปี อำนาจต่าง ๆ อยู่ในดุลยพินิจของคณะปฏิวัติ ที่เป็นที่น่าสนใจของประชาชนมีหลายเรื่อง เรื่องหนึ่งที่นักการเมืองทั้งหลายไม่อาจลืมได้ ก็คือกรณีที่คุณอุทัย พิมพ์ใจชน ส.ส. หมู่แห่งจังหวัดชลบุรีของพรรคประชาธิปัตย์ คุณบุญเกิด หิรัญคำ ส.ส. ของพรรคเดียวกันในภาคอีสาน และคุณอนันต์ ภักดีประไพ ส.ส. จังหวัดพิษณุโลกในพรรคประชาธิปัตย์เช่นกัน ได้ร่วมกันฟ้องท่านจอมพล ถนอม และคณะปฏิวัติ ฐานเป็นกบฏต่อศาลอาญา ศาลอาญาได้พิพากษายกฟ้องด้วยเหตุที่คุณอุทัย พิมพ์ใจชน และคณะ มิใช่ผู้เสียหาย เพราะผู้เสียหายคือแผ่นดินไม่ใช่ตัวบุคคล เมื่อศาลอาญายกฟ้องแล้ว ในวันรุ่งขึ้นท่านจอมพล ถนอม กิตติขจร ในฐานะหัวหน้าคณะปฏิวัติได้มีคำสั่งให้จำคุกคุณอุทัย และเพื่อนอีกสองคนดังกล่าวเป็นเวลาหลายสิบปี ผู้เขียนและนักกฎหมายบางท่านได้วิจารณ์แสดงความไม่เห็นด้วยเพราะขัดต่อหลักนิติธรรม

ต่อมาได้มีประกาศพระบรมราชโองการให้ใช้ธรรมนูญการปกครองชั่วคราว ราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๑๕ เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๑๕ ซึ่งบทบัญญัติทั้งหมดมี ๒๓ มาตรา โดยสรุปเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ให้ทรงดำรงตำแหน่งอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้ จะกล่าวหาหรือฟ้องร้องในทางใดมิได้ ให้มีสภานิติบัญญัติแห่งชาติประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๒๙๙ คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากผู้มีสัญชาติไทยโดยกำเนิด และมีอายุไม่ต่ำกว่า ๓๕ ปีบริบูรณ์ ที่สำคัญที่สุดได้มีบทบัญญัติให้อำนาจพิเศษ

แก่นายกรัฐมนตรีที่จะใช้อำนาจทางฝ่ายบริหาร นิติบัญญัติ และตุลาการ ได้ตามแต่จะเห็นควร โดยข้อความในมาตรา ๑๗ ได้ระบุว่า “ระหว่างที่ใช้ธรรมนูญการปกครองนี้ ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีเห็นสมควรเพื่อประโยชน์ในการป้องกัน ระวัง หรือปราบปรามการกระทำอันเป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงของราชอาณาจักร ราชบัลลังก์ เศรษฐกิจของประเทศ หรือราชการแผ่นดิน หรือการกระทำอันเป็นการก่อกวนหรือคุกคามความสงบเรียบร้อย ผิดศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือการกระทำอันเป็นการทำลายทรัพยากรของประเทศ หรือเพื่อการบ้านทอนสุขภาพอนามัยของประชาชน ทั้งนี้ไม่ว่าการกระทำจะเกิดขึ้นก่อนหรือหลังวันประกาศธรรมนูญการปกครองนี้ และไม่ว่าจะเกิดขึ้นภายในหรือภายนอกราชอาณาจักร ให้นายกรัฐมนตรีโดยมติของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งการหรือกระทำการใด ๆ ได้ และให้ถือว่าคำสั่งหรือการกระทำเช่นว่านั้นรวมถึงการปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งหรือการกระทำหรือการกำหนดที่ชอบด้วยกฎหมาย

เมื่อนายกรัฐมนตรีได้สั่งการหรือกระทำการใดไปตามความในวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีแจ้งให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติทราบ”

ส่วนบทบัญญัติอื่น ๆ ก็มีบทบัญญัติให้ผู้พิพากษาและศาลมีอิสระในการพิจารณาคดีให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายและถ้ามีปัญหาเกิดขึ้นก็ให้ถือประเพณีการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นหลัก

เมื่อมีการประกาศแต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติจำนวน ๒๙๙ คน ปรากฏว่าได้มีชื่อพลเรือนที่เป็นอิสระจริง ๆ ประมาณ ๔ - ๕ คน เช่น ท่านอาจารย์ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช คุณเพทาย อมาตยกุล และผู้เขียน เป็นต้น ๙๐ เปอร์เซนต์ เป็นข้าราชการทหาร ตำรวจ และข้าราชการประจำระดับปลัดกระทรวงและอธิบดี ผู้เขียนเข้าใจว่าที่ได้มีชื่อผู้เขียนเป็นฝ่ายพลเรือนคนหนึ่งในสภานิติบัญญัติแห่งชาติชุดนี้ ท่านจอมพล ถนอม นายกรัฐมนตรีคงต้องการให้ผู้เขียนเข้ามาแสดงความคิดเห็นที่ไม่ตรงกับฝ่ายรัฐบาลบ้างเพื่อไม่ให้บทบาทของสภานำเกลียดจนเกินสมควร และผู้เขียนได้ทราบภายหลังจากท่านพลตรี ศิริ สิริโยธิน (ถึงแก่อสัญกรรมไปแล้ว) ในฐานะประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติขณะนั้นว่า สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีสิทธิเข้าไปเป็นผู้สังเกตการณ์ในการประชุมสหภาพรัฐสภาระหว่างประเทศ (IPU) โดยเหตุผลที่ว่ามิบุคคลที่ไม่เห็นด้วยกับรัฐบาล เช่น ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช และผู้เขียน เป็นต้น รัฐสภาจึงให้เข้าเป็นผู้สังเกตการณ์ เพราะตามปกติสภาที่เกิดจากการปฏิวัติสมาชิกสภาฯ จะไม่มีสิทธิเข้าประชุมแต่ประการใด

เมื่อผู้เขียนได้รับแต่งตั้งให้เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติแล้ว ผู้เขียนได้ทำหน้าที่อย่างดีที่สุด ผู้เขียนจำได้ว่าผู้เขียนเป็นคนรุ่นหนุ่มที่ลุกขึ้นมาอภิปรายเกือบทุกนัดในการประชุมสภาและทุกญัตติที่เสนอเข้าสภา หากไม่ได้อภิปรายก็จะมีนายทหารชั้นผู้ใหญ่ถามว่า “วันนี้สภาเหาะไปไหนทำอะไรทำไมน้องไม่อภิปราย” ผู้เขียนก็ตอบว่า “วันนี้ไม่มีอารมณ์ครับ” เมื่อรัฐบาลเสนอญัตติเข้ามา ผู้ที่ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมไม่ว่าจะเป็นท่านประธานหรือรองประธานซึ่งทำหน้าที่แทนประธาน จะหันมาถามว่ามีสมาชิกผู้ใดจะอภิปรายหรือไม่ และสายตาของท่านผู้เป็นประธานจะจับมาที่สมาชิกสภาที่เป็นฝ่ายพลเรือน เช่น ท่านอาจารย์ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ และตัวผู้เขียน เป็นต้น แต่ท่าน ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช นั้นท่านเป็นผู้ใหญ่ท่านจะอภิปรายเฉพาะในเรื่องสำคัญจริง ๆ ผู้เขียนจึงเป็นผู้อภิปรายมากที่สุดและถูกกล่าวขวัญว่าเป็นดาวสภาในขณะนั้น

ส่วนการประชุมในยุคนั้นค่อนข้างเป็นไปอย่างรวบรัดเพราะผู้ที่เป็นประธานที่ประชุมซึ่งส่วนใหญ่คือ ท่านพลตรี ศิริ สิริโยธิน ถึงแม้ท่านจะเป็นนักการเมืองในอดีต แต่ท่านมักจะสรุปการประชุมอย่างรวดเร็ว เช่น มีปัญหาในญัตติที่สำคัญที่ยังอภิปรายกันไม่เสร็จสิ้น ท่านก็จะสรุปว่าบัดนี้เป็นการสมควรที่จะปิดการอภิปรายแล้วจึงขอถามมติว่าสมควรจะปิดการอภิปรายได้หรือไม่ได้ ปรากฏว่าสมาชิกสภาซึ่งเป็นทหาร ตำรวจ และข้าราชการพลเรือนส่วนใหญ่ยกมือขอให้ปิดอภิปรายอย่างท่วมท้น

ผู้เขียนจำได้ว่ามีเรื่องหนึ่งที่ผู้เขียนพูดแล้วกระเทือนถึงท่านหัวหน้ารัฐบาลก็คือ มีพันตำรวจเอกผู้หนึ่งถูกจับข้อหาค้ายาเสพติด ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจคุมตัวไปสอบสวนและถูกคุมขังไว้ระหว่างการสอบสวน ๗ วัน เมื่อฝากขังศาลไว้อีก ๗ ครั้ง ๆ ละ ๑๒ วัน รวม ๙๐ วัน (ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเดิม) เมื่อเรื่องถึงพนักงานอัยการ พนักงานอัยการสั่งไม่ฟ้องเพราะหลักฐานอ่อน ปรากฏว่าท่านจอมพล ถนอม กิตติขจร อาศัยมาตรา ๑๗ ของธรรมนูญการปกครองชั่วคราว ปี ๒๕๑๕ จำคุกผู้ต้องหาเรื่องนี้เป็นเวลา ๒๐ ปี เมื่อหนังสือพิมพ์มาถามผู้เขียนในฐานะนักกฎหมายเกี่ยวกับคดีนี้ ผู้เขียนก็ตอบไปว่าตามรูปเรื่องแล้วบุคคลผู้นี้ถูกจับในชั้นสอบสวนถูกขังอยู่ฝากขังศาล ๙๐ วัน คดีถึงอัยการ อัยการตรวจแล้วหลักฐานไม่พอฟ้องจึงสั่งไม่ฟ้องคดีแต่แล้วนายกรัฐมนตรีกลับใช้อำนาจพิเศษมาลงโทษจึงถือว่าเป็นการก้าวล่วงในกระบวนการยุติธรรม เพราะถ้านายกรัฐมนตรีจะใช้อำนาจนี้ต้องให้ตั้งแตแรกแต่เมื่อคดีนี้เข้าไปอยู่ในกระบวนการยุติธรรมแล้วผลการพิจารณาว่าไม่ฟ้องก็ถือว่าถึงที่สุดแล้ว

ที่เรื่องยุ่งขึ้นเพราะหนังสือพิมพ์ลงข่าวกันครึกโครมมีผู้ใหญ่ในรัฐบาลท่านหนึ่งเรียกผู้เขียนไปคุยว่า “น้องมีอะไรก็พูดกันได้นะรัฐบาลพร้อมจะรับฟัง” ผู้เขียนก็เรียนท่านว่า “แล้วผู้เขียนจะไปรายงานท่านยังที่ไหนเพราะผู้เขียนเป็นพลเรือนไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับฝ่ายบริหาร” ท่านก็หัวเราะ

ระยะเวลาที่ผู้เขียนทำงานในสภานิติบัญญัติแห่งชาตินั้น โอกาสที่ผู้เขียนจะเสนอกฎหมายค่อนข้างยาก เพราะไม่มีผู้ได้รับรองให้ด้วยเป็นรัฐบาลยุคทหาร แม้ผู้เขียนจะพยายามเลือกที่จะแปรญัตติกฎหมายเพื่อประโยชน์ของความเป็นอยู่ของประชาชน แต่ก็แพ้ทุกครั้ง มีหลายกระทู้ที่ผู้เขียนถามเกี่ยวกับข้าวยากหมากแพงแต่ไม่สำคัญเท่ากับกระทู้ที่ผู้เขียนถามท่านจอมพล ถนอม ในกรณีใช้คำสั่งหัวหน้าคณะปฏิวัติในปี ๒๕๑๕ สั่งจำคุกอดีต ส.ส. ๓ คน คือ คุณอุทัย พิมพ์ใจชน และคณะ โดยผู้เขียนเห็นว่าเป็นความผิดทางการเมืองและทั้งสามก็ถูกจำคุกมานานพอสมควรแล้ว ท่านนายกรัฐมนตรีมีความคิดจะปล่อยพวกเขาหรือไม่เพราะพวกเขาไม่ใช่อาชญากร ท่านจอมพล ถนอม ตอบว่า ความผิดดังกล่าวไม่ใช่ความผิดการเมืองเป็นความผิดข้อหากบฏยังไม่เหมาะสมที่จะปล่อยในขณะนี้จะปล่อยเมื่อไรจะเรียนให้ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติทราบ ซึ่งผู้เขียนไม่สามารถจะถามต่อไปได้เพราะธรรมเนียมการปกครองฉบับดังกล่าวให้ถามได้เพียงครั้งเดียว

ในส่วนของผู้เขียนขณะนั้นผู้เขียนคิดว่าในเมื่อผู้เขียนพอมีสิทธิที่จะเสนอร่างกฎหมายได้จึงเสนอให้มีการร่างพระราชบัญญัติยกเลิกคำสั่งจำคุกคุณอุทัยและคณะ ซึ่งผู้เขียนได้พยายามหาคนลงชื่อรับรอง ผู้เขียนได้ไปหาสมาชิกอาวุโสหลายท่านที่เป็นครูบาอาจารย์ ส่วนใหญ่ท่านก็บอกว่าท่านจะลงชื่อให้ แต่ให้ผู้เขียนไปให้คนอื่นลงชื่อก่อนแล้วผู้เขียนจะไปหาใครที่ไหนลงชื่อได้ถึง ๒๐ คน เพื่อเสนอกฎหมายนี้ ในที่สุดก็ไม่สำเร็จ

จนต่อมามีกลุ่มผู้นำนักศึกษาประชาชนผู้รักความเป็นประชาธิปไตยได้เรียกร้องให้มีรัฐธรรมนูญโดยสมบูรณ์และรัฐบาลได้สั่งจับกุมผู้เรียกร้องดังกล่าวฐานกบฏ จนกระทั่งมีการเคลื่อนไหวทางขบวนการขับไล่รัฐบาลเมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ มีผู้บาดเจ็บล้มตายจำนวนมาก ท่านจอมพล ถนอม และคณะ ต้องเดินทางลี้ภัยไปต่างประเทศจึงทำให้สถานการณ์เลวร้ายดีขึ้น

เหตุการณ์ตั้งแต่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ จนถึงต้นมกราคม ๒๕๑๗

หลังจากเหตุการณ์ความวุ่นวายเมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ สงบลง ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ท่านศาสตราจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ซึ่งท่านดำรงตำแหน่งถึงต้นปี ๒๕๑๗ จึงได้มีการยุบสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ขณะนั้นสภานิติบัญญัติแห่งชาติชุดที่ท่านจอมพล ถนอม แด่งตั้งยังอยู่ ผู้เขียนได้พิจารณาถึงความเหมาะสมและสภาพต่าง ๆ แล้ว จึงเสนอความคิดต่อที่ประชุมสภานอกรอบชักชวนให้สมาชิกสภาชุดดังกล่าวลาออกทุกคนด้วยเหตุผลที่ว่าพวกเราได้รับการแต่งตั้งโดยการเสนอของรัฐบาลชุดท่านจอมพล ถนอม กิตติขจร ในเมื่อท่านพ้นไปแล้ว พวกเราควรลาออกดีกว่าเพื่อจะได้เปิดทางให้ท่านนายกสัญญาแต่งตั้งสมาชิกเข้ามาใหม่เพื่อความสะดวกในการทำงานให้เป็นไปด้วยความราบรื่น

ปรากฏว่ามีหลายคนไม่พอใจมากกล่าวประณามผู้เขียนอย่างรุนแรง ซึ่งมีอยู่คนหนึ่งตอนหลังได้ดิบได้ดีทางการเมืองอยู่พักหนึ่ง เขาโกรธผู้เขียนมากพูดว่าใครอยากจะออกหรือไม่ออกก็แล้วแต่สมัครใจ คุณมารุตจะออกก็ออกไปจะชี้แจงก็ไม่ทันผู้เขียนในฐานะผู้ชักชวนก็ได้รับยื่นใบลาออกจากสมาชิกสภาต่อท่านเลขาธิการสภาฯ

ในวันรุ่งขึ้นได้มีคณะนายทหารจำนวนมากลงชื่อลาออกและสมาชิกคนอื่นลาออกตามอีกหลายท่าน แต่เนื่องจากในธรรมนูญการปกครองฯ ทั้ง ๒๓ มาตรา ที่ใช้อยู่ขณะนั้นไม่มีบทบัญญัติเรื่องยุบสภา ท่านศาสตราจารย์สัญญาในฐานะนายกรัฐมนตรีจะใช้สิทธิพลเกล้าฯ ถวายคำแนะนำแต่งตั้งบุคคลที่เหมาะสมเข้ามาดำรงตำแหน่งแทนก็ได้ แต่ท่านมีวิญญูณของ

ความเป็นประชาธิปไตยที่ท่านจึงไม่ได้กระทำเช่นนั้น ท่านได้ใช้ประเพณีการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยเสนอให้มีการประกาศพระบรมราชโองการยุบสภานิติบัญญัติแห่งชาติชุดนี้ลง และจัดตั้งสมัชชาแห่งชาติขึ้นมีสมาชิกถึง ๒,๐๐๐ กว่าคน มาจากฝ่ายต่าง ๆ ในทุกกลุ่มอาชีพ แล้วลงคะแนนเลือกตั้งกันเองให้เหลือ ๒๙๙ คน ณ ที่สนามราชตฤณมัย (สนามม้าวังเล้ง) เพื่อเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติชุดใหม่ ต้องนับคะแนนกันทั้งคืน ผลปรากฏว่า ท่านอาจารย์ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้คะแนนมาเป็นอันดับ ๑ พลโท สวัสดิ์ มักรารุณ นายทหารชั้นผู้ใหญ่ได้มาเป็นอันดับ ๒ อาจารย์ป๋วย อึ๊งภากรณ์ อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้มาเป็นอันดับ ๓ ผู้เขียนได้มาเป็นอันดับที่ ๑๑ มีนักการเมืองชื่อดังหลายคนอยู่ท้ายห่างจากผู้เขียนมากนับเป็นเรื่องที่น่าประหลาดใจและถือได้ว่าเป็นการเริ่มต้นของระบอบประชาธิปไตยอีกครั้งหนึ่ง

จากนั้นมีการเลือกประธานสภาฯ กวีพากษ์วิจารณ์กันว่าใครจะเหมาะสม เพราะแต่ละคนมีข้อดีข้อเสียแตกต่างกันไป ในที่สุดท่านอาจารย์ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ก็ได้รับเลือกเป็นประธานสภา ซึ่งบรรยากาศที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติสมัยนั้นเป็นที่สนุกสนานมาก เพราะท่านเป็นคนมีอารมณ์ขันอยู่แล้วและสมาชิกหลายๆ คน มีบุคลิกที่สนุกสนานเช่นกันแตกต่างจากสมัยที่ท่านจอมพลถนอมเป็นนายกรัฐมนตรี และ พลตรี ศิริ สิริโยธิน เป็นประธานสภา เพราะมีการอภิปรายกันน้อยและมักตัดบทให้มีการปิดอภิปรายบ่อยครั้ง สภาชุดใหม่นี้ได้อภิปรายกันหนักหน่วงและยาวนานตั้งแต่เช้าถึงกลางคืนเป็นประจำ

ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช

ท่านศาสตราจารย์สัญญาได้แต่งตั้งนักกฎหมายและนักรัฐศาสตร์ขึ้นจำนวนหนึ่งเพื่อเป็นคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญและได้นำเสนอสู่สภานิติบัญญัติแห่งชาติในกลางปี ๒๕๑๗ ในวาระแรกขึ้นรับหลักการมีการเลือกคณะกรรมการการวิสามัญขึ้นชุดหนึ่งจำนวน ๓๐ กว่าคน ปรากฏว่าศาสตราจารย์ไพโรจน์ ชัยนาม ผู้เชี่ยวชาญกฎหมายรัฐธรรมนูญได้รับเลือกมาเป็นอันดับ ๑ โดยผู้เขียนได้รับเลือกมาเป็นอันดับ ๒ ต่อมาคณะกรรมการได้ประชุมกันเพื่อเลือกตั้งประธานกรรมการ ทางที่ประชุมได้แต่งตั้งศาสตราจารย์ไพโรจน์ ชัยนาม เป็นประธานคณะ

กรรมการ การ คณะกรรมการได้ประชุมพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวในชั้นแปรญัตติ ปรากฏว่าคณะกรรมการได้พิจารณาเสร็จสิ้นในปลายปี ๒๕๑๗ นำสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในวาระสองและสาม สามารถประกาศใช้เป็นกฎหมายได้เมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๑๗ จึงถือได้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่เป็นประชาธิปไตยมากฉบับหนึ่งและเป็นต้นแบบฉบับหนึ่งในการร่างรัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๐ ที่เพิกเลิกไปใช้ในปี ๒๕๔๙ เนื่องจากการปฏิบัติรัฐประหาร

ในสมัยท่านศาสตราจารย์สัญญาเป็นนายกรัฐมนตรีนั้น มีพระราชบัญญัติที่ออกมาในสมัยของท่านหลายฉบับรวมทั้งการแปรญัตติเรื่องสำคัญในปี ๒๕๑๖ - ๒๕๑๗ ซึ่งผู้เขียนเป็นคนแรกที่เสนอกฎหมายให้ปล่อยคุณอุทัย พิมพ์ใจชน พร้อมคณะ โดยมีกฎหมายของท่าน พันเอก สมคิด ศรีสังคม และอีกหลายท่านเสนอตามมาเป็นกฎหมายพวง และรวมพิจารณาจนคุณอุทัยและคณะได้รับการปล่อยตัวในรัฐบาลสมัยนี้

ในยุคนี้มีชาวไร่ชาวนาหลายรายมาร้องทุกข์ว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมจากนายทุน เพราะนายทุนให้ลงชื่อในสัญญากู้เงินและกรอกตัวเลขเองจาก ๑,๐๐๐ บาท เป็น ๑๐,๐๐๐ บาท เป็น ๑๐๐,๐๐๐ บาท จนไม่มีปัญญาจะใช้ได้แล้วไปฟ้องยึดที่ดิน

ช่วงนั้นผู้เขียนได้รับแต่งตั้งให้เป็นหนึ่งในคณะที่ปรึกษาคณะนายกรัฐมนตรีได้เสนอความเห็นว่าการแก้ไขกฎหมายจากหนักให้เป็นเบาได้นั้นควรจัดทนายความจำนวน ๖๐ คน ไปรับเรื่องราวร้องทุกข์ที่สำนักงานนายกรัฐมนตรีเพื่อที่ให้เป็นไปโดยถูกต้อง บางคดีก็ชนะแต่ถ้าคดีไหนไม่มีหลักฐานสู้พวคนายทุนได้ก็พยายามหาทางประนีประนอมซึ่งก็ได้รับผลดีพอสมควรสามารถบรรเทาความเดือดร้อนไปได้ระดับหนึ่ง

มีเรื่องหนึ่งที่ท่านอาจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์ ในฐานะนายกรัฐมนตรีหนักใจมากที่สุด ได้แก่ กรณีที่ท่านได้ใช้อำนาจตามความในมาตรา ๑๗ แห่งธรรมนูญการปกครองชั่วคราวปี ๒๕๑๕ ที่ได้อายัดทรัพย์สินของ จอมพล ถนอม และจอมพล ประภาส และคณะไว้ก่อนเพื่อดำเนินการสอบสวนว่าทรัพย์สินที่ถูกอายัดนั้นได้มาโดยชอบหรือไม่ แต่มีสมาชิกสภา ๒ ท่าน ที่ในอดีตเป็นนักการเมืองไม่พอใจคำสั่งอายัดทรัพย์สินของนายกรัฐมนตรีได้เสนอร่างพระราชบัญญัติให้ยึดทรัพย์สินของจอมพลทั้งสองและครอบครัวทันที ซึ่งร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมีสมาชิกให้การสนับสนุนเป็นจำนวนมาก

เมื่อมีการพิจารณาในสภาผู้แทนราษฎรในวันแรก
ขั้นรับหลักการ ผู้เขียนในฐานะนักกฎหมายอธิบายว่า แม้
เจ้าของร่างกฎหมายจะมีเจตนาดีแต่การเสนอกฎหมายลักษณะ
นี้เป็นการขัดต่อหลักนิติธรรมที่จะเสนอกฎหมายบังคับบุคคล
เพียงคนเดียวและเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ไม่ได้ กฎหมายจะต้อง
ใช้บังคับให้แก่ทุกคนในประเทศ รัฐบาลต้องออกคำสั่งใหม่
แล้วดำเนินการยึดทรัพย์ตามหลักฐานต่อไปให้เสร็จสิ้น
โดยเร็ว ร่างกฎหมายนี้เจ้าของร่างควรจะถอนออกไปก่อน
สมาชิกเจ้าของร่างกฎหมายได้ลุกขึ้นโต้แย้งและกล่าวหาผู้เขียน
อย่างดุเดือดว่าผู้เขียนเคยเป็นสมุนทรราชเพราะเคยเป็นสมาชิก
สภานิติบัญญัติแห่งชาติชุดที่ จอมพล ถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี ผลที่สุดสภาผู้แทน
ราษฎรก็ให้ความเห็นชอบในการพิจารณาสามวาระรวด ได้มีนักหนังสือพิมพ์อาวุโสท่านหนึ่งได้
เขียนบทความโจมตีผู้เขียนที่คัดค้านร่างกฎหมายนี้โดยเขียนค่อนข้างรุนแรงทีเดียวว่า **“เสียแรง
ติดลูกด้วยกันมา มารู้อะไรหัวเดินต่างดินแล้ว”**

จอมพล ถนอม กิตติขจร

เมื่อกฎหมายดังกล่าวได้ผ่านความเห็นชอบของสภาทั้งสามวาระแล้ว ท่าน
นายกฤษฎาจะต้องนำกฎหมายฉบับนี้ขึ้นทูลเกล้าฯ เพื่อลงพระปรมาภิไธยตามขั้นตอน
ท่านนายกฤษฎามีความลำบากใจที่จะต้องกระทำเช่นนั้น ท่านจึงเรียกประชุมคณะที่ปรึกษาเป็นการด่วน
เพื่อหาวิธีการที่เหมาะสม เนื่องจากกฎหมายนี้ขัดต่อหลักนิติธรรมโดยแท้ว่าจะไม่เหมาะสมที่
จะเสนอขึ้นทูลเกล้าฯ ที่ประชุมคณะที่ปรึกษาได้วินิจฉัยกันด้วยเหตุผลและอภิปรายกันอย่าง
กว้างขวาง

ผู้เขียนในฐานะที่เป็นนักกฎหมายและเป็นที่ปรึกษาคนหนึ่ง ได้เสนอความเห็น
ว่า รัฐบาลควรออกคำสั่งใหม่ตามมาตรา ๑๗ อีกครั้ง ให้มีการยึดทรัพย์เป็นของแผ่นดินทันที
และให้เป็นหน้าที่ของผู้ถูกยึดทรัพย์ที่จะต้องพิสูจน์ว่า ทรัพย์ที่ได้เป็นของตนโดยสุจริต
เมื่อรัฐบาลได้ออกคำสั่งเช่นนี้แล้ว สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติจำนวนหนึ่งคงจะได้ยื่นญัตติ
ขอถอนร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวคืน เนื่องจากไม่มีความจำเป็นที่จะต้องทูลเกล้าฯ เพื่อลง
พระปรมาภิไธยอีกต่อไป

ปรากฏว่าท่านนายกฤษฎาเห็นชอบด้วยกับข้อเสนอดังกล่าว ต่อมาท่านได้ออก
คำสั่งยึดทรัพย์ไว้เป็นของแผ่นดินตามที่ได้ปรึกษากันไว้ และทางสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีการ

พิจารณาญัตติของสมาชิกจำนวนหนึ่งที่เสนอขอถอนร่างคืนจากรัฐบาล เนื่องจากรัฐบาลได้ปฏิบัติโดยชอบแล้ว จึงไม่มีเหตุจำเป็นต้องดำเนินการต่อไปในเรื่องนี้ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติเสียงข้างมากได้พิจารณาเห็นชอบด้วย หลังจากที่ได้มีการอภิปรายกันอย่างหนักหน่วงเป็นเวลานาน เพราะมีสมาชิกจำนวนหนึ่งได้คัดค้านอย่างรุนแรงว่า ไม่เคยมีในประวัติศาสตร์ที่กฎหมายผ่านสภามุขมนตรีแล้วจะมีการพิจารณาขอถอนร่างคืนไปเช่นนี้น่าจะไม่ถูกต้อง แต่เรื่องก็ผ่านไปได้ด้วยดี

เหตุการณ์นี้ถือว่าเป็นเหตุการณ์ที่สำคัญอันเป็นประวัติศาสตร์อีกครั้งหนึ่งในทางการเมืองของรัฐบาลไทย

เป็นที่น่าสังเกตว่า บรรดาสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติชุดนี้ซึ่งได้รับเลือกตั้งมาจากสมาชิกแห่งชาติแบ่งเป็นกลุ่มต่าง ๆ มีทั้งกลุ่มข้าราชการพลเรือน นักรัฐศาสตร์ นักเศรษฐศาสตร์ นักกฎหมาย กำนันผู้ใหญ่บ้าน ผู้แทนชุมชนต่าง ๆ นักธุรกิจคนสำคัญ แม้แต่นายกสภามุขมนตรีแห่งประเทศไทย (คุณประทีป เสี่ยงหวาน) ก็ได้รับเลือกตั้งเข้ามาด้วย นักกฎหมายในกระบวนการยุติธรรมทั้งฝ่ายตุลาการ อัยการ และทนายความ ได้รับเลือกเข้ามาเป็นจำนวนประมาณ ๔๐ คนเศษ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักกฎหมายอิสระ

ตลอดระยะเวลา ๑ ปี สภานิติบัญญัติแห่งชาติชุดนี้ได้พิจารณากฎหมายที่มีประโยชน์ต่อสังคมและคนยากจนส่วนใหญ่อยู่เสมอ เช่น พระราชบัญญัติปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กฎหมายที่เกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจหลายฉบับ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน การอภิปรายเป็นไปในลักษณะนักวิชาการและผู้มีประสบการณ์จากตัวแทนของกลุ่มชน มีเหตุผลที่น่ารับฟัง ไม่มีการประท้วงหรือคัดค้านกันอย่างรุนแรงนอกจากโต้แย้งกันด้วยเหตุผล

เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปี ๒๕๑๗ ได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๑๗ และได้มีการจัดการเลือกตั้งขึ้นในเดือนมกราคม ๒๕๑๘ ดังนั้นในต้นปี ๒๕๑๘ สภานิติบัญญัติแห่งชาติชุดสมาชิกแห่งชาติ ได้หมดภาระหน้าที่จึงมีการยุบสภาขึ้นก่อนที่จะมีการเลือกตั้งใหม่ในเดือนมกราคม ๒๕๑๘ มีการแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาจำนวน ๑๐๐ คนจากบุคคลที่ไม่ได้เป็นข้าราชการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญปี ๒๕๑๗ ผู้เขียนได้รับการแต่งตั้งให้เป็นสมาชิกวุฒิสภาด้วยคนหนึ่ง

ช่วงนั้นงานในวุฒิสภาเบาบางมาก เพราะกฎหมายขึ้นไปสู่การพิจารณาของวุฒิสภามีไม่มากนัก ผู้ที่เป็นนายกรัฐมนตรีช่วงนี้ก็แบ่งเป็นสองคณะคือ รัฐบาลของท่าน ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช แห่งพรรคกิจสังคม และตามด้วยรัฐบาลของชุด ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช แห่งพรรคประชาธิปัตย์ ผู้เขียนมีความรู้สึกว่าการอภิปรายแสดงความคิดเห็นโดยสุจริตในวุฒิสภา บางครั้งก็ถูกท้วงติงถากถางจากสมาชิกวุฒิสภาอาวุโสซึ่งมีหัวอนุรักษ์นิยมบางท่าน โดยกล่าวหาว่าผู้เขียนมีความคิดเห็นเอียงซ้ายตลอดซึ่งเป็นการอภิปรายที่ไม่เป็นธรรมนัก ผู้เขียนจึงเริ่มรู้สึกว่าการมีบทบาทในทางการเมืองนั้นจะอยู่อย่างโดดเดี่ยวโดยไม่สังกัดพรรคการเมืองคงเป็นไปได้ (ช่วงนั้นรัฐธรรมนูญอนุญาตให้สมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยไม่สังกัดพรรคการเมืองได้) ผู้เขียนจึงตั้งใจว่าเมื่อหมดอายุของการเป็นสมาชิกวุฒิสภาแล้วก็คงจะทำงานการเมืองอย่างเต็มตัว โดยสังกัดพรรคใดพรรคหนึ่งที่มีอุดมการณ์ตรงกัน

อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนยังมีความรู้สึกว่าการประชุมร่วมรัฐสภาระหว่างสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภานั้น ความคิดเห็นอันสุจริตและยึดในหลักการของสมาชิกวุฒิสภาบางท่านได้รับการยอมรับและได้รับความเชื่อถือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นอย่างดี

ช่วงระยะเวลาปี ๒๕๑๙ เป็นยุคแห่งการแสดงความคิดเห็นและการเคลื่อนไหวทางการเมืองอย่างเสรี เหตุการณ์บ้านเมืองไทยมีความวุ่นวายสับสน กระแสความขัดแย้งที่เป็นฝ่ายขวาจัดกับการเคลื่อนไหวของนักศึกษาฝ่ายก้าวหน้าที่ถูกมองว่าเป็นฝ่ายซ้ายเริ่มรุนแรงมากขึ้น มีการชุมนุมเดินขบวนของนักศึกษาประท้วงการกลับเข้าประเทศของท่านจอมพล ถนอม กิตติขจร ที่ออกนอกประเทศไปตั้งแต่เหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ และก็มีกลุ่มที่ต่อต้านจากผู้นำนักศึกษา

ในปลายเดือนกันยายน ๒๕๑๙ ผู้เขียนได้เป็นตัวแทนรัฐสภาไทยเดินทางไปประชุมสหภาพรัฐสภาระหว่างประเทศ (IPU) ในนามผู้แทนประเทศไทยที่สหภาพรัฐสภาที่ประเทศสเปน ผู้เขียนในฐานะตัวแทนรัฐสภาไทยได้รับเลือกตั้งให้เป็นหนึ่งในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนจาก ๕ ประเทศ โดยมีทวีปละ ๑ ประเทศ ซึ่งผู้เขียนเป็นตัวแทนของทวีปเอเชียและเป็นหนึ่งใน ๕ ประเทศจาก ๑๐๐ ประเทศ ที่ได้รับเลือกตั้งโดยมีหน้าที่ดูแลสิทธิมนุษยชนในภูมิภาคเอเชีย หลังประชุมเสร็จผู้เขียนเดินทางกลับถึงประเทศไทยตอนเช้ามีดของวันที่ ๖ ตุลาคมพอดีก็ปรากฏว่าเกิดกรณีวิปโยค ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และเป็นเหตุให้เกิด

การปฏิวัติรัฐประหารขึ้นอีกครั้งหนึ่งโดยการนำของ พลเรือเอก สงัด ชลออยู่ ทำให้ความเป็นประชาธิปไตยของบ้านเมืองไทยระงับไปอีกครั้งหนึ่ง ความเป็นสมาชิกวุฒิสภาของผู้เขียนก็หมดไป โดยสภาพจากการปฏิวัติ และเป็นผลต่อเนื่องจากการเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนที่ได้รับเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ของการประชุมสหภาพรัฐสภาที่เป็นอันหมดสิ้นไปด้วย เป็นเหตุให้ผู้แทนประเทศอื่นซึ่งได้คะแนนลำดับถัดมาได้เข้าทำหน้าที่แทน

พลเรือเอก สงัด ชลออยู่

งานในรัฐสภาช่วงปี ๒๕๒๔ ถึง ๒๕๓๔

**ในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
ช่วงปี ๒๕๒๔ - ๒๕๒๖**

หลังจากที่ผู้เขียนได้ตัดสินใจสมัครเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ในปี ๒๕๒๒ แล้ว ต่อมาในเดือนมีนาคม ๒๕๒๔ เมื่อรัฐบาลท่านนายกฯ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ได้เปลี่ยนแปลงบุคคลในรัฐบาลของท่าน ผู้เขียนได้เป็นตัวแทนของพรรคประชาธิปัตย์เข้าทำหน้าที่เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ซึ่งหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมก็เหมือนกับรัฐมนตรีทุกกระทรวงที่จะต้องนำเรื่องเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรและมิจานติดต่opr่างงานกับทางสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาตลอดเวลา

พลเอก เปรม ติณสูลานนท์

เรื่องที่พอจะเล่าได้พอสมควรเท่าที่จำได้

เรื่องทีหนึ่ง เกิดกรณีกบฏเดือนเมษายนปี ๒๕๒๔ หลังจากทีรัฐบาลได้ปราบปรามความสงบเรียบร้อยแล้ว ต่อมาผู้เขียนก็ได้รับหน้าที่จากคณะรัฐมนตรีให้เป็นผู้เสนอพระราชกำหนดนิรโทษกรรมแก่ผู้ก่อการกบฏดังกล่าวต่อรัฐสภา แต่มีสิ่งหนึ่งที่อาจจะเป็นการอธิบายไม่ชัดเจนหรือสับสนเกินไป ผู้เขียนมาที่สภาก่อนที่จะมีการเสนอพระราชกำหนดหนึ่งวัน

ผู้สื่อข่าวในรัฐสภาได้ถามผู้เขียนว่าโทษของคดีกบฏมีอย่างไร ผู้เขียนอธิบายสั้น ๆ ว่า ตามประมวลกฎหมายอาญานั้นมีโทษจำคุกขั้นต่ำจนถึงประหารชีวิต สุดแต่ความหนักเบาแห่งคดี เช่น คดีกบฏระทรวงกลาโหมของคณะเสนาธิการเมื่อปี ๒๔๙๑ ศาลพิพากษาจำคุก ๓ ปี ต่อมากบฏยึดวังหลวงปี ๒๔๙๒ ศาลสั่งจำคุก ๙ ปี คดีกบฏสันติภาพปี ๒๔๙๕ ศาลสั่งจำคุกคนละ ๑๓ ปี ๔ เดือน ซึ่งเป็นลักษณะที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ รุ่งขึ้นหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่ง ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ที่กว้างขวางมากได้ลงเนื้อหาข่าวครบถ้วนตามที่ผู้เขียนพูดทุกประการ แต่การโปรยหัวข่าวค่อนข้างจะรุนแรงมากโดยระบุว่า รัฐมนตรียุติธรรมแนะนำให้ประหารกบฏ ผลปรากฏว่า ผู้เขียนถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรงทั้งจากสมาชิกสภาและบุคคลที่เกี่ยวข้องพอสมควร ซึ่งต้องทำความเข้าใจว่ามีได้พูดรุนแรงดังที่โปรยข่าว ความถูกต้องอยู่ที่เนื้อหา ต่อมาในวันรุ่งขึ้น นักข่าวถามอีกว่าถ้าพระราชกำหนดนี้ไม่ผ่านสภารัฐบาลจะต้องลาออกใช่หรือไม่ คำตอบที่ถูกต้องก็คงจะต้องลาออกแต่ถ้าผู้เขียนตอบเช่นนั้นเรื่องคงยาวอีกก็ตอบไปว่าตอนนี้ถือว่ายังไม่เสนอ ยังไม่มีความเห็นถ้าไม่ผ่านสภาเมื่อใดแล้วให้มาถามใหม่เรื่องก็จบ

เมื่อร่างพระราชกำหนดเข้าสู่สภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นการประชุมร่วมรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ปี ๒๕๒๑ ก็ได้มีการประชุมร่วมทั้งสองสภาซึ่งมีผู้เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยจำนวนมาก ซึ่งผู้เขียนได้ชี้แจงต่อไปโดยสาระสำคัญว่า ความผิดฐานกบฏนั้นเป็นความคิดเห็นในทางการเมืองที่ไม่ตรงกัน เพื่อไม่ให้เกิดความรุนแรงมากอีกทั้งรัฐบาลสามารถระงับเหตุการณ์ได้โดยไม่เสียเลือดเนื้อ รัฐบาลก็ยินดีให้อภัยเพื่อให้ทุกคนกลับเข้ามาทำงานเพื่อประเทศชาติต่อไป ซึ่งก็ได้ผ่านไปได้ด้วยดี

เรื่องที่สอง ผู้เขียนได้ริเริ่มแก้ไขกฎหมายที่ไม่เป็นธรรมที่บุคคลต้องคำพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่ร้อยปีถึงพันปีในความผิดที่ไม่รุนแรงมากนักแต่หลายกระทงอันเนื่องมาจากคณะปฏิวัติของท่านจอมพล ถนอม กิตติขจร ได้แก้ไขบทบัญญัติประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๙๑ ที่ไม่ให้ศาลลงโทษจำคุกเกิน ๒๐ ปีนั้น เป็นบทบัญญัติให้ศาลลงโทษทุกกรณีทุกกระทงไม่จำกัดอัตราโทษขั้นสูงไว้เพราะฉะนั้นคนที่กระทำผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ แต่หลายกระทงอาจจะต้องโทษจำคุกร้อยปีพันปีโดยไม่เป็นธรรมเพราะการกระทำผิดกรณีดังกล่าวนั้นเบาบางกว่าความผิดบางลักษณะ เช่น ฆ่าผู้อื่นถึงแก่ความตายซึ่งมีอัตราโทษจำคุก ๕๐ ปี หรือตลอดชีวิตหรือประหารชีวิตซึ่งอาจจะหลุดพ้นได้ในภายหลังเมื่อมีการอภัยโทษ แต่บุคคลที่ต้องจำคุกมากมาย

เช่นนั้นจะไม่มีทางที่จะรอดพ้นได้ ซึ่งการพิจารณานั้นสมาชิกส่วนใหญ่ได้เห็นด้วยและผ่านไปด้วยดี การอภิปรายเป็นไปด้วยเหตุผลทั้งผู้คัดค้านและผู้เห็นด้วยไม่มีการประท้วงกันแต่ประการใด

เรื่องที่สาม ได้แก้ไขประมวลกฎหมายอาญาให้ผู้ต้องหาที่ถูกควบคุมตัวระหว่างสอบสวนมีสิทธิปรึกษากับทนายความได้โดยลำพังซึ่งแท้ที่จริงในร่างเดิมให้ทนายความนั่งฟังการสอบสวนได้ด้วย แต่ไม่อาจจะผ่านความเห็นของวุฒิสภาได้จึงได้เพียงแค่นี้ ซึ่งต่อมาเป็นเหตุให้นักกฎหมายรุ่นหลังได้แก้ไขให้สิ่งนี้เกิดขึ้นในรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๔๐ เป็นต้น ซึ่งญัตตินี้ได้รับการสนับสนุนจากสมาชิกวุฒิสภาที่เป็นนักกฎหมายและผู้ที่เกี่ยวข้องกับคดีความทั้งหลายเป็นอย่างดี มีสมาชิกที่คัดค้านส่วนใหญ่จะเป็นอดีตพนักงานสอบสวนซึ่งมองต่างมุมกันแต่การอภิปรายเป็นไปด้วยเหตุผลไม่มีการเสียดสีให้ร้ายซึ่งกันและกันแต่ประการใด

เรื่องที่สี่ เสนอพระราชบัญญัติรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ ในกรณีนี้จำเลยที่ถูกลงโทษมีหลักฐานใหม่ว่าไม่ได้ทำผิด เช่นในประเทศประชาธิปไตยอื่น

เรื่องที่ห้า ผู้เขียนเป็นผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาในปี ๒๕๒๕ ซึ่งถือเป็นฉบับแรกแต่เป็นลักษณะของศาลเดียวขึ้นอยู่ในศาลยุติธรรมได้ผ่านสามวาระของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาตลอดจนมีการแก้ไขในชั้นวุฒิสภาหลายมาตราซึ่งจะต้องตั้งกรรมการพิจารณาร่วมกันแต่บังเอิญมีการยุบสภาเสียก่อนกฎหมายดังกล่าวนี้ก็จะผ่านเข้ามาในสภาได้ ได้มีการถกเถียงกันอย่างหนักในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีซึ่งมีผู้เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยแต่ปัญหาได้ผ่านไปซึ่งผู้เขียนได้ยืนยันในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีว่านโยบายมีศาลปกครองนี้เป็นนโยบายที่รัฐบาลได้แถลงไว้ต่อรัฐสภาเมื่อต้นปี ๒๕๒๓ จึงไม่มีทางที่จะหลีกเลี่ยงได้ที่ประชุมจึงยอมให้เสนอต่อสภาได้

หน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมอีกประการหนึ่งในรัฐบาลของท่านนายทศพล เอกเปรม ตินสุลนันทน์ นั้นมีหน้าที่ร่วมกับท่านรัฐมนตรีมีชัย ฤชุพันธุ์ ซึ่งเป็นรัฐมนตรีสำนักนายกรัฐมนตรีฝ่ายกฎหมาย ได้ช่วยกันแก้ไขปัญหากฎหมายที่เกิดจากการอภิปรายในสภาผู้แทนราษฎรเป็นประจำเมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้นซึ่งผู้เขียนก็ได้ทำหน้าที่นี้ตามความสามารถที่จะทำได้ เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นก็ได้พยายามอธิบายต่อเพื่อนสมาชิกสภาด้วยความสุภาพให้เกียรติสมาชิกรับฟังความเห็นด้วยดีจึงไม่มีผู้ใดกล่าวหาผู้เขียนหรือท้วงติงประการใดซึ่งเป็นความสุขใจประการหนึ่งในการทำหน้าที่ดังกล่าวนี้

เป็นรัฐมนตรีกระทรวงสาธารณสุขสมัยแรกในช่วงปี ๒๕๒๖ ถึง ๒๕๒๙

นับจากมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเดือนมีนาคม ๒๕๒๖ แล้วผู้เขียนเป็นตัวแทนพรรคประชาธิปัตย์ที่ได้รับหน้าที่เข้าดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ในครั้งแรกทำความแปลกใจแก่บรรดาผู้คนที่เกี่ยวข้องและให้การสนับสนุนทางการเมืองมากกว่า ผู้เขียนเป็นนักกฎหมายเคยทำงานที่กระทรวงยุติธรรมตามความชำนาญที่ได้ผลดีพอสมควรอยู่แล้วจะมาเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขได้อย่างไรเพราะไม่มีความรู้ในทางการแพทย์เลย แต่ผู้เขียนก็ได้พยายามศึกษางานของกระทรวงสาธารณสุขด้วยความละเอียดและสนใจอยู่ตลอดเวลา และได้ริเริ่มทำงานหลายประการ เช่น การวางแผนรักษาพยาบาลผู้สูงอายุ ผู้เยาว์ รวมทั้งการรักษาพยาบาลผู้ทุพพลภาพพิการโดยไม่คิดมูลค่า กำหนดให้กำนันผู้ใหญ่บ้านและแพทย์ประจำตำบลได้รับการลดหย่อนในการรักษาพยาบาล ได้จัดตั้งโครงการสาธารณสุขมูลฐาน ประกาศในปี ๒๕๒๗ เป็นปีสาธารณสุขมูลฐานแห่งชาติ จัดตั้งอาสาสมัครทั้ง อสม. และ อสส. เป็นจำนวนหกแสนคนทั่วประเทศ และเพื่อให้เป็นไปตามมติขององค์การอนามัยโลก (WHO) ที่ประกาศในปี ๒๐๐๐ ตรงกับ พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นปีสุขภาพดีถ้วนหน้า (Health For All in the Year 2000) โครงการดังกล่าวเป็นโครงการที่ต่อเนื่องกันมาซึ่งได้รับการสนับสนุนจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นอย่างดี หลังจากมีการชักถามพอสมควรสิ่งหนึ่งที่เกี่ยวกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ละจังหวัดก็คือการสร้างโรงพยาบาลชุมชนหรือโรงพยาบาลประจำอำเภอซึ่งเวลานั้นมีไม่กี่แห่ง กระทรวงสาธารณสุขได้มีแผนสร้างขึ้นปีละหลายสิบแห่งเพื่อให้ครบทั่วประเทศ ปัญหาที่ว่าจะต้องไปสร้างที่ใดบ้าง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายค้านเกรงว่าผู้เขียนจะจัดสร้างโรงพยาบาลชุมชนให้แต่เฉพาะ ส.ส. ฝ่ายรัฐบาลฝ่ายค้านจะมีโอกาสได้น้อยซึ่งมีการชักถามในสภาผู้เขียนชี้แจงว่าจะทำทุกอย่างให้เกิดความเป็นธรรมโดยไม่คำนึงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งให้คำนึงถึงความจำเป็นในพื้นที่และความเดือดร้อนของประชาชนเป็นหลัก และได้ตั้งกรรมการขึ้นชุดหนึ่งเพื่อพิจารณากระจายการก่อสร้างโรงพยาบาลชุมชนของแต่ละปีที่ได้รับงบประมาณให้ทั่วถึงทั้งพื้นที่ของฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาลซึ่งเป็นที่พอใจโดยทั่วกันไม่มีผู้ใดชักถามในสภาอีกเลย

มีปัญหานหนึ่งที่ผู้เขียนจำได้ดีว่าเป็นปัญหาหนักใจ ขณะนั้นกระทรวงสาธารณสุขได้ออกกฎหมายไว้ก่อนที่ผู้เขียนจะมารับหน้าที่ให้ร้านขายยาต้องมีเภสัชกรประจำอยู่ทุกร้านเมื่อผู้เขียนมารับงานในปี ๒๕๒๖ ไม่สามารถทำเรื่องนี้ได้ทัน เพราะท่านรัฐมนตรีคนเก่าเหลือ

เวลาทิ้งไว้ให้ไม่กี่เดือน ผู้เขียนจึงต้องหาทางออกโดยแก้กฎหมายขอขยายระยะเวลาออกไปก่อนทำให้หนังสือพิมพ์บางฉบับลงข่าวกล่าวหาผู้เขียนเสียยับเยินว่ามีนอกมีในเรื่องผลประโยชน์ ผู้เขียนก็ได้พยายามชี้แจงด้วยเหตุผล ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรและที่ประชุมวุฒิสภา ผู้เขียนและท่านรัฐมนตรีเทอดพงษ์ ไชยนันท์ ซึ่งเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการก็เลยถูกโจมตีและซักถามอย่างหนักจากท่าน ส.ส. และท่าน ส.ว. ส.ส. บางท่านได้กล่าวหาอย่างรุนแรงเหมือนอย่างในหนังสือพิมพ์ได้ลงไว้ ซึ่งผู้เขียนก็ได้ตอบชี้แจงไปด้วยความอดทนและด้วยความสุภาพและกล่าวยืนยันในที่ประชุมว่าเวลาจะเป็นเครื่องพิสูจน์ว่าผู้เขียนและท่านรัฐมนตรีช่วยได้ทำงานอย่างสุจริตและด้วยความถูกต้อง ต่อมาเมื่อพ้นระยะเวลาที่ขยายแล้ว ก็ใช้กฎหมายบังคับให้ร้านขายยาต้องมีเภสัชกรประจำตลอดเวลา

ปรากฏว่าสมาคมร้านขายยาได้แสดงพลังโต้แย้งคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขในกรณีนี้อย่างหนักได้มีการณรงค์ต่อต้านในหนังสือพิมพ์ และยื่นเรื่องราวกล่าวโทษร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการเรื่องราวร้องทุกข์ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (ขณะนั้นยังไม่มีศาลปกครอง) กล่าวหาว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ประพฤติมิชอบใช้ดุลยพินิจผิดพลาด ขอให้คณะกรรมการฯ พิจารณาเพิกถอนคำสั่งเสีย คณะกรรมการเรื่องราวร้องทุกข์ได้พิจารณาแล้วมีความเห็นว่า การใช้ดุลยพินิจของกระทรวงสาธารณสุขเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมิได้ประพฤติดิตประการใด ผลการพิจารณาดังกล่าวเวลาต่อมาเป็นเครื่องพิสูจน์ได้ว่าการดำเนินงานของผู้เขียนมิได้บกพร่องแต่ประการใดแต่ได้กระทำการตามขั้นตอนของกฎหมายดังที่ได้เคยตอบชี้แจงในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามาแล้ว

ในช่วงต้นปี ๒๕๒๙ ได้เกิดความขัดแย้งแตกแยกอย่างรุนแรงในพรรคกิจสังคม ซึ่งเป็นพรรคใหญ่ที่ร่วมรัฐบาลในขณะนั้น เป็นเหตุให้สมาชิกพรรคกิจสังคมที่เป็นผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่ยกมือคัดค้านกฎหมายฉบับที่ไม่มีความสำคัญมากนักเป็นพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการจดทะเบียนดัดแปลงพันธุกรรม เป็นเหตุให้รัฐบาลแพ้การลงคะแนนเสียงให้กับฝ่ายค้านซึ่งได้แก่พรรคชาติไทยและพรรคอื่น เป็นผลให้ท่านพลเอก เปรม ปรakashเกษมชุกกิริยาและให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเดือนกรกฎาคมปี ๒๕๒๙

หลังจากการเลือกตั้งแล้วยังมีการจัดตั้งรัฐบาลผสมหลายพรรคโดยมีพรรค
ประชาธิปไตยร่วมด้วยโดยท่านพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ยังเป็นนายกรัฐมนตรี ผู้เขียน

ได้รับการแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งตอนนั้นได้เกิดกรณีแตกแยกขึ้นในพรรคประชาธิปัตย์ เกิดกลุ่ม ๑๐ มกราคม ๒๕๓๐ ซึ่งไม่พอใจการดำเนินงานของท่านหัวหน้าพรรค (พิชัย รัตตกุล) เป็นเหตุให้มติของพรรคประชาธิปัตย์ในยุคนั้นแตกแยกเป็นสองมติ มติหนึ่งเป็นมติของคณะกรรมการบริหารพรรคและ ส.ส. จำนวนหนึ่ง อีกมติหนึ่งเป็นมติของกลุ่ม ๓๐ มกราคม ซึ่งมีคุณเฉลิมพันธ์ ศรีวิกรม์ รองหัวหน้าพรรคเป็นหัวหน้ากลุ่ม การประชุมสภาแต่ละครั้งจึงมีปัญหาเกิดขึ้นเสมอ ๆ เริ่มต้นจากกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ของพรรคกิจสังคม ถูกอภิปรายไม่ไว้วางใจในสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์อันเกิดจากการเสนอของกลุ่ม ๑๐ มกราคม เห็นว่า การชี้แจงของท่านไม่ชัดเจนจึงมีมติที่จะลงคะแนนไม่ไว้วางใจ แต่เสียงส่วนใหญ่ของพรรคประชาธิปัตย์เห็นควรลงมติงดออกเสียง ซึ่งส่วนตัวผู้เขียนและ ส.ส. หลายคนไม่เห็นด้วย เพราะเห็นว่าท่านชี้แจงได้ดีพอสมควรในฐานะพรรคร่วมรัฐบาลจึงควรลงคะแนนให้ท่าน แต่เมื่อเป็นเช่นนั้นผู้เขียนและเพื่อน ส.ส. หลายคนจึงใช้วิธีการไม่เข้าห้องประชุมเพื่อเป็นการรักษาน้ำใจของท่าน ผลปรากฏว่าท่านได้คะแนนไว้วางใจ ๑๒๐ ต่อ ๑๐๙ ซึ่งถือว่าน้อยมากท่านจึงตัดสินใจลาออกจากตำแหน่งซึ่งถือว่าเป็นการถึงความแตกแยกครั้งสำคัญของพรรคประชาธิปัตย์ในระดับหนึ่ง งานในหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการมีมาก นอกจากจะต้องตอบกระทู้ถามในสภาเหมือนกับกระทรวงสาธารณสุขแล้วยังมีภาระอื่นอีกมากมายหลายประการ แต่ที่เกี่ยวข้องกับสภาผู้แทนราษฎรสมควรจะกล่าวในที่นี้บางเรื่องก็คือเรื่องมีการทุจริตในการพิจารณาเครื่องราชอิสริยาภรณ์ซึ่งค้างมาตั้งแต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการคนก่อน ๆ และเกิดกรณีอื้อฉาวขึ้นในขณะที่ผู้เขียนมารับตำแหน่งจึงเกิดการแจ้งความดำเนินคดีตามกฎหมาย ซึ่งผู้เขียนต้องทำหน้าที่หนักมากในการชี้แจงต่อสภาในกรณีที่ถูกสอบถามซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่ก็เข้าใจและไม่ติดใจที่จะซักถามต่อไป

สิ่งที่เป็นปัญหาต่อไปก็คือการเสนอร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ต่อสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการที่จะต้องนำร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์แก้ไขใหม่ให้ตรงตามอนุสัญญาระหว่างประเทศซึ่งเป็นนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นไปตามกรอบและแผนงานที่วางไว้ ร่าง พ.ร.บ. กระทรวงศึกษาธิการไม่เอื้ออำนวยผลประโยชน์ให้ประเทศสหรัฐอเมริกาแต่บังเอิญท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศซึ่งเป็นผู้ใหญ่ในทางการเมืองในขณะนั้นได้มีข้อตกลงกับกลุ่มประเทศอาเซียน จึงเสนอร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฉบับของกระทรวงต่างประเทศเข้าที่ประชุมคณะรัฐมนตรี ซึ่งน่าจะได้ประโยชน์กับประเทศสหรัฐอเมริกา หลังจาก

ที่ถกเถียงกันอย่างหนัก ท่านนายกรัฐมนตรีก็ได้ชี้ขาดให้นำร่างของกระทรวงการต่างประเทศเข้าสู่การพิจารณาของสภา เพราะได้ตกลงกับกลุ่มประเทศอาเซียนไว้แล้ว โดยให้กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้รับผิดชอบเสนอตามหน้าที่

เมื่อผู้เขียนนำร่างพระราชบัญญัติฉบับกระทรวงต่างประเทศเข้าเสนอในที่ประชุมสภาในวาระแรก ก็ถูกสมาชิกซักถามอย่างหนักเพราะเหตุใดจึงไม่นำร่างเดิมของกระทรวงศึกษาธิการมาเสนอเข้าไป การนำร่างของกระทรวงการต่างประเทศนี้สมาชิกบางท่านไม่เห็นด้วยในแง่กฎหมายและความได้เปรียบในทางการค้าและถามความในใจของผู้เขียนว่า ฝันทำให้ไหม ผู้เขียนตอบว่า ผู้เขียนเสนอในนามรัฐบาล แกลงในฐานะรัฐบาล ผู้เขียนก็ได้ชี้แจงไปตามสมควร แต่ที่ถูกต้องที่สุดก็คือ สมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ด้วยกันท่านหนึ่ง ซึ่งท่านเป็นอดีตข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ในกระทรวงศึกษาธิการ และลาออกมาสมัครผู้แทนในสังกัดพรรคประชาธิปัตย์อยู่ในกลุ่ม ๑๐ มกรา ซึ่งท่านรู้เรื่องดี ได้ลุกขึ้นอภิปรายต่อเนื่องยืดยาวกล่าวหาผู้เขียนหลายประการทั้งที่เป็นบุคคลในพรรคเดียวกัน ผู้เขียนก็ได้ชี้แจงไปตามหน้าที่ อย่างไรก็ตามเมื่อการอภิปรายได้ระยะเวลาอันสมควรแล้วที่ประชุมก็ได้ผ่านวาระแรกไปด้วยความเรียบร้อย ในปี ๒๕๓๑ เพิ่งมีการเปิดสมัยประชุมสภาได้มีการเสนอพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ในวาระสองวาระสามเพื่อขอความเห็นชอบ ปรากฏว่าในวาระสามสภาผู้แทนราษฎรได้ให้ความเห็นชอบด้วยเสียงข้างมาก แต่ปรากฏว่ากลุ่ม ๑๐ มกรา ก็ได้อภิปรายคัดค้านอย่างหนักหน่วงและลงมติไม่เห็นด้วยเป็นจำนวนประมาณ ๓๐ - ๔๐ เสียง เป็นเหตุให้พรรคประชาธิปัตย์ประกอบด้วยรัฐมนตรี ๑๗ คน ต้องแสดงสปิริตลาออกจากการเป็นรัฐมนตรีเป็นเหตุให้มีการยุบสภาอีกครั้งหนึ่ง

เมื่อการเลือกตั้งปี ๒๕๓๑ ผ่านพ้นไปแล้ว พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณได้รับเลือกตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี จัดตั้งรัฐบาลผสมหลายพรรคโดยมีพรรคประชาธิปัตย์โดยการนำของท่านหัวหน้าพรรคพิชัย รัตตกุล เข้าร่วมเป็นรัฐบาลด้วย และครั้งนี้ผู้เขียนได้สละสิทธิ์ที่จะไม่ขอเป็นรัฐมนตรีเพราะตำแหน่งน้อยและเป็นคนหนึ่งที่ต้องการเปิดโอกาสให้เพื่อนสมาชิกด้วยกันเป็นรัฐมนตรีต่อไปยังคงเป็น ส.ส. พรรคร่วมรัฐบาลที่คอยช่วยอภิปรายรัฐบาลเมื่อประเด็นที่เกี่ยวข้องกับงานที่เคยกระทำมาเท่านั้น

พลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ

จนกระทั่งถึงปลายเดือนพฤศจิกายน ๒๕๓๒ ท่านหัวหน้าพรรคพิชัย รัตกุล มีความเห็นขัดแย้งกับรัฐมนตรีพรรคอื่นในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี ท่านได้ตัดสินใจลาออกจากตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี แล้วท่านทำบันทึกเสนอคณะกรรมการบริหารพรรคประชาธิปัตย์ ขอให้แต่งตั้งผู้เขียนเป็นรองนายกรัฐมนตรีแทนท่าน แต่เมื่อคณะกรรมการบริหารพรรคได้ประชุมพิจารณาถึงความเหมาะสมและด้วยความเห็นชอบจากตัวผู้เขียนแล้ว ก็คงเห็นควรให้ท่านชวน หลีกภัย ซึ่งเป็นรองหัวหน้าพรรคในภาคใต้ในขณะนั้นเป็นรองนายกรัฐมนตรีแทน และให้ผู้เขียนซึ่งเป็นรองหัวหน้าพรรคในกรุงเทพฯ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข แทนท่านต่อไป จึงเป็นอันว่าผู้เขียนต้องกลับมาเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเป็นสมัยที่สอง ซึ่งสมัยนี้เป็นสมัยที่ผู้เขียนได้เผชิญกับปัญหาที่หนักหน่วงที่สุดในชีวิตในสภาผู้แทนราษฎรดังจะได้กล่าวต่อไป

กระทรวงสาธารณสุขมีงานทั่วไปก็คงทำงานที่ได้เคยทำและตามนโยบายที่ประธานต่อกันมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ครั้งผู้เขียนเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ท่านเทอดพงษ์ ไชยนันทน์ ได้ดำรงตำแหน่งแทนต่อมา จนกระทั่งถึงท่านชวน หลีกภัย ไม่มีปัญหาประการใด คงมีปัญหาสำคัญอยู่เรื่องหนึ่งคือเรื่องการประมูลซื้อเครื่องสลายนิ่วของกรมการแพทย์กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งจะใช้ในโรงพยาบาลราชวิถี เป็นเรื่องที่กระทำมาตั้งแต่สมัยท่านรัฐมนตรีคนเดิม โดยมีผู้เข้าประมูลหลายราย ปรากฏว่าคณะกรรมการที่พิจารณาด้วยความเห็นชอบของปลัดกระทรวงสาธารณสุขในขณะนั้นมีความเห็นว่า ควรรับซื้อเครื่องสลายนิ่วจากผู้เสนอราคาแพงที่สุด โดยไม่ถือหลักที่จะซื้อจากผู้ประมูลราคาต่ำที่สุด โดยเหตุผลที่ว่าคุณภาพของเครื่องสลายนิ่วที่มีราคาแพงนั้นดีกว่าหลายประการ ในเรื่องนี้ท่านรัฐมนตรีเดิมยังไม่ได้สั่งการไว้เรื่องมาตกทอดถึงผู้เขียนซึ่งจะต้องเป็นผู้ชี้ขาดอีกครั้งหนึ่ง ผู้เขียนได้พยายามหาความรู้จากผู้เชี่ยวชาญในวงการมหาวิทยาลัย นักวิชาการนอกกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งมีความเห็นแตกต่างกันไป นักวิชาการบางกลุ่มมีความเห็นว่าควรซื้อเครื่องราคาแพงแต่คุณภาพดีกว่า บางกลุ่มเห็นว่าคุณภาพน่าจะทัดเทียมกันควรซื้อผู้ประมูลราคาต่ำที่สุด

ผู้เขียนได้เชิญปลัดกระทรวงสาธารณสุขซึ่งให้ความเห็นชอบว่าควรซื้อเครื่องราคาแพงมาหารือ ท่านปลัดกระทรวงก็ยืนยันอย่างแข็งขันว่าจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องซื้อเครื่องราคาแพงที่มีคุณภาพสูงกว่า ผู้เขียนในฐานะเจ้ากระทรวงมีความรู้สึกว่าเป็นเรื่องหนักจะชี้ขาดอย่างไรก็ต้องเป็นภาระที่จะต้องมีปัญหาในสภาผู้แทนราษฎรอย่างแน่นอน ผู้เขียนจึงใช้

วิธีการเรียกประชุมอธิบดีทุกกรมในกระทรวงสาธารณสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาประชุมร่วมกันเพื่อแสดงความคิดเห็น เพื่อจะได้เป็นมติของที่ประชุมและเป็นความเห็นของส่วนรวม

ผู้เขียนจำได้ว่าเมื่อเปิดการประชุม อธิบดีกรมการแพทย์เจ้าของเรื่อง โดยการสนับสนุนของรองอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ได้ร่วมกันอภิปรายเห็นควรซื้อเครื่องสลายนิวราคาแพงเพราะคุณภาพดีกว่าเนื่องจากนาทียิ่งได้หลายร้อยนัดมากกว่าเครื่องที่ประมูลด้วยราคาถูกที่สุด และคุณภาพคงทนกว่า ท่านทั้งสองอภิปรายกันอย่างแข็งขันโดยมีท่านปลัดกระทรวงอภิปรายสนับสนุนอย่างเต็มที่ ปรากฏว่าท่านอธิบดีหัวหน้าหน่วยราชการอื่นเพียงแต่ซักถามข้อสงสัยบางประการ ผลที่สุดที่ประชุมก็ลงมติเห็นควรซื้อเครื่องราคาแพงเพื่อใช้ประโยชน์ของราชการในโรงพยาบาลราชวิถีต่อไป จากนั้นอีกไม่นานรัฐบาลชุดของท่านพลเอกชาติชายก็ถูกอภิปรายไม่ไว้วางใจทั้งคณะ ซึ่งหมายความว่าทุกกระทรวงถูกอภิปรายไม่ไว้วางใจทั้งหมด การอภิปรายดำเนินการยืดเยื้อประมาณ ๓ วัน เฉพาะกระทรวงสาธารณสุขผู้ที่อภิปรายโจมตีกระทรวงสาธารณสุขได้แก่ ส.ส. ที่เป็นนายแพทย์ที่ลาออกจากราชการแล้วและนักการเมืองชั้นผู้ใหญ่คือท่านสมัค สุนทรเวช ซึ่งเป็นเพื่อนรักของผู้เขียนคนหนึ่ง

โดยสรุปการอภิปรายในตัวผู้เขียนนั้นไม่มีใครว่าผู้เขียนกระทำทุจริตคิดมิชอบ แต่มีความเห็นว่าปล่อยปละละเลยให้มีการกระทำในทำนองส่อไปทางทุจริตในเรื่องซื้อเครื่องสลายนิวราคาแพง โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านสมัค สุนทรเวช ได้กล่าวว่า รู้จักผู้เขียนมานานเห็นว่าเป็นผู้ที่ทำงานในด้านกฎหมายและงานกระทรวงสาธารณสุขรอบแวกกับกระทรวงศึกษาธิการอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่มีปัญหา แต่การมารับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสมัยที่สองนี้ เริ่มมีปัญหาเพราะผู้เขียนปล่อยปละละเลยเนื่องจากสุขภาพไม่ดีสามวันดีสี่วันไข้ (ซึ่งความจริงผู้เขียนไม่ได้ป่วยเป็นอะไรเลย) ปล่อยปละละเลยให้มีการกระทำมิชอบ

การอภิปรายไม่ไว้วางใจในครั้งนั้นที่ประชุมไม่ยอมให้รัฐมนตรีตอบเป็นราย ๆ ไป ซึ่งการตอบเป็นราย ๆ ไปนั้นเป็นเรื่องทันใจและรวดเร็วที่จะทำให้เกิดความเข้าใจ แต่มีมติให้รัฐมนตรีทุกคนตอบในตอนท้าย หลังจากที่คุณอภิปรายอภิปรายเสร็จแล้วกระทรวงสาธารณสุขเป็นกระทรวงที่จะต้องตอบเป็นช่วงสุดท้ายซึ่งประธานวิปในครั้งนั้นคือ ท่านบรรหาร ศิลปอาชา ซึ่งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมได้กำหนดว่า ให้เวลาผู้เขียนตอบไม่เกิน ๑๕ นาที เพราะเหตุว่าจะต้องปิดประชุมก่อนเวลา ๒๔.๐๐ นาฬิกา เพื่อลงมติในวันรุ่งขึ้น

ผู้เขียนมีความอัดอั้นตันใจเป็นอย่างยิ่งเพราะปัญหาที่ชี้แจงมีมากจะชี้แจงได้อย่างไรภายใน ๑๕ นาที บันทึกความเห็นของผู้เตรียมงานจากข้างนอกส่งมามากยากที่จะสรุป ผู้เขียนก็ตอบไปเท่าที่จะตอบได้ซึ่งรู้ทันทีว่า การตอบครั้งนั้นไม่กะทัดรัดและไม่ประทับใจเท่าที่ควรเพราะเวลาจำกัด ปัญหานี้มาเป็นบทเรียนของผู้ที่เป็นรัฐมนตรีที่จะต้องตอบปัญหาในการอภิปรายไม่ไว้วางใจ หากเป็นรายบุคคลก็ย่อมมีเวลามาก หากเป็นทั้งคณะเวลาจำกัดก็ควรจะต้องพูดจากันในเรื่องระยะเวลาการตอบ และเห็นว่าการโต้ตอบในทันทีทันใดอย่างที่กระทำกันในปัจจุบันน่าจะเหมาะสมกว่าเพราะทันต่อเหตุการณ์ ความรู้สึกของผู้เขียนในวันนั้นรู้สึกว่าคุณเขียนตอบไม่ดีเท่าที่ควร และที่แน่นอนที่สุดคนทั้งหลายที่ได้เห็นการถ่ายทอดทีวีฟังอภิปรายของท่านสมัครแล้ว ก็มีความเชื่อไป ๘๐% ว่าผู้เขียนเป็นผู้ที่มีสุขภาพไม่สมบูรณ์มีโรคภัยไข้เจ็บจนไม่สามารถทำงานได้ดีได้ นี่เป็นความสามารถเฉพาะตัวของท่านสมัคร สุนทรเวช ที่ทำให้คนดึกกลายเป็นคนป่วยได้ ซึ่งผู้เขียนไม่ได้ถือสาอย่างไรก็ตาม ผู้เขียนได้ลาออกจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขในเดือนธันวาคม ๒๕๓๓ เพื่อเป็นการเปิดทางให้รัฐมนตรีท่านหนึ่งซึ่งถูกปรับออกไปเพราะโควตาของพรรคประชาธิปัตย์ถูกตัดได้กลับเข้ามาเป็นรัฐมนตรีแทน อีกทั้งผู้เขียนเข้ามาเป็นรัฐมนตรีเทียบวันเป็นเหตุบังเอิญเพราะไม่ใช่วาระที่ผู้เขียนควรจะเป็นทั้งนี้ด้วยความสมัครใจและเพื่อความมั่นคงของรัฐบาลต่อไป

ดำรงตำแหน่งประธานรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร ช่วงปี ๒๕๓๕ - ๒๕๓๘

ท่านอดีตนายกฯอานันท์ ปันยารชุน ได้ประกาศยุบสภา และจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเดือนกันยายน ปี ๒๕๓๕ ซึ่งเรียกว่าการเลือกตั้งปี ๒๕๓๕/๒ โดยระหว่างนั้นมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๓๔ ในประเด็นสำคัญที่ว่า นายกรัฐมนตรีต้องมาจากการเลือกตั้งระหว่างที่มีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งกันนั้น กระแสการเมืองได้มีการแบ่งขั้วอย่างชัดเจน จนเรียกกันว่า “ฝ่ายเทพ” และ “ฝ่ายมาร” ซึ่งเป็นที่เข้าใจกันว่าฝ่ายเทพหมายถึงกลุ่มพรรคการเมืองเดิมที่มีเสียงข้างน้อยในสภาและเป็นฝ่ายค้าน ส่วนฝ่ายมารก็คือกลุ่มพรรคการเมืองเดิมที่มีเสียงข้างมากในสภาได้ร่วมกันจัดตั้งรัฐบาลในช่วงปี ๒๕๓๕ ที่ผ่านมา

หลังการเลือกตั้งปี ๒๕๓๕/๒ ผ่านไป ปรากฏว่าพรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือกตั้งมากที่สุดและเป็นแกนจัดตั้งรัฐบาลชุดใหม่ขึ้น

ขณะนั้นผู้เขียนคิดว่า ผู้เขียนคงจะต้องพบกับตำแหน่งทางการเมืองแล้ว เพราะเคยเป็นรัฐมนตรีมาหลายสมัย ก็คงจะเป็น ส.ส. อาวุโสช่วยงานของพรรคต่อไปทั้งในสภาและในพรรค แต่ท่านชวน หลีกภัย ได้โทรศัพท์เรียกผู้เขียนไปพบที่ทำการพรรคในฐานะที่ท่านเป็นหัวหน้าพรรคและจะต้องเป็นนายกรัฐมนตรี ท่านหารือกับผู้เขียนว่า ผู้เขียนจะสามารถทำงานในตำแหน่งประธานสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นประธานรัฐสภาด้วยไหวหรือไม่ เพราะท่านพิจารณาแล้วว่า ผู้ที่จะทำหน้าที่นี้มีอยู่สองคนคือ ท่านบัญญัติ บรรทัดฐาน รองหัวหน้าพรรคภาคใต้ ส.ส. สุราษฎร์ธานี และผู้เขียนซึ่งเป็นรองหัวหน้าพรรคภาคกรุงเทพมหานคร ถ้าท่านจะมอบหน้าที่นี้ให้กับท่านบัญญัติ ก็จะดูน่าเกลียด ที่ประธานฝ่ายบริหารและประธานฝ่ายนิติบัญญัติมาจาก ส.ส. ที่เป็นคนได้ทั้งสองคน

ผู้เขียนจึงเรียนท่านหัวหน้าพรรคชวนว่า ผู้เขียนไม่ถนัดกับงานในตำแหน่งนี้ แต่ท่านจะให้ทำก็จะพยายามทำอย่างเต็มที่ แต่ผู้เขียนขอความเป็นอิสระในการทำงานที่จะตัดสินใจในฐานะประธานด้วยความเป็นกลางโดยไม่ถือประโยชน์ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นที่ตั้ง ท่านหัวหน้าพรรคก็ตอบว่าเป็นความประสงค์ของท่านอยู่แล้วที่ต้องการให้ผู้เขียนมีความเป็นอิสระในเรื่องนี้ ขอให้ทำงานด้วยความสบายใจให้เป็นที่ยึดถือของบุคคลทั้งหลาย และในที่สุดที่ประชุมพรรคก็ได้มีมติเสนอตัวผู้เขียนเข้าแข่งขันเป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร

เมื่อมีการประชุมสภาผู้แทนราษฎรนัดแรก ผู้แทนพรรคความหวังใหม่ซึ่งจะเข้าร่วมรัฐบาลคือท่านพิศาล มูลศาสตรสาทร เลขาธิการพรรค ได้เสนอชื่อผู้เขียนเป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร ปรากฏว่าผู้แทนพรรคฝ่ายค้านคือพรรคชาติไทยได้ลุกขึ้นแถลงว่า สำหรับตัวบุคคลผู้ถูกเสนอนี้พรรคฝ่ายค้านสามารถรับได้ จึงไม่เสนอบุคคลใดบุคคลหนึ่งเข้าแข่งขัน ผู้เขียนจึงได้รับเลือกในสภาโดยไม่ต้องลงคะแนน ส่วนรองประธานอีกสองท่านได้มีผู้เสนอชื่อท่านวันมูหะมัดนอร์ มะทา จากพรรคความหวังใหม่เป็นรองประธานสภาคนที่หนึ่ง และได้เสนอชื่อท่านถวิล ไพรสณฑ์ จากพรรคพลังธรรมเป็นรองประธานสภาคนที่สอง โดยไม่มีผู้แข่งขันเช่นเดียวกัน

เมื่อผู้เขียนได้เข้าดำรงตำแหน่งประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานรัฐสภาแล้ว ผู้เขียนได้พิจารณาเห็นว่า ถึงแม้ผู้เขียนจะเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งเป็นพรรคแกนนำของรัฐบาล สิ่งที่คุณเขียนจะต้องประพาดและปฏิบัติคือการวางตัวเพื่อเป็นกลางอย่างเคร่งครัด นับแต่บัดนั้นเป็นต้นไป ผู้เขียนจะไม่เข้าประชุมพรรคฯ เพราะเกรงจะเสียความเป็นกลาง แต่ความเป็นสมาชิกพรรคยังอยู่ และจะกลับไปปฏิบัติหน้าที่เมื่อพ้นวาระของการเป็นประธานสภาแล้ว ทั้งนี้เพื่อให้พรรคฝ่ายค้านได้สบายใจ และถือว่าเป็นการวางกรอบปฏิบัติของผู้ที่เป็นประธานสภาควรจะดำเนินการในทำนองนี้ต่อไป

ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้เขียนมีปัญหาเกี่ยวกับสมาชิกหลายคนในพรรคบ่อย ๆ เพราะผู้เขียนไม่ได้เข้าประชุมพรรคเลย จนสมาชิกพรรคบางท่านได้ประชดด้วยการเขียนแผนที่พรรคส่งให้ผู้เขียนว่าถ้าจะไปพรรคประชาธิปัตย์ให้ไปตามแผนที่นี้จะได้ไปถูก

ตลอดระยะเวลาที่ผู้เขียนเป็นประธานสภาผู้แทนราษฎรตั้งแต่เดือนกันยายน ปี ๒๕๓๕ จนกระทั่งมีการยุบสภาในเดือนพฤษภาคม ปี ๒๕๓๘ ผู้เขียนอยากจะเล่าถึงการทำงานที่เป็นไปด้วยความยากลำบากไว้ ณ ที่นี้ เพื่อว่า ส.ส. รุ่นหลังอาจจะได้รับทราบประวัติศาสตร์การเมืองส่วนหนึ่งต่อไป กล่าวคือ

๑. สภาผู้แทนราษฎรในระบอบนั้นเป็นระบอบร้อนแรงจากการเลือกตั้งหลังจากเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ความคิดเห็นทางการเมืองมีการแตกแยกกันมาก การอภิปรายในสภาผู้แทนราษฎรค่อนข้างเผ็ดร้อน มีคำกล่าวล่วงเกินซึ่งกันและกันอยู่เนือง ๆ ผู้เขียนต้องใช้ขันติธรรมและความอดกลั้นในการไกล่เกลี่ยแก้ไขเหตุการณ์ บางครั้งต้องแปรเปลี่ยนให้เกิดอารมณ์ขัน และหลายครั้งผู้เขียนถูกสบประมาทและกล่าวหาจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายค้าน หรือแม้แต่ฝ่ายรัฐบาลบางท่านเอง จนกระทั่งมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคชาติไทยซึ่งเป็นฝ่ายค้านท่านหนึ่ง คือ ท่านร้อยตำรวจโท เขาวริน ลัทธศักดิ์ศิริ ต้องลุกขึ้นมาพูดปกป้องผู้เขียนว่าได้ปฏิบัติหน้าที่ดีที่สุดแล้ว จนสร้างความฮือฮาและมีหลายครั้งที่พรรคฝ่ายค้านชักชวนให้ผู้เขียนย้ายไปอยู่กับพรรคฝ่ายค้านแต่ผู้เขียนก็ปฏิเสธไปด้วยความนุ่มนวลว่า ผู้เขียนเกิดในประชาธิปัตย์ก็ต้องสิ้นวาระทางการเมืองในประชาธิปัตย์จะย้ายไปไหนไม่ได้ในชีวิตนี้ มีผู้หวังดีหลายคนถามว่า ทำไมผู้เขียนไม่ตอบโต้กลับเมื่อถูกกล่าวหาอย่างรุนแรง ผู้เขียนตอบว่าผู้เขียนเป็นผู้ใหญ่พอแล้ว บางเรื่องนั้นถ้ามีการโต้ตอบก็จะมีแต่จะให้เกิดเรื่องทะเลาะกันผู้เขียนจะรอเวลาให้สถานการณ์คลี่คลายแล้วจะชี้แจงให้เข้าใจในโอกาสอันควร

ผู้เขียนต้องทำงานด้วยความอดทนและพยายามที่จะไม่เครียด ซึ่งเป็นเรื่องที่ยาก แต่ผู้เขียนก็พยายามไม่ยึดมั่นถือมั่นทำให้ใจให้ว่างไม่เช่นนั้นจะยิ่งแย่ ในที่สุดสถานการณ์ก็ได้ดีขึ้นตามลำดับเมื่อผู้เขียนได้แสดงให้เห็นที่เห็นชัดว่าผู้เขียนสามารถที่จะควบคุมการประชุมให้อยู่ในครรลองของการประนีประนอมด้วยดีตลอดมา

๒. อุปสรรคในการประชุมอาจจะเกิดขึ้น ในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นผู้แทนมาหลายสมัย และมีความคิดที่ไม่ยอมฟังประธานสภา บางคนท่านอวดตัวว่ามีอายุเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมานานกว่าผู้เขียน ได้กล่าวหาว่าการกระทำบางอย่างของประธานสภาไม่ถูกต้องในข้อบังคับ จนกระทั่งต้องชี้แจงว่า การเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนานนั้นไม่สำคัญ สำคัญที่วาระระหว่างผู้เป็นประธานในที่ประชุมกับสมาชิกใครจะแมนในข้อบังคับมากกว่ากัน และใครจะถือความเป็นกลางได้โดยถูกต้อง ผู้เขียนได้ชี้แจงให้เห็นว่าการตัดสินใจของผู้เขียนในฐานะที่เป็นประธานสภาได้ทำอย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทุกอย่างจึงคลี่คลายไป

๓. ในวันเปิดประชุมมีวาระแถลงนโยบายของรัฐบาลโดยเป็นการประชุมร่วมกับสมาชิกวุฒิสภาที่สมาชิกมาจากการแต่งตั้ง ซึ่งที่ประชุมได้ซักถามด้วยความดุเดือดและเผ็ดร้อนที่ในวาระแรกผู้เขียนได้เลื่อนการแถลงนโยบายไปก่อน เพราะรัฐบาลยังไม่ได้เข้าถวายสัตย์ปฏิญาณ จนมีการอภิปรายกันในเดือนตุลาคม ปี ๒๕๓๕ มีการซักถามกันอย่างหนักหน่วงแต่ทุกอย่างก็คลี่คลายไปได้ด้วยดี

๔. ในการประชุมพิจารณางบประมาณ ปี ๒๕๓๖ งบประมาณปี ๒๕๓๗ งบประมาณปี ๒๕๓๘ งบประมาณปี ๒๕๓๙ ซึ่งต้องใช้เวลาประชุมตั้งแต่เช้าจนถึงหลังเที่ยงคืน ในบางวันก็ถึงตีสามตีสี่ต่อเนื่องกัน ด้วยความกรากกรำแต่ผู้เขียนได้อาศัยรองประธานทั้งสองซึ่งเป็นผู้เข้มแข็งช่วยควบคุมการประชุมกันเป็นทีมการประชุมจึงผ่านไปได้ด้วยดี

๕. มีการประชุมเพื่อพิจารณาญัตติของฝ่ายค้านที่เปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลในระยะเวลา ๓ ปี ถึง ๔ ครั้ง ในการอภิปรายแต่ละครั้งในเวลายาวนานตั้งแต่เช้าจนถึงตีสามถึงตีสี่ของวันใหม่ ซึ่งการอภิปรายทุกครั้งเต็มไปด้วยการโต้ตอบอย่างเผ็ดร้อนระหว่างฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้าน จนบางครั้งการประชุมเกิดความอลเวงขึ้น แต่ผู้เขียนก็แก้ไขเหตุการณ์ให้ผ่านพ้นไปได้ด้วยดีในลักษณะของการไกล่เกลี่ยประนีประนอมซึ่งกันและกัน

๖. มีการประชุมจัดตั้งคณะกรรมการการศึกษาแก้ไขรัฐธรรมนูญซึ่งคณะกรรมการธิการได้พิจารณาในการแก้ไข และเสนอเข้าสู่การพิจารณาของสภา โดยประชุมร่วมทั้งสภาผู้แทน

ราษฎรและวุฒิสภา ซึ่งใช้เวลาประชุมประมาณ ๖ ครั้ง แต่แต่ละครั้งใช้เวลาประชุมที่ยาวนาน เป็นผลให้สามารถแก้ไขรัฐธรรมนูญปี ๒๕๓๔ เป็นการแก้ไขครั้งที่ ๕ ปี ๒๕๓๘ ที่แก้ไขเกือบทุกหมวดยกเว้นหมวดที่ ๑ บททั่วไป และหมวดที่ ๒ บทเกี่ยวกับองค์พระมหากษัตริย์คงไว้จากหมวดที่ ๓ ถึงหมวดที่ ๑๑ ได้แก้ไขเป็นจำนวนมาก ทำให้รัฐธรรมนูญมีแนวทางเป็นประชาธิปไตยยิ่งขึ้น

๗. สิ่งที่คุณเขียนได้ตั้งเป็นหลักไว้ว่า จะต้องคงความเป็นมิตรความเป็นไมตรีกับฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาลในลักษณะที่มีความเข้าอกเข้าใจและใกล้ชิดกันยิ่งขึ้น ดังนั้น ผู้เขียนจะให้โอกาสทุกฝ่ายเสมอ เช่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบางท่านมีเรื่องจะต้องหารือแต่หาโอกาสที่จะหารือในที่ประชุมยากมากเพราะหาจังหวะที่จะอภิปรายได้น้อยครั้ง ผู้เขียนจึงได้หารือในที่ประชุมว่า ก่อนที่จะมีสมาชิกมาครบองค์ประชุม จะให้มีการหารือนอกรอบเพื่อฟังความคิดเห็นของสมาชิกและขอให้รัฐบาลมานั่งฟังเพื่อรับทราบปัญหาถือเป็นการพิจารณานอกรอบซึ่งทุกฝ่ายก็เห็นด้วย บางเรื่องเป็นเรื่องฉุกเฉินที่จำเป็น เช่น ส.ส. ร้อยตำรวจโท เซวริน ลัทธศักดิ์ศิริ ได้ลุกขึ้นแถลงว่า คนไทยที่เป็นนักโทษอยู่ที่สิงคโปร์ จะถูกแขวนคอในวันพรุ่งนี้ หากเป็นไปได้อยากจะให้กระทรวงการต่างประเทศเป็นผู้ประสานงานขอลดหย่อนผ่อนโทษให้ตามควรแก่กรณี ซึ่งท่านนาวาอากาศตรี ประสงค์ สุ่นศิริ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ นั่งฟังอยู่ด้วยก็ได้รับรับข้อเสนอและดำเนินการต่อไปและมีตัวอย่างอื่น ๆ อีกมากมายซึ่งเป็นที่พอใจของทุกฝ่าย

แต่ปัจจุบันนี้ทราบว่าจะไม่อาจทำได้ โอกาสที่จะประชุมนอกรอบจะไม่มีเนื่องจากฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาลไม่สามารถตกลงกันได้ ก็คงจะประชุมได้ก็ต่อเมื่อมีสมาชิกมาครบองค์ประชุมซึ่งเป็นการประชุมตามข้อบังคับเท่านั้นจะไม่มีการประชุมนอกรอบในลักษณะประนีประนอมดังกล่าว

๘. การให้เกียรติและยกย่องศักดิ์ศรีของ ส.ส. ทุกคนอย่างเท่าเทียมกันเป็นสิ่งควรกระทำโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ส.ส. ที่มาจากต่างจังหวัดและเป็น ส.ส. หน้าใหม่ ผู้เขียนจะถือโอกาสเดินทางไปประชุมสหภาพรัฐสภาหน่วยต่าง ๆ หรือถูกเชิญไปเยี่ยมประเทศต่าง ๆ ในฐานะผู้แทนรัฐสภาไทย ผู้เขียนจะไปในขณะที่ปิดสมัยประชุมแล้ว จะไปเป็นคณะและจัดสรรผู้ไปให้มีทั้งฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาลอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะจะให้โอกาสฝ่ายค้านได้มีโอกาสได้เดินทางไปในฐานะผู้แทนรัฐสภาอย่างมีเกียรติยศซึ่งเป็นที่พอใจโดยทั่วไปเป็นการยกย่องให้เกียรติและผูกน้ำใจไมตรีต่อกัน นอกจากนี้ได้มีการแสดงความผูกไมตรีกันในด้านอื่น ๆ อีกมากมาย

จึงเป็นเหตุให้การจะกล่าวโต้ตอบและการขอร้องในสิ่งที่เกิดขึ้นที่ประธานสภาจะพึงกระทำต่อสมาชิกก็กระทำได้ง่ายเข้าในลักษณะของความเห็นใจและเข้าใจซึ่งกันและกันซึ่งจะได้ผลดีกว่าการใช้อำนาจอย่างเคร่งครัดและเฉียบขาด นี่เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียนซึ่งอาจจะไม่ตรงกับแนวทางของท่านประธานสภาแต่ละท่าน

๙. ผู้เขียนเป็นประธานสภาคนหนึ่งที่ได้รับของกำนัลเล็ก ๆ น้อย ๆ (ราคาไม่ถึง ๓,๐๐๐ บาท) จาก ส.ส. อยู่เสมอ ส.ส. บางจังหวัดได้นำขนมหม้อแกง สังขยาข้าวเหนียว บางจังหวัดมะขาม บางจังหวัดเนื้อแดดเดียว บางจังหวัดส้มโอ แดงโม และอื่น ๆ ท่านมาพบเยี่ยมเยียนแต่เช้าก่อนประชุม ก่อนจะจากกันแต่ละท่านจะพูดว่า ท่านประธานที่เคารพวันนี้ผมขอพูดสักหน่อยนะครับช่วยชี้ผมด้วย นี่ก็เป็นการแสดงความประสงค์ ผู้เขียนก็ตอบรับว่าถ้าได้จังหวะผู้เขียนจะชี้ให้แน่และจะไม่ลืมและผู้เขียนก็จะถามให้ก็เป็นทีพอใจ อย่างนี้ไม่ใช่เรื่องของสินบาทสินบนดอกครับ แต่เป็นน้ำใจเล็ก ๆ น้อย ๆ ในขณะนั้น กกต. ยังไม่มีบทบังคับในเรื่องรับของขวัญราคาไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท แต่ประการใด

ด้วยความประทับใจอันเกิดจากความทรงจำของผู้เขียน ผู้เขียนใคร่จะขอกล่าวถึงท่าน ส.ส. บางท่านที่มีบทบาทในสภา เพื่อเป็นการคารวะท่านในทางที่ดีผู้ใดอ่านพบก็อย่าได้ถือสาแต่ประการใด เพราะเป็นความปรารถนาดีจากผู้เขียน เพื่อให้เป็นแบบอย่างของ ส.ส. ในรุ่นปัจจุบันดังนี้

ท่านบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ ท่านผู้นี้เป็น ส.ส. เก่าแก่มากตั้งแต่ยุคก่อน จอมพล ป. พิบูลย์สงคราม เคยเป็นขุนพลคนสำคัญของพรรคประชาธิปัตย์ในภาคเหนือ ในปี ๒๕๓๕ ท่านอายุ ๘๐ ปีบริบูรณ์ ถือว่าอายุโศกสูงสุด เป็นที่เคารพนับถือของ ส.ส. ทุกรุ่น (ขณะนั้นผู้เขียนมีอายุ ๖๗ ปี) ท่านเป็นประธานที่ประชุมชั่วคราวในการพิจารณาเลือกประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ท่านเป็นผู้นำผู้เขียนขึ้นบัลลังก์ประธานและกล่าวสาบานตน ตลอดระยะเวลาตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ ถึงปี ๒๕๓๘ ท่านไม่เคยอภิปราย แต่นั่งฟัง ส.ส. รุ่นหลังของท่านอย่างสงบ ท่านมีประสบการณ์ในการเป็นประธานที่ประชุม ท่านไม่เคยทักท้วงผู้เขียนในวิธีทำงานของผู้เขียน เพราะท่านเคยพูดกับผู้เขียนในเชิงที่ว่า วิธีทำงานของประธานแต่ละคนจะไม่เหมือนกัน ข้อสำคัญให้ทำหน้าที่เป็นกลางควบคุมการประชุมให้ดำรงอยู่ได้ก็พอแล้ว ไม่จำเป็นต้องเอาแบบอย่างกัน

พลตำรวจเอก ประमाण อติเรกสาร ท่านเป็นผู้นำฝ่ายค้านฯ ในฐานะหัวหน้าพรรคชาติไทยซึ่งมีเสียงรองจากพรรคประชาธิปัตย์ ท่านเป็นผู้นำฝ่ายค้านฯ ที่น่ารักมาก เมื่อมีปัญหาประการใดท่านจะมักเข้ามาหาหรือผู้เขียนเป็นการส่วนตัวในห้องทำงานเป็นประจำ ระหว่างประชุมเมื่อฝ่ายค้านมีเหตุจำเป็นจะต้องวอล์คเอาท์จากที่ประชุม ท่านก็กล่าวขอโทษผู้เขียนก่อนว่า จำเป็นจะต้องประท้วงรัฐบาลในวาระนี้เมื่อผ่านวาระนี้แล้วก็จะกลับมาประชุมอีก ขอท่านประธานได้โปรดเข้าใจ พร้อมกับท่านโค้งคำนับแล้วพา ส.ส. ฝ่ายค้านออกจากห้องไปอย่างมีระเบียบ ผู้เขียนเคยขัดใจกับท่านครั้งหนึ่งแต่ท่านไม่ได้ถือโกรธ กล่าวคือท่านยื่นกระทู้ถามนายกรัฐมนตรีในเรื่องส่วนตัว ซึ่งผิดข้อบังคับของการประชุม ท่านรองประธานที่ประชุมคนหนึ่งซึ่งมีหน้าที่พิจารณาไม่อยากจะสั่งการในเรื่องนี้จึงเป็นหน้าที่ของผู้เขียนที่ต้องสั่งการไปโดยตรงว่า ไม่สามารถรับญัตติท่านได้เพราะขัดต่อข้อบังคับ ซึ่งท่านก็มีได้วาทกล่าวหรือโต้แย้งท่านถึงแก่อสัญกรรมไปแล้วผู้เขียนกล่าวถึงท่านด้วยความรักและเคารพต่อท่านเป็นอย่างสูง

เป็นที่น่าสังเกตว่าอดีตประธานสภาผู้แทนราษฎรหลายท่าน เช่น ท่านอุทัย พิมพ์ใจชน ท่านชวน หลีกภัย ท่าน ดร.อาทิตย์ อุไรรัตน์ ซึ่งเป็นประธานสภาผู้แทนราษฎรมาก่อนผู้เขียนต่างไม่เคยโต้แย้งหรือแสดงความไม่เห็นด้วยในการทำหน้าที่ของผู้เขียน เพราะคงจะถือว่าเป็นวิถีทำงานของแต่ละคนซึ่งไม่เหมือนกัน

ท่าน ส.ส. ปัญจะ เกสรทอง แห่งพรรคชาติพัฒนา เคยเป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร ถือเป็นกวีในทางการเมืองผู้หนึ่ง ท่านคงไม่สบอารมณ์วิถีทำงานของผู้เขียน ท่านในฐานะประธานเก่าได้ลุกขึ้นทักท้วงโต้แย้งบางครั้งก็เสนอแนะหลายประการ ซึ่งบางอย่างผู้เขียนก็รับฟังได้และแก้ไข แต่บางอย่างก็ไม่อาจจะปฏิบัติตามได้ เพราะแนวทางของท่านและผู้เขียนไม่เหมือนกัน ที่สำคัญที่สุดจำได้ว่าในตอนหลังท่านได้เป็นรัฐมนตรีร่วมกับพรรคประชาธิปัตย์ในช่วงปลายปี ๒๕๓๘ จะมีการลงมติไม่ไว้วางใจรัฐบาลของท่านชวน ซึ่งเป็นที่คาดหมายว่า อาจจะมีพรรคการเมืองบางพรรคถอนตัวก่อนหลังจากอภิปราย อาจจะทำให้คะแนนรัฐบาลเสียงไม่พอ ท่านได้แนะนำผู้เขียนผ่านสื่อมวลชนว่า ให้ผู้เขียนถามญัตติด้านเดียว กล่าวคือ ให้ถามว่าใครจะให้ความไว้วางใจรัฐบาลบ้าง ไม่จำเป็นจะต้องถามญัตติว่าใครไม่ไว้วางใจรัฐบาล ผู้เขียนไม่สามารถปฏิบัติได้และโต้แย้งว่า เป็นการผิดธรรมเนียมของการเป็นประธานจะต้องถามทั้งสองประเด็น และจะไม่มีประธานสภาที่ไหนในประเทศประชาธิปไตยกระทำเช่นนี้ ท่านปัญจะได้ถึงแก่อสัญกรรมไปแล้ว ผู้เขียนขอแสดงความระลึกถึงท่าน

ท่าน ส.ส. สวัสดิ์ คำประกอบ ท่านเป็น ส.ส. ที่มีอาวุโสสูงคนหนึ่ง เป็น ส.ส. มาตั้งแต่ยุคจอมพล ป. พิบูลย์สงคราม ท่านมีความสามารถเป็นพิเศษสามารถอธิบายได้ทุกเรื่อง และหากมีเรื่องจำเป็นที่ผู้เขียนจะทักท้วงท่าน ท่านก็ไม่ได้แย้งประการใด เช่น คราวหนึ่งท่าน อภิปรายในญัตติเรื่องหนึ่งท่านใช้เวลาอย่างมาก ผู้เขียนได้เตือนท่านว่า “ท่านสวัสดิ์ที่เคารพ ท่านอภิปรายนานแล้วขอได้โปรดสรุปด้วยเพื่อเปิดโอกาสให้คนอื่นได้พูดบ้าง” ท่านก็ตอบมาทันทีว่า “ผมเหมือนคนขับเครื่องบินหาสนามบินลงไม่ได้ยังจับไม่ได้” ผู้เขียนก็ตอบท่านว่า “ถือเป็นอุบัติเหตุขอให้ลงได้โดยฉุกเฉินครับไม่ต้องหาสนามบินลงทุ่งนาก็ได้” ท่านก็หัวเราะสากี้ หัวเราะทั้งสภาแล้วท่านก็จบด้วยดี อีกครั้งหนึ่งในการประชุมแก้ไขรัฐธรรมนูญ ถึงวาระที่ต้องมีการลงมติโดยวิธีชานช่อ ก่อนที่จะเริ่มชานช่อได้มีการเลือกกรรมการนับคะแนน และการชานช่อจะต้องเริ่มจาก ส.ส. ผู้ที่นำขึ้นต้นด้วยตัว ก.ไปก่อน ท่านสวัสดิ์ก็ลุกขึ้นอภิปรายไม่เห็นด้วย และไม่ยอมหยุดพูด ผู้เขียนก็เตือนท่านแล้วว่า ท่านเป็นผู้ใหญ่มากผู้เขียนไม่อยากจะใช้ข้อบังคับโดยเคร่งครัดขอให้ท่านฟังและเข้าใจว่าถึงวาระการลงมติแล้วทุกคนไม่มีสิทธิ์จะพูดอีก ท่านก็ไม่ยอมท่านก็พูดต่อไป ผู้เขียนใช้วิธีปิดไมโครโฟนและให้เลขาธิการดำเนินการเรียกชื่อสมาชิกอักษร ก. คนแรก คือคุณนก กิ่งตระกูล ส.ส. อุดรดิตถ์ พรรคชาติพัฒนา ชานช่อเป็นคนแรกและคนต่อ ๆ มา โดยปิดเสียงของท่านสวัสดิ์ ท่านพูดปากเปล่าไปโดยไม่มีไมโครโฟน อีกสักครู่หนึ่งท่านก็นั่งลง ขณะนี้ท่านอายุ ๙๓ ปีแล้ว เกษียณทางการเมืองและพักผ่อนอยู่ที่บ้าน ขอแสดงความคารวะต่อท่าน ณ ที่นี้

ท่าน ส.ส. บุญเชื้อ ประเสริฐสุวรรณ ขณะนั้นท่านทำหน้าที่ประธานวิปของฝ่ายค้าน ท่านเป็นผู้มีอาวุโสที่น่าเคารพท่านหนึ่ง เคยเป็นสมาชิกคนสำคัญของพรรคประชาธิปัตย์ในอดีต แม้จะอยู่ห่างไกลกันคนละพรรค แต่ความมีน้ำใจก็ยังมิอยู่ต่อกันเสมอ ท่านเป็นประธานวิปที่น่ารัก สามารถประสานงานกับประธานวิปของรัฐบาลคือท่าน ส.ส. เทอดพงษ์ ไชยนันทน์ ได้เป็นอย่างดี ทำให้การตกลงระหว่างฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้านตลอดระยะเวลาเกือบสามปีเป็นไปด้วยความราบรื่นเป็นส่วนใหญ่ เพราะท่านเป็นคนมีน้ำใจแก้ไขเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่มีการขัดแย้งโดยให้ความร่วมมือกับฝ่ายรัฐบาลและประธานสภาเป็นอย่างดี ขณะนี้ท่านเกษียณทางการเมืองแล้ว ผู้เขียนขอแสดงความระลึกถึงท่านด้วยจิตคารวะ

ท่าน ส.ส. ชัย ชิดชอบ ท่านเป็น ส.ส. เก่าแก่มากคนหนึ่งใกล้เคียงกับท่าน ขวน หลีกภัย ของผู้เขียน มีประสบการณ์มากมาย การอภิปรายของท่านเต็มไปด้วยชั้นเชิง

และลวดลายเรียกเสียงเฮฮาสนุกสนานในสภาเสมอ เช่น ตอนหนึ่งท่านอภิปรายนานเกินไป ผู้เขียนได้ทักท้วงท่านว่าขอให้พูดเข้าประเด็นหน่อย เพราะห่างไกลประเด็นมาก ท่านก็ตอบว่า “ท่านประธานที่เคารพ ผมจวนเข้าประเด็นแล้วกำลังจ่ออยู่ยังไม่ได้เข้า” ที่ประชุมก็ฮาตริม ผู้เขียนก็สวนกลับไปว่า “ไม่ต้องจ่อครับท่านชัย เอาเข้าเลยนะครับ เข้าประเด็นนะครับ” ที่ประชุมก็ฮาซ้ำอีก อีกครั้งหนึ่งมีการประชุมร่วมรัฐสภาระหว่าง ส.ส. และสมาชิกวุฒิสภา ในการแก้ไขบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ประเด็นมีอยู่ว่า บุคคลอายุสิบแปดปีขึ้นไปควรมีสิทธิเลือกตั้งหรือไม่ ท่านชัยก็เริ่มอภิปรายว่า “ท่านประธานที่เคารพ ท่านชอบเอ๊ะ ๆ อายุสิบแปดหรือไม่” ผู้เขียนไม่ตอบท่านขอให้ท่านอภิปรายต่อไป ท่านก็อภิปรายต่อไปว่า “ท่านประธานกับผู้เขียนเคยเที่ยวเอ๊ะ ๆ กันไม่ใช่หรือ” ที่ประชุมก็ฮาตริม ผู้เขียนคิดแวบหนึ่งในใจว่า ถ้าไม่แก้ไขเหตุการณ์จะเสียหายมากเพราะการประชุมถ่ายทอดทางวิทยุและโทรทัศน์ทั่วประเทศ ถ้าหากผู้เขียนเฉยเสียอย่างน้อยอาจจะมีคนเข้าใจผิดว่าผู้เขียนเคยเที่ยววราตรีสนุกสนานกับท่านชัย ผู้เขียนจึงตอบว่า “ท่านชัยที่เคารพ โปรดอย่านำเรื่องที่ไม่จริงมาพูดมันเกิดความเสียหาย ผู้เขียนกับท่านรู้จักกันในสภาในฐานะเพื่อนสมาชิกไม่เคยไปมาหาสู่หรือเที่ยวเตร่กัน ท่านพูดเช่นนี้ทำให้ผู้เขียนเสียหายขอให้ท่านที่อยู่ในที่ประชุมและท่านผู้ดูแลผู้ฟังทั่วประเทศทราบด้วย” ที่ประชุมก็ตบมือกราว และผู้เขียนได้กล่าวว่าขอเชิญให้ท่านชัยอภิปรายในประเด็นที่ว่าอายุสิบแปดปีควรมีสิทธิเลือกตั้งหรือไม่อย่าออกนอกประเด็นต่อไป ท่านชัยก็ยอมปฏิบัติด้วยดี ขณะนี้ท่านเป็น ส.ส. อาวุโสในสภาชุดปัจจุบัน เคยเป็นประธานรัฐสภาและประธานสภาผู้แทนราษฎรในสมัยที่แล้ว ได้ทำหน้าที่ดีเยี่ยมคนหนึ่ง ผู้เขียนขอชมเชยด้วยความเคารพ

ท่าน ส.ส. พินิจ จันทรสุนทร ส.ส. อาวุโสแห่งจังหวัดลำปางซึ่งเป็นพรรคฝ่ายค้าน เป็น ส.ส. แก่แก่ที่อภิปรายดีคนหนึ่ง ท่านไม่เคยขัดแย้งกับผู้เขียนในฐานะประธานสภาฯ มิได้เถียงกันบ้างในเหตุผล ผู้เขียนจำได้ว่ามีปัญหาสองสามครั้งที่ผู้เขียนมีปัญหาเกิดขึ้นค่อนข้างจะหนักในระหว่างประชุม ท่านจะมีโน้ตเป็นจดหมายน้อยชิ้นมาเตือนว่า ท่านประธานโปรดสงบและใจเย็นไว้เหมือนอย่างที่ท่านปฏิบัติอยู่นั้นดีแล้ว อย่ามีอารมณ์ฉุนเฉียวการประชุมจะเสียขอเตือนด้วยความรักลงชื่อพินิจ ผู้เขียนยังระลึกถึงท่านและขอบคุณท่านเสมอ

ท่าน พลตรี จำลอง ศรีเมือง ในฐานะหัวหน้าพรรคพลังธรรม ท่านเป็นคนเก่งมีความสามารถ นาน ๆ จะอภิปรายสักครั้งหนึ่ง แต่วิธีการเรียกประธานสภา ท่านไม่เหมือนกับ ส.ส. ทั้งหลาย ส.ส. ทั้งหลายจะกล่าวว่า “ท่านประธานที่เคารพ” (ซึ่งบางคนอาจจะไม่

เคารพก็ได้) แต่ท่านพลตรี จำลอง ท่านแสดงความจริงใจท่านกล่าวเพียงสั้น ๆ ว่า “ท่านผู้เป็นประธาน” ท่านไม่ได้บอกว่าท่านเคารพหรือไม่เคารพซึ่งเป็นการแสดงที่ตรงไปตรงมาของท่าน ผู้เขียนถือว่าเป็นตัวอย่างของคนที่มีความจริงใจคนหนึ่ง

ท่าน ส.ส. สมัคร สุนทรเวช หัวหน้าพรรค ประชากรไทย เป็น ส.ส. น้ำดีคนหนึ่งของพรรคประชาธิปัตย์ ในอดีต ท่านเป็นคนร้อนแรงอภิปรายด้วยเหตุด้วยผล เคยโต้แย้งกับผู้เขียนหลายครั้งในปัญหาที่เกิดขึ้นแต่ก็ ทำความเข้าใจกันได้ด้วยดีทุกครั้ง ท่านจะพอใจมากที่ผู้เขียน ในฐานะประธานฯตั้งอกตั้งใจฟังการอภิปรายถึงแม้จะยืดเยื้อ อย่างไรก็มีสมาธิฟัง ดูท่านมีความพอใจมาก ในบั้นปลาย ท่านได้เข้าช่วยงานสภาในด้านต่าง ๆ มากมาย ท่านเคย ป่วยระหว่างเป็น ส.ส. ผู้เขียนเคยไปเยี่ยมเยียนท่าน ท่าน รู้สึกซึ่งในน้ำใจผู้เขียน ตอนท่านป่วยหนักท่านได้ฝากข้อความแก่ผู้เกี่ยวข้องว่าท่านยังรักผู้เขียน และถือว่าผู้เขียนเป็นมิตรที่ดีคนหนึ่งของท่าน ในงานพระราชทานเพลิงศพของท่านผู้เขียนได้ รับการขอร้องจากคุณหญิงสุรรัตน์ ศรีริยาของท่านให้ผู้เขียนเขียนคำไว้อาลัยเพราะเป็นความ ประสงค์ของท่านสมัคร ผู้เขียนได้ยกย่องท่านอย่างดียิ่งด้วยจิตคารวะ ขอให้ท่านมีความสุขใน สัมปรายภพต่อไป

สมัคร สุนทรเวช

ท่าน ส.ส. ร้อยตำรวจเอก เฉลิม อยู่บำรุง อดีตเคยเป็นสมาชิกคนหนึ่งของ พรรคประชาธิปัตย์ได้รู้จักขึ้นอภิปรายรุนแรงยืดเยื้อ การอภิปรายท่าทีของท่านใกล้เคียงกับท่านสมัคร สุนทรเวช ท่านมีวิธีการพูดเอาใจประธานสภา (ผู้เขียน) โดยจะกล่าวถึงความสัมพันธ์ที่เคยช่วยกัน หาเสียงตากแดดตากฝนด้วยกันมา สุดท้ายว่าขอ ให้ท่านประธานนึกถึงมิตรภาพเก่า ๆ โปรดยกโทษ ได้อภิปรายได้ยาว ๆ หน่อย ผู้เขียนก็ไม่ว่าอะไร ก็ปล่อยท่านไปท่านดูจะพอใจพอใจอยู่ไม่น้อย

ร้อยตำรวจเอก เฉลิม อยู่บำรุง

ท่าน ส.ส. เนวิน ชิดชอบ แห่งบุรีรัมย์ คนหนุ่มของพรรคฝ่ายค้าน ท่านอภิปรายได้เผ็ดร้อนแต่น่ารับฟัง ท่านได้อภิปรายเหน็ดเหนื่อยผู้เขียนในฐานะประธานฯหลายครั้งหลายหนแต่ผู้เขียนก็ยอมฟังด้วยดี เพราะถือว่าเป็นวิธีการของท่าน สุดท้ายท่านคงจะรักน้ำใจผู้เขียนก็ได้มีการพบปะพูดคุยจากกันบ่อย ๆ นอกสภาฯ ในการยุบสภาผู้แทนราษฎรในเดือนพฤษภาคม ๒๕๓๘ ท่านได้มาลาผู้เขียนในห้องทำงานและต่างอวยพรซึ่งกันและกัน ผู้เขียนขอให้ท่านโชคดีในชีวิตการเมืองต่อไป

ท่าน ส.ส. ประเทือง วิจารณ์ปรีชา แห่งสิงห์บุรีของพรรคชาติไทย ท่านเป็นคนที่อภิปรายได้ยาวและมีวิธีการพูดจาที่แหลมคม ครั้งหนึ่งท่านได้ว่ากล่าว ส.ส. ฝ่ายรัฐบาลโดยใช้คำว่า “เลือก” ผู้เขียนในฐานะประธานสภาฯก็ได้ทักท้วงท่านว่าท่านพูดคำหยาบขอให้ถอนเสีย ท่านประเทืองหยิบพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานชี้แจงว่า คำว่าเลือกแปลว่าเลือกเท้าไปข้างหน้าเช่นเลือกเท้า จึงไม่ใช่คำหยาบ จึงไม่ต้องถอน ผู้เขียนไม่ยอมก็ได้แย้งว่าคำอภิปรายของท่านไม่ได้หมายความว่าอย่างนั้น แต่เป็นการก้าวล่วงกล่าวหาอีกฝ่ายหนึ่งลักษณะหมิ่นประมาทเป็นคำหยาบคล้ายกับคำว่าทะเล้ง ฉะนั้นให้ถอนเสียการประชุมจะได้ดำเนินไปด้วยดี ท่านก็ยอมถอนโดยดี ผู้เขียนยังระลึกถึงท่านเสมอ

ท่าน ส.ส. ไพโรจน์ สุวรรณฉวี แห่งพรรคชาติพัฒนาผู้ถึงแก่อสัญกรรมไปแล้ว ท่านอภิปรายได้เผ็ดร้อนและท่านอภิปรายบ่อย ท่านเกรงว่าผู้เขียนจะไม่ชี้ให้ท่านพูด ท่านจะมีจดหมายน้อยลงชื่อโดยท่าน พลเอก ชชาติชาย ชุณหะวัณ หัวหน้าพรรคชาติพัฒนา ซึ่งผู้เขียนเคารพนับถือ แจ้งมาว่าขอให้ท่าน ส.ส. ไพโรจน์พูดเพราะพูดในนามของท่านด้วย ครั้งหนึ่งท่านได้กล่าวถ้อยคำรุนแรงเป็นการหมิ่นประมาท ส.ส. ฝ่ายรัฐบาลอย่างชัดเจน ผู้เขียนขอให้ท่านถอนคำพูด ท่านก็ไม่ยอม ผู้เขียนก็เอนน้ำเย็นปลอบ บอกว่าท่าน ส.ส. ไพโรจน์ ตลอดชีวิตการรับราชการของท่านในกระทรวงมหาดไทย ท่านเป็นนายอำเภอดีเด่นเป็นที่เคารพนับถือของคนทั่วไป ท่านอย่ากระทำให้เสียหายนะเพราะกรณีนี้เลย ผู้เขียนไม่อยากจะใช้ความรุนแรงกับท่านขอให้ท่านพิจารณาให้ดีว่า ถ้าท่านไม่ยอมถอนตามข้อบังคับผู้เขียนควรปฏิบัติอย่างไร ท่านไพโรจน์ก็ย้อนมาว่า หมายความว่าท่านจะให้เจ้าหน้าที่เอาตัวผมออกนอกสภาฯ ไซ้ไหม ผู้เขียนชี้แจงว่าปัญหานี้ถ้าท่านไม่ถอนท่านน่าจะพิจารณาตนเองอย่าให้ใครมาบังคับให้ท่านออกไปเลย ท่านก็ตัดสินใจออกจากที่ประชุมไปด้วยดีโดยไม่ถอนคำพูดเรื่องก็จบและดำเนินการอภิปรายกันต่อไป

ในวันรุ่งขึ้นท่านมีจดหมายน้อยมาว่า ถ้าผู้เขียนขึ้นเป็นประธานท่านจะขึ้นมากล่าวขอโทษต่อผู้เขียนในที่ประชุม ผู้เขียนชี้แจงสั้น ๆ ว่าเรื่องจบแล้วขอให้จบไปเลยอย่ารื้อฟื้นมาอีกและวันนี้ผู้เขียนจะไม่ขอขึ้นเป็นประธานฯ (เพราะกลัวเรื่องจะยาวไปอีก)

ท่าน ส.ส. ประสพ บุษราคัม แห่งจังหวัดภาคอีสาน เข้าใจว่าจะเป็นอุทธาณี ในการอภิปรายญาติไม่ว่างใจรัฐบาล ท่านได้อภิปรายกล่าวถึงคุณหญิงภรรยาของท่านรัฐมนตรีผู้หนึ่งว่าแต่งเครื่องเพชรไปทอดกฐินในสหรัฐอเมริกา ผู้เขียนทักท้วงว่าเป็นเรื่องส่วนตัวอภิปรายไม่ได้เพราะจะแต่งตัวอย่างไรเป็นเรื่องของคุณหญิงไม่เกี่ยวกับท่านรัฐมนตรี ท่าน ส.ส. ประสพก็พูดว่าถ้ามีจดหมายของคุณหญิงเขียนถึงใครต่อใครมาอ่านได้หรือไม่ ผู้เขียนแถลงว่าไม่ได้เด็ดขาดนอกจากเป็นงานในหน้าที่ท่านก็แถลงว่าจดหมายน้อยที่จะอ่านนี้เป็นงานในหน้าที่ที่คุณหญิงมาเกี่ยวข้องด้วย ผู้เขียนก็ถามว่าขอดูก่อน แต่ท่านรัฐมนตรีผู้เป็นสามีของคุณหญิงได้กล่าวว่า ท่านประธานโปรดอนุญาตให้เขาอภิปรายเถิดผมไม่ถือสาหรอก ท่าน ส.ส. ประสพก็อ่านจดหมายนั้นเป็นจดหมายฝากฝังตำรวจผู้หนึ่งถึงอธิบดีกรมตำรวจในสมัยนั้น ซึ่งต่อมาท่านอธิบดีถูกย้ายไปประจำอยู่สำนักนายกฯ จดหมายน้อยก็ตกมาถึงพรรคฝ่ายค้านจนมีการอภิปราย นี่เป็นตัวอย่างอันหนึ่งที่ว่านักการเมืองหรือบิรารทั้งหลายไม่ควรเขียนจดหมายน้อยจะเป็นอันตรายต่อการดำเนินการในทางการเมือง

ท่าน ส.ส. ปิยะณัฐ วัชรภรณ์ แห่งศรีสะเกษ ผู้เขียนรู้จักท่านมาตั้งแต่ปี ๒๕๑๘ เป็น ส.ส. ปากกล้าจากคมคายเชิดเชื่อนผู้คน โดยถ้อยคำในคำอภิปรายที่ยากจะได้แย้งได้และท่านระมัดระวังที่จะไม่ผิดข้อบังคับ ท่านเป็นผู้หนึ่งที่มีความคิดริเริ่มให้ความเห็นในการตัดสินใจของผู้เขียนในระหว่างประชุมด้วยดีหลายครั้ง ผู้เขียนขอแสดงความระลึกถึงท่าน

ท่าน ส.ส. ไสภณ เพชรสว่าง ต่อมาท่านเป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ท่านผู้นี้อภิปรายได้ทุกเรื่องในการพิจารณางบประมาณท่านสงวนคำแปรญัตติไว้ทุกมาตรา และย้ำว่าจะขอพูดทุกมาตราท่านประธานจะอนุญาตหรือไม่ ผู้เขียนก็ตอบว่าเมื่อสงวนคำแปรญัตติไว้ทุกมาตราถ้าอภิปรายได้ทุกมาตราก็ถึง ๖ โมงเช้าอภิปรายจนสว่าง จากนั้นท่านก็ได้ฉายาว่า**ท่าน ส.ส. ไสภณพูดจนสว่าง**

ในด้านพรรครัฐบาลและพรรคร่วมรัฐบาลนั้นส่วนใหญ่ ส.ส. ที่เป็นผู้หลักผู้ใหญ่ก็เป็นรัฐมนตรีกันเกือบหมด ที่เป็นดาวสภาในขณะนั้นก็มี ในด้านนักวิชาการ **ดร.ปรีชา สุวรรณทัต** แห่ง กทม. เก่งในข้อกฎหมายลุกขึ้นอภิปรายช่วยเหลือรัฐบาลได้ดียิ่ง ส.ส. หนูม

ที่มีสติปัญญาเฉียบแหลม เช่น ส.ส. อรรถพล สรสุชาติ ส.ส. อลงกรณ์ พลบุตร ส.ส. นิพิฏฐ์ อินทรสมบัติ ส.ส. สุวโรช พะลัง แห่งชุมพร ซึ่งขยันมาก ถ้าพูดเกินเลยอย่างไรไปให้ถอนคำพูด ส.ส. สุวโรช ยอมทุกครั้ง

อีกสองท่านที่ควรกล่าวถึงก็คือ ท่าน **ส.ส. เจริญ จรรย์โกมล** ซึ่งอัยยาคัยดีมีเมตตา ขณะที่ผู้เขียนได้กล่าวถึงนี้ ท่านได้ดำรงตำแหน่งรองประธานสภาผู้แทนราษฎรคนที่หนึ่ง ซึ่งทำหน้าที่อย่างดีที่สุดถือว่าเป็นประธานที่ประชุมที่ใช้ได้ทีเดียว

คนสุดท้ายที่จะขอกล่าว ณ ที่นี้ คือ ท่าน **ส.ส. ณรงค์เลิศ สุรพล** แห่งขอนแก่น สังกัดพรรคชาติไทย ตอนที่ท่านจะอภิปรายตอนแรก ท่านยกมือขึ้นผู้เขียนไม่ทราบที่ท่านชื่ออะไรเป็นเรื่องกะทันหัน จะสอบถามเลขาธิการหรือรองเลขาธิการก็ไม่ทัน จึงชี้ให้ท่านพูดโดยกล่าวว่าขอเชิญท่านสุภาพบุรุษที่ยกมือและนั่งทางซ้ายสุดได้อภิปรายได้ ท่าน ส.ส. ณรงค์เลิศได้กล่าวว่า ท่านประธานฯ น่าจะจำผมได้เพราะชื่อผมไม่เหมือนใครชื่อณรงค์เลิศครับเป็นลูกศิษย์ของท่านที่คณะนิติศาสตร์จุฬาฯ ขอได้โปรดจำไว้ด้วย จากนั้นผู้เขียนก็จำชื่อท่านได้ตลอดและยังระลึกถึงท่านเสมอ

ยังมี ส.ส. ทั้งหญิงและชายอีกหลายท่านที่ผู้เขียนอยากจะได้กล่าวถึงด้วยความประทับใจที่มีต่อกัน แต่น้ำกระดาษไม่เอื้ออำนวยก็ขอผ่านไปด้วยความเคารพ

การจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตย (คปท.)

ในเดือนมิถุนายน ๒๕๓๗ ได้เกิดวิกฤตการณ์ทางการเมืองขึ้นโดยมีประชาชนและองค์กรเอกชนเรียกร้องให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญใหม่ทั้งฉบับ มีนักการเมืองบางคน เช่น อดีต ส.ส. เรืออากาศตรี ฉลาด วรฉัตร ได้ประท้วงโดยนั่งขาวหม่ขาวนั้งอดข้าวอยู่ในกรงหน้ารัฐสภา มีประชาชนแะเวียนมาให้กำลังใจ และมีผู้ร่วมประท้วงมากมาย จนจำนวนผู้ประท้วงเพิ่มขึ้นทุกวัน ทำให้บางครั้งการประชุมสภาในตอนบ่ายและตอนเย็นประสบปัญหาหนัก มีการปิดทางเข้า-ออกของรัฐสภาไม่ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาเข้าออกได้โดยสะดวก เหตุการณ์เริ่มสับสนวุ่นวายขึ้นทุกที ผู้เขียนได้ตัดสินใจแก้ไขสถานการณ์โดยการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตย ประกอบด้วยนักกฎหมาย นักรัฐศาสตร์ และประชาชนผู้มีชื่อเสียงที่มีประสบการณ์เป็นที่ยอมรับขึ้นคณะหนึ่ง โดยมีศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี เป็นประธานเพื่อดำเนินการศึกษาความเป็นไปได้ในการยกร่างรัฐธรรมนูญที่เป็นประชาธิปไตย

ให้มากที่สุดขึ้นทั้งฉบับและให้เร่งศึกษาภายในกำหนดไม่เกิน ๑ ปี ทั้งนี้ได้ขอความร่วมมือจากรัฐบาลของท่านชวน หลีกภัย ในการให้ทุนค่าใช้จ่ายในการสัมมนาวิจัยของคณะกรรมการชุดนี้ ซึ่งรัฐบาลได้สนับสนุนเป็นอย่างดี เหตุการณ์ได้สงบเรียบร้อยลง

เมื่อผู้เขียนตั้งคณะกรรมการเสร็จก็ได้เข้าพบคุณฉลาดในกรงหน้ารัฐสภา ในชั้นแรกท่านก็ตกลงเห็นดีด้วย แต่กลับแถลงว่าไม่น่าเชื่อถือและอดข้าวต่อไป แต่ในที่สุดท่านก็ยอมเลิกอดข้าว คณะกรรมการ คพป. ได้ประชุมปรึกษากันอย่างเร่งรีบตั้งแต่เดือนมิถุนายน ๒๕๓๗ จนถึงเดือนเมษายน ๒๕๓๘ คณะกรรมการได้ปฏิบัติภารกิจเสร็จสิ้น ได้ทำข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขรัฐธรรมนูญให้เป็นประชาธิปไตยหลายประการ มีเอกสารเกี่ยวข้องจำนวนมากที่สำคัญที่สุดคณะกรรมการเห็นว่าควรแก้ไขมาตรา ๒๑๑ ของรัฐธรรมนูญปี ๒๕๓๔ กำหนดให้มีการจัดตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่หรือให้ตั้งคณะกรรมการ สสร. เพื่อดำเนินการต่อไป ผู้เขียนได้ส่งบันทึกดังกล่าวให้พรรคการเมืองทุกพรรคเพื่อหาแนวทางปฏิบัติร่วมกัน แต่บังเอิญในเดือนพฤษภาคม ๒๕๓๘ ได้เกิดปัญหาการอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาล การอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีว่าการและรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ก่อนลงมติได้มีพรรคร่วมรัฐบาลคือพรรคพลังธรรมถอนตัวไปก่อน ท่านนายเกษมได้ประกาศยุบสภา หลังจากนั้นท่านบรรหาร ศิลปอาชา ในฐานะหัวหน้าพรรคชาติไทยคนใหม่ได้เป็นนายกรัฐมนตรีและได้นำผลงานของคณะกรรมการชุดนี้ไปพิจารณาและจัดตั้งสภา สสร. ขึ้น จนมีการร่างรัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๐ สำเร็จดังที่ทราบกันอยู่แล้วโดยทั่วไป ซึ่งเป็นเรื่องที่ผู้เขียนภูมิใจเรื่องหนึ่ง และขอบันทึกไว้ในเรื่องนี้ว่าท่านเลขาธิการคณะรัฐมนตรีในขณะนั้น คือ ดร.วิษณุ เครืองาม ได้ให้คำปรึกษาผมเป็นอย่างดียิ่งขอขอบคุณอีกครั้ง

การจัดตั้งสถาบันพระปกเกล้า

สถาบันพระปกเกล้าเป็นความคิดร่วมกันระหว่างผู้เขียนกับท่านวันนอร์ (วันมูหะมัดนอร์ มะทา) ซึ่งท่านเป็นรองประธานฯ คนที่หนึ่ง ประึกษากันว่าน่าจะมีสถาบันการเมืองให้ความรู้แก่นักการเมืองเพราะว่าในฝ่ายบริหารมีวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) ฝ่ายตุลาการมีสถาบันตุลาการชั้นสูง ส่วนฝ่ายนิติบัญญัติก็ต้องมี ประึกษากันแล้วตกลงให้ท่านวันนอร์ไปดูงานที่เยอรมัน ดูเค้าโครงแล้วผมก็นำเรื่องนี้เสนอเข้าที่ประชุมคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา (ก.ร.) เกิดปัญหาอุปสรรคอย่างมาก ในที่ประชุมกรรมการ ก.ร. ซึ่งประกอบไปด้วยเลขาธิการ

ผู้เขียนมีความภูมิใจมาก เพราะเป็นสถาบันที่น่าเชื่อถือ มีบุคคลที่ต้องการเรียน
เยอะและผู้ที่สำเร็จไปได้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในด้านประชาธิปไตย และเห็นว่าเลขาธิการ
นั้นเก่งทุกท่าน ไม่ว่าจะเป็นอาจารย์บรรศักดิ์ อาจารย์นวนนิต ทำงานดีมีผลงานเป็นที่เชื่อถือได้
เป็นที่เชื่อถือของนักการเมืองทั้งหลาย

ความคิดคำนึงจากใจ

ผู้เขียนสนใจในเรื่องการเมืองมาตั้งแต่ครั้งเป็นนักศึกษาได้ติดตามการเมืองมานาน
ศึกษานักการเมืองรุ่นเก่า ๆ มากพอสมควร เมื่อเปรียบเทียบกับกันแล้ว จะเห็นว่านักการเมือง
รุ่นเก่า กับรุ่นปัจจุบันมีส่วนเหมือนกันและแตกต่างกันบ้างตามกาลสมัย กล่าวคือ

๑. ในเรื่องความเคารพอาวุโส นักการเมืองรุ่นเก่าเคารพความเป็นอาวุโสของ
 ผู้หลักผู้ใหญ่เป็นอย่างดียิ่ง เช่น ส.ส. อาวุโสท่านหนึ่งอภิปรายเสร็จสิ้นแล้ว ท่าน ส.ส. น้อย
 อาวุโสที่ไม่เห็นด้วย จะพูดคำสุภาพว่า “ด้วยความเคารพต่อความคิดเห็นของท่าน ส.ส. อาวุโส
 ที่ได้อภิปรายนั้นเป็นเหตุผลที่น่ารับฟังผมขอรับฟังด้วยความเคารพ แต่ไม่เห็นด้วยดังจะกล่าว
 ต่อไป ซึ่งเป็นถ้อยคำที่สุภาพมาก แต่ในปัจจุบัน ส.ส. สมัยเดียวจะลุกขึ้นพูดจาคัดค้าน
 ส.ส. ลีบกว่าสมัยอย่างห้าวหาญโดยไม่รักษาน้ำใจต่อกันนี้เป็นข้อสังเกตประการหนึ่ง

๒. การอภิปราย ส.ส. ในอดีตจะอภิปรายกฎหมายแต่ละครั้งต้องศึกษาและค้นคว้าเองด้วยความยากลำบาก แต่ ส.ส. ในปัจจุบัน สามารถค้นคว้าได้จากอินเทอร์เน็ต ฝ่ายวิชาการของพรรคหรือฝ่ายวิชาการของรัฐสภาทำให้ได้ข้อมูลครบถ้วนในการอภิปรายเนื้อหาในการอภิปราย ส.ส. ในอดีตเป็น ส.ส. อาชีพ เช่น เป็นหมอลำ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จะอภิปรายตามความรู้สึกอย่างธรรมชาติที่มีอยู่เป็นข้อมูลดิบแท้ ๆ แต่ ส.ส. ในปัจจุบันมีเนื้อหาครบถ้วนและเป็นผู้ที่ผ่านการศึกษาจากมหาวิทยาลัยทางระบบปกติและระบบการศึกษแบบเร่งรัด

๓. ความรุนแรงที่มีต่อกัน ส.ส. ในอดีตจะไม่มีการทำทลายในการใช้กำลังในสภา แต่หากมีสิ่งใดไม่พอใจจะว่ากันนอกห้องประชุม เช่น สมัยจอมพล ป. พิบูลย์สงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ท่าน ส.ส. ประเภทสอง (ส.ส. แต่งตั้ง) ได้ใช้กำลังจับ ส.ส. เลือกตั้งคือท่าน ส.ส. เลียง ไชยกาล ทั้งลงในสระน้ำซึ่งมีน้ำอยู่เล็กน้อยร่างกายเปราะเปื้อนไปหมด บางท่านไม่พอใจก็ตบหน้ากันแต่แล้วก็เลิกหากันไป ในระหว่างปี ๒๕๒๔ ถึง ๒๕๒๖ มี ส.ส. ภาคกลาง และ ส.ส. ภาคใต้ มีเหตุวิวาทกันนอกห้องประชุมและไม่ใช้วันประชุมสภา มีการกอดรัดพิดเหวี่ยงกันยังไม่มีผู้ใดจะห้ามปรามได้ทัน ส.ส. อีกท่านก็ตบหน้ากระชากผม ส.ส. อีกท่านหนึ่งปรากฏว่า ส.ส. ที่ถูกกระชากผมนั้นใส่วิกพอกถูกกระชากแล้วศีรษะล้านในทันใดผู้กระชากก็เลยตกใจและหัวเราะชอบใจก็เกิดตลกจับมือกันอย่างฉันทน์เพื่อน ไม่มีการอาฆาตมาดร้ายแบ่งเป็นฝักฝ่ายจนเป็นที่น่ารำคาญ

๔. ส.ส. ในปัจจุบันมีจำนวนไม่น้อยท่านเป็นนักธุรกิจไม่ค่อยมีเวลาเข้าประชุมทำให้องค์ประชุมไม่ครบบ่อย ๆ และการอภิปรายแต่ละฝ่ายก็มักจะเล่นเกมโต้แย้งกัน ทำให้การเสนอกฎหมายเป็นไปโดยล่าช้า เท่าที่ติดตามดูท่านประธานวิปทั้งฝ่ายรัฐบาลและ ส.ส. มักจะตกลงกันได้ขึ้นต้นในวาระการประชุม แต่ขัดข้องไม่สามารถปฏิบัติได้ตามข้อตกลงทำให้เกิดการวุ่นวายขึ้นในสภา

๕. การควบคุมจริยธรรมของนักการเมือง ในอดีตไม่มีประมวลจริยธรรม แต่สภาก็ควบคุมกันได้ ในปัจจุบันมีประมวลจริยธรรมของนักการเมือง มีข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรม มีคณะกรรมการจริยธรรม แต่เมื่อมีการกระทำผิดในทางจริยธรรมในเหตุการณ์ที่เห็นได้ชัดเจนในบางกรณี แต่ผู้ที่มีอำนาจและคณะกรรมการจริยธรรมก็กลับเพิกเฉยเสีย ย่อมทำให้เกิดวิบัติภูมิของ ส.ส. มั่วหมองไปทั่วกัน ทั้งที่ในสภายุคปัจจุบันมี ส.ส. น้ำดีทั้งอาวุธโสและรุ่มร่ามรุ่มร่ามอยู่เป็นจำนวนมาก จึงเป็นที่น่าเสียดายที่ได้มีการแก้ไขในปัญหาดังกล่าวนี้

๖. การเป็นนักการเมืองถ้าหากว่าได้เริ่มคิดตั้งแต่แรกเมื่อจะเริ่มเล่นการเมือง ควรตัดสินใจให้แน่วแน่ก่อนที่จะสังกัดพรรคใดที่มีอุดมการณ์ตรงกันและมีความเป็นประชาธิปไตยที่สามารถแสดงความคิดเห็นได้และน่าจะอยู่พรรคนั้นตลอดไป เว้นแต่จะมีเหตุสุดวิสัยที่อาจจำเป็นต้องย้ายพรรคเมื่อเกิดความขัดข้องใจ หรือพรรคถูกยุบไปก็เป็นเรื่องจำเป็น หากเป็น ส.ส. ที่มีความรู้ความสามารถดีแต่ประวัติของท่านย้ายพรรคเกือบ ๑๐ พรรค ก็เป็นข้อตำหนิอย่างหนึ่งว่าเปลี่ยนแปลงได้โดยง่าย

๗. ชีวิตนักการเมืองนั้นจะต้องมีความอดทนจะประสบความสำเร็จบ้างผิดหวังบ้าง อาจจะมีศัตรูทางการเมืองโดยไม่รู้สีกตัว อาจจะมีนักการเมืองที่มีนิสัยภายนอกเป็นคนอหังการ ดื้อทุจน่านับถือแต่มีน้ำใจเชิดเฉือน ส.ส. อีกท่านหนึ่งก็ได้ในลักษณะที่เอาเปรียบ เพราะฉะนั้น นักการเมืองต้องมีความอดทน

๘. การเป็นนักการเมืองต้องคิดเสมอว่าเป็นการสวมหัวโขนซึ่งเราต้องทำหน้าที่ชั่วคราวเมื่อพ้นแล้วก็ต้องเป็นพลเมืองธรรมดา อย่าไปคิดว่าตนเองเป็นคนสำคัญของบ้านเมือง ตลอดไปซึ่งเป็นเรื่องของคนรุ่นหลังที่จะต้องขึ้นมา

๙. นักการเมืองที่ดีต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต มีความจริงใจ มีความอ่อนน้อมถ่อมตน เสมอต้นเสมอปลายกับคนทุกชั้นทุกระดับและทุกเวลา

๑๐. นักการเมืองต้องดำรงตนอยู่ในทำนองคลองธรรมให้เป็นที่รักและศรัทธาของประชาชนตลอดไป เมื่อลงจากตำแหน่งทางการเมืองแล้วต้องลงอย่างสง่างามไม่ให้ถูกติเตียน ได้ว่าเป็นนักการเมืองที่ไม่สุจริต

๑๑. ความจริงใจที่มีต่อประชาชนหากขาดความจริงใจขาดความเสมอต้นเสมอปลาย ก็เกิดความเสื่อมศรัทธาจากประชาชนที่ได้รับเลือกตั้งมา นักการเมืองบางท่านคลุกคัลลีใกล้ชิดอยู่กับประชาชนตลอดมาจึงมักจะได้รับความไว้วางใจได้รับเลือกตั้งอยู่อย่างสม่ำเสมอ นักการเมืองประเภทที่พบประชาชนเฉพาะตอนหาเสียงเลือกตั้ง บางท่านได้เป็นรัฐมนตรีแล้วก็กลับลืมพี่น้องประชาชน บางคนที่เคยสนับสนุนช่วยเหลือในการเลือกตั้งเมื่อมีการพบปะก็เกิดการจำไม่ได้หรือเป็นรัฐมนตรีไม่ยอมให้ประชาชนเข้าพบซึ่งเป็นเรื่องที่น่าตำหนิเป็นอย่างยิ่ง นักการเมืองประเภทนี้จะเข้าหาประชาชนอีกครั้งหนึ่งเมื่อจะมีการเลือกตั้งใหม่ นี่เป็นข้อตำหนิที่ ส.ส. บางท่านและนักการเมืองบางท่านประพฤติดูอยู่เป็นเรื่องที่ถูกกล่าวขวัญกันอยู่ทั่วไป เพราะฉะนั้น เป็นนักการเมืองต้องสร้างศรัทธาและจริงใจต่อประชาชน และดำรงตนให้อยู่ในจริยธรรมโดยมีความซื่อสัตย์สุจริต และรักษาอุดมการณ์ของตนไว้ ทำทุกอย่างให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติ และประชาชน เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ให้ยั่งยืนต่อไป

ธมฺโม หเว รุกฺขติ ธมฺมจาริ

ธรรมย่อมคุ้มครองผู้ประพฤติธรรม

การเมืองการปกครองไทย ในรอบ ๘๐ ปี

โดย ศาสตราจารย์ ดร. อุกฤษ มงคลนาวิน

ด้วยวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นวันครบรอบ ๘๐ ปี ของการสถาปนาระบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งตลอดระยะเวลา ๘๐ ปีที่ผ่านมา ระบบประชาธิปไตยของไทยได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ท่ามกลางปัญหาและอุปสรรคนานัปการ ทั้งการแผ่ขยายของลัทธิคอมมิวนิสต์ หรือปัญหาความขัดแย้งทางด้านความเห็นทางการเมืองของประชาชน แต่ระบบประชาธิปไตยของไทยก็สามารถผ่านพ้นวิกฤตการณ์เหล่านั้นมาได้ทุกครั้ง ด้วยพระบารมีปกเกล้าปกกระหม่อมแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ประกอบกับความมุ่งมั่นของประชาชนชาวไทยที่จะธำรงรักษาและคงไว้ซึ่งระบบประชาธิปไตยเพื่อเป็นหลักในการบริหารและปกครองประเทศให้เจริญก้าวหน้า ดังนั้น ในโอกาสครบรอบ ๘๐ ปี ของรัฐสภาไทย จึงใคร่ขอกล่าวถึงบทบาทของรัฐสภาไทยตลอดระยะเวลา ๘๐ ปี ในฐานะสถาบันทางการเมืองที่เปรียบเสมือนหนึ่งในสามเสาหลักที่ช่วยค้ำจุนระบบประชาธิปไตยของประเทศให้มั่นคงและเจริญวัฒนาสถาพรเป็นที่ประจักษ์จวบจนทุกวันนี้

ความเป็นมาของรัฐธรรมนูญ : ประมุขแห่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทย

นับแต่โบราณกาลประเทศไทยมีการปกครองด้วยระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์โดยพระมหากษัตริย์มีพระราชอำนาจในการปกครองบริหารราชการแผ่นดิน แต่เมื่ออิทธิพลของประเทศตะวันตกได้แผ่ขยายเข้าสู่ประเทศไทยตั้งแต่รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ทำให้ประเทศได้รับวัฒนธรรมตะวันตกมาอย่างมากมาย ทั้งในด้านการดำเนินชีวิตประจำวัน ในด้านการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดินโดยระบอบประชาธิปไตย ทำให้สังคมไทยในขณะนั้นมีความตื่นตัวและสนใจในแนวคิดการปกครองรูปแบบดังกล่าว ซึ่งแนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองประเทศโดยระบอบประชาธิปไตยนี้ปรากฏเด่นชัดในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งพระองค์ทรงแนพระราชหฤทัยว่า ประเทศไทยจะต้องเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยแน่นอน แต่จะรวดเร็วเพียงใดไม่สามารถทรงทราบได้ ดังนั้น พระองค์จึงทรงมีพระราชดำริที่จะปูพื้นฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชน โดยทรงดำเนินรัฐประศาสนโยบายนานัปการ ในปีพุทธศักราช ๒๔๑๗ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงตราพระราชบัญญัติเคาน์ซิล ออฟ สเตท เพื่อตั้งสภาที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน (Council of State) ประกอบด้วยข้าราชการระดับต่ำกว่าเสนาบดี รวม ๑๒ คน โดยไม่มีพระบรมวงศานุวงศ์รวมอยู่ด้วยเลย เพื่อทำหน้าที่ถวายคำปรึกษาเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน และดำเนินการปรับปรุงระบบการบริหารให้เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ ต่อมาอีก ๑ เดือน พระองค์ก็ได้ทรงตราพระราชบัญญัติปรีวิเคาน์ซิล พุทธศักราช ๒๔๑๗ เพื่อจัดตั้งสภาองคมนตรี (Privy Council) เพื่อทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ราชการส่วนพระองค์และช่วยปฏิบัติราชการอื่นตามแต่ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อเป็นการฝึกหัดให้คนหนุ่มสมัยนั้นได้ประชุมแสดงความคิดเห็นและทำงานร่วมกัน ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างระบบรัฐสภา ตามแบบแผนรัฐสภาของประเทศอังกฤษ ซึ่งมีจุดเริ่มต้นมาจากการตั้งสภาที่ปรึกษาของพระมหากษัตริย์ อันประกอบด้วยขุนนาง และพระระดับชั้นราชาคณะ เพื่อร่วมปรึกษาราชการแผ่นดินกับพระมหากษัตริย์

นอกจากนี้ พระองค์ยังได้ทรงปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดินให้ทันสมัยทัดเทียมนานาอารยประเทศ โดยทรงริเริ่มปรับระบบการปกครองระบบเวียง วัง คลัง นา ให้เป็นระบบกระทรวงที่ทำงานเฉพาะด้าน รวมทั้งสิ้น ๑๒ กระทรวง โดยได้แต่งตั้งให้มีเสนาบดีประจำแต่ละกระทรวง ซึ่งเปรียบเสมือนการสร้างระบบคณะรัฐมนตรีขึ้นเป็นครั้งแรก

ทั้งนี้ เพื่อให้ราษฎรมีความพร้อมสำหรับการปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย พระองค์ยังได้ทรงมีพระราชกรณียกิจที่จำเป็นต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยอีกหลายประการ ทั้งการเลิกทาส การปลูกฝังให้ราษฎรได้รับการศึกษาโดยเท่าเทียม เพื่อให้ประชาชนมีความรู้และสามารถเป็นกำลังสำคัญของชาติบ้านเมืองได้ในอนาคต นอกจากนี้ พระองค์ยังได้ทรงริเริ่มการปกครองท้องถิ่นแบบสุขาภิบาล โดยให้แต่ละท้องถิ่นบริหารกิจการภายในท้องถิ่นด้วยเงินรายได้ของท้องถิ่นเอง และทรงวางระเบียบการปกครองท้องที่ โดยให้สิทธิแก่ประชาชนที่จะเลือกผู้ใหญ่บ้านขึ้นมาดูแลทุกข์สุขของประชาชนในหมู่บ้านของตน และที่น่าอัศจรรย์เป็นอย่างยิ่ง คือ ผู้ที่มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านนั้นให้รวมถึงราษฎรหญิงด้วย ซึ่งนับว่าประเทศไทยมีการตระหนักถึงสิทธิสตรีก้าวหน้ากว่าหลาย ๆ ประเทศในยุโรปขณะนั้น

จากพระราชกรณียกิจดังกล่าวข้างต้นนั้น เห็นได้ว่าพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระปณิธานแน่วแน่ในการจะสร้างระบอบประชาธิปไตยให้แก่ปวงชนชาวไทย ดังพระราชดำริที่ทรงให้ไว้ว่า

“ฉันจะให้ลูกวชิราวุธมอบของขวัญให้แก่พลเมืองในทันทีที่ขึ้นสู่ราชบัลลังก์ ในขณะที่สืบตำแหน่งกษัตริย์ กล่าวคือ ฉันจะให้เขาให้ปาเลเมนต์ และคอนสทิทิวชัน”

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ทรงได้รับการศึกษาจากประเทศอังกฤษซึ่งเป็นประเทศต้นแบบของการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ย่อมทำให้พระองค์ตระหนักถึงรูปแบบการปกครองดังกล่าวมาโดยตลอด ครั้นเมื่อได้เสด็จขึ้นครองราชย์ พระองค์ได้ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจเพื่อเป็นการสานต่อพระปณิธานของพระบิดาในการวางรากฐานให้ประชาชนมีความพร้อมในการเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตย โดยได้ทรงมีพระราชดำรัสเมื่อครั้งทรงขึ้นครองราชสมบัติว่า พระองค์ทรงมีภารกิจสำคัญที่ทรงได้รับมอบมาจากสมเด็จพระชนกนาถ ประการ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

หนึ่ง คือ การมีคอนสทิทิวชัน (Constitution) และปาลิเมนต์ (Parliament) แต่เมื่อได้ทรงพิจารณาสภาพการณ์ทั่วไปของประเทศแล้วทรงเห็นว่า ในขณะนั้นประเทศไทยยังไม่พร้อมที่จะมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากข้าราชการและบุคคลชั้นสูงในสังคม รวมทั้งประชาชนทั่วไปยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงทรงมีพระราชประสงค์ให้ประชาชนชาวไทยได้เริ่มเรียนรู้วิธีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้ง “ดุสิตธานี” เพื่อเป็นการทดลองปกครองบ้านเมืองในระบอบประชาธิปไตย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๕ ในการนี้ได้ทรงโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้มีการตรา “**ธรรมนูญดุสิตธานี**” เป็นแม่บทในการปกครอง เรียกว่า “**ธรรมนูญลักษณะการปกครองคณะนคราภิบาล**” การปกครองดุสิตธานีนี้นั้นมีการจัดระเบียบและวิธีการตามระบอบประชาธิปไตยอย่างครบถ้วน ประชาชนในเมือง

นี้มีสิทธิเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเป็นตัวแทนในการบริหาร เรียกว่า “เซษฏบุรุษ” ด้านการเมืองก็มีการแบ่งออกเป็น ๒ พรรค คือ พรรคโบว์สีน้ำเงิน และพรรคโบว์สีแดง โดยพรรคที่สมาชิกได้รับเลือกตั้งเป็น “เซษฏบุรุษ” มากกว่าจะมีสิทธิในการบริหารดุสิตธานี

นอกจากนี้ เพื่อให้ประชาชนทั่วไปมีความรู้และมีโอกาสทำความเข้าใจกับระบอบประชาธิปไตย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงตราพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๖๔ ซึ่งบัญญัติให้เด็กที่มีอายุตั้งแต่ ๗ ปีบริบูรณ์ เข้าเรียนหนังสือในโรงเรียนจนกระทั่งอายุ ๑๔ ปีบริบูรณ์ หรือจนจบหลักสูตรการประถมศึกษา โดยไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียน โดยทรงมีพระราชดำริว่า

“ก่อนที่จะพระราชทานรัฐธรรมนูญนั้น จะต้องให้การศึกษาแก่ประชาชนอย่างเพียงพอเสียก่อน มิฉะนั้นการมีรัฐสภาก็ออกจะเป็นโทษมากกว่าที่จะเป็นคุณประโยชน์”

ต่อมาในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ซึ่งในขณะนั้นข้าราชการและชนชั้นสูงผู้ได้รับการศึกษาจากประเทศตะวันตกมีความตื่นตัวเป็นอย่างมากในการที่จะเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองประเทศไทยให้มีความเจริญรุ่งเรืองทัดเทียมประเทศตะวันตกทั้งหลาย ทำให้เกิดกระแสเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศไปสู่ระบอบประชาธิปไตย โดยมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ และมีรัฐสภาเป็นองค์กรตัวแทนของประชาชน

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงทรงมีพระราชดำริที่จะพัฒนาการเมืองเพื่อปูพื้นฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศ ดังนี้

การพัฒนาจากเบื้องบนสู่เบื้องล่าง หมายถึง การสถาปนา**อภิรัฐมนตรีสภา** เพื่อเป็นสภาที่ปรึกษาราชการ **พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว** แผ่นดินระดับสูงของพระมหากษัตริย์ มีหน้าที่ถวายความเห็นเกี่ยวกับนโยบายด้านการเมือง การคลัง และการบริหารข้าราชการระดับสูง เช่น การแต่งตั้งเสนาบดี การเลื่อนบรรดาศักดิ์

ข้าราชการระดับเจ้าพระยา ตลอดจนถวายคำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหภายในพระราชวงศ์ และต่อมา พระองค์ได้ทรงตราพระราชบัญญัติองคมนตรี พุทธศักราช ๒๔๗๐ โดยยกเลิกพระราชบัญญัติ ปรีวิเคาน์ซิลและกำหนดให้มี **สภากรรณการองคมนตรี** ขึ้นเป็นครั้งแรก เพื่อเป็นสภาที่ฝึกหัด และฝึกฝนงานทางกิจการรัฐสภาในการร่างพระราชบัญญัติที่สำคัญต่าง ๆ นอกจากนั้น พระองค์ ยังได้ทรงปรับปรุงฟื้นฟู **เสนาบดีสภา (คณะรัฐมนตรี)** อันประกอบด้วยเสนาบดีประจำกระทรวง ต่าง ๆ อีกด้วย

การพัฒนาจากเบื้องล่างสู่เบื้องบน หมายถึง การให้ความรู้และเปิดโอกาสให้ราษฎร ได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง เริ่มตั้งแต่การปกครองท้องถิ่นตามแบบเทศบาล ซึ่งเป็นหน่วยงาน เล็ก ๆ ก่อน และเมื่อประชาชนมีความรู้ทางการเมืองการปกครองมากขึ้น จึงจะ พระราชทานอำนาจการปกครองมากขึ้นตามลำดับ และเมื่อถึงโอกาสสมควรแล้วก็จะได้ พระราชทานรัฐธรรมนูญเพื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย

ทั้งนี้ นอกเหนือจากที่ได้ทรงจัดตั้งอภิรัฐมนตรีสภา เสนาบดีสภา และสภากรรณการ องคมนตรี และได้ทรงพัฒนาการศึกษาให้แก่ประชาชนเพื่อให้มีความสำนึกทางการเมืองเพื่อ เป็นพื้นฐานในการปกครองระบอบประชาธิปไตยแล้ว พระองค์ยังได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า โปรดกระหม่อม ให้นายเรมอนด์ บี. สตีเวนส์ (Raymon B. Stevens) ที่ปรึกษากระทรวง การต่างประเทศ และพระยาศรวิศาลวาจา ปลัดทูลฉลองกระทรวงการต่างประเทศ ไปพิจารณา หลักการเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญและร่างรัฐธรรมนูญถวายเพื่อจะทรงพระราชทานแก่ประชาชนชาวไทย ในโอกาสวันฉลองพระนครครบรอบ ๑๕๐ ปี ในวันที่ ๖ เมษายน ๒๔๗๕ แต่ได้มีผู้ทูลคัดค้านว่า ยังไม่ถึงเวลาอันสมควรที่ประเทศไทยจะมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

อย่างไรก็ตาม เมื่อเข้ามิดของวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ ได้มีคณะบุคคลกลุ่มหนึ่ง เรียกตนเองว่า “คณะราษฎร” นำโดยพระยาพหลพลพยุหเสนา เป็นหัวหน้าคณะ ได้ทำการ ยึดอำนาจการปกครองแผ่นดิน ในขณะที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวประทับอยู่ที่ พระราชวังไกลกังวล หัวหิน โดยเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้สำเร็จ ทำให้ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ที่ใช้ใน การปกครองประเทศไทยมายาวนานประมาณ ๗๐๐ ปี ได้สิ้นสุดลง

อนึ่ง การปฏิวัติเพื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองในประเทศไทยครั้งนั้นถือเป็นการ ปฏิวัติเพื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศที่ปราศจากการนองเลือด ซึ่งแตกต่างจากการปฏิวัติ

เพื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองในประเทศอื่น ๆ ทั้งนี้ก็ด้วยพระเมตตาของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ที่มีได้ทรงขัดขวางการเปลี่ยนแปลงการปกครองเนื่องจากพระองค์ทรงมีพระทัยเอนเอียงจะพระราชทานรัฐธรรมนูญแก่ปวงชนชาวไทยในการที่จะใช้เป็นหลักในการปกครองและบริหารประเทศอยู่แล้ว ดังพระราชดำรัสในวันพระราชทานรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕ ความว่า

“ข้าพเจ้ามีความเต็มใจที่จะสละอำนาจ อันเป็นของข้าพเจ้าอยู่เดิมให้แก่ราษฎร
ทั่วไป แต่ข้าพเจ้าไม่ยินยอมยกอำนาจทั้งหลายของข้าพเจ้าให้แก่ผู้ใด คณะใด โดยเฉพาะ เพื่อใช้
อำนาจโดยสิทธิเด็ดขาด และโดยไม่ฟังเสียงอันแท้จริงของประชาราษฎร”

วิวัฒนาการของรัฐธรรมนูญไทย ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕

ภายหลังประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นระบอบประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุขแล้ว เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๔๗๕ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงลงพระปรมาภิไธยในพระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช ๒๔๗๕ ซึ่งนับว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกของประเทศไทย รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้กำหนดให้มีการปกครองประเทศด้วยระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา โดยกำหนดให้มีสภาเดียว (Unicameral Parliament) คือ สภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการตราพระราชบัญญัติ และควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน อย่างไรก็ตาม เนื่องจากคณะราษฎรตั้งใจจะประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นการชั่วคราว เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕ จึงได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับที่ ๒ เรียกว่า “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕” เป็นรัฐธรรมนูญฉบับถาวร ซึ่งก็ได้กำหนดให้รัฐสภา มีเพียงสภาเดียว คือ สภาผู้แทนราษฎร แต่ได้กำหนดให้สภาประกอบด้วยสมาชิก ๒ ประเภท ได้แก่ ประเภทที่ ๑ สมาชิกที่ราษฎรเลือกตั้ง และประเภทที่ ๒ สมาชิกประเภทที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งเพื่อให้เป็นผู้นำทางให้แก่สมาชิกประเภทที่ ๑ เสมือนเป็นพี่เลี้ยงให้แก่สมาชิกที่มาจากการเลือกตั้ง ดังจะเห็นได้จากเหตุผลที่นายปรีดี พนมยงค์ แถลงต่อสภาผู้แทนราษฎร ความตอนหนึ่งว่า

“...ที่เราจำเป็นต้องมีสมาชิกประเภทที่สองไว้กึ่งหนึ่งก็เพื่อที่จะช่วยเหลือผู้แทนราษฎรในฐานะที่เพิ่งเริ่มมีการปกครองแบบรัฐธรรมนูญ เราอย่ามทราบอยู่เลยว่า ยังมีราษฎรอีกเป็นจำนวนมากที่ยังไม่ได้รับการศึกษาเพียงพอที่จะจัดการปกครอง ป้องกันผลประโยชน์ของตนเองได้ บริบูรณ์ ถ้าปล่อยให้ราษฎรเลือกผู้แทนโดยลำพังเองในเวลานี้แล้ว ผลร้ายก็จะตกอยู่กับราษฎร เพราะผู้ที่สมควรไปเป็นผู้แทนราษฎร อาจเป็นผู้ที่มีกำลังในทางทรัพย์สิน คณะราษฎรปฎิญาณไว้ว่าถ้าราษฎรได้มีการศึกษาเพียงพอแล้ว ก็ยินดีที่จะปล่อยให้ราษฎรได้ปกครองตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องมีสมาชิกประเภทที่ ๒ ฉะนั้น จึงวางเงื่อนไขไว้ขอให้เข้าใจว่าสมาชิกประเภทที่ ๒ เป็นเสมือนที่เลี้ยงที่จะช่วยประกอบกิจการงานให้ดำเนินไปสมตามความมุ่งหมายของรัฐธรรมนูญและเป็นผู้ป้องกันผลประโยชน์อันแท้จริง...”

ระบบรัฐสภาไทยยังคงเป็นระบบสภาเดียวมาจนกระทั่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๘๙ ได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๔๘๙ ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้กำหนดให้รัฐสภา ประกอบด้วย ๒ สภา คือ สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ซึ่งมาจากการเลือกตั้งทางอ้อม มีอำนาจหน้าที่ในการกลั่นกรองกฎหมาย จึงถือเป็นการกำหนดให้มีการใช้ระบบสภาคู่ (Bicameral Parliament) เป็นครั้งแรกในประเทศไทย อย่างไรก็ตาม ในช่วงเวลาดังกล่าวราษฎรก็ยังไม่ได้มีส่วนร่วมในการเลือกสมาชิกวุฒิสภาชุดแรก เนื่องจากบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอยู่ในวันที่ใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๘๙ เป็นผู้เลือกวุฒิสภาแทน แต่ทว่าวุฒิสภาชุดนี้กลับมีอายุสั้นมาก เนื่องจากคณะรัฐประหารได้เข้ายึดอำนาจการปกครองหลังจากประกาศใช้รัฐธรรมนูญเพียง ๑ ปีเศษ และได้ประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๘๙ เป็นผลให้ต้องเลิกวุฒิสภาไปด้วย

ทั้งนี้ ด้วยความมุ่งหวังที่จะให้ประเทศไทยมีสถาบันหลักทำหน้าที่กลั่นกรองการปฏิบัติหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎร เมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๔๙๐ จึงได้มีการกำหนดให้รัฐสภาไทยประกอบด้วย ๒ สภา คือ สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา (ซึ่งเปลี่ยนชื่อมาจากวุฒิสภา) อีกครั้ง โดยพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภามีจำนวนเท่ากับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นับแต่นั้นมาระบบรัฐสภาไทยก็เป็นระบบ ๒ สภามาโดยตลอดจนกระทั่งปัจจุบัน

บทบาทของรัฐสภาไทยกับการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

นับตั้งแต่ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ มาจนถึงปัจจุบัน เป็นระยะเวลา ๘๐ ปี บทบาทของรัฐสภาได้เปลี่ยนแปลงไปตามเหตุการณ์และพัฒนาการทางการเมืองของประเทศในแต่ละยุคสมัย โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น ๕ ยุค ดังนี้

ยุคที่ ๑ ยุคภายหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ. ๒๔๗๕ – พ.ศ. ๒๔๙๐) ในช่วงระยะแรกภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ระบบการเมืองไทยตกอยู่ภายใต้การบริหารของคณะราษฎร โดยในวาระแรกที่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาจากการแต่งตั้งของคณะผู้รักษาพระนครฝ่ายทหารของคณะราษฎรทั้งสิ้น

ยุคที่ ๒ ยุคเผด็จการอำนาจนิยม (พ.ศ. ๒๔๙๐ – พ.ศ. ๒๕๑๖) เป็นยุคที่ทหารและกองทัพได้เข้ามามีบทบาททางการเมืองการปกครองอย่างเต็มที่ ทำให้ในยุคนี้บทบาทของรัฐสภาไทยดำเนินไปอย่างไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากอำนาจอธิปไตยไม่ได้เป็นของประชาชน แต่ตกอยู่ในอำนาจของข้าราชการทหารซึ่งเป็นผู้ปกครองประเทศที่แท้จริงในทางปฏิบัติ

ยุคที่ ๓ ยุคประชาธิปไตยเบ่งบาน (พ.ศ. ๒๕๑๖ – พ.ศ. ๒๕๒๐) ภายหลังจากเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ ที่ประชาชน นิสิต นักศึกษา นับแสนคนได้ลุกฮือขึ้นเพื่อเรียกร้องประชาธิปไตยจากรัฐบาลเผด็จการทหารที่ปกครองประเทศมาต่อเนื่องยาวนาน ซึ่งการประท้วงเพื่อเรียกร้องประชาธิปไตยในครั้งนี้ถือเป็นการเปิดประวัติศาสตร์บทใหม่ทางการเมืองไทย ภายหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕ ส่งผลให้นับแต่นั้นมาประชาชนเกิดความ

ตื่นตัวทางด้านการเมือง มีการแสดงออกทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน ทั้งการรวมตัวประท้วงหรือเรียกร้องทางการเมือง การตั้งเวทีอภิปรายการทำงานของรัฐบาล และการตีพิมพ์วรรณกรรมหรือเอกสารทางการเมืองต่าง ๆ ซึ่งการแสดงออกทางการเมืองในยุคนี้ ถือเป็นพลวัตสำคัญในการพัฒนาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยของไทยให้มีความสมบูรณ์ทัดเทียมนานาอารยประเทศ ทั้งนี้ จากปรากฏการณ์ทางการเมืองดังกล่าวทำให้การปกครองประเทศด้วยระบบรัฐสภากลับมามีบทบาทสำคัญในการปกครองประเทศอีกครั้งหนึ่ง

ยุคที่ ๔ ยุคประชาธิปไตยครึ่งใบ (พ.ศ. ๒๕๒๐ – พ.ศ. ๒๕๓๙) เป็นยุคที่การเมืองไทยกำลังเปลี่ยนผ่านจากยุคเผด็จการอำนาจนิยมเข้าสู่ยุคประชาธิปไตย มีการขยายตัวของฐานอำนาจทางการเมืองโดยอาศัยกลไกทางการเมืองเลือกตั้งและรัฐสภาภายใต้กติกาของรัฐธรรมนูญ ทำให้บุคคลอาชีพต่าง ๆ เข้ามาสู่ระบบการเลือกตั้งมากขึ้น จากแต่เดิมที่ผูกขาดโดยกองทัพและข้าราชการพลเรือน ทำให้ระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของไทยมีเสถียรภาพ และทำให้กติการัฐธรรมนูญเริ่มได้รับการยอมรับและความเคารพมากขึ้น

ยุคที่ ๕ ยุคปฏิรูปการเมือง (พ.ศ. ๒๕๓๙ – ปัจจุบัน) เป็นยุคปฏิรูปทางการเมืองที่สำคัญในประวัติศาสตร์การเมืองการปกครองของไทยที่เกิดขึ้นภายหลังเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ เมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๓๕ เนื่องจากองค์กรประชาชนและองค์กรประชาธิปไตยต่างมองเห็นปัญหาของระบบการเมืองไทยที่สะสมมายาวนานนับแต่การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕ องค์กรที่เกี่ยวข้องจึงได้ริเริ่มที่จะปฏิรูปการเมืองโดยใช้แนวทางรัฐธรรมนูญนิยม (Constitutionalism) ในระบบรัฐสภา เป็นแนวคิดพื้นฐานในการแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อปฏิรูปการเมืองให้เป็นไปตามหลักการสร้างคุณธรรม และเพื่อปรับปรุงระบบรัฐสภาแบบล้าสมัยให้กลายเป็นระบบรัฐสภาแบบทันสมัยและมีเหตุผล (rationalized parliamentary system)

แนวความคิดปฏิรูปการเมืองครั้งประวัติศาสตร์นี้ได้เริ่มต้นขึ้น เมื่อที่ประชุมสภาได้ลงมติให้เลือกสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ จำนวน ๙๙ คน ประกอบด้วยสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญจังหวัด สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญสาขากฎหมายมหาชน สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญสาขาวิชารัฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์ และสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญผู้มีประสบการณ์ด้านการเมือง การบริหารราชการแผ่นดิน หรือร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อจัดทำและยกร่างรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ทั้งฉบับ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วประเทศได้เข้ามามีส่วนร่วมในการยกร่างรัฐธรรมนูญมาโดยตลอด ทั้งการจัดทำประชาพิจารณ์ การรับฟังความคิดเห็น

จากองค์กรภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งมีการเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายรัฐธรรมนูญ จากต่างประเทศมาปาฐกถาชี้แจงให้ความคิดเห็น เพื่อให้รัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวสามารถ พัฒนาระบบการเมืองไทยให้มีความชอบธรรม (legitimacy) และมีประสิทธิภาพ (efficiency)

ดังนั้น บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ จึง ประกอบด้วยหลักเกณฑ์และมาตรการต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นให้รัฐสภามีศักยภาพในการพัฒนาประเทศ ได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมในขณะนั้นมากยิ่งขึ้น โดยได้กำหนดให้รัฐสภา เป็นระบบ ๒ สภา ประกอบด้วย สมาชิกผู้แทนราษฎรทำหน้าที่เป็นองค์กรหลักในด้านนิติบัญญัติ และวุฒิสภามีหน้าที่เป็นองค์กรหลักในการกลั่นกรองร่างกฎหมายต่าง ๆ ให้รอบคอบ ทั้งนี้ ยังได้กำหนดให้วุฒิสภามีอำนาจหน้าที่ถ่วงดุลอำนาจพรรคการเมืองในบางเรื่อง โดยเฉพาะ อำนาจในการตรวจสอบและถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้ง ได้ปรับปรุงวิธีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และที่มาของสมาชิกวุฒิสภา เพื่อมุ่งเน้นให้ รัฐสภามีประสิทธิภาพ และมีเสถียรภาพ เพื่อให้รัฐสภาเป็นสถาบันทางการเมืองที่เข้มแข็ง สามารถขับเคลื่อนประเทศให้เจริญพัฒนาได้ต่อไป นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญฉบับนี้ยังได้บัญญัติ หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เป็นหลักประกันสิทธิเสรีภาพ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชนเพื่อให้ระบอบประชาธิปไตยของไทยมีความชอบธรรมและสามารถเป็นหลักในการ ปกครองประเทศเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนได้อย่างแท้จริง ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับนี้ถือเป็นการ ปฏิรูปการเมืองของประเทศไทยให้พัฒนายิ่งขึ้นไปครั้งสำคัญครั้งหนึ่ง

ต่อมาเมื่อได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ก็ได้มีการปรับปรุงและแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์บ้านเมือง แต่ยังคงยึดถือตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน การเพิ่มบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองและการตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตยให้เป็นรูปธรรม รวมทั้งการกำหนดกลไกสถาบันทางการเมืองทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามวิธีการปกครองแบบรัฐสภา รวมทั้งได้กำหนดให้สถาบันศาลและองค์กรอิสระอื่น ๆ ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างสุจริตและเที่ยงธรรม

บทบาทขององค์กรที่ใช้อำนาจอธิปไตยตามรัฐธรรมนูญ

นับแต่ประเทศไทยมีการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกฉบับต่างรับรองให้อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย และกำหนดให้พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจดังกล่าวแทนปวงชนชาวไทยผ่านทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล สำหรับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ก็ได้กำหนดให้คณะรัฐมนตรีเป็นสถาบันหลักในการใช้อำนาจอธิปไตยในการบริหารราชการแผ่นดิน และกำหนดให้ศาลเป็นสถาบันซึ่งใช้อำนาจอธิปไตยกระทำการทางตุลาการในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี ตลอดจนได้กำหนดให้รัฐสภาเป็นสถาบันหลักในการใช้อำนาจอธิปไตยกระทำการทางนิติบัญญัติ รัฐสภาจึงมีบทบาทและหน้าที่หลักสำคัญ ดังนี้

(๑) บทบาทและอำนาจด้านนิติบัญญัติ

การตรากฎหมายและการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเป็นหน้าที่หลักของรัฐสภาในการตรากฎหมายเพื่อใช้ในการบริหารและการปกครองของประเทศ ซึ่งที่ผ่านมารัฐสภาไทยได้ดำเนินการตรากฎหมายที่จำเป็นต่อการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของประชาชน และกฎหมายที่มีจุดประสงค์เพื่อสร้างความเสมอภาคและความเป็นธรรมเพื่อให้ประชาชนได้รับการคุ้มครองดูแลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับในระดับสากล

(๒) บทบาทและอำนาจด้านการตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดิน

รัฐสภามีบทบาทและหน้าที่ในการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายบริหารหรือคณะรัฐมนตรี เพื่อป้องกันมิให้คณะรัฐมนตรีใช้อำนาจในการบริหารเกินขอบเขตในรูปของการตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีเกี่ยวกับงานในหน้าที่เพื่อให้ฝ่ายบริหารทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและให้ฝ่ายบริหารแถลงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นต่อรัฐสภา การเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะ การตรวจสอบการทำหน้าที่ของรัฐบาลโดยใช้ระบบคณะกรรมการการพิจารณาพระราชบัญญัติเกี่ยวกับงบประมาณ

(๓) การพิจารณาอนุมัติและให้ความเห็นชอบ

บทบาทและอำนาจหน้าที่ที่สำคัญอีกประการหนึ่งของรัฐสภาต่อการพัฒนาประเทศคือ อำนาจหน้าที่ในการพิจารณาอนุมัติพระราชกำหนด การให้ความเห็นชอบในการตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ การให้ความเห็นชอบในการสืบราชสมบัติ การให้ความเห็นชอบในการประกาศสงคราม รวมทั้งการให้ความเห็นชอบแก่อนัยสัญญาระหว่างประเทศที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศ หรือหนังสือสัญญาที่มีผลผูกพันด้านการค้าการลงทุน หรืองบประมาณของประเทศ ซึ่งบทบาทของรัฐสภาในการให้ความเห็นชอบแก่อนัยสัญญาระหว่างประเทศดังกล่าวนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในขณะนี้ เนื่องจากในอีก ๓ ปีข้างหน้า ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ทำให้จำเป็นต้องมีปฏิสัมพันธ์กับประเทศสมาชิกอาเซียน หรือประเทศอื่นๆ ทั้งทางด้านการความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม เพิ่มมากขึ้น ดังนั้น เพื่อให้การเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนเกิดผลดีต่อประชาชนชาวไทยมากที่สุด รัฐสภาจึงต้องเร่งสร้างบทบาทในเชิงรุกในการเข้าถึงประชาชน ภาคเศรษฐกิจ และภาคประชาสังคม เพื่อเชื่อมโยงและสะท้อนความต้องการอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินนโยบายในการทำสัญญาระหว่างประเทศดังกล่าวไปสู่รัฐบาลและเพื่อเชื่อมโยงต่อไปยังประชาคมอาเซียน และประชาคมโลกต่อไป

ทั้งนี้ นอกเหนือจากบทบาทและอำนาจหน้าที่ในฐานะสถาบันทางการเมือง ซึ่งมีบทบาทและหน้าที่ในการพัฒนาการเมืองและการพัฒนาประเทศดังกล่าวข้างต้นแล้ว ในปัจจุบันรัฐสภายังมีบทบาทที่สำคัญอีกประการหนึ่ง นั่นคือ **บทบาทในการเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างประเทศ** ทั้งในระดับทวิภาคี และพหุภาคีระหว่างองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติของไทยและต่างประเทศ เพื่อเป็นการสนับสนุนการดำเนินงานนโยบายด้านต่างประเทศของฝ่ายบริหารหรือรัฐบาล และเสริมสร้างระบอบประชาธิปไตยของไทยให้มั่นคงและเจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาอารยประเทศ นอกจากนี้ การที่รัฐสภาไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีขององค์การระหว่างประเทศต่าง ๆ ทั้งสหภาพรัฐสภา (Inter – Parliamentary Union : IPU) สหภาพสมาชิกรัฐสภาเอเชียและแปซิฟิก (Asia – Pacific Parliamentarians Union : APPU) และสมัชชารัฐสภาอาเซียน (ASEAN Inter Parliamentary Assembly : AIPA) ซึ่งองค์การเหล่านี้ต่างมีวัตถุประสงค์ในการเสริมสร้างและพัฒนาระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างประชาชนแต่ละประเทศ และความร่วมมือระหว่างสมาชิกรัฐสภาของประเทศภาคีสมาชิก เป็นผลดีต่อประเทศไทยในการร่วมแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ทั้งปัญหาทางด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ ปัญหาด้านสิทธิมนุษยชน ด้วยวิถีทางการทูตรัฐสภา (Parliamentary Diplomacy) ในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญมั่นคงและเจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาอารยประเทศ

หน้าดีใจและดีใจเพชร

สำนักงานประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

หนังสือดีมีค่าเพื่อเผยแพร่

สำนักงานประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

บุคคลสำคัญในวงงานรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

บุคคลสำคัญในวงงานรัฐสภา

รัฐสภาไทย ได้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะฝ่ายนิติบัญญัติภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ครบ ๘๐ ปี ในวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๕ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ระบบรัฐสภาไทยได้เปลี่ยนแปลงไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่ใช้บังคับในแต่ละยุคสมัย บางสมัยรัฐสภาอยู่ในระบบสภาเดียว แต่บางสมัยรัฐสภาก็อยู่ในระบบสองสภา ซึ่งรัฐสภาไทยตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๕ จนถึงปัจจุบัน มีจำนวนทั้งสิ้น ๓๓ ชุด โดยมีผู้ดำรงตำแหน่งสำคัญในวงงานรัฐสภา ได้แก่ ประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร นอกจากนี้ ยังมีตำแหน่งเลขาธิการรัฐสภา เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และเลขาธิการวุฒิสภา ซึ่งแต่ละตำแหน่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประธานรัฐสภา

คนที่	รายชื่อ	ตำแหน่ง	ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๑	เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี	ประธานสภาผู้แทนราษฎร	๒๔ มิ.ย. ๒๔๗๕ - ๑ ก.ย. ๒๔๗๕ ๑๕ ธ.ค. ๒๔๗๖ - ๒๖ ก.พ. ๒๔๗๖*
๒	เจ้าพระยาพิชัยญาติ	ประธานสภาผู้แทนราษฎร	๒ ก.ย. ๒๔๗๕ - ๑๐ ธ.ค. ๒๔๗๕
๓	พลเรือตรี พระยาสุรยุทธเสนี	ประธานสภาผู้แทนราษฎร	๒๖ ก.พ. ๒๔๗๖ - ๒๒ ก.ย. ๒๔๗๗ ๖ ก.ค. ๒๔๗๖ - ๒๔ มิ.ย. ๒๔๗๗
		ประธานวุฒิสภา	๓๑ ส.ค. ๒๔๗๗ - ๗ พ.ค. ๒๔๗๘ ๑๕ พ.ค. ๒๔๗๘ - ๗ พ.ย. ๒๔๗๘
๔	เจ้าพระยาศรีธรรมมาธิเบศ	ประธานสภาผู้แทนราษฎร	๒๒ ก.ย. ๒๔๗๗ - ๑๕ ธ.ค. ๒๔๗๗ ๑๗ ธ.ค. ๒๔๗๗ - ๓๑ ก.ค. ๒๔๗๘ ๒ ส.ค. ๒๔๗๘ - ๓๑ ก.ค. ๒๔๗๙
		ประธานวุฒิสภา	๒๖ พ.ย. ๒๔๗๘ - ๑๗ ก.พ. ๒๔๗๙ ๒๐ ก.พ. ๒๔๗๙ - ๑๔ มิ.ย. ๒๔๗๙ ๑๕ มิ.ย. ๒๔๗๙ - ๒๐ พ.ย. ๒๔๗๙ ๒๒ พ.ย. ๒๔๗๙ - ๒๗ พ.ย. ๒๔๗๙
๕	พระยามานวราชเสวี	ประธานสภาผู้แทนราษฎร	๓ ส.ค. ๒๔๗๙ - ๑๐ ธ.ค. ๒๔๘๐ ๒ ก.ค. ๒๔๘๐ - ๒๔ มิ.ย. ๒๔๘๐
๖	พันตรี วิลาศ ไกลานนท์	ประธานวุฒิสภา	๔ มิ.ย. ๒๔๘๐ - ๒๔ ส.ค. ๒๔๘๐
๗	พลเอก พระประจักษ์ปัจจุณี	ประธานสภาผู้แทนราษฎร	๑ ธ.ค. ๒๔๘๐ - ๑๗ มี.ค. ๒๔๘๑ ๒๒ มี.ค. ๒๔๘๑ - ๒๓ มิ.ย. ๒๔๘๑ ๒๔ มิ.ย. ๒๔๘๑ - ๒๓ มิ.ย. ๒๔๘๑ ๒ ก.ค. ๒๔๘๑ - ๒๓ มิ.ย. ๒๔๘๑ ๒๔ มิ.ย. ๒๔๘๑ - ๒๓ มิ.ย. ๒๔๘๑ ๒ ก.ค. ๒๔๘๑ - ๒๓ มิ.ย. ๒๔๘๑ ๓๐ มิ.ย. ๒๔๘๑ - ๒๕ ก.พ. ๒๕๐๐ ๑๖ มี.ค. ๒๕๐๐ - ๒๓ มิ.ย. ๒๕๐๐ ๒๔ มิ.ย. ๒๕๐๐ - ๑๖ ก.ย. ๒๕๐๐ ๒๗ ธ.ค. ๒๕๐๐ - ๒๓ มิ.ย. ๒๕๐๑ ๒๕ มิ.ย. ๒๕๐๑ - ๒๐ ต.ค. ๒๕๐๑
๘	พลเอก หลวงสุทธีสารธรรณกร	ประธานสภาผู้แทนราษฎร	๒๐ ก.ย. ๒๕๐๐ - ๑๔ ธ.ค. ๒๕๐๐
		ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ	๖ ก.พ. ๒๕๐๑ - ๑๗ เม.ย. ๒๕๐๑
๙	นายทวี บุญยเกตุ	ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ	๘ พ.ค. ๒๕๐๑ - ๒๐ มิ.ย. ๒๕๐๑
๑๐	พันเอก นายวรการบัญชา	ประธานวุฒิสภา	๒๒ ก.ค. ๒๕๐๑ - ๖ ก.ค. ๒๕๐๑ ๗ ก.ค. ๒๕๐๑ - ๑๗ พ.ย. ๒๕๐๑
๑๑	พลตรี ศิริ สิริโยธิน	ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ	๑๘ ธ.ค. ๒๕๐๑ - ๑๑ ธ.ค. ๒๕๐๖
๑๒	พลตรี หม่อมราชวงศ์ คึกฤทธิ์ ปราโมช	ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ	๒๙ ธ.ค. ๒๕๐๖ - ๗ ต.ค. ๒๕๐๗
๑๓	นายประภาศน์ อวยชัย	ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ	๑๗ ต.ค. ๒๕๐๗ - ๒๕ มี.ค. ๒๕๐๘

* ก่อนปี พ.ศ. ๒๔๘๓ ได้มีการนับวันเริ่มปีใหม่ คือ เดือนเมษายน

หนังสือแต่งตั้งผู้แทนราษฎร

สำนักงานประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

คนที่	รายชื่อ	ตำแหน่ง	ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๑๔	นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์	ประธานสภาผู้แทนราษฎร	๗ ก.พ. ๒๕๑๘ - ๑๒ มี.ค. ๒๕๑๙
๑๕	นายอุทัย พิมพ์ใจชน	ประธานสภาผู้แทนราษฎร	๑๙ เม.ย. ๒๕๑๙ - ๖ ต.ค. ๒๕๑๙
			๖ ก.พ. ๒๕๔๔ - ๕ มี.ค. ๒๕๔๘
๑๖	พลอากาศเอก กมล เดชะตุงคะ	ประธานที่ปรึกษาของ นายกรัฐมนตรีทำหน้าที่ สถาปนาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน	๒๒ ต.ค. ๒๕๑๙ - ๒๐ พ.ย. ๒๕๑๙
๑๗	พลอากาศเอก หะริน หงสกุล	ประธานสภาปฏิรูป การปกครองแผ่นดิน	๒๘ พ.ย. ๒๕๑๙ - ๒๐ ต.ค. ๒๕๒๐
		ประธานสมานิติบัญญัติแห่งชาติ	๒๕ พ.ย. ๒๕๒๐ - ๒๒ เม.ย. ๒๕๒๒
		ประธานวุฒิสภา	๙ พ.ค. ๒๕๒๒ - ๑๙ มี.ค. ๒๕๒๖
๑๘	นายจารุบุตร เรืองสุวรรณ	ประธานวุฒิสภา	๒๖ เม.ย. ๒๕๒๖ - ๑๙ มี.ค. ๒๕๒๗
๑๙	นายอุกฤษ มงคลนาวิน	ประธานวุฒิสภา	๓๐ เม.ย. ๒๕๒๗ - ๓๐ เม.ย. ๒๕๒๘
			๑ พ.ค. ๒๕๒๘ - ๒๓ เม.ย. ๒๕๓๐
			๒๔ เม.ย. ๒๕๓๐ - ๒๑ เม.ย. ๒๕๓๒
		ประธานสมานิติบัญญัติแห่งชาติ	๒ เม.ย. ๒๕๓๔ - ๒๑ มี.ค. ๒๕๓๕
		ประธานวุฒิสภา	๓ เม.ย. ๒๕๓๕ - ๒๖ พ.ค. ๒๕๓๕
๒๐	ร้อยตำรวจตรี วรณ ชันชื้อ	ประธานวุฒิสภา	๔ พ.ค. ๒๕๓๖ - ๒๓ ก.พ. ๒๕๓๗
๒๑	นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานวุฒิสภา	๒๘ มี.ย. ๒๕๓๕ - ๒๙ มี.ย. ๒๕๓๕
		ประธานสมานิติบัญญัติแห่งชาติ	๒๕ ต.ค. ๒๕๔๙ - ๑๙ ก.พ. ๒๕๕๑
๒๒	นายมารุต บุณนา	ประธานสภาผู้แทนราษฎร	๒๒ ก.ย. ๒๕๓๕ - ๑๙ พ.ค. ๒๕๓๘
๒๓	นายบุญเหลือ ประเสริฐสุวรรณ	ประธานสภาผู้แทนราษฎร	๑๑ ก.ค. ๒๕๓๘ - ๒๗ ก.ย. ๒๕๓๙
๒๔	นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา	ประธานสภาผู้แทนราษฎร	๒๔ พ.ย. ๒๕๓๙ - ๒๗ มี.ย. ๒๕๔๓
๒๕	นายพิชัย รัตตกุล	ประธานสภาผู้แทนราษฎร	๓๐ มี.ย. ๒๕๔๓ - ๙ พ.ย. ๒๕๔๓
๒๖	นายโกศล พลกุล	ประธานสภาผู้แทนราษฎร	๘ มี.ค. ๒๕๔๘ - ๒๔ ก.พ. ๒๕๔๙
๒๗	นายยงยุทธ ดิยะไพรัช	ประธานสภาผู้แทนราษฎร	๒๓ มี.ค. ๒๕๕๑ - ๓๐ เม.ย. ๒๕๕๑
๒๘	นายชัย ชิดชอบ	ประธานสภาผู้แทนราษฎร	๑๕ พ.ค. ๒๕๕๑ - ๑๐ พ.ค. ๒๕๕๔
๒๙	นายสมศักดิ์ เทียมสุรนันทน์	ประธานสภาผู้แทนราษฎร	๒ ส.ค. ๒๕๕๔ - ปัจจุบัน

ประธานสภาผู้แทนราษฎร

คนที่	รายชื่อ	ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๑	เจ้าพระยาบรมมศักดิ์มนตรี	๒๘ มี.ย. ๒๔๗๕ - ๑ ก.ย. ๒๔๗๕
๒	เจ้าพระยาพิชัยญาติ	๑๕ ธ.ค. ๒๔๗๖ - ๒๖ ก.พ. ๒๔๗๖*
๓	พลเรือตรี พระยาสุรยุทธเสนี	๒ ก.ย. ๒๔๗๕ - ๑๐ ธ.ค. ๒๔๗๕
		๒๖ ก.พ. ๒๔๗๖ - ๒๒ ก.ย. ๒๔๗๗
๔	เจ้าพระยาศรีธรรมาธิเบศ	๖ ก.ค. ๒๔๘๖ - ๒๔ มี.ย. ๒๔๘๗
		๒๒ ก.ย. ๒๔๗๗ - ๑๕ ธ.ค. ๒๔๗๗
		๑๗ ธ.ค. ๒๔๗๗ - ๓๑ ก.ค. ๒๔๗๘
		๒ ส.ค. ๒๔๗๘ - ๓๑ ก.ค. ๒๔๗๙
๕	พระยามานวราชเสวี	๓ ส.ค. ๒๔๗๙ - ๑๐ ธ.ค. ๒๔๘๐
		๑๐ ธ.ค. ๒๔๘๐ - ๒๔ มี.ย. ๒๔๘๑
		๒๔ มี.ย. ๒๔๘๑ - ๑๐ ธ.ค. ๒๔๘๑
		๑๒ ธ.ค. ๒๔๘๑ - ๒๔ มี.ย. ๒๔๘๒
		๒๔ มี.ย. ๒๔๘๒ - ๒๔ มี.ย. ๒๔๘๓
		๑ ก.ค. ๒๔๘๓ - ๒๔ มี.ย. ๒๔๘๔
		๑ ก.ค. ๒๔๘๔ - ๒๔ มี.ย. ๒๔๘๕
		๓๐ มี.ย. ๒๔๘๕ - ๒๔ มี.ย. ๒๔๘๖
		๒๙ มี.ย. ๒๔๘๘ - ๑๕ ต.ค. ๒๔๘๘
๖	นายเกษม บุญศรี	๔ มี.ย. ๒๔๘๙ - ๑๐ พ.ค. ๒๔๙๐
		๒๐ ก.พ. ๒๔๙๑ - ๑๔ มี.ย. ๒๔๙๒
๗	นายพื้ง ศรีจันทร์	๑๓ พ.ค. ๒๔๙๐ - ๘ พ.ย. ๒๔๙๐
๘	พระราชธรรมนิเทศ	๑๕ มี.ย. ๒๔๙๒ - ๒๙ พ.ย. ๒๔๙๔
๙	พลเอก พระประจันปัจจนึก	๑ ธ.ค. ๒๔๙๔ - ๑๗ มี.ค. ๒๔๙๕
		๒๒ มี.ค. ๒๔๙๕ - ๒๓ มี.ย. ๒๔๙๕
		๒๘ มี.ย. ๒๔๙๕ - ๒๓ มี.ย. ๒๔๙๖
		๒ ก.ค. ๒๔๙๖ - ๒๓ มี.ย. ๒๔๙๗
		๒๙ มี.ย. ๒๔๙๗ - ๒๓ มี.ย. ๒๔๙๘
		๒ ก.ค. ๒๔๙๘ - ๒๓ มี.ย. ๒๔๙๙
		๓๐ มี.ย. ๒๔๙๙ - ๒๕ ก.พ. ๒๕๐๐
		๑๖ มี.ค. ๒๕๐๐ - ๒๓ มี.ย. ๒๕๐๐
		๒๘ มี.ย. ๒๕๐๐ - ๑๖ ก.ย. ๒๕๐๐
		๒๗ ธ.ค. ๒๕๐๐ - ๒๓ ก.ย. ๒๕๐๑
		๒๕ มี.ย. ๒๕๐๑ - ๒๐ ต.ค. ๒๕๐๑
๑๐	พลเอก หลวงสุทธีสารธนากร	๒๐ ก.ย. ๒๕๐๐ - ๑๔ ธ.ค. ๒๕๐๐
๑๑	พลตรี ศิริ สิริโยธิน	๗ มี.ค. ๒๕๑๒ - ๑๗ พ.ย. ๒๕๑๔
๑๒	นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์	๗ ก.พ. ๒๕๑๘ - ๑๒ มี.ค. ๒๕๑๔
๑๓	นายอุทัย พิมพ์ใจชน	๑๙ เม.ย. ๒๕๑๙ - ๖ ต.ค. ๒๕๑๙
		๒๗ เม.ย. ๒๕๒๖ - ๑ พ.ค. ๒๕๒๙
		๖ ก.พ. ๒๕๔๔ - ๕ มี.ค. ๒๕๔๘

* ก่อนปี พ.ศ. ๒๔๘๓ ได้มีการนับวันเริ่มปีใหม่ คือ เดือนเมษายน

คนที่	รายชื่อ	ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๑๔	นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์	๙ พ.ค. ๒๕๒๒ - ๑๙ มี.ค. ๒๕๒๖
๑๕	นายชวน หลีกภัย	๔ ส.ค. ๒๕๒๙ - ๒๙ เม.ย. ๒๕๓๑
๑๖	นายปัญญา เกสรทอง	๓ ส.ค. ๒๕๓๑ - ๒๓ ก.พ. ๒๕๓๔
๑๗	นายอาทิตย์ อุไรรัตน์	๓ เม.ย. ๒๕๓๕ - ๒๙ มี.ย. ๒๕๓๕
๑๘	นายมารุต บุณาค	๒๒ ก.ย. ๒๕๓๕ - ๑๙ พ.ค. ๒๕๓๘
๑๙	นายบุญเชื้อ ประเสริฐสุวรรณ	๑๑ ก.ค. ๒๕๓๘ - ๒๗ ก.ย. ๒๕๓๙
๒๐	นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา	๒๔ พ.ย. ๒๕๓๙ - ๒๗ มี.ย. ๒๕๔๓
๒๑	นายพิชัย รัตตกุล	๓๐ มี.ย. ๒๕๔๓ - ๘ พ.ย. ๒๕๔๓
๒๒	นายโกสิน พลกุล	๘ มี.ค. ๒๕๔๘ - ๒๔ ก.พ. ๒๕๔๙
๒๓	นายยงยุทธ ดิยะไพรัช	๒๓ ม.ค. ๒๕๕๑ - ๓๐ เม.ย. ๒๕๕๑
๒๔	นายชัย ชิดชอบ	๑๕ พ.ค. ๒๕๕๑ - ๑๐ พ.ค. ๒๕๕๔
๒๕	นายสมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์	๒ ส.ค. ๒๕๕๔ - ปัจจุบัน

ประธานวุฒิสภา

คนที่	รายชื่อ	ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๑	พันตรี วิลาศ โอสถานนท์	๔ มิ.ย. ๒๔๘๙ - ๒๔ ส.ค. ๒๔๘๙
๒	พลเรือตรี พระยาศรยุทธเสนี	๓๑ ส.ค. ๒๔๘๙ - ๙ พ.ค. ๒๔๙๐
๓	เจ้าพระยาศรีธรรมมาธิเบศ	๑๕ พ.ค. ๒๔๙๐ - ๘ พ.ย. ๒๔๙๐
		๒๖ พ.ย. ๒๔๙๐ - ๑๘ ก.พ. ๒๔๙๑
		๒๐ ก.พ. ๒๔๙๑ - ๑๔ มิ.ย. ๒๔๙๒
		๑๕ มิ.ย. ๒๔๙๒ - ๒๐ พ.ย. ๒๔๙๓
		๒๒ พ.ย. ๒๔๙๓ - ๒๙ พ.ย. ๒๔๙๔
๔	พันเอก นายวรการบัญชา	๒๒ ก.ค. ๒๕๑๑ - ๖ ก.ค. ๒๕๑๔
		๗ ก.ค. ๒๕๑๔ - ๑๗ พ.ย. ๒๕๑๔
๕	นายจิตติ ดิงศภัทย์	๗ ก.พ. ๒๕๑๘ - ๖ ต.ค. ๒๕๑๙
๖	พลอากาศเอก หะริน หงสกุล	๙ พ.ค. ๒๕๒๒ - ๑๔ พ.ค. ๒๕๒๔
		๑๖ พ.ค. ๒๕๒๔ - ๑๙ มี.ค. ๒๕๒๖
๗	นายจารุบุตร เรืองสุวรรณ	๒๖ เม.ย. ๒๕๒๖ - ๑๙ มี.ค. ๒๕๒๗
๘	นายอุกฤษ มงคลนาวิน	๓๐ เม.ย. ๒๕๒๗ - ๓๐ เม.ย. ๒๕๒๘
		๑ พ.ค. ๒๕๒๘ - ๒๓ เม.ย. ๒๕๓๐
		๒๔ เม.ย. ๒๕๓๐ - ๒๑ เม.ย. ๒๕๓๒
		๓ เม.ย. ๒๕๓๕ - ๒๖ พ.ค. ๒๕๓๕
๙	ร้อยตำรวจตรี วรณ ชันชื้อ	๔ พ.ค. ๒๕๓๒ - ๒๓ ก.พ. ๒๕๓๔
๑๐	นายมีชัย ฤชุพันธุ์	๒๔ มิ.ย. ๒๕๓๕ - ๒๑ มี.ค. ๒๕๓๙
		๖ เม.ย. ๒๕๓๙ - ๒๑ มี.ค. ๒๕๔๓
๑๑	นายสนธิ วรปัญญา	๔ ส.ค. ๒๕๔๓ - ๑๓ มี.ค. ๒๕๔๔
๑๒	พลตรี มนูญกฤต รูปขจร	๘ เม.ย. ๒๕๔๔ - ๔ ม.ค. ๒๕๔๗
๑๓	นายสุชน ชาลีเครือ	๕ มี.ค. ๒๕๔๗ - ๒๑ มี.ค. ๒๕๔๙
๑๔	นายประสพสุข บุญเดช	๑๘ มี.ค. ๒๕๕๑ - ๑๘ ก.พ. ๒๕๕๔
๑๕	พลเอก ชีวเดช มีเพียร	๔ พ.ค. ๒๕๕๔ - ปัจจุบัน

ทำเนียบประธาน

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี (สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา)

ระยะเวลา ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานรัฐสภา
๒๔ มิถุนายน - ๑ กันยายน ๒๔๗๕

๑๕ ธันวาคม - ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๗๖*

หมายเหตุ * ปฏิทินเดิมนับวันที่ ๑ เมษายน เป็นวันขึ้นปีใหม่
จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๔๘๓ จึงเปลี่ยนมานับ
วันที่ ๑ มกราคม เป็นวันขึ้นปีใหม่แทน

เจ้าพระยาพิชัยญาติ

ระยะเวลา ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานรัฐสภา
๒ กันยายน ๒๔๗๕ - ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕

พลเรือตรี พระยาสรยุทธเสนี (พลเรือตรี กระแส ประวาทะนาวัน)

ระยะเวลา ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานรัฐสภา
๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๗๖ - ๒๒ กันยายน ๒๔๗๗
๖ กรกฎาคม ๒๔๘๖ - ๒๔ มิถุนายน ๒๔๘๗
ประธานพฤษสภาและประธานรัฐสภา
๓๑ สิงหาคม ๒๔๘๙ - ๙ พฤษภาคม ๒๔๙๐
๑๕ พฤษภาคม ๒๔๙๐ - ๘ พฤศจิกายน ๒๔๙๐

เจ้าพระยาศรีธรรมมาธิเบศ

(จิตร ณ สงขลา)

ระยะเวลา ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานรัฐสภา
๒๒ กันยายน ๒๔๗๗ - ๑๕ ธันวาคม ๒๔๗๗
๑๗ ธันวาคม ๒๔๗๗ - ๓๑ กรกฎาคม ๒๔๗๘
๒ สิงหาคม ๒๔๗๘ - ๓๑ กรกฎาคม ๒๔๗๙
ประธานวุฒิสภาและประธานรัฐสภา
๒๖ พฤศจิกายน ๒๔๙๐ - ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๑
๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๑ - ๑๔ มิถุนายน ๒๔๙๒
๑๕ มิถุนายน ๒๔๙๒ - ๒๐ พฤศจิกายน ๒๔๙๓
๒๒ พฤศจิกายน ๒๔๙๓ - ๒๙ พฤศจิกายน ๒๔๙๔

พระยามานวราชเสวี

(ปลอด วิเชียร ณ สงขลา)

ระยะเวลา ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานรัฐสภา
๓ สิงหาคม ๒๔๗๙ - ๑๐ ธันวาคม ๒๔๘๐
๑๐ ธันวาคม ๒๔๘๐ - ๒๔ มิถุนายน ๒๔๘๑
๒๔ มิถุนายน ๒๔๘๑ - ๑๐ ธันวาคม ๒๔๘๑
๑๒ ธันวาคม ๒๔๘๑ - ๒๔ มิถุนายน ๒๔๘๒
๒๔ มิถุนายน ๒๔๘๒ - ๒๔ มิถุนายน ๒๔๘๓
๑ กรกฎาคม ๒๔๘๓ - ๒๔ มิถุนายน ๒๔๘๔
๑ กรกฎาคม ๒๔๘๔ - ๒๔ มิถุนายน ๒๔๘๕
๓๐ มิถุนายน ๒๔๘๕ - ๒๔ มิถุนายน ๒๕๐๖
๒ กรกฎาคม ๒๔๘๗ - ๒๔ มิถุนายน ๒๔๘๘
๒๙ มิถุนายน ๒๔๘๘ - ๑๕ ตุลาคม ๒๔๘๘
๒๖ มกราคม ๒๔๘๙ - ๙ พฤษภาคม ๒๔๘๙

พันตรี วิลาศ โอสธานนท์

ระยะเวลา ประธานวุฒิสภาและประธานรัฐสภา
๔ มิถุนายน ๒๔๘๙ - ๒๔ สิงหาคม ๒๔๘๙

นายเกษม บุญศรี

ระยะเวลา ประธานสภาผู้แทนราษฎร
๔ มิถุนายน ๒๔๙๙ - ๑๐ พฤษภาคม ๒๔๙๐
๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๑ - ๑๔ มิถุนายน ๒๔๙๒

นายพื้ง ศรีจันทร์

ระยะเวลา ประธานสภาผู้แทนราษฎร
๑๓ พฤษภาคม ๒๔๙๐ - ๘ พฤศจิกายน ๒๔๙๐

พระราชธรรมนิเทศ (เพียร ราชธรรมนิเทศ)

ระยะเวลา ประธานสภาผู้แทนราษฎร
๑๕ มิถุนายน ๒๔๙๒ - ๒๙ พฤศจิกายน ๒๔๙๔

พลเอก พระประจันปัจฉนิก (พุก มหาดีลัก)

ระยะเวลา ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานรัฐสภา
๑ ธันวาคม ๒๔๙๔ - ๑๗ มีนาคม ๒๔๙๕
๒๒ มีนาคม ๒๔๙๕ - ๒๓ มิถุนายน ๒๔๙๕
๒๘ มิถุนายน ๒๔๙๕ - ๒๓ มิถุนายน ๒๔๙๖
๒ กรกฎาคม ๒๔๙๖ - ๒๓ มิถุนายน ๒๔๙๗
๒๙ มิถุนายน ๒๔๙๗ - ๒๓ มิถุนายน ๒๔๙๘
๒ กรกฎาคม ๒๔๙๘ - ๒๓ มิถุนายน ๒๔๙๙
๓๐ มิถุนายน ๒๔๙๙ - ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๐
๑๖ มีนาคม ๒๕๐๐ - ๒๓ มิถุนายน ๒๕๐๐
๒๘ มิถุนายน ๒๕๐๐ - ๑๖ กันยายน ๒๕๐๐
๒๗ ธันวาคม ๒๕๐๐ - ๒๓ มิถุนายน ๒๕๐๑
๒๕ มิถุนายน ๒๕๐๑ - ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๑

(สฤทธิ สฤทธิสารณกร)

๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ - ๑๗ เมษายน ๒๕๖๑

นายทวี บุญยเกตุ

๘ พฤษภาคม ๒๕๑๑ - ๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๑

(บุญเกิด สุตันตานนท์)

๗ กรกฎาคม ๒๕๖๔ - ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

พลตรี ศิริ สิริโยธิน

๗ มีนาคม ๒๕๖๒ - ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

พลตรี หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช

ระยะเวลา ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติและประธานรัฐสภา
๒๙ ธันวาคม ๒๕๑๖ - ๗ ตุลาคม ๒๕๑๗

นายประภาศน์ อวยชัย

ระยะเวลา ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติและประธานรัฐสภา
๑๗ ตุลาคม ๒๕๑๗ - ๒๕ มกราคม ๒๕๑๘

นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์

ระยะเวลา ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานรัฐสภา
๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘ - ๑๒ มกราคม ๒๕๑๙

นายจิตติ ตั้งศรัทธี

ระยะเวลา ประธานวุฒิสภา
๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘ - ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙

นายอุทัย พิมพ์ใจชน

ระยะเวลา ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานรัฐสภา
๑๙ เมษายน ๒๕๑๙ - ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙
๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ - ๕ มกราคม ๒๕๔๘
ประธานสภาผู้แทนราษฎร
๒๗ เมษายน ๒๕๒๖ - ๑ พฤษภาคม ๒๕๒๙

พลอากาศเอก กมล เตชะตุงคะ

ระยะเวลา ประธานสภาที่ปรึกษาของนายกรัฐมนตรี
ทำหน้าที่สภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดินและ
ประธานรัฐสภา
๒๒ ตุลาคม ๒๕๑๙ - ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๙

พลอากาศเอก หะริน หงสกุล

ระยะเวลา ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดินและ
ประธานรัฐสภา
๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๑๙ - ๒๐ ตุลาคม ๒๕๒๐
ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติและประธานรัฐสภา
๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๐ - ๒๒ เมษายน ๒๕๒๒
ประธานวุฒิสภาและประธานรัฐสภา
๙ พฤษภาคม ๒๕๒๒ - ๑๙ มีนาคม ๒๕๒๖

นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์

ระยะเวลา ประธานสภาผู้แทนราษฎร
๙ พฤษภาคม ๒๕๒๒ - ๑๙ มีนาคม ๒๕๒๖

นายจรรุบุตร เรืองสุวรรณ

ระยะเวลา ประธานวุฒิสภาและประธานรัฐสภา
๒๖ เมษายน ๒๕๒๖ - ๑๙ มีนาคม ๒๕๒๗

นายอุกฤษ มงคลนาวิน

ระยะเวลา ประธานวุฒิสภาและประธานรัฐสภา
๓๐ เมษายน ๒๕๒๗ - ๓๐ เมษายน ๒๕๒๘
๑ พฤษภาคม ๒๕๒๘ - ๒๓ เมษายน ๒๕๓๐
๒๔ เมษายน ๒๕๓๐ - ๒๑ เมษายน ๒๕๓๒
๓ เมษายน ๒๕๓๕ - ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๓๕
ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติและประธานรัฐสภา
๒ เมษายน ๒๕๓๔ - ๒๑ มีนาคม ๒๕๓๕

นายชวน หลีกภัย

ระยะเวลา ประธานสภาผู้แทนราษฎร
๔ สิงหาคม ๒๕๒๙ - ๒๙ เมษายน ๒๕๓๑

นายปิยจะ เกสรทอง

ระยะเวลา ประธานสภาผู้แทนราษฎร
๓ สิงหาคม ๒๕๓๑ - ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔

ร้อยตำรวจตรี วรรณ ชันชื้อ

ระยะเวลา ประธานวุฒิสภาและประธานรัฐสภา
๔ พฤษภาคม ๒๕๓๒ - ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔

นายอาทิตย์ อุไรรัตน์

ระยะเวลา ประธานสภาผู้แทนราษฎร
๓ เมษายน ๒๕๓๕ - ๒๙ มิถุนายน ๒๕๓๕

นายมีชัย ฤชุพันธุ์

ระยะเวลา ประธานวุฒิสภาและประธานรัฐสภา
๒๘ มิถุนายน ๒๕๓๕ - ๒๙ มิถุนายน ๒๕๓๕
ประธานวุฒิสภา
๒๘ มิถุนายน ๒๕๓๕ - ๒๑ มีนาคม ๒๕๓๙
๖ เมษายน ๒๕๓๙ - ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๓
ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๙ - ๒๑ มกราคม ๒๕๕๑

นายมารุต บุณนาค

ระยะเวลา ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานรัฐสภา
๒๒ กันยายน ๒๕๓๕ - ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๓๘

นายบุญเหลือ ประเสริฐสุวรรณ

ระยะเวลา ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานรัฐสภา
๑๑ กรกฎาคม ๒๕๓๘ - ๒๗ กันยายน ๒๕๓๙

นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา

ระยะเวลา ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานรัฐสภา
๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ - ๒๗ มิถุนายน ๒๕๔๓

นายพิชัย รัตตกุล

ระยะเวลา ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานรัฐสภา
๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๓ - ๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๓

นายสนธิ วรปัญญา

ระยะเวลา ประธานวุฒิสภา
๔ สิงหาคม ๒๕๔๓ - ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๔

พลตรี มนูญกฤต รูปขจร

ระยะเวลา ประธานวุฒิสภา

๘ เมษายน ๒๕๔๔ - ๔ มกราคม ๒๕๔๗

นายสุชน ชาลีเครือ

ระยะเวลา ประธานวุฒิสภา

๕ มีนาคม ๒๕๔๗ - ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๙

นายโกสิน พลกุล

ระยะเวลา ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานรัฐสภา

๘ มีนาคม ๒๕๔๘ - ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙

นายยงยุทธ ตียะไพรัช

ระยะเวลา ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานรัฐสภา

๒๓ มกราคม ๒๕๕๑ - ๓๐ เมษายน ๒๕๕๑

นายประสพสุข บุญเดช

ระยะเวลา ประธานวุฒิสภา
๑๘ มีนาคม ๒๕๕๑ - ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

นายชัย ชิดชอบ

ระยะเวลา ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานรัฐสภา
๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๑ - ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔

พลเอก ชีรเดช มีเพียร

ระยะเวลา ประธานวุฒิสภา
๔ พฤษภาคม ๒๕๕๔ - ปัจจุบัน

นายสมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์

ระยะเวลา ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานรัฐสภา
๒ สิงหาคม ๒๕๕๔ - ปัจจุบัน

ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

คนที่	รายชื่อ	ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๑	หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช	๒๒ มี.ค. ๒๕๑๘ - ๑๒ มี.ค. ๒๕๑๙
๒	พลตำรวจเอก ประมาณ อติเรกสาร	๒๔ พ.ค. ๒๕๒๖ - ๑ พ.ค. ๒๕๒๙
๓	พลเอก ขวลิต ยงใจยุทธ	๓๐ ต.ค. ๒๕๓๕ - ๗ พ.ค. ๒๕๓๗ ๑๕ พ.ค. ๒๕๓๕ - ๑๖ มี.ย. ๒๕๓๕ ๒๖ พ.ย. ๒๕๔๐ - ๒ มี.ย. ๒๕๔๑ ๒ ก.ย. ๒๕๔๑ - ๒๗ เม.ย. ๒๕๔๒ ๑๒ พ.ค. ๒๕๔๒ - ๓๐ เม.ย. ๒๕๔๓
๔	นายบรรหาร ศิลปอาชา	๒๗ พ.ค. ๒๕๓๗ - ๑๙ พ.ค. ๒๕๓๘
๕	นายชวน หลีกภัย	๔ ส.ค. ๒๕๓๘ - ๒๗ ก.ย. ๒๕๓๙ ๒๑ ธ.ค. ๒๕๓๙ - ๘ พ.ย. ๒๕๔๐ ๑๑ มี.ค. ๒๕๔๔ - ๓ พ.ค. ๒๕๔๖
๖	นายบัญญัติ บรรทัดฐาน	๒๓ พ.ค. ๒๕๔๖ - ๕ มี.ค. ๒๕๔๘
๗	นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ	๒๓ เม.ย. ๒๕๔๘ - ๒๔ ก.พ. ๒๕๔๙ ๒๗ ก.พ. ๒๕๕๑ - ๑๗ ธ.ค. ๒๕๕๑ ๑๖ ก.ย. ๒๕๕๔ - ปัจจุบัน

ทำเนียบผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช

พรรคประชาธิปัตย์

ระยะเวลา ๒๒ มีนาคม ๒๕๑๘ - ๑๒ มกราคม ๒๕๑๙

พลตำรวจเอก ประมาณ อติเรกสาร

พรรคชาติไทย

ระยะเวลา ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๒๖ - ๑ พฤษภาคม ๒๕๒๙
๓๐ ตุลาคม ๒๕๓๕ - ๗ พฤษภาคม ๒๕๓๗

พลเอก ขวลิท ยงใจยุทธ

พรรคความหวังใหม่

ระยะเวลา ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๓๕ - ๑๖ มิถุนายน ๒๕๓๕
๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ - ๒ มิถุนายน ๒๕๔๑
๒ กันยายน ๒๕๔๑ - ๒๗ เมษายน ๒๕๔๒
๑๒ พฤษภาคม ๒๕๔๒ - ๓๐ เมษายน ๒๕๔๓

นายบรรหาร ศิลปอาชา

พรรคชาติไทย

ระยะเวลา ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๓๗ - ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๓๘

นายชวน หลีกภัย

พรรคประชาธิปัตย์

ระยะเวลา

ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

๔ สิงหาคม ๒๕๓๘ - ๒๗ กันยายน ๒๕๓๙

๒๑ ธันวาคม ๒๕๓๙ - ๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๐

๑๑ มีนาคม ๒๕๔๔ - ๓ พฤษภาคม ๒๕๔๖

นายบัญญัติ บรรทัดฐาน

พรรคประชาธิปัตย์

ระยะเวลา

ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๖ - ๕ มกราคม ๒๕๔๘

นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

พรรคประชาธิปัตย์

ระยะเวลา

ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

๒๓ เมษายน ๒๕๔๘ - ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙

๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ - ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๑

๑๖ กันยายน ๒๕๕๔ - ปัจจุบัน

ทำเนียบเลขาธิการ

หลวงประดิษฐมนูธรรม

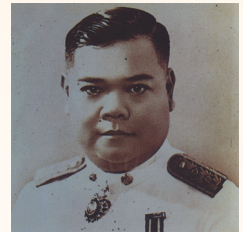
(ปรีดี พนมยงค์)

ระยะเวลา เลขานุการสภาผู้แทนราษฎร
๒๘ มิถุนายน ๒๔๗๕ - ๑๑ เมษายน ๒๔๗๖

หลวงคหกรรมบดี

ระยะเวลา เลขานุการสภาผู้แทนราษฎร
๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๖ - ๑๐ สิงหาคม ๒๔๘๔

นายทองเปลว ชลภูมิ

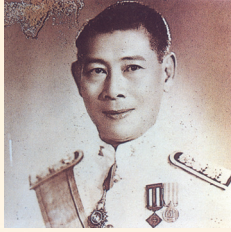
ระยะเวลา เลขานุการสภาผู้แทนราษฎร
๘ พฤศจิกายน ๒๔๘๔ - ๓๐ มิถุนายน ๒๔๘๖

นายจิตตะเสน ปัญจะ

ระยะเวลา เลขานุการสภาผู้แทนราษฎร
๓๐ มิถุนายน ๒๔๘๖ - ๑๖ สิงหาคม ๒๔๘๖

นายเจริญ ปัทมโร

ระยะเวลา เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
๑๖ สิงหาคม ๒๔๘๖ - ๑๗ ตุลาคม ๒๕๐๓

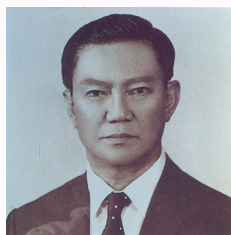
ศาสตราจารย์ไพโรจน์ ชัยนาม

ระยะเวลา เลขาธิการพฤษสภา
๒๔ พฤษภาคม ๒๔๘๙ - ๘ พฤศจิกายน ๒๔๘๙

นายประเสริฐ ปัทมะสุนทร

ระยะเวลา เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
๒๐ ธันวาคม ๒๕๐๓ - ๑๗ กันยายน ๒๕๑๑
เลขาธิการรัฐสภา
๑๘ กันยายน ๒๕๑๑ - ๓๐ กันยายน ๒๕๑๔

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ

ระยะเวลา เลขาธิการรัฐสภา
๑ ตุลาคม ๒๕๑๔ - ๓๐ กันยายน ๒๕๑๘

พันเอก สงวน คำวงษา

ระยะเวลา เลขาธิการรัฐสภา

๑ ตุลาคม ๒๕๑๘ - ๓๐ กันยายน ๒๕๒๔

พลตรี กระวี สุทัศน์ ณ อยุธยา

ระยะเวลา เลขาธิการรัฐสภา

๑ ตุลาคม ๒๕๒๔ - ๓๑ ธันวาคม ๒๕๒๖

ร้อยตรี ปณิธาน เลิศฤทธิ์

ระยะเวลา เลขาธิการรัฐสภา

๒๕ มกราคม ๒๕๒๗ - ๓๐ กันยายน ๒๕๒๗

นางสาวบังอร อิมโอชา

ระยะเวลา เลขาธิการรัฐสภา

๑ ตุลาคม ๒๕๒๗ - ๓๐ กันยายน ๒๕๒๙

นายประเสริฐ ดวงวิชัย

ระยะเวลา เลขาธิการรัฐสภา

๑ ตุลาคม ๒๕๒๙ - ๓๐ กันยายน ๒๕๓๓

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒนกุล

ระยะเวลา เลขาธิการรัฐสภา

๑ ตุลาคม ๒๕๓๓ - ๑๑ กันยายน ๒๕๓๕

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑๒ กันยายน ๒๕๓๕ - ๓๐ กันยายน ๒๕๔๑

นางศิริลักษณ์ ปันบำรุงกิจ

ระยะเวลา เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑ ตุลาคม ๒๕๔๑ - ๓๑ มกราคม ๒๕๔๖

นายพิทุร พุ่มหิรัญ

ระยะเวลา เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ - ปัจจุบัน

นางนรรัตน์ พิมเสน

ระยะเวลา เลขาธิการวุฒิสภา

๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ - ปัจจุบัน

หัวใจดี @ แดะ ดี @ เทยแพร่

สำนักงานประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

หัวใจดีแฉะดีอ่เตยแพร์

สำนักประชำสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

หนังสือดีและดีต่อเยาวชน

สำนักงานประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

คณะผู้บริหาร สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

จากจุดเริ่มต้นในปี ๒๔๗๕ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเพียง ๗ คน ซึ่งทำงานโดยไม่ได้รับเงินเดือน เนื่องจากยังไม่มีกฎหมายรองรับ ต่อมาในปี ๒๔๗๖ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจึงได้ก่อตั้งขึ้นตามกฎหมาย โดยมีการแบ่งหน่วยงานภายในออกเป็น ๓ กอง คือ สำนักงานเลขานุการ กองปฎิคม และกองบรรณารักษ์และกรรมาธิการ จนถึงวันนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้ย่างเข้าสู่ปีที่ ๘๐ ได้เห็นถึงการพัฒนาและการขยายโครงสร้างอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อรองรับการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และเพื่อให้สอดคล้องกับระบบงานรัฐสภาที่เพิ่มขึ้นตามรัฐธรรมนูญ ทำให้ปัจจุบันมีการยกระดับหน่วยงานภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรขึ้นเป็นสำนัก จำนวน ๒๑ สำนัก และอีก ๓ กลุ่มงาน โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และรองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๗ คน นอกจากนี้ ยังมีตำแหน่งที่ปรึกษาด้านต่าง ๆ ได้แก่ ที่ปรึกษาด้านระบบงานนิติบัญญัติ ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย และที่ปรึกษาด้านต่างประเทศ ซึ่งหน่วยงานภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วย

๑. สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร	๒. สำนักงานเลขานุการ ก.ร.
๓. สำนักบริหารงานกลาง	๔. สำนักพัฒนาบุคลากร
๕. สำนักการคลังและงบประมาณ	๖. สำนักการพิมพ์
๗. สำนักรักษาความปลอดภัย	๘. สำนักประชาสัมพันธ์
๙. สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา	๑๐. สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ
๑๑. สำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	๑๒. สำนักภาษาต่างประเทศ
๑๓. สำนักวิชาการ	๑๔. สำนักสารสนเทศ
๑๕. สำนักการประชุม	๑๖. สำนักกฎหมาย
๑๗. สำนักรายงานการประชุมและชวเลข	๑๘. สำนักกรรมาธิการ ๑
๑๙. สำนักกรรมาธิการ ๒	๒๐. สำนักกรรมาธิการ ๓
๒๑. สำนักนโยบายและแผน	๒๒. กลุ่มงานผู้นำฝ่ายด้านในสภาผู้แทนราษฎร
๒๓. กลุ่มงานตรวจสอบภายใน	๒๔. กลุ่มช่วยอำนวยความสะดวกนักบริหาร

นายพิฑูร พุ่มหิรัญ เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ประวัติการศึกษา

นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (ปริญญาบัตร วปอ.) รุ่นที่ ๔๓

ประวัติการรับราชการ

- ๒๑ พ.ย. ๒๕๑๘ นิติกร ๓ งานระเบียบวาระ กองการประชุม
- ๑ ม.ค. ๒๕๒๑ หัวหน้างานนิติ (นิติกร ๔) กองการประชุม
- ๑ เม.ย. ๒๕๒๓ หัวหน้างานงบประมาณ (จนท.บริหารงานการเงินและบัญชี ๕) กองคลังและพัสดุ
- ๑๕ พ.ค. ๒๕๒๓ หัวหน้างานนิติ (นิติกร ๕) กองการประชุม
- ๑๗ ม.ค. ๒๕๒๖ นิติกร ๖ กองการประชุม
- ๑๖ ก.ย. ๒๕๒๖ ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองการประชุม (จนท.บริหารงานทั่วไป ๖)
(ระหว่างปี ๒๕๑๙ - ๒๕๒๖ ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เลขานุการ
ของเลขาธิการรัฐสภาอีกตำแหน่ง)
- ๑๖ มี.ค. ๒๕๒๗ ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองการประชุม (นิติกร ๖)
- ๒๕ มี.ค. ๒๕๒๘ ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองการประชุม (นิติกร ๗)
และรักษาการหัวหน้างานกระทู้ถาม กองการประชุม (ถึง ๕ ก.พ. ๒๕๒๙)
- ๒๑ มี.ค. ๒๕๒๙ ผู้อำนวยการกองการประชาสัมพันธ์ (จนท.บริหารงานทั่วไป ๗)
- ๓๐ มี.ค. ๒๕๓๐ ผู้อำนวยการกองการประชุม (จนท.บริหารงานทั่วไป ๗)
- ๑๔ ส.ค. ๒๕๓๐ ผู้อำนวยการกองการประชุม (จนท.บริหารงานทั่วไป ๘)
- ๑๒ ก.ย. ๒๕๓๕ ผู้ช่วยเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (นักบริหาร ๙)
- ๑ ต.ค. ๒๕๔๒ รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (นักบริหาร ๑๐)
- ๑๓ ก.พ. ๒๕๔๖ เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (นักบริหาร ๑๑)
- ๙ มิ.ย. ๒๕๕๔ เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (นักบริหาร ระดับสูง)

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

ม.ป.ช., ม.ว.ม., เหรียญจักรพรรดิมาลา

นายวัชรินทร์ จอมพล รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

กำกับดูแล สำนักงานการประชุม
และสำนักรายงานการประชุมและชวเลข

ประวัติการศึกษา

นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (ปริญญาบัตร วปอ.) รุ่นที่ ๔๘

ประวัติการรับราชการ

๑ ก.ค. ๒๕๑๙	นิติกร ๓ งานนิติคดี กองการประชุม
๒๒ ก.ย. ๒๕๒๑	นิติกร ๔ งานนิติคดี กองการประชุม
๑๗ ม.ค. ๒๕๒๖	นิติกร ๕ งานนิติคดี กองการประชุม
๑๖ มี.ค. ๒๕๒๗	หัวหน้างานตุลาการรัฐธรรมนูญ (นิติกร ๖) กองการประชุม
๓๐ มี.ค. ๒๕๓๐	ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองสถานที่ (จนท.รักษาความปลอดภัย ๖)
๙ มิ.ย. ๒๕๓๑	ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองสถานที่ (จนท.รักษาความปลอดภัย ๗)
๑ มี.ค. ๒๕๓๒	ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองการประชุม (จนท.บริหารงานทั่วไป ๗)
๑๒ ก.ย. ๒๕๓๕	ผู้อำนวยการกองการประชุม (จนท.บริหารงานทั่วไป ๘)
๓ พ.ย. ๒๕๓๖	ผู้ช่วยเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (นักบริหาร ๙)
๒๖ ส.ค. ๒๕๔๕	รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (นักบริหาร ๑๐) งานบริหารทั่วไป
๙ มิ.ย. ๒๕๕๔	รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (นักบริหาร ระดับสูง)

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

ม.ป.ช., ม.ว.ม., เหรียญจักรพรรดิมาลา

นายคมกัร ดัชจากรณ์ รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

กำกับดูแล สำนักประชาสัมพันธ์ สถานีวิทยุกระจายเสียง
และวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา และสำนักสารสนเทศ

ประวัติการศึกษา

บริหารธุรกิจบัณฑิต (การเงิน) วิทยาลัยกรุงเทพ
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (นโยบายและการวางแผนสังคม) มหาวิทยาลัยเกริก
ประกาศนียบัตรชั้นสูง หลักสูตรการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
สำหรับนักบริหารระดับสูง (ปปร.) รุ่นที่ ๓ สถาบันพระปกเกล้า

ประวัติการรับราชการ

๒	ด.ค.	๒๕๒๑	จนท.การเงินและบัญชี ๓ งานการเงิน กองคลังและพัสดุ
๒๔	พ.ค.	๒๕๒๒	นักวิชาการการเงินและบัญชี ๓ งานการเงิน กองคลังและพัสดุ
๑	ก.ค.	๒๕๒๔	นักวิชาการการเงินและบัญชี ๔ งานการเงิน กองคลังและพัสดุ
๓	มี.ค.	๒๕๒๖	นักวิชาการพัสดุ ๔ งานบริหารงานพัสดุ กองคลังและพัสดุ
๑๖	ส.ค.	๒๕๒๗	นักวิชาการพัสดุ ๕ งานบริหารงานพัสดุ กองคลังและพัสดุ
๑๔	ส.ค.	๒๕๒๙	หัวหน้างานงบประมาณ (จนท.บริหารงานการเงินและบัญชี ๖)
กองคลังและพัสดุ
๑๑	พ.ย.	๒๕๓๔	หัวหน้างานงบประมาณ (จนท.บริหารงานการเงินและบัญชี ๗)
กองคลังและพัสดุ
๑๒	ก.ย.	๒๕๓๕	ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองคลังและพัสดุ (จนท.บริหารงานทั่วไป ๗)
๑๗	ม.ค.	๒๕๓๘	ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองคลังและพัสดุ (จนท.บริหารงานการเงินและบัญชี ๗)
๒๕	ม.ค.	๒๕๓๘	ผู้อำนวยการสถาบันพระปกเกล้า (จนท.บริหารงานทั่วไป ๘)
๒๑	มี.ค.	๒๕๓๙	ผู้อำนวยการกองการประชาสัมพันธ์ (จนท.บริหารงานทั่วไป ๘)
๙	เม.ย.	๒๕๔๐	ผู้อำนวยการสำนักงานประสานสภาผู้แทนราษฎร (จนท.บริหารงานทั่วไป ๘)
๑๖	ด.ค.	๒๕๔๑	ที่ปรึกษา สถาบันพระปกเกล้า (จนท.ฝึกอบรม ๙)
๑๑	พ.ย.	๒๕๔๑	ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า
๘	ก.ย.	๒๕๔๒	ที่ปรึกษา (จนท.วิเคราะห์นโยบายและแผน ๙)
๒๔	ด.ค.	๒๕๔๔	ผู้ช่วยเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (นักบริหาร ๙)
๒๖	ส.ค.	๒๕๔๕	รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (นักบริหาร ๑๐)
๙	มิ.ย.	๒๕๕๔	รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (นักบริหาร ระดับสูง)

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

ม.ป.ช., ม.ว.ม., เหรียญจักรพรรดิมาลา

นายสมพล วนิกพันธ์ รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

กำกับดูแล สำนักงานการพิมพ์ สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ
สำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และสำนักภาษาต่างประเทศ

ประวัติการศึกษา

นิติศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยม) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เนติบัณฑิตไทย สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตสภา
ปริญญาตรีกฎหมาย (อังกฤษ)
เนติบัณฑิตอังกฤษ
ปริญญาโทกฎหมาย (อังกฤษ)

ประวัติการรับราชการ

๒๐	ส.ค.	๒๕๑๗	ประจำแผนกห้องสมุด สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
๑	ธ.ค.	๒๕๑๘	วิทยากร ๓ ศูนย์บริการทางวิชาการและกฎหมาย
๑๕	ม.ค.	๒๕๒๔	จนท.วิเทศสัมพันธ์ ๓ กองวิเทศสัมพันธ์
๑๖	มิ.ย.	๒๕๒๔	จนท.วิเทศสัมพันธ์ ๔ กองวิเทศสัมพันธ์
๑๒	ม.ค.	๒๕๒๗	จนท.วิเทศสัมพันธ์ ๕ กองวิเทศสัมพันธ์
๕	ก.พ.	๒๕๒๙	หัวหน้างานประชุมองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ
(จนท.วิเทศสัมพันธ์ ๖) กองวิเทศสัมพันธ์
๑๑	พ.ย.	๒๕๓๔	หัวหน้างานประชุมองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ
(จนท.วิเทศสัมพันธ์ ๗) กองวิเทศสัมพันธ์
๑๒	ก.ย.	๒๕๓๕	ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองวิเทศสัมพันธ์ (จนท.บริหารงานทั่วไป ๗)
๑๑	เม.ย.	๒๕๓๗	ผู้อำนวยการกองวิเทศสัมพันธ์ (จนท.บริหารงานทั่วไป ๘)
๓๐	ธ.ค.	๒๕๓๗	ผู้อำนวยการกององค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ (จนท.บริหารงานทั่วไป ๘)
๑	พ.ย.	๒๕๔๓	ผู้ช่วยเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (นักบริหาร ๙)
๒๖	ส.ค.	๒๕๔๕	ที่ปรึกษาด้านต่างประเทศ (จนท.วิเทศสัมพันธ์ ๑๐ ชข.)
๒๘	เม.ย.	๒๕๔๖	รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (นักบริหาร ๑๐)
๙	มิ.ย.	๒๕๔๙	รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (นักบริหาร ระดับสูง)

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

ม.ว.ม., ป.ช., เหรียญจักรพรรดิมาลา

๒๓๐

รัฐสภาสาร มิถุนายน ๒๕๕๕

นายสุวิจักขณ์ นาควัชรชัย รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

กำกับดูแล สำนักบริหารงานกลาง
และสำนักรักษาความปลอดภัย

ประวัติการศึกษา

นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

นิติศาสตรมหาบัณฑิต (กฎหมายมหาชน) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

นักปกครองระดับสูง (นปส.) รุ่นที่ ๓๖ วิทยาลัยการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

ประวัติการรับราชการ

๒	ด.ค. ๒๕๒๑	นิติกร ๓ งานตุลาการรัฐธรรมนูญ กองการประชุม
๑	ก.ค. ๒๕๒๔	นิติกร ๔ งานตุลาการรัฐธรรมนูญ กองการประชุม
๓	ก.พ. ๒๕๒๕	นิติกร ๔ งานการประชุมคณะกรรมาธิการ กองกรรมาธิการ
๑๖	ส.ค. ๒๕๒๗	นิติกร ๕ งานประชุมด้านเศรษฐกิจและการคลัง กองกรรมาธิการ
๕	ก.พ. ๒๕๒๙	หัวหน้างานกระทู้ถาม (นิติกร ๖) กองการประชุม
๓๐	มี.ค. ๒๕๓๐	หัวหน้างานญัตติ (นิติกร ๖) กองการประชุม
๑๑	พ.ย. ๒๕๓๔	หัวหน้างานญัตติ (นิติกร ๗) กองการประชุม
๑๒	ก.ย. ๒๕๓๕	ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองการประชุม (จนท.บริหารงานทั่วไป ๗)
๗	ต.ค. ๒๕๓๙	ผู้อำนวยการสำนักงานประสานสภาผู้แทนราษฎร (จนท.บริหารงานทั่วไป ๘)
๙	เม.ย. ๒๕๔๐	ผู้อำนวยการกองกรรมาธิการ ๒ (จนท.บริหารงานทั่วไป ๘)
และปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
(๙ เม.ย. - ๑๑ ต.ค. ๒๕๔๐)
๑๖	เม.ย. ๒๕๔๒	ผู้อำนวยการกองกลาง (จนท.บริหารงานทั่วไป ๘)
๒๖	ส.ค. ๒๕๔๕	ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานกลาง (นักบริหาร ๙)
๙	เม.ย. ๒๕๔๗	รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (นักบริหาร ๑๐)
๙	มิ.ย. ๒๕๔๘	รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (นักบริหาร ระดับสูง)

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

ม.ว.ม., ป.ช., เหรียญจักรพรรดิมาลา

นายจร พันธ์เป็รื่อง รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

กำกับดูแล สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานเลขาธิการ ก.ร.
สำนักวิชาการ และกลุ่มงานผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

ประวัติการศึกษา

ศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
เนติบัณฑิตไทย สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
หลักสูตรการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย สำหรับนักบริหารระดับสูง สถาบันพระปกเกล้า
หลักสูตรนักวิจัยทางสังคมศาสตร์ สภาวิจัยแห่งชาติ
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (ปริญญาบัตร วปอ.) รุ่นที่ ๕๓

ประวัติการรับราชการ

๑	พ.ย. ๒๕๒๒	วิทยาการ ๓
๓	ก.พ. ๒๕๒๕	วิทยาการ ๔
๑๖	ส.ค. ๒๕๒๗	วิทยาการ ๕
๒๕	มี.ค. ๒๕๒๘	นิติกร ๕
๑๐	ม.ค. ๒๕๓๕	หัวหน้างานพิพิธภัณฑวัตถุสภา (วิทยาการ ๖)
๑๒	ก.ย. ๒๕๓๕	หัวหน้าฝ่ายบริหารงานบุคคล (จนท.บริหารงานทั่วไป ๗)
๑๖	พ.ย. ๒๕๓๕	หัวหน้าฝ่ายบริการทางวิชาการ (วิทยาการ ๗)
๑๑	ม.ค. ๒๕๓๗	ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์บริการทางวิชาการและกฎหมาย (จนท.บริหารงานทั่วไป ๗)
๒๖	ม.ค. ๒๕๓๘	ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร (จนท.บริหารงานทั่วไป ๗)
๑๖	ต.ค. ๒๕๔๑	ผู้อำนวยการสำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร (จนท.บริหารงานทั่วไป ๘)
๒๖	ส.ค. ๒๕๔๕	ผู้อำนวยการสำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร (นักบริหาร ๙)
๙	เม.ย. ๒๕๔๗	ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย (นิติกร ๑๐ ขช.)
๔	ม.ค. ๒๕๔๙	รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (นักบริหาร ๑๐)
๙	มี.ย. ๒๕๕๔	รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (นักบริหาร ระดับสูง)

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

ม.ว.ม., ป.ช., เหรียญจักรพรรดิมาลา

นางศุภมาส น้อยจันทร์ รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

กำกับดูแล สำนักพัฒนาบุคลากร สำนักการคลังและงบประมาณ
และสำนักนโยบายและแผน

ประวัติการศึกษา

บริหารธุรกิจบัณฑิต (การบัญชี) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาควิชาการรัฐร่วมเอกราช (ปริญญาบัตร ปรอ.) รุ่นที่ ๒๐

ประวัติการรับราชการ

๒๖	ม.ค. ๒๕๑๔	นักบัญชี ๓
๒๒	ก.ย. ๒๕๒๑	นักบัญชี ๔
๔	ส.ค. ๒๕๒๓	หัวหน้างานบัญชี (จนท.บริหารงานการเงินและบัญชี ๕)
๓	มี.ค. ๒๕๒๖	หัวหน้างานการเงิน (นักวิชาการการเงินและบัญชี ๕)
๖	มิ.ย. ๒๕๒๖	หัวหน้างานการเงิน (จนท.บริหารงานการเงินและบัญชี ๕)
๑๖	มี.ค. ๒๕๒๗	หัวหน้างานการเงิน (จนท.บริหารงานการเงินและบัญชี ๖)
๑๔	ก.ค. ๒๕๒๙	ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองคลังและพัสดุ (จนท.บริหารงานทั่วไป ๗)
๑๔	ส.ค. ๒๕๒๙	นักวิชาการการเงินและบัญชี ๗
๑๖	มี.ค. ๒๕๓๕	ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองคลังและพัสดุ (จนท.บริหารงานทั่วไป ๗)
๑๒	ก.ย. ๒๕๓๕	ผู้อำนวยการกองคลังและพัสดุ (จนท.บริหารงานทั่วไป ๘)
๓	พ.ย. ๒๕๔๒	ผู้อำนวยการกองการรวมการ ๑ (จนท.บริหารงานทั่วไป ๘)
๒๖	ส.ค. ๒๕๔๕	ผู้อำนวยการสำนักการรวมการ ๑ (นักบริหาร ๙)
๑๖	พ.ค. ๒๕๔๖	ผู้อำนวยการสำนักการคลังและงบประมาณ (นักบริหาร ๙)
๔	ม.ค. ๒๕๔๔	รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (นักบริหาร ๑๐)
๔	มิ.ย. ๒๕๕๔	รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (นักบริหาร ระดับสูง)

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

ม.ว.ม, ป.ช., เหรียญจักรพรรดิมาลา

นางพรรณีภา เสริมศรี รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

กำกับดูแล สำนักกฎหมาย สำนักกรรมการ ๑
สำนักกรรมการ ๒ และสำนักกรรมการ ๓

ประวัติการศึกษา

นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติการรับราชการ

๒๕	ส.ค.	๒๕๒๐	นิติกร ๓
๑	เม.ย.	๒๕๒๓	นิติกร ๔
๑๒	ม.ค.	๒๕๒๗	นิติกร ๕
๑๔	ส.ค.	๒๕๒๙	หัวหน้างานบริการเอกสารอ้างอิงในที่ประชุมกรรมการ (นิติกร ๖)
๑๑	พ.ย.	๒๕๓๔	หัวหน้าฝ่ายบริการเอกสารอ้างอิงในที่ประชุมกรรมการ (นิติกร ๗)
๑๒	ก.ย.	๒๕๓๕	หัวหน้าฝ่ายประชุมที่ ๔ (จนท.บริหารงานทั่วไป ๗)
๓๐	ธ.ค.	๒๕๓๗	ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองกรรมการ ๑ (จนท.บริหารงานทั่วไป ๗)
๗	ต.ค.	๒๕๓๙	ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองการประชุม (จนท.บริหารงานทั่วไป ๗)
๑๖	ต.ค.	๒๕๔๑	ผู้อำนวยการกองกลาง (จนท.บริหารงานทั่วไป ๘)
๑๖	เม.ย.	๒๕๔๒	ผู้อำนวยการกองกรรมการ ๒ (จนท.บริหารงานทั่วไป ๘)
๑๘	ธ.ค.	๒๕๔๔	ผู้อำนวยการสำนักงานเลขานุการ ก.ร. (นักบริหาร ๙)
๒๖	ส.ค.	๒๕๔๕	ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๓ (นักบริหาร ๙)
๑๑	ส.ค.	๒๕๔๑	ผู้อำนวยการสำนักการประชุม (นักบริหาร ๙)
๙	มิ.ย.	๒๕๔๔	ผู้อำนวยการสำนักการประชุม (ผู้อำนวยการ ระดับสูง)
๒๖	ต.ค.	๒๕๔๕	รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (นักบริหาร ระดับสูง)

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

ป.ช., เหรียญจักรพรรดิมาลา

นางสุภารัตน์ วสะภาภัย ที่ปรึกษาด้านระบบงานนิติบัญญัติ

ประวัติการศึกษา

อักษรศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร

วารสารศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารสื่อสารมวลชน) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ประวัติการรับราชการ

๒๖	ม.ค. ๒๕๑๙	จนท.ประชาสัมพันธ์ ๓
๒๒	ก.ย. ๒๕๒๑	จนท.ประชาสัมพันธ์ ๔
๒๕	ม.ค. ๒๕๒๕	นักประชาสัมพันธ์ ๕
๑๖	มี.ค. ๒๕๒๗	จนท.บริหารงานประชาสัมพันธ์ ๖
๑๔	ก.ค. ๒๕๒๙	ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองการประชาสัมพันธ์ (จนท.บริหารงานทั่วไป ๖)
๑๑	พ.ย. ๒๕๓๔	ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองการประชาสัมพันธ์ (จนท.บริหารงานทั่วไป ๗)
๑๒	ก.ย. ๒๕๓๕	ผู้อำนวยการกองการประชาสัมพันธ์ (จนท.บริหารงานทั่วไป ๘)
๒๑	มี.ค. ๒๕๓๙	ผู้อำนวยการสถาบันพระปกเกล้า (จนท.บริหารงานทั่วไป ๘)
๑๖	มี.ค. ๒๕๔๑	ที่ปรึกษา สถาบันพระปกเกล้า (จนท.ฝึกอบรม ๙)
๑๖	ต.ค. ๒๕๔๑	ผู้ช่วยเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (นักบริหาร ๙)
๒๖	ส.ค. ๒๕๔๕	ที่ปรึกษาด้านระบบงานนิติบัญญัติ (วิทยากร ๑๐ ชข.)
๙	มิ.ย. ๒๕๔๕	ที่ปรึกษาด้านระบบงานนิติบัญญัติ (วิทยากรทรงคุณวุฒิ)

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

ม.ป.ช., ม.ว.ม, เหรียญจักรพรรดิมาลา

นายสิทธิชัย พิมเสน ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย

ประวัติการศึกษา

วารสารศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยม) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประวัติการรับราชการ

๒๑	มี.ค. ๒๕๒๐	วิทยากร ๓
๓	มี.ค. ๒๕๒๑	นิติกร ๓
๑	เม.ย. ๒๕๒๓	นิติกร ๔
๑๖	ส.ค. ๒๕๒๗	นิติกร ๕
๓๐	มี.ค. ๒๕๓๐	หัวหน้าฝ่ายประชุมด้านการสังคมและตรวจรายงานการประชุม (นิติกร ๖) กองกรรมาธิการ
๑๑	พ.ย. ๒๕๓๔	หัวหน้าฝ่ายประชุมด้านการสังคมและตรวจรายงานการประชุม (นิติกร ๗) กองกรรมาธิการ
๑๒	ก.ย. ๒๕๓๕	ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองกรรมาธิการ (จนท.บริหารงานทั่วไป ๗)
๓๐	ธ.ค. ๒๕๓๗	ผู้อำนวยการกองกรรมาธิการ ๑ (จนท.บริหารงานทั่วไป ๘)
๓	พ.ย. ๒๕๔๒	ผู้อำนวยการกองการประชุม (จนท.บริหารงานทั่วไป ๘)
๒๖	ส.ค. ๒๕๔๕	ผู้อำนวยการสำนักการประชุม (นักบริหาร ๙)
๔	ม.ค. ๒๕๔๙	ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย (นิติกร ๙ ชช.)
๙	มิ.ย. ๒๕๕๔	ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย (นิติกรเชี่ยวชาญ)

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

ป.ช., เหรียญจักรพรรดิมาลา

นางสาวอภิญญา วงษาบุญคุ้ม ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย

ประวัติการศึกษา

บัญชีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 นิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติการรับราชการ

๒๖	ม.ค. ๒๕๑๙	นักบัญชี ๓
๒๒	ก.ย. ๒๕๒๑	นักบัญชี ๔
๑๕	พ.ค. ๒๕๒๓	จนท.บริหารงานการเงินและบัญชี ๕
๑๖	มี.ค. ๒๕๒๗	จนท.บริหารงานการเงินและบัญชี ๖
๒๕	มี.ค. ๒๕๒๘	หัวหน้างานบริการทางวิชาการ (วิทยากร ๖)
๑๑	พ.ย. ๒๕๓๔	หัวหน้างานบริการทางวิชาการ (วิทยากร ๗)
๑๒	ก.ย. ๒๕๓๕	ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์บริการทางวิชาการและกฎหมาย
(จนท.บริหารงานทั่วไป ๗)
๑๑	ม.ค. ๒๕๓๗	ผู้อำนวยการศูนย์บริการทางวิชาการและกฎหมาย
(จนท.บริหารงานทั่วไป ๘)
๑๖	ต.ค. ๒๕๔๑	ผู้อำนวยการสำนักงานเลขานุการ ก.ร.
(จนท.วิเคราะห์งานบุคคล ๘)
๑๘	ธ.ค. ๒๕๔๔	ผู้อำนวยการกองการพิมพ์ (จนท.บริหารงานทั่วไป ๘)
๒๖	ส.ค. ๒๕๔๕	ผู้อำนวยการสำนักการพิมพ์ (นักบริหาร ๙)
๑๖	พ.ค. ๒๕๔๖	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย (นักบริหาร ๙)
๔	ม.ค. ๒๕๔๙	ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย (นิติกร ๙ ชช.)
๙	มิ.ย. ๒๕๕๔	ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย (นิติกรเชี่ยวชาญ)

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

ป.ช., เหรียญจักรพรรดิมาลา

นางสาวสกลินี ชมะสุนทร ที่ปรึกษาด้านต่างประเทศ

ประวัติการศึกษา

อักษรศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ ๒) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อักษรศาสตรมหาบัณฑิต (ประวัติศาสตร์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Diploma (ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการพัฒนา) ประเทศเนเธอร์แลนด์

ประวัติการรับราชการ

๑	มี.ค. ๒๕๒๕	บุคลากร ๓
๑๖	ส.ค. ๒๕๒๗	บุคลากร ๔
๒๕	มี.ค. ๒๕๒๘	จนท.วิเทศสัมพันธ์ ๔
๗	เม.ย. ๒๕๓๑	จนท.วิเทศสัมพันธ์ ๕
๒๐	มี.ค. ๒๕๓๕	จนท.วิเทศสัมพันธ์ ๖
๑๒	ก.ย. ๒๕๓๕	หัวหน้าฝ่ายการประชุมองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ (จนท.วิเทศสัมพันธ์ ๖)
๒๘	ม.ค. ๒๕๓๗	หัวหน้าฝ่ายการประชุมองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ (จนท.วิเทศสัมพันธ์ ๗)
๓๐	ธ.ค. ๒๕๓๗	ผู้ช่วยผู้อำนวยการกององค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ (จนท.บริหารงานทั่วไป ๗)
๒๐	พ.ย. ๒๕๔๓	ผู้อำนวยการกององค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ (จนท.บริหารงานทั่วไป ๘)
๓๐	พ.ค. ๒๕๔๔	ผู้อำนวยการกองความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (จนท.บริหารงานทั่วไป ๘)
๒๖	ส.ค. ๒๕๔๕	ผู้อำนวยการสำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ (นักบริหาร ๙)
๔	ม.ค. ๒๕๔๔	ที่ปรึกษาด้านต่างประเทศ (จนท.วิเทศสัมพันธ์ ๙ ขช.)
๙	มิ.ย. ๒๕๔๔	ที่ปรึกษาด้านต่างประเทศ (นักวิเทศสัมพันธ์เชี่ยวชาญ)

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

ม.ว.ม., ป.ช.

หัวใจดี...แต่ดีอย่างไร

สำนักงานประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

หนังสือและสื่อเผยแพร่

สำนักงานประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ย้อนอดีต

งานฉลองรัฐธรรมนูญ

เพลงวันชาติ ๒๔ มิถุนายน

เพลงชาติสยาม ฉบับแรก (ไม่ใช่ฉบับทางการ)

เพลงชาติสยาม ฉบับที่สอง

เพลงราตรีประดับดาว

ย้อนอดีต

หลายคนคงจำได้ดีถึงเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงการปกครองของไทยเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ และอีกหลายคนก็คงจะลืมนั่นไปแล้วว่ามีเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นในสมัยนั้นบ้าง เพื่อให้ประวัติศาสตร์การเมืองไทยลบลือน และเพื่อรำลึกถึงบุคคลที่มีความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงการปกครองในครั้งนั้น นั่นคือ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ผู้ซึ่งพระราชทานรัฐธรรมนูญฉบับแรกของประเทศไทย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จึงถือโอกาสครบรอบ ๘๐ ปี รัฐสภาไทย รวบรวมเหตุการณ์ในงานฉลองรัฐธรรมนูญ และบทเพลงที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ ได้แก่ เพลงวันชาติ ๒๔ มิถุนายน เพื่อรำลึกถึงเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงการปกครองของไทย เพลงชาติสยาม ที่เริ่มมีขึ้นครั้งแรกหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองเพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนให้คนไทยสำนึกในชาติกำเนิดของตน และเพลงราตรีประดับดาว ซึ่งเป็นเพลงในพระราชนิพนธ์เพลงแรกของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อเป็นการรำลึกถึงพระองค์ท่านผู้ซึ่งพระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. ๒๔๗๕ ให้แก่คนไทย

งานฉลองรัฐธรรมนูญ

ภายหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. ๒๔๗๕ ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับถาวรฉบับแรกของไทย เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕ ซึ่งในวันนั้นได้มีการจัดงานเฉลิมฉลองรัฐธรรมนูญเป็นครั้งแรก โดยมีกำหนดการจัดงาน ๓ วัน (ได้ประกาศเป็นวันหยุดราชการทั้ง ๓ วัน) และจัดให้มีงานมหรสพที่ท้องสนามหลวง และสวนลุมพินี มีการประดับโคมไฟกันทั่วไปในพระนครตลอดจนต่างจังหวัดด้วย โดยวันแรกเป็นงานพระราชพิธีเป็นส่วนใหญ่ ส่วนอีกสองวันเป็นเรื่องของการฉลองและการจัดแสดงมหรสพต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ลิเก ละคร โขน จั๊ว และภาพยนตร์ ซึ่งวัตถุประสงค์ของการจัดงานเฉลิมฉลองรัฐธรรมนูญก็เนื่องจากรัฐธรรมนูญเป็นของแปลกใหม่ ประชาชนยังไม่รู้จัก และยังเข้าใจยากสำหรับชาวบ้านทั่วไป จึงทำให้มีเรื่องเล่าถึงความเข้าใจที่ผิดพลาดของชาวบ้านที่มีต่อรัฐธรรมนูญมากมาย อาทิ มีการเรียกรัฐธรรมนูญว่า “ลูกมะขุน” บ้าง หรือเชื่อว่าเป็นลูกพระยาพหลพลพยุหเสนาบ้าง และแม้แต่ทางราชการจะได้นำรัฐธรรมนูญมาตั้งและอธิบายให้ชาวบ้านฟังแล้วก็ตาม ก็ยังมีที่เข้าใจแค่รัฐธรรมนูญก็เป็นเพียงพานทองสองชั้นสำหรับวางคัมภีร์ที่ให้พระสงฆ์เทศน์นั่นเอง เมื่อเป็นดังนั้น คณะราษฎรจึงได้จัดงานขึ้นเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรู้จักและเข้าใจความหมายของระบอบรัฐธรรมนูญ และหลัก ๖ ประการของคณะราษฎร รวมทั้งยังเป็นโอกาสอันดีที่คณะราษฎรจะได้ทำความเข้าใจที่ถูกต้อง ตลอดจนสร้างความศรัทธาให้เกิดขึ้นในระบอบการปกครองใหม่

งานพระราชพิธีฉลองรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๕ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ได้เสด็จออกประทับพระที่นั่งพุดตานกาญจจินทาสน์ภายใต้ฉัตรพญาลมहाเศวตฉัตร ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม ซึ่งโปรดเกล้าฯ ให้จัดเป็นที่ประชุมรัฐสภาแล้วได้ทรงลงพระปรมาภิไธยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยามพระราชทานเป็นกฎหมายสูงสุดเพื่อเป็นหลักในการปกครองประเทศ ส่วนงานฉลองรัฐธรรมนูญในวันต่อมาภายในงานจะมีการออกร้านต่าง ๆ มากมาย โดยแต่ละร้านที่มาร่วมแสดงงานจะต้องออกแบบร้านให้อยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ ๒ ประการ คือ หนึ่ง ต้องแสดงออกให้ผู้มาเที่ยวชมงานได้รู้สึกรักเทิดทูนระบอบรัฐธรรมนูญ โดยสื่อที่นิยมใช้มากที่สุด คือ การจัดสร้างสัญลักษณ์พานรัฐธรรมนูญให้เป็นส่วนหนึ่งของการประดับตกแต่งหน้าร้าน และสอง คือ การออกแบบองค์ประกอบของร้านด้วยอะไรก็ตามที่ประกอบด้วยองค์ประกอบ ๖ อย่าง เช่น เส้า ๖ ต้น ธงชาติ ๖ ผืน การออกแบบผังร้านเป็นหกเหลี่ยม เป็นต้น ซึ่งบรรยากาศและภาพรวมของงานฉลองรัฐธรรมนูญกลายเป็นงานเทศกาลที่มีเอกลักษณ์เฉพาะที่แปลกตามากที่สุดของยุคสมัย ที่สำคัญ คือ รูปแบบร้านต่าง ๆ ที่เข้าร่วมจัดงานนั้นได้ทำหน้าที่เสมือนเป็นภาพสะท้อนที่ช่วยให้เข้าใจบริบททางสังคมและการเมืองในช่วงเวลาดังกล่าวได้ดีมากขึ้น สะท้อนให้เห็นถึงบรรยากาศในช่วงต้นของการเปลี่ยนแปลงการปกครองที่ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนเป็นของแปลกใหม่ที่น่าตื่นตาตื่นใจในสายตาคนไทย ผู้คนในสังคมต่างตื่นตัวกับบรรยากาศแบบใหม่ของสังคมอย่างเต็มที่ ตื่นเต้นกับรัฐธรรมนูญขึ้นชมกับหลัก ๖ ประการของคณะราษฎร

หนังสือติดต่อเผยแพร่

สำนักงานประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

งานฉลองรัฐธรรมนูญเริ่มซบเซาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๘๔ เป็นต้นมา เพราะในปีนั้นบ้านเมืองตกอยู่ในสภาวะสงคราม บรรยากาศแห่งความสนุกสนานรื่นเริงจึงต้องหยุดชะงักลงไปในพื้นที่และนับแต่ปีนั้นประเทศไทยก็ประสบเคราะห์กรรมซ้ำเติม คือ ในปี พ.ศ. ๒๔๘๕ เกิดน้ำท่วมใหญ่ในกรุงเทพฯ และในปี พ.ศ. ๒๔๘๙ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลได้เสด็จสวรรคต จึงทำให้บรรยากาศบ้านเมืองไม่อยู่ในสภาวะที่จะจัดงานเฉลิมฉลองรื่นเริงได้อย่างเต็มที่อีกต่อไป นอกจากนี้ นับแต่ พ.ศ. ๒๔๙๐ เป็นต้นมา กระแสแนวคิดของคนในสังคมกลับยกย่องเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์เพิ่มมากขึ้น จึงส่งผลทำให้การเน้นให้ความสำคัญกับงานฉลองรัฐธรรมนูญลดน้อยตามลงไปด้วย ทั้งนี้ ส่วนหนึ่งได้ให้ความสำคัญกับวันเฉลิมพระชนมพรรษาเข้ามาแทนที่งานฉลองรัฐธรรมนูญ จนกระทั่งฉากสุดท้ายของงานฉลองรัฐธรรมนูญมาถึงเมื่อจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ทำการรัฐประหารรัฐบาลของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ในปี ๒๕๐๐ และได้ยกเลิกรัฐธรรมนูญ จึงเสมือนเป็นการสิ้นสุดอำนาจอย่างแท้จริงในทุก ๆ ด้านของกลุ่มคณะราษฎร และแน่นอนย่อมไม่เหลือที่ทางให้แก่การจัดงานฉลองรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นงานที่กำลังเกิดขึ้นมาจากการโฆษณาประชาสัมพันธ์คณะราษฎรและระบอบรัฐธรรมนูญด้วยเช่นกัน

ปัจจุบันเหลือเพียง “วันรัฐธรรมนูญ” ซึ่งเป็นวันหยุดราชการเพียงวันเดียว ไม่มีเทศกาลงานเฉลิมฉลอง ไม่มีกิจกรรมหรือการแสดงออกอะไรอีกต่อไป จะมีก็แต่พิธีวางพวงมาลาถวายสักการะพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อเป็นการระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่านเพียงอย่างเดียว งานเฉลิมฉลองที่เคยมีความยิ่งใหญ่และยาวนานมากที่สุดในรอบปีของสังคมไทยจึงเหลือทิ้งไว้แต่เพียงภาพถ่ายที่ยังคงเก็บรักษาเศษเสี้ยวของเสน่ห์และบรรยากาศบางส่วนของงานเทศกาลเฉลิมฉลองรัฐธรรมนูญที่เคยมีมาในอดีต

เพลง วันชาติ ๒๔ มิถุนายน

วันชาติของประเทศไทย เดิมคือวันที่ ๒๔ มิถุนายน ซึ่งเป็นวันที่เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองของไทยจากระบอบราชาธิปไตยมาเป็นระบอบประชาธิปไตย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ ทั้งนี้ ได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๘๑ ในรัฐบาล พันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา (พจน์ พหลโยธิน) เป็นนายกรัฐมนตรี และได้มีการเฉลิมฉลองวันชาติ ๒๔ มิถุนายน ครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๔๘๒ ในสมัย จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ดังนั้น ในวันที่ ๒๔ มิถุนายน จึงเป็นวันชาติของไทยนับแต่นั้นมา อย่างไรก็ตาม วันที่ ๒๔ มิถุนายน เป็น “วันชาติ” ของไทยอยู่ได้นานเพียง ๒๑ ปี ครั้นวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๐๓ สมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรี ก็ได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ขึ้นใหม่อีกฉบับหนึ่ง เรื่อง ให้ถือวันพระราชสมภพเป็นวันเฉลิมฉลองของชาติไทย โดยให้เหตุผลว่า ด้วยคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นว่า ตามที่ได้กำหนดให้มีการเฉลิมฉลองวันชาติไทยในวันที่ ๒๔ มิถุนายนนั้น ได้ปรากฏในภายหลังว่ามีข้อที่ไม่เหมาะสมหลายประการ ในด้านประชาชนและหนังสือพิมพ์ก็ได้เสนอแนะให้พิจารณาในเรื่องนี้หลายครั้งหลายครา คณะรัฐมนตรีจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นพิจารณาโดยมี พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนคราธิปไตย ประพันธ์ รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน คณะกรรมการนี้ได้พิจารณาแล้วเสนอความเห็น ว่า ประเทศต่าง ๆ ได้เลือกถือวันใดวันหนึ่งที่มีความสำคัญเกี่ยวเนื่องกับชนในชาติต่าง ๆ กัน โดยถือเอาวันประกาศเอกราช วันอิสรภาพ วันตั้งถิ่นฐาน วันสาธารณรัฐ วันสถาปนาพระราชวงศ์บ้าง ซึ่งไม่เหมือนกัน แต่ประเทศที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของชาติ โดยทั่วไปนั้น ได้ถือเอาวันพระราชสมภพของพระมหากษัตริย์เป็นวันเฉลิมฉลองของชาติ เช่น ประเทศอังกฤษ เนเธอร์แลนด์ เดนมาร์ก สวีเดน ญี่ปุ่น ฯลฯ เป็นต้น แม้ประเทศไทยเราเอง ก็ได้ถือเอาวันพระราชสมภพเป็นวันเฉลิมฉลองของชาติไทยมาแล้ว เพียงจะมากำหนดเอาวันที่

๒๔ มิถุนายน เป็นวันชาติเพิ่มขึ้นอีกวันหนึ่งในระยะหลังนี้เอง คณะกรรมการจึงมีความเห็นว่ เพื่อให้เป็นไปตามขนบประเพณีของประเทศที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และเป็นหลักการ สมัครสมานสามัคคีรวมจิตใจของบุคคลในชาติโดยทั่วกัน จึงสมควรจะถือเอาวันพระราชสมภพ ของพระมหากษัตริย์เป็นวันเฉลิมฉลองของชาติไทยต่อไป โดยให้ยกเลิกวันชาติในวันที่ ๒๔ มิถุนายน ซึ่งคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบด้วย จึงได้ลงมติให้ยกเลิกประกาศสำนัก นายกรัฐมนตรี ลงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๔๙๑ เรื่อง วันชาติ นั้นเสีย และให้ถือเอาวันพระราช สมภพของพระมหากษัตริย์เป็นวันเฉลิมฉลองของชาติไทยตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

วันชาติวันที่ ๒๔ มิถุนายน ได้มีการแต่งเพลงขึ้นชื่อว่า เพลงวันชาติ ๒๔ มิถุนายน แต่งโดย นายมนตรี ตราโมท เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๓ เพื่อใช้เป็นเพลงวันชาติในยุคของพลเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา ซึ่งต่อมาเพลงนี้ก็เป็เพลงที่นักประชาธิปไตยใช้รำลึกถึงวันที่ได้มาซึ่ง รัฐธรรมนูญของทุก ๆ วันที่ ๒๔ มิถุนายนของทุกปี โดยเนื้อเพลงมีดังนี้

๒๔ มิถุนา ยนมหาศรีสวัสดิ์
ปฐมฤกษ์ของรัฐ ธรรมนูญของไทย
เริ่มระบอบอารยะประชาธิปไตย
ทั่วราชอาณาจักร ได้สิทธิเสรี
สำราญ สำเร็จ รื่นเริง เต็มที่
เพราะชาติเรามีเอกราชสมบูรณ์
ไทยจะคงเป็นไทย ด้วยร่วมใจเทิดไทย ชัย
ชาติประเทศเหมือนข้า ราชูรประชาเหมือนร่างกาย
ถ้าแม้ว่าชีวิตมลายร่างกายก็เป็นปฏิภูล
พวกเราต้องร่วมรักพิทักษ์ไทยไทยพล
อิกรัฐธรรมนูญคู่ประเทศไทย
เสียกายเสียชนมัยอมทนเสียได้
เสียชาติประเทศไทยอย่ายอมให้เสียเลย
ไทยจะคงเป็นไทย ด้วยร่วมใจเทิดไทย ชัย

๒๕๙
๘ ทศวรรษ รัฐสภาไทย

ทำเตียน เพื่อไปปฏิบัติราชการที่สวนมิสกวัน จากนั้นจึงได้เรียบเรียงเสียงประสานสำหรับให้ วงดุริยางค์ทหารเรือบรรเลง และมอบโน้ตเพลงนี้ให้หลวงนิเทศกลกิจนำไปบรรเลง ในการ บรรเลงดนตรีประจำสัปดาห์ที่พระที่นั่งอนันตสมาคมในวันพฤหัสบดีถัดมา พร้อมทั้งกำชับว่าให้ ปิดบังชื่อผู้แต่งเพลงเอาไว้ด้วย อย่างไรก็ตาม หนังสือพิมพ์ศรีกรุงก็ได้ลงข่าวเรื่องการประพันธ์ เพลงชาติใหม่โดยเปิดเผยว่า พระเจนดุริยางค์เป็นผู้แต่งทำนองเพลงนี้ ทำให้พระเจนดุริยางค์ถูก เจ้าพระยาวรวงศาพิพัฒน์ เสนาบดีกระทรวงวัง ตำหนิอย่างรุนแรงในเรื่องนี้ แม้ภายหลังพระยา มโนปกรณนิติธาดา นายกรัฐมนตรี จะได้ชี้แจงว่าท่านและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้คิดการ แต่งเพลงนี้ และเพลงนี้ก็ยังไม่ได้รับรองว่าเป็นเพลงชาติเนื่องจากยังอยู่ในระหว่างการทดลอง ก็ตาม แต่พระเจนดุริยางค์ก็ได้รับคำสั่งปลดจากทางราชการให้รับเบี้ยบำนาญฐานรับราชการ ครบ ๓๐ ปี และหักเงินเดือนครึ่งหนึ่งเป็นบำนาญ อีกครั้งที่เหลือเป็นเงินเดือน โดยให้รับราชการ ต่อไปในอัตราเงินเดือนใหม่นี้ในเดือนตุลาคมปีเดียวกันนั่นเอง

ส่วนเนื้อร้องของเพลงชาตินั้น คณะผู้ก่อการ ได้ทาบทามให้ขุนวิจิตรมาตรา (สง่า กาญจนาคพันธุ์) เป็น ผู้ประพันธ์ โดยคำร้องที่แต่งขึ้นนั้นมีความยาว ๒ บท สันนิษฐานว่าเสร็จอย่างช้าก่อนวันที่ ๒๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๗๕ เนื่องจากมีการค้นพบโน้ตเพลงพร้อมเนื้อร้อง ซึ่งตีพิมพ์โดยโรงพิมพ์ศรีกรุง ซึ่งลงวันที่ตีพิมพ์ในวันดังกล่าว แม้เพลงนี้จะเป็นเพลงที่ได้รับความนิยมจากประชาชนทั่วไป ก็ตาม แต่เพลงนี้ก็ยังไม่ได้มีการประกาศอย่างเป็นทางการว่า เป็นเพลงชาติ

ขุนวิจิตรมาตรา

ต่อมา มีการห้ามใช้เนื้อร้องนี้เป็นเพลงชาติสยาม เพราะมีคำว่า “ยี่ดอานาจ” อยู่ใน บทร้อง โดยปรากฏเป็นหลักฐานอยู่ในผลการประชุมสภาผู้แทนราษฎร สมัยที่ ๑ ประจำปี พ.ศ. ๒๔๗๖ หน้า ๕๐๓ มีการระบุชัดเจนว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการได้สั่งห้ามนักเรียน ร้องเพลงชาติ เพราะมีคำว่า “ยี่ดอานาจ” เห็นว่าเป็นคำแสลง ส่วนทำนองเพลงชาติสยามนี้ก็ยัง คงใช้ทำนองเดิมไม่มีการเปลี่ยนแปลงจนถึงทำนองเพลงชาติไทยทุกวันนี้

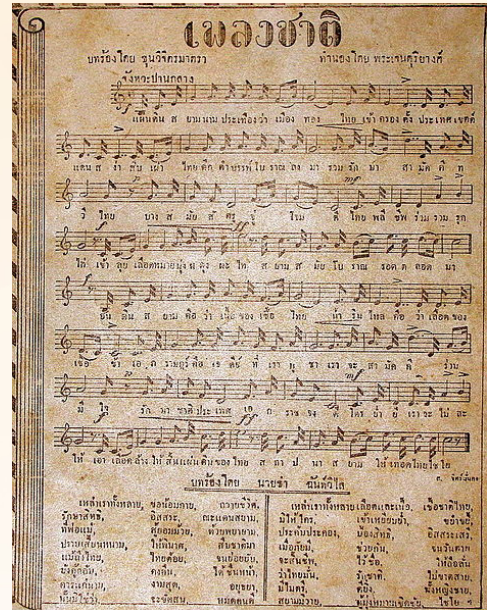
เนื้อร้องที่ขุนวิจิตรมาตราประพันธ์เริ่มแรกสุด ก่อนที่จะมีการแก้ไขเมื่อมีการ ประกวดเนื้อเพลงชาติฉบับราชการ ใน พ.ศ. ๒๔๗๖ มีดังนี้

แผ่นดินสยามนามประเทืองว่าเมืองทอง
ไทยเข้าครองตั้งประเทศเขตต์แดนสง่า
สืบชาติไทยดึกดำบรรพ์โบราณลงมา
ร่วมรักษาเอกราษฎร์ชนชาติไทย
บางสมัยศัตรูจู่มารบ
ไทยสมทบส่วนทัพเข้าขับไล่
ตะลุยเลือดหมายมุ่งผดุงผะไท
สยามสมัยโบราณรอดตลอดมา
อันดินแดนสยามคือว่าเนื้อของเชื้อไทย
น้ำรินไหลคือว่าเลือดของเชื้อข้า
เอกราษฎร์คือกระดูกที่เราบูชา
เราจะสามัคคีร่วมใจ
ยึดอำนาจมสิทธิ์อิสสระเสรี
ใครย่ำยีเราจะไม่ละให้
เอาเลือดล้างให้สิ้นแผ่นดินของไทย
สถาปนาสยามให้เทิดชัยไชโย
(ยาวกว่าเพลงชาติในปัจจุบันประมาณสองเท่า)

เพลงชาติสยาม ฉบับที่สอง

เมื่อรัฐบาลสยามได้มีการจัดประกวดเนื้อร้องเพลงชาติใหม่ (ปี ๒๔๗๖) จึงได้เนื้อเพลงของขุนวิจิตรมาตรา (บทที่ ๑ และ ๒) และ จันท์ ขำวิไล (บทที่ ๓ และ ๔) โดยใช้ตั้งแต่ปี ๒๔๗๗ จนถึงปี ๒๔๘๒ เมื่อมีการเปลี่ยนนามประเทศในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม จาก “ราชอาณาจักรสยาม” เป็น “ราชอาณาจักรไทย” จึงมีการประกวดเนื้อเพลงชาติใหม่ และใช้จนถึงปัจจุบัน โดยเพลงชาติที่ทางราชการรับรองให้ใช้ได้เมื่อปี ๒๔๗๗ มีดังนี้

แผ่นดินสยามนามประเทืองว่าเมืองทอง
 ไทยเข้าครองตั้งประเทศเขตต์แดนสง่า
 สืบเผ่าไทยดึกดำบรรพ์โบราณลงมา
 รวมรักษาสามัคคีทวีไทย
 บางสมัยศัตรูจู่โจมตี
 ไทยพลีชีพร่วมรวมรักไต่
 เข้าลุยเลือดหมายมุ่งผดุงผะไท
 สยามสมัยโบราณรอดตลอดมา
 อันดินสยามคือว่าเนื้อของเชื้อไทย
 น้ำรินไหลคือว่าเลือดของเชื้อข้า
 เกราษฎรคือเจดีย์ที่เราบูชา
 เราจะสามัคคีร่วมมีใจ
 รักษาชาติประเทศเอกราชจงดี
 ใครย่ำยีเราจะไม่ละให้

เอาเลือดล้างให้สิ้นแผ่นดินของไทย
สถาปนาสยามให้เทอดไทยไชโย
เหล่าเราทั้งหลายขอน้อมกายถวายชีวิต
รักษาสถียรสันติระ ณ แดนสยาม
ที่พ่อแม่สื้อมม้วยด้วยพยายาม
ปราบเสี้ยนหนามให้พินาศสืบชาติมา
แม้อภัยไทยด้วยจนย่อยยับ
ยังกู้กลับคงคืนได้ชื่นหน้า
ควรแก่นามงามสุดอยุธยา
นั้นมิใช่ว่าจะขัดสนหมดคนดี
เหล่าเราทั้งหลายเลือดและเนื้อเชื้อชาติไทย
มิให้ใครเข้าเหยียบยำยำยัย
ประคับประคองป้องสิทธิ์อธิปไตย
เมื่อภัยมีช่วยกันจนวันตาย
จะสิ้นชีพไว้ชื่อให้ลือลั่น
ว่าไทยมั่นรักชาติไม่ขาดสาย
มิไทรดียังทั้งหญิงทั้งชาย
สยามมิวายผู้มุ่งหมายเขตชัยไชโย

จันทน์ ขำวิไล
ผู้ประพันธ์เพลงชาติสยาม
ฉบับราชการ บทที่ ๓ และบทที่ ๔

เพลงราตรีประดับดาว

เพลงราตรีประดับดาวนี้ เป็นบทเพลงพระราชนิพนธ์เพลงแรกในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงเป็นพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๗ แห่งพระมหากษัตริย์บรมวงศ์จักรี ก่อกำเนิดว่าพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงโปรดดนตรีไทยเป็นอย่างยิ่ง และทรงมีพระปรีชาสามารถในการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย โดยเฉพาะการทรงซอ ทรงศึกษาดนตรีไทยจากหลวงไพเราะเสียงซอ (อุ้น ดุริยชีวิน) และหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ซึ่งเป็นครูดนตรีไทยที่มีชื่อเสียงในสมัยนั้น

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

ประวัติของเพลงราตรีประดับดาวนั้น ว่าไว้ว่า ใน พ.ศ. ๒๔๗๒ รัชกาลที่ ๗ ได้ทรงฟังเพลงแขกมอญบางขุนพรหม เภา อันเป็นพระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าฯ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต เพลงนี้เป็นเพลงสำเนียงเป็นมอญ ซึ่งบทร้องที่ทรงพระราชนิพนธ์ไว้ในตอนขึ้นเดียวท่อนสุดท้ายนั้นมีว่า “ชื่อแขกมอญบางขุนพรหมนามสมญา ฉันได้มาจากวังบางขุนพรหม” รัชกาลที่ ๗ จึงมีพระราชประสงค์จะทรงแต่งเพลงเภาในสำเนียงมอญอย่างนั้นบ้าง จึงทรงหารือกับครูดุริยางคศิลป์ในวงการดนตรีไทยในสมัยนั้น เพลงที่ทรงเลือกมาเพื่อพระราชนิพนธ์ขึ้นเป็นเพลงเภา นั้น คือ เพลงมอญดูดาว สองชั้น ของเก่า ซึ่งเมื่อทรงพิจารณาเพลงลงไป ทรงเห็นว่าเพลงมอญดูดาวของเดิมใช้หน้าทับมอญ (เทียบได้กับประเภทหน้าทับสองไม้ของไทย) และมีอยู่เพียง ๑๑ จังหวะ แต่โดยที่พระองค์ทรงมีพระราชประสงค์ที่จะพระราชนิพนธ์เพลงโดยใช้หน้าทับเป็นประเภทปรบไก่ ซึ่งความยาวเป็น ๒ เท่า ของหน้าทับประเภทสองไม้ ดังนั้นหากทรงคงเนื้อเพลงของเดิมก็จะได้จำนวนหน้าทับปรบไก่เพียง ๕ จังหวะครึ่ง แล้วจึงทรงประดิษฐ์ทำนองขยายขึ้นเป็นอัตราสามชั้น และตัดแต่งลงเป็นชั้นเดียวจนครบเป็นเพลงเภา กับทรงพระราชนิพนธ์บทร้องขึ้นสำหรับร้องเป็นประจำโดยเฉพาะว่า

สามชั้น

วันนี้ แล่นสดยินดี พระจันทร์วันเพ็ญ
ขอเชิญสายใจเจ้าไปเที่ยวเล่น* ลมพัดเย็นเย็น หอมกลิ่นมาลี
หอมดอกราตรี แม้ไม่สดสี แต่หอมดีน่าดม
เหมือนงามน้ำใจ แม้ไม่ขำคม
กริยาน่าชม สม่ใจจริงเอย
ชมแต่ดวงเดือน ที่ไหนจะเหมือน ได้ชมหน้าน้อง
พ้อยู่แต่เดียว เปลี่ยวใจหม่นหมอง เจ้าอย่าขุ่นข้องจงได้เมตตา
หอมดอกขำมะนาด สีไม่สดขนาด แต่หอมยวนใจ
เหมือนน้ำใจดี ปราณีปราศรัย
ผูกจิตสนิทได้ ให้รักจริงเอย

สองชั้น

ขอเชิญเจ้าฟังเพลงวังเวงใจ เพลงของท่านแต่งใหม่ในวังหลวง
หอมดอกแก้วยามเย็น ไม่เห็นใจพี่เสียเลยเอย
ดวงจันทร์หล่นลอดเกือกหมดดวง โอ้หนาวทรงยอดข้าไม่ปราณี
หอมมะลิกลีบซ้อน อ่อนหวานเจ้าไม่พึงเอย

ชั้นเดียว

จวนจะรุ่งแล้วนะเจ้าพี่ขอลา แสงทองส่องฟ้าสง่าศรี
หอมดอกกระดังงา ชี้อะขางน่าเจ็บใจจริงเอย
หม่อมมร่อนหาขอมาลี แต่ตัวพี่จำจากพรากไปไกล
หอมดอกจำปี นี่แน่พรุ่งนี้จะกลับมาเอย ๗

* ในปัจจุบันนิยมร้องกันว่า “ขอเชิญสายใจเจ้าไปนั่งเล่น” แต่อาจารย์สุรางค์
ดุริยพันธุ์ ได้เล่าให้ฟังว่า เมื่อครั้งที่ได้ร้องเพลงถวายเสด็จพระองค์สี (พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า
จุไรรัตนศิริมาน พระธิดาในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้า ๗ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต) นั้น
เสด็จท่านได้ทรงประทานแก้ไขให้ร้องว่า “ขอเชิญสายใจเจ้าไปเที่ยวเล่น” จึงจะถูกต้องตาม
บทพระราชนิพนธ์ของเดิมที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวท่านได้ทรงพระราชนิพนธ์ไว้

คำร้องในบทพระราชนิพนธ์ตอนหนึ่งที่ว่า “ขอเชิญเจ้าฟังเพลงวังเวงใจ เพลงของท่าน แต่งใหม่ในวังหลวง” นั้น ก็เพื่อให้เป็นที่หมายรู้ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นผู้ทรงพระราชนิพนธ์ เพราะพระบรมมหาราชวัง (วังหลวง) เป็นสัญลักษณ์ของพระเจ้าแผ่นดิน (แม้ความจริงเพลงนี้จะทรงพระราชนิพนธ์ยังวังไกลกังวล ก็ทรงใช้ว่าวังหลวงตามสัญลักษณ์) และเป็นการเลียนล้อเพลงแขกมอญบางขุนพรหมที่กล่าวมาแล้วด้วย

เมื่อทรงพระราชนิพนธ์สำเร็จเรียบร้อยทั้งทำนองดนตรีและบทร้องแล้ว ก็ทรงต่อเพลงนี้พระราชนิพนธ์แก่ข้าราชการในกรมปีพาทย์และโขนหลวง ครั้นชักซ้อมกันเรียบร้อยดีแล้วก็ทรงให้นำวงปีพาทย์ไปบรรเลงถวาย ณ วังสุโขทัย เพื่อทรงฟังตรวจแก้ไขอีก ๒ - ๓ ครั้ง ในครั้งแรกมีเจ้านายที่ทรงสามารถในการดนตรี อาทิ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้า ฯ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต และกรมหมื่นอนุพงษ์จักรพรรดิ ทรงร่วมฟังอยู่ด้วย ในระหว่างนี้ยังมิได้ทรงตั้งชื่อเพลงที่ทรงแต่งขึ้นใหม่นั้นว่าอะไร เจ้านายหลายพระองค์ต่างเสนอชื่อถวายต่าง ๆ กัน เช่น ดาวประดับฟ้า ดารารามัญ และอื่น ๆ ที่มีนัยเดียวกันนี้อีกหลายชื่อ แต่ก็ยังมิได้ทรงเลือกเอาชื่อไหน

ต่อมาวงมโหรีหลวงได้นำเพลงนี้ออกร้อง และบรรเลงส่งกระแสดเสียง ณ สถานที่ ๑.๑ ที่ศาลาแดง โดยประกาศชื่อเพลงนี้ว่า “เพลงราตรีประดับดาว” อันเป็นชื่อที่รัชกาลที่ ๗ ได้ทรงคิดตั้งขึ้นเอง จึงเป็นการตกลงใช้ชื่อนี้ตลอดมา

เพลงราตรีประดับดาว เถา นี้ ได้รับความนิยมแพร่หลายในวงการดนตรีไทยเป็นอันมาก เป็นเพลงที่มีทำนองและชั้นเชิงไพเราะน่าฟังเพลงหนึ่งในบรรดาเพลงไทยทั้งหลาย

ใบสมัคร / ต่ออายุสมาชิก “รัฐสภาสาร”

อัตราค่าสมาชิก ปีละ ๕๐๐ บาท รวมค่าจัดส่ง (ราคาปลีกเล่มละ ๕๐ บาท)

ข้าพเจ้า มีความประสงค์จะสมัคร/ต่ออายุ
สมาชิกรัฐสภาสาร เริ่มตั้งแต่ฉบับเดือน พ.ศ. ถึงฉบับเดือน
..... พ.ศ.

ทั้งนี้ ขอให้ออกใบเสร็จรับเงินในนาม โดยส่งวารสาร
“รัฐสภาสาร” ถึงข้าพเจ้าที่ หมู่ที่ ตรอก/ซอย
ถนน แขวง/ตำบล
เขต/อำเภอ จังหวัด รหัสไปรษณีย์
โทรศัพท์ โทรสาร

การชำระเงิน

- ☐ เงินสด ที่กลุ่มงานผลิตเอกสาร สำนักประชาสัมพันธ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- ☐ ตัวแลกเงิน หรือ ☐ ธนาณัติ สั่งจ่ายไปรษณีย์รัฐสภา กรุงเทพฯ ๑๐๓๕๐
ในนาม ผู้จัดการรัฐสภาสาร กลุ่มงานผลิตเอกสาร สำนักประชาสัมพันธ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
จำนวนเงิน บาท

จัดทำโดย กลุ่มงานผลิตเอกสาร สำนักประชาสัมพันธ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
www.parliament.go.th